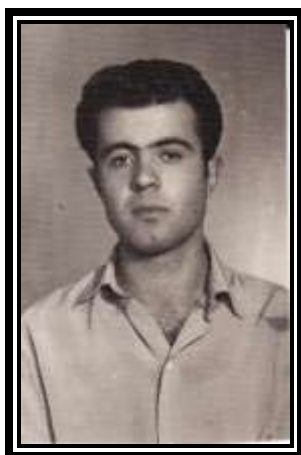

Τάσος Κολοκοτρώνης 1953

***ΜΙΑ ΖΩΗ ΓΕΜΑΤΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ
ΓΚΑΦΕΣ ΧΑΡΕΣ ΚΑΙ ΣΦΑΛΜΑΤΑ***

Τάσου Κολοκοτρώνη

*Μελβούρνη
2009*

Πρόλογος

Καθώς ο άνθρωπος ενηλικιώνεται ανατρέχει στα περασμένα χρόνια του και καταλαβαίνει ότι όλη του η ζωή όσο καλή και αν ήταν δεν ήταν εύκολη σε όλο της το στάδιο. Δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην έκανε κάποιο λάθος η γκάφα που να μη προξένησε το γέλιο το θυμό και αγανάκτηση σε άλλους αλλά και στον εαυτό του ακόμα.

Λοιπόν αυτά τα γεγονότα δεν φεύγουν ποτέ από τη μνήμη μας και κατά διαστήματα ανατρέχουμε σ αυτά και τα διηγούμαστε σε φίλους στα παιδιά και εγγόνια μας για να γελάσουμε να λυπηθούμε ή να παραδειγματισθούμε από τα λάθη μας για να μην επαναληφθούν. Όταν είμαστε μόνοι τα φέρνουμε στη θύμησή μας για να διασκεδάσουμε τη μοναξιά μας.

Σκέφτηκα να γράψω μερικές περιπέτειες, γκάφες, λύπες και χαρές που ξεκινάνε από τα παιδικά μου χρόνια στο χωριό μου την Νέα Μαγνησία της Θεσσαλονίκης, στα χρόνια του πολέμου, του σχολείου, του στρατού αλλά και της μετανάστευσης μου στην Αυστραλία μέχρι και την ώρα που τα γράφω αυτά.

Θα πρέπει να πω ότι δεν είμαι σπουδασμένος λογοτέχνης να γράφω βιβλία και για τυχόν συντακτικά ή ορθογραφικά λάθη μου ζητώ συγγνώμη εκ των προτέρων.

Το χωριό μου

Η Νέα Μαγνησία κτίσθηκε δίπλα από το παλιό τούρκικο οικισμό Αραπλή για τους πρόσφυγες από το Χαμιντιέ της Μικράς Ασίας του 1925 και οι κάτοικοι (περί τις 200 οικογένειες) ήταν γεωργοί κηπουροί και ζωοτρόφοι και στην πλειοψηφία τους ήταν αγράμματοι και η κυρίως γλώσσα τους ήταν η τουρκική. Από τη Θεσσαλονίκη απέιχε εννέα χιλιόμετρα και τη παραγωγή τους τη πουλούσαν στην λαχαναγορά και με τη σκληρή δουλειά τους περνούσαν σχετικά καλά. Τα παιδιά που γεννιόντουσαν μαθαίνανε συγχρόνως και τις δύο γλώσσες και μετά τις σχολικές ώρες δουλεύανε και στα κτήματα τους σε διάφορες δουλειές.

Τα σπίτια τους ήταν μικρά αλλά κτισμένα σε οικόπεδα ενός στρέμματος και υπήρχε μεγάλη ευρυχωρία γι αυτούς για τα ζώα τα κάρα τους στάβλους, αχυρώνες, φούρνους, πηγάδια και ότι άλλο χρειαζότανε ένα νοικοκυριό και κανένα σπίτι δεν είχε κλειδαριά αλλά ένα μικρό γάντζο από σύρμα.

Τα παιδιά μετά τις δουλειές τους είχαν την ευκαιρία να παίζουν σε μεγάλες αυλές που δεν είχαν και φράχτες και όλοι μπορούσαν να περνούν από όποια αυλή ήθελαν δίχως κανένα περιορισμό γιατί όλοι ήταν γνωστοί και σχεδόν συγγένευαν μεταξύ τους.

Το χωριό με τους άλλους δύο εφαπτόμενους συνοικισμούς το Διαβατά και το Γαλλικό ήταν καταπράσινο από τα λαχανικά και τα οπωροφόρα δέντρα. Τα σπίτια απαραίτητως είχαν στις αυλές δέντρα ακακίες μονιές και διάφορα λουλούδια.

Τα πράγματα όμως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο άρχισαν να αλλάζουν. Η εξέλιξη εξαφάνισε τα μικρά σπίτια και έγιναν πολυκατοικίες δίχως αυλές. Τα κάρα τα άλογα

και τα άλλα ζώα και ότι άλλο είχαν δεν υπάρχουν και στους λαχανόκηπους χτίσανε εργοστάσια που μολύνουν τώρα το περιβάλλον τους .

Ο πατέρας μου στο χωριό είχε το μεγαλύτερο καφενείο με σπίτι σε γωνιακό οικόπεδο με θέα τη πόλη της Θεσσαλονίκης την Εθνική οδό με τους λαχανόκηπους και τις δύο σιδηροδρομικές γραμμές Αλεξανδρουπόλεως και Ειδομένης. Παράλληλα δε είχε και το κτήμα που καλλιεργούσε διάφορα λαχανικά και σχετικά ζούσαμε άνετα. Είχαν την ατυχία να χάσουν το 1932 το πρώτο τους αγόρι σε ηλικία 6 ετών και το 1934 ένα κοριτσάκι μετά από εμένα 4 ετών από ελονοσία αλλά το 1937 απέκτησαν ένα κοριτσάκι αλλά μετά τον πόλεμο την υιοθέτησε η αδελφή της μητέρας μου που ζει τώρα στην Έδεσσα

Έτσι μεγάλωνα σαν μοναχογιός που οι γονείς μου με αγαπούσαν και ήθελαν να μου δώσουν ότι το καλύτερο μπορούσαν, όπως και άλλοι γονείς, αλλά ο πόλεμος του 40, η κατοχή και ο εμφύλιος πόλεμος μου στέρησαν τις ευκαιρίες. Έτσι με μεγάλη καθυστέρηση άρχισα το σχολείο και ήμουν τυχερός που μπόρεσα να πάω στην Αμερικανική Γεωργική Σχολή και μετά στη Στρατιωτική Σχολή Μηχανικών

Ο, τι ήθελα και ήταν δυνατόν το είχα αλλά ο πατέρας μου ήταν λίγο αυστηρός και ήθελε όταν είχε δουλειά στο καφενείο να τον βοηθάω Από μικρός ακόμα ήμουν λίγο ζωηρός μ άρεσε η ελευθερία και να παίζω με τους φίλους μου. Την «κοπανούσα» και είχα δική μου γνώμη που δεν ήταν τζάμπα, την πλήρωνα πολλές φορές με την εξαγορά ξυλοδαρμού. Όλοι οι πελάτες με αγαπούσαν και προτιμούσαν εμένα να του σερβίρω διότι στους καφέδες έβαζα περισσότερο καφέ τα ποτήρια του ούζου τα γέμιζα μέχρι επάνω και με μπόλικο μεζέ που με δύο ουζάκια πηγαίνανε στα σπίτια τους χορτάτοι, τα δε γλυκά του κουταλιού ήταν χορταστικά που δεν σταματούσαν να πίνουν νερό το ένα μετά το άλλο και το σπουδαιότερο, όταν ήταν ο πατέρας μου να με δείρει οι πελάτες με γλίτωναν από τις μεγάλες παλάμες του μπαμπά μου. Παρ όλα αυτά τον αγαπούσα και με αγαπούσε.

1950 καλοκαίρι. Η μητέρα μου Αγγελική και ο πατέρας μου Πρόδρομος μπροστά στο καφενείο του με τις πολλές ακακίες και κληματαριές.

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΜΟΥ (Ο Χαμηντιές της Μικράς Ασίας)

Ο Χαμηντιές βρίσκεται σε κοντινή απόσταση ανάμεσα στην Μενεμένη και στην Μανισά (στην αρχαία. Μαγνησία) περίπου 37 χιλ. από την Σμύρνη και κοντά στις όχθες του ποταμού Έρμου .Ο τόπος είναι πολύ εύφορος και παράγει σχεδόν όλα τα γεωργικά προϊόντα, όπως κτηνοτροφία, καπνό μετάξι, μέλι κλπ. Το όνομα του το έχει πάρει από τον Σουλτάνο Αβδούλ Χαμήτ τον Α΄(1725-1789).

Οι Έλληνες κατοικούσαν εκεί από τα παλιά χρόνια αλλά σύμφωνα πάντα με την παράδοση και τα λεγόμενα από τους παππούδες μας στο διάστημα της οθωμανικής αυτοκρατορίας πολλοί Έλληνες από τη Κρήτη την Πελοπόννησο και τα νησιά εγκαταστάθηκαν εκεί για να αποφύγουν τους διωγμούς και τις κακουχίες που επικρατούσαν τότε στην κατεχόμενη Ελλάδα. Ο αδελφός του παππού μου Κώστας Καραμπέτσογλου που πέρασε σαν πρόσφυγας στην Θεσσαλονίκη το 1922 και ήταν 92 χρονών το 1941, πριν πεθάνει μας ``έλεγε ``ότι κατάγονταν από την οικογένεια των Κολοκοτρωναίων και για να αποφύγει τον εντοπισμό και την σύλληψη του από τους Τούρκους έφυγε από την Πελοπόννησο με το ψευδώνυμο Καραμπέτσογλου και το διατήρησε έτσι έως που πέθανε αλλά ο πατέρας μου όταν αποφάσισε να μεταναστεύσει στις ΗΠΑ για να μη πάει στον τουρκικό στρατό έφυγε με το ίδιο όνομα το 1910 μέχρι τον Πειραιά και εκεί επανέφερε το όνομα που του. Είπε στις αρχές ότι κατάγονται από τους Κολοκοτρωναίους και έκτοτε διατηρούμε το όνομα αυτό.

Οι Έλληνες του Χαμηντιέ γίνανε δεκτοί εκεί από τον Τούρκο Σουλτάνο γιατί ήταν εργατικοί. Ήξεραν να καλλιεργούν τη γη και ήταν νομοταγείς ,Οι τουρκικές αρχές τους επέτρεπαν να έχουν δικά τους κτήματα ένα σχολείο και δύο εκκλησίες τον Άγιο Γεώργιο και τον Άγιο Νικόλαο και εξασκούσαν ελεύθερα τα θρησκευτικά τους καθήκοντα ,μάλιστα δε από τους 1200 κατοίκους που οι 200 μόνο ήταν Τούρκοι συνεορτάζανε το Πάσχα και τις άλλες γιορτές με τους Έλληνες και σεβόντουσαν τους Αγίους και τα έθιμα τους. Όσοι Έλληνες ήθελαν να πάνε σε ανώτερες σχολές η να μάθουν τέχνη πήγαιναν στην Μανισά (Μαγνησία) η στη Σμύρνη Η Ελληνική γλώσσα ήταν σαν δεύτερη γλώσσα και οι περισσότεροι δεν την μιλούσαν με άνεση αλλά υπήρχαν και άτομα που μιλούσαν και τις δύο γλώσσες άπταιστα και αυτοί πάντοτε κατείχαν τις δημόσιες θέσεις και το εμπόριο. Οι Χαμηντιελήδες αποτελούσαν μία πολύ κλειστή κοινωνία. Παρ' όλο που καταγόntonταν από διαφορετικά μέρη αφομοιώθηκαν μεταξύ τους γρήγορα αλλά δεν παντρεύόντουσαν αλλόθρησκους και αλλοεθνείς.

Με την έναρξη του Α΄ παγκοσμίου πολέμου η κατάσταση άρχισε να αλλάζει προς το χειρότερο και τα πράγματα δεν ήταν τόσο καλά για τους μη Οθωμανούς . Η Μικρασιατική εκστρατεία από τον Ελληνικό στρατό το 1919 ``έδωσε ελευθερία στους σκλαβωμένους αδελφούς μετά από 400 χρόνια αλλά όχι για πολύ καιρό. Η συμπεριφορά ορισμένων στρατιωτών μας στον άμαχο πληθυσμό εξόργισε τόσο πολύ τους Τούρκους που εκδικήθηκαν με τον πιο βάνανσο τρόπο όλους τους Χριστιανούς Εβραίους και Αρμένιους και προ παντός τους Έλληνες. Ο Σεπτέμβρης του 1922 ακόμα είναι νωπός στις μνήμες όσων ζουν και είδαν την Μικρασιατική καταστροφή και εμείς που δεν τα

είδαμε αλλά τα ακούσαμε από πρώτο χέρι να τα διηγούνται είμαστε τρομερά επηρεασμένοι και είναι σαν να τα ζήσαμε κι εμείς.

Κατά τα μέσα του 1922 η κατάσταση άρχισε να χειροτερεύει ιδιαίτερα στο μέτωπο. Το ηθικό του στρατού έπεσε τόσο χαμηλά που άρχισε να οπισθοχωρεί. Αυτό επηρέασε και τους κατοίκους των πόλεων και της υπαίθρου. Σε όλα τα μέρη δημιουργήθηκαν ένοπλες ανταρτικές ομάδες που δρούσαν παντού και κακοποιούσαν, σκότωναν, έκαιγαν τα χωριά και ατίμαζαν τις γυναίκες και αιχμαλώτιζαν τα νέα παιδιά. Ο πανικός αυτός οδήγησε τον περισσότερο κόσμο να συγκεντρωθεί στις παραλιακές πόλεις και περισσότερο στην Σμύρνη με την ελπίδα να φύγουν με καράβια για την ελεύθερη Ελλάδα για να σωθούν, Σύμφωνα με τα λεγόμενα των παππούδων και άλλων συγγενών στην προκουμαία της Σμύρνης είχαν συγκεντρωθεί πάνω από ένα εκατομμύριο πρόσφυγες που προσπαθούσαν να μουν σε ένα καράβι που κυρίως ήταν Αμερικάνικο. Η γιαγιά μου που ήταν χήρα είχε τρεις κόρες και δύο γιους. Αυτούς και την παντρεμένη κόρη τους έχασε. Κράτησε όμως την Μαρία 20 ετών και την Αγγελική 18 ετών (μητέρα μου) και τις έντυσε να φαίνονται μεγαλύτερες για να μη τις πάρουν οι Τούρκοι στρατιώτες από τον έλεγχο

Ενώ ήταν να περάσουν τον έλεγχο ένας Τούρκος στρατιώτης τις χώρισε από την μητέρα τους και τις πήρε. Αυτό τις έκανε να πατήσουν τα κλάματα και τις φωνές. Συμπτωματικά εκείνη την ώρα περνούσε ένας Αμερικανός αξιωματικός ο οποίος επενέβη με αυστηρό τρόπο και τις πήρε. Τις πέρασε μέσα στο πλοίο που προορισμό είχε την Θεσσαλονίκη. Τα δύο άλλα αγόρια της δεν τόλμησαν να μουν από ελεγχόμενο μέρος και προτίμησαν να πάνε κολυμπώντας και να ανεβούν στα Αγγλικά καράβια που ήταν αραγμένα στα μακριά. Όταν τα κατάφερναν να ανεβούν επάνω με χίλιες δυσκολίες οι Άγγλοι ναύτες τους έριχναν αμέσως μέσα στη θάλασσα και γελούσαν. Μετά από τρεις απόπειρες τα κατάφεραν να ανεβούν σε ένα Αμερικάνικο το οποίο και αυτό είχε προορισμό την Θεσσαλονίκη. Όταν έφευγαν από τη Σμύρνη η πόλη καιγόταν απ' άκρη σε άκρη. Χιλιάδες πτώματα και ζώα ήταν μέσα στη θάλασσα πνιγμένα. Όταν φτάνανε στην Θεσσαλονίκη ήταν βράδυ και κάπου στην αγορά είχε μία μεγάλη πυρκαγιά. Όταν είδαν οι πρόσφυγες την πυρκαγιά νομίσανε ότι τους ξαναφέρανε στην Σμύρνη και αμέσως επήλθε πανικός και κοντέψανε να λιντσάρουν τους ναύτες και τους αξιωματικούς. Είδαν και έπαθαν να τους πείσουν οι Έλληνες επίσημοι και έφεραν το Δεσπότη να τους πει ότι η πυρκαγιά ήταν στην Θεσσαλονίκη και όχι στην Σμύρνη. Όταν ξημέρωσε ησύχασαν και νιώθανε ασφαλείς πλέον.

Με πολύ λίγα προσωπικά αντικείμενα που είχαν αποβιβάστηκαν και μεταφέρθηκαν με κάρα και πεζοί στο Χαρμάν Κιοϊ στο σημερινό Ελευθέριο. Εκεί υπήρχαν στρατιωτικές παράγκες των συμμάχων από τον Α' παγκόσμιο πόλεμο. Το καλό ήταν ότι η μεγάλη πλειοψηφία των Χαμηντιελήδων ήρθαν μαζί και οι υπόλοιποι με το άλλο πλοίο. Εκεί χώρισαν μερικούς και τους στείλανε στην Έδεσσα και άλλους στο Τσαλτσιλάρ (Φιλώτα) της Φλωρίνης. Στον καταυλισμό αυτό έμειναν περίπου δύο χρόνια, μετά τους μετέφεραν 3 χιλ. βορειότερα στο Αραπλή στην σημερινή Νέα Μαγνησία και στο Ντουντουλάρ (Διαβατά) όπου μείνανε σε σκηνές για λίγο καιρό. Το 1925 ο Κρατικός Οργανισμός Εποικισμού άρχισε να κτίζει μικρά σπίτια των δύο υπνοδωματίων με μία κουζίνα άδεια δίχως νερό και αποχωρητήριο τα οποία τα έδιναν με κλήρο.

Δύο χρόνια αργότερα τους έδωσαν και χωράφια 20 στρεμμάτων με κλήρο. Στο διάστημα αυτό τους έδωσαν και αποζημιώσεις σε μετρητά με τα οποία αγόρασαν ζώα και εργαλεία για να κτίσουν και τους στάβλους των ζώων. Άντρες γυναίκες γέροι και παιδιά ρίχτηκαν

στην σκληρή δουλειά να εκχερσώσουν τα βούρλα και να αποξηράνουν τα βαλτώδη εδάφη που τα πλημμύριζε συχνά ο Γαλλικός (Εχέδωρος) ποταμός .

Το Αραπλή, πριν απελευθερωθεί η Θεσσαλονίκη ήταν τσιφλίκι του Άραβα Αραπλή Πασά και πήρε το όνομά του , δίπλα από το κονάκι του που κατεδαφίστηκε το 1945-46 υπήρχε ένας οικισμός από σλαβόφωνους ντόπιους που δούλευαν γι αυτόν . Το Ντουντουλάρ ήταν τσιφλίκι της αδελφής του κοκόνας Ντουντού και εκεί υπήρχε ένας μικρός οικισμός από ντόπιους σλαβόφωνους που δούλευαν γι αυτήν .Και τα δύο τσιφλίκια απαλλοτριώθηκαν και δόθηκαν στους πρόσφυγες. Το Αραπλή οι πρόσφυγες το ονομάσανε Νέα Μαγνησία και το Ντουντουλάρ Διαβατά για να μη τους θυμίζει κάτι το τουρκικό και τώρα ονομάζεται Ιωνία και αποτελούν τον Δήμο Εχέδωρου.

Εγώ γεννήθηκα το 1929 και μεγάλωσα στην Νέα Μαγνησία, στο Διαβατά, αλλά και στη Θεσσαλονίκη. Ο πατέρας μου Πρόδρομος και μητέρα μου Αγγελική πουλήσανε το προσφυγικό τους σπίτι και κτίσανε ίσως το πρώτο καφενείο με σπίτι μαζί σε ωραίο σημείο με θέα την Εθνική οδό τις σιδηροδρομικές γραμμές και την πόλη της Θεσσαλονίκης . Το καφενείο ήταν μέρος που έτρωγαν, έπιναν, γλεντούσαν και έκαναν όλες τους τις συναλλαγές. Εκεί έλεγαν όλες τις ιστορίες τους πόνους και τις χαρές τους, συζητούσαν πολιτική και λάτρευαν τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Από την ημέρα που άρχισα να περπατάω ήμουν μαζί τους όλοι με αγαπούσαν και γελούσαν με τα ελληνικά μου που τα έλεγα στραβά ,αυτοί μιλούσαν τα τουρκικά και μερικοί τα ελληνικά έτσι μάθαινα και τις δύο γλώσσες συγχρόνως. Το καφενείο ήταν για μένα και σαν πρώτο σχολείο. Κάθε πρωί πήγαινα στο σιδ. σταθμό να αγοράσω τις εφημερίδες «Μακεδονία» και «Φως» από το τρένο που πήγαινε για την Αλεξανδρούπολη, Αυτό μου έγινε συνήθεια να διαβάζω εφημερίδες . Τα βράδια αρκετοί πίνανε και διασκέδαζαν με το γραμμόφωνο που είχαμε. Εγώ τους έπαιζα τραγούδια τουρκικά και όταν ερχόντουσαν στα κέφια έριχνα μέσα στο χουνί κέρματα τα οποία μάζευα για χαρτζιλίκι και όταν με στέλνανε να αγοράσω κάτι από το μπακάλικο πάντα μου έδιναν μπαξίσι.

Στην Νέα Μαγνησία εγκαταστάθηκαν λίγο νωρίτερα πρόσφυγες από την Προύσα. Αυτοί προτίμησαν να είναι μακριά από τον κεντρικό δρόμο και τις γραμμές για να μη κινδυνεύουν τα παιδιά και τα ζώα τους από τα τρένα και αυτοκίνητα ενώ οι Χαμηντιελήδες προτίμησαν να είναι κοντά στην Εθνική οδό στα τρένα και στο σταθμό. Σε σύγκριση με τους Χαμηντιελήδες οι Προύσαληδες ήταν άριστοι κηπουροί και κτηνοτρόφοι, έκαναν δε και κουκούλια για μετάξι, ενώ οι Χαμηντιελήδες ήταν καλοί στην γεωργία και κτηνοτροφία αλλά και στην κηπουρική αρκετά καλοί και τους συναγωνιζόντουσαν.

Στο Χαμηντιέ ήταν αρκετοί αυτοί που ξεχώριζαν για την επιτυχία τους σε διάφορους τομείς σαν άτομα, και θα ήθελα εδώ να αναφέρω μερικούς που άκουα από τους γεροντότερους και τους οποίους γνώρισα. Δίχως βέβαια να υποτιμήσω και τους άλλους χωριανούς που ήταν εξ ίσου άξιοι, ικανοί και καλοί νοικοκυραίοι και οικογενειάρχες θα τους αναφέρω δίχως σειρά προτιμήσεως διότι όλοι τους αξίζουν να γίνει κάποια αναφορά .

Αυτούς που άκουα συχνά ήταν:

1) Αποστόλου Ιωάννης.	Δικηγόρος και βουλευτής ,Θεσσαλονίκη
2) Τρίγκατζης Ιωάννης	Μεγαλέμπορος Χαμιντιέ και Αθήνα
3) Καλογηρόπουλος	Μεγαλέμπορος Θεσσαλονίκη
4) Αγκυρόπουλος Γεώργιος	Ιατρος Ν. Μαγνησία, Θεσ/νίκη, Πειραιά
5) Χατζημάρκος Μάρκος και	
6)Χατζημάρκος Αθανάσιος	Μηχανουργοί, καροπιοί, οπλουργοί, σιδηρουργοί
και κηπουροί στο Χαμιντιέ και Νέα Μαγνησία
7)Γκούρτογλου Μ. & Γ.	Ζωέμποροι και κρεοπώλες Χαμιντιέ και Ν
8) Κόντογλου	Επαγγελματίας
9) Χατζημιχάλης	Επαγγελματίας
10)Χατζηκωστής	Επαγγελματίας
11)Σαρρής Γεώργιος	Επαγγελματίας
12)Κουρτίδη Θεόδωρος	Επαγγελματίας
και γιος Γιάννης	Καθηγητής
και γιος Βασίλης	Λογιστής
13)Μπογιατζής Κωστής	Κτίστης, Μαραγκός
14)Καγιαλής Γιαννακός	Κτηματίας κτηνοτρόφος
15)Γκίντζης Τζώρτζης	Κτηματίας κτηνοτρόφος
16)Τζίτζος Τζώτζης	Κρεοπώλης, ζωέμπορος
17)Τσακίρης	Κτηματίας, κτηνοτρόφος
18)Κεχαγιάδες	Κτηματίες, κτηνοτρόφος
19)Διαμαντόπουλος Γιάννης	Σιδηροδρομικός ανώτερος υπάλληλος
20) Διαμαντόπουλος Γ.	Επαγγελματίας
21) Ευθύμογλου (Κουμίτας)	Φιλόσοφος

Υπήρχαν πολλοί ισάξιοι χωριανοί που αξίζει να τους αναφέρω αλλά λόγω χώρου και χρόνου απευθύνω τον σεβασμό μου σε όλους που για μένα ήταν οι αφανείς ήρωες, Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τον αγαπητό μου φίλο Νίκο Χατζημάρκο, τα αδέλφια του Γιάννη ,Βαγγέλη και τις αδελφές του Σοφία και Αμαλία που στη δεκαετία του 80 πραγματοποίησαν την επιθυμία τους να πάνε και να δουν τα πατρογονικά εδάφη στον Χαμιντιέ-Μουραδιέ και να φωτογραφίσει τα σπίτια των γονιών μας .

Η εκδρομή οργανώθηκε από τον θείο του Παναγιώτη και θεία Μαρία Καγιαλή και τον αδελφό του Ηλία Καγιαλή και τον εξάδελφό μου Θωμά Ναζλίδη που είχε το τουριστικό λεωφορείο και με δύο τρεις άλλους, όλοι γεννημένοι στο Χαμιντιέ-Μουραδιέ να περπατήσουν στους δρόμους του χωριού και να πουν το νερό και να δουν τον ήλιο να ανατέλλει και να δύνει στον έφορο κάμπο του αγαπημένου τους χωριού που άφησαν το Αύγουστο του 1922 και ξεριζώθηκαν για πάντα πρόσφυγες στην Ελλάδα .

Στην εκδρομή έλαβαν μέρος πρόσφυγες με τα παιδιά τους με σκοπό να τους δείξουν τα σπίτια και τα κτήματά τους και αυτών των παππούδων τους. Τους έκανε έκπληξη που όλα όσα αφήσανε φεύγοντας δεν είχαν αλλάξει σχεδόν καθόλου και οι Τούρκοι που

εγκαταστάθηκαν εκεί δεν έκαναν ούτε την παραμικρή βελτίωση .Μάλλον κατεδάφισαν τις δύο εκκλησίες τους και το χώρο τον μετέτρεψαν για πάρκινγκ και το Ελληνικό. δημοτικό σχολείο το διαμόρφωσαν σε Δημαρχείο. Εντύπωση δε έκανε στα αδέλφια Καγιαλή που ο Δήμαρχος και δύο από το συμβούλιο ήταν συμμαθητές στο δημοτικό σχολείο. και συναντήθηκαν μετά από 70 σχεδόν χρόνια .Προς τιμήν τους δε που επισκέφθηκαν το χωριό ο Δήμαρχος τους δεξιώθηκε όλους.

Οι Τούρκοι κάτοικοι επέτρεψαν με χαρά να μπουν και να δουν τα σπίτια τους και να τα φωτογραφίσουν και ήταν πολύ συγκινητικό ,όπως μου τα είπε ο Νίκος .Ιδιαίτερα δε στο σπίτι του πατέρα του η τουλούμπα που κατασκεύασε ο πατέρας του πριν από την προσφυγιά ακόμα δούλευε καλά και έβγαζε κρυστάλλινο νερό .Από τον ιδιοκτήτη δε ζήτησε να πάρει για ενθύμιο την σιδερένια πόρτα της αυλής και ο Τούρκος την χάρισε με ευχαρίστηση λέγοντας ότι ανήκε στον πατέρα του όχι μόνο η σιδηρόπορτα αλλά και το σπίτι και ζήτησε συγνώμη που έμενε στο σπίτι του μπαμπά του . Την σιδηρόπορτα την έφερε στη Ελλάδα και την κρέμασε στο σαλόνι του πατρικού σπιτιού τους στην Νέα Μαγνησία της Θεσσαλονίκης για να τιμήσει τον πατέρα του που ήταν φτιαγμένο με τα ίδια του τα χέρια που ήταν και σιδεράς στο επάγγελμα .Το σιδηρουργείο του που ήταν στον κεντρικό δρόμο τώρα το έχουν μετατρέψει σε καφενείο.

Επίσης πήγαν όλοι και αναγνώρισαν το σπίτι του πατέρα μου και παππού μου που μένει ακόμα έτσι άθικτο και το φωτογράφησε

Ο Νίκος που μου προμήθευσε τις φωτογραφίες μετανάστευσε στις ΗΠΑ το 1956 .Παντρεύτηκε την Στέμμα. ,Ελληνοαμερικανίδα απέκτησαν έναν γιο τον Θανάση και μία κόρη την Ανθή και ζει τώρα στο Λος Άντζελες με την οικογένειά του εκεί και τον ευχαριστώ πολύ για την προσφορά του .

Άνω. Το σπίτι του παππού μου και της γιαγιάς μου στο Χαμιντιέ της Μ.Ασίας, Εδώ γεννήθηκε και ο πατέρας μου το 1893. Κάτω. Το πίσω μέρος του σπιτιού που ίσως να ήταν καφενείο

Φώτο Ν. Χατζημάρκου

Η κεντρική αγορά του Χαμνητιέ, το σιδεράδικο του Α. Χατζημάρκου που τώρα είναι καφενείο.

Το γκρουπ των εκδρομέων από τη Νέα Μαγνησία στην αίθουσα του Δημαρχείου Προσκεκλημένοι από τον Δήμαρχο που έτυχε να είναι και συμμαθητής του Παναγιώτη. Καγιαλή. Κάτω .Στο τραπέζι ο Τούρκος Δήμαρχος του Χαμιντιέ με τον Παν Καγιαλή και με τον υπόλοιπους εκδρομείς.

Το κτίριο αυτό ήταν το Ελληνικό δημοτικό σχολείο του χωριού. Φώτο Νίκου Χατζημάρκου.

Η υποδοχή των εκδρομέων από τον Δήμαρχο του Χαμηντιέ που έτυχε να είναι συμμαθητές με τον Παναγιώτη Καγιαλή

Το σπίτι Γιαννακού και Αμαλίας Ζαμπουνόγλου και θυγατέρων Ανθής και Μαρίας όπως ήταν και το 1922. Από δεξιά ο Νίκος Χατζημάρκος (γιος της Ανθής), Ο Παν. Καγιαλής με την σύζυγο του Μαρίας και τον αδελφό του Ηλία.

Κάτω. Μπροστά στην είσοδο του σπιτιού κουβεντιάζουν με τις Τουρκάλες που κατοικούν στο πατρικό τους σπίτι μετά τον ξεριζωμό. Φώτο. Ν Χατζημάρκου

Το άλλοτε σιδεράδικο του Μάρκων και Θανάση Χατζημάρκου είναι τώρα τούρκικο καφενείο αλλά οι σιδερένιες πόρτες και παράθυρα ήταν δουλειά δική τους και ακόμα είναι εκεί.

.Κάτω. Το σπίτι του Θανάση και ο Τούρκος ιδιοκτήτης με την σύζυγο του Νίκου Στέμμα που την μπροστινή καγκελόπορτα τους την χάρισε και την έφεραν στην Ελλάδα σαν αναμνηστικό κειμήλιο. Φώτο Ν.Χ

Την Καγκελοπορτα αυτη Την Εφτιαξαν στο σ
υδεραιδικο.. οι δυο Χατζημαρκαιοι Μαρκος και
Αθανασις. το Φεραμε στη Ελλαδα. Κοιφα..

Δεύτερος είναι ο Γιάννης Χατζημάρκος μπροστά στο παλιό σιδεράδικο του πατέρα του Θανάση Χατζημάρκου στο Χαμιντιέ, τώρα καφεενείο τούρκικο.

Η Στέμμα σύζυγος του Νίκου Χατζημάρκου (Ελληνοαμερικανίδα από το Ντιτρόιτ) βγάζει νερό από την τουλούμπα που κατασκεύασε ο πεθερός της μπροστά στην αυλή του σπιτιού πριν από περίπου 90 χρόνια και ακόμα είναι εκεί. Δεξιά ο Παν Καγιαλής γεννημένος εκεί στο Χαμιντιέ

Χαμιντιές. Το σπίτι του Μάρκου Χατζημάρκου .Όλες οι σιδηροκατασκευές έγιναν από τα χέρια του .Ακόμα βρίσκεται σε καλή κατάσταση. Αριστ. η Μαρία Καγιαλή με μία φίλη της και ο Γιάννης με τον Βαγγέλη Χατζημάρκος.

Εδώ μπροστά στο σπίτι των γονιών του που δεν προλάβανε να το δουν

Στην πλατεία του Χαμντιέ ο Νίκος βάζει τα παπούτσια του

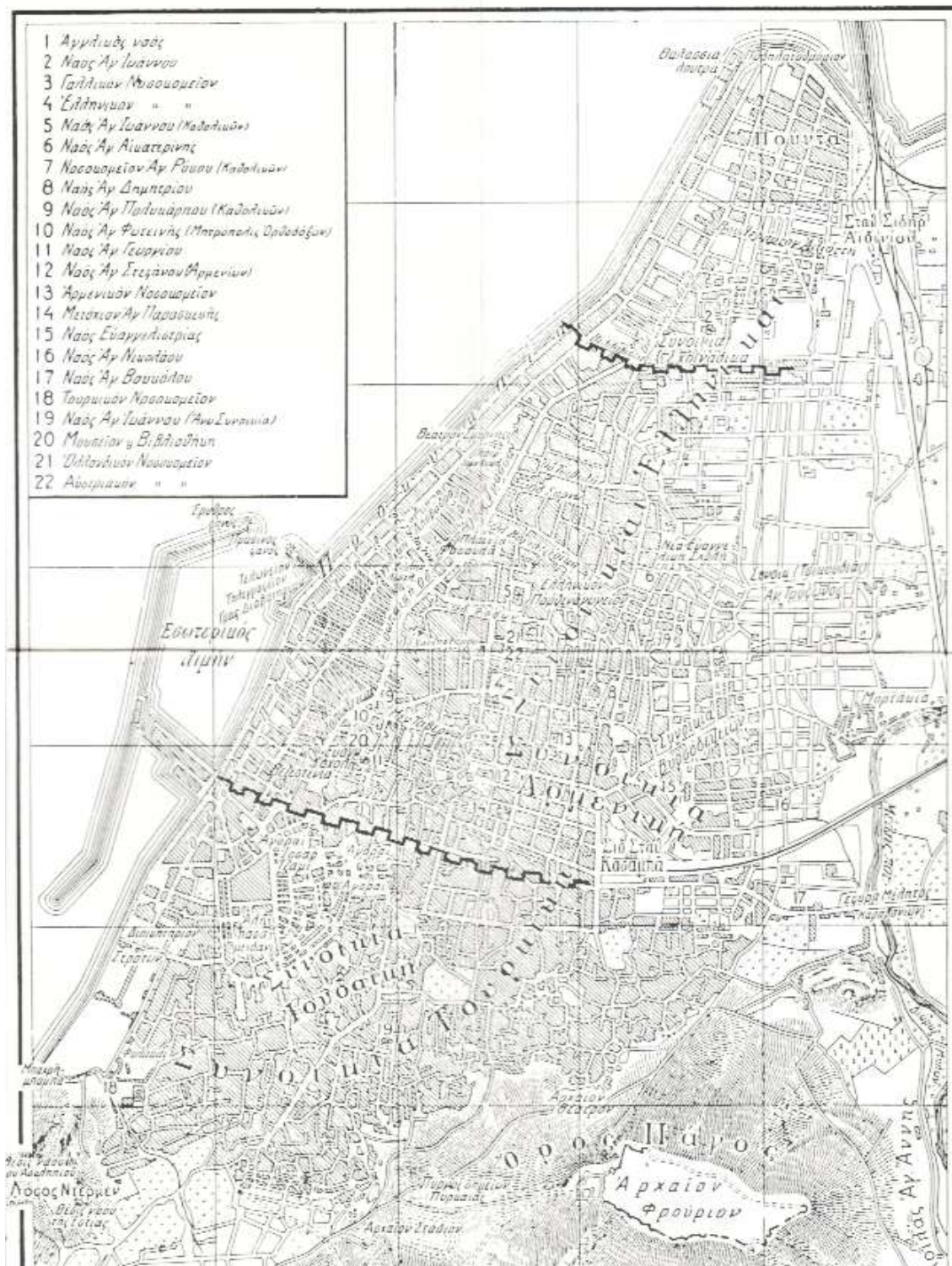

Χαμντιές. Εδώ ο Παν .Καγιαλής και ο αδελφός του με την τραγιάσκα γεννημένοι εδώ εξηγεί στους άλλους της παρέας για το σπίτι τους Ή γυναίκα με την μαντίλα είναι τώρα η ιδιοκτήτρια και τον φιλοξένησε με μεγάλη χαρά και τους άφησε να το δουν από μέσα που λίγο άλλαξε όλα αυτά τα χρόνια. Φώτο NX

Ο χάρτης της Ελλάδας και της Μικράς Ασίας
Map of Greece and Asia Minor

ΣΜΥΡΝΗ

Η οικογένειά μου

Οι γονείς μου ήταν: ο Πρόδρομος Κολοκοτρώνης και η Αγγελική το γένος Δελσίζη ή Ντιλσίζ (άγλωσσος). Γεννήθηκαν στο χωριό Χαμιντιέ της Μικράς Ασίας. Το 1922. Ήρθαν σαν πρόσφυγες στην Ελλάδα και εγκαταστάθηκαν πρώτα στο Τσαλτζιλάρ (Φιλώτα Φλωρίνης) και μετά στο Αραπλή (Νέα Μαγνησία Θεσσαλονίκης) και απέκτησαν τέσσερα παιδιά..

- 1) Τον Βάσο το 1925 ο οποίος απεβίωσε το 1931 από ελονοσία.
- 2) Τον Τάσο(εμένα) το 1929 (ακόμα ζω και τα γράφω).
- 3) Την Γεωργία το 1931 η οποία απεβίωσε το 1936 από ελονοσία.
- 4) Την Βασιλική το 1937 είναι εν τη ζωή και μένει στην Έδεσσα .

Οι γονείς του πατέρα ήταν : Ο Νίκος Καραμπέτσογλου (Κολοκοτρώνης) και η Αριάδνη (το γένος Μυλωνά) οι οποίοι γεννήθηκαν στο Χαμιντιέ της Μικράς Ασίας απέκτησαν μόνο τον πατέρα μου και η καταγωγή τους σύμφωνα με την παράδοση ήταν από την Πελοπόννησο που οι πρόγονοί του έφυγαν για να γλιτώσουν από τις σφαγές των Τούρκων που υφίσταντο στα χρόνια της επανάστασης.

Στην παράδοση υπάρχει ότι οι προπαππούδες μου είχαν κάποια συγγένεια με τους Κολοκοτρωναίους και για να αποφύγουν την αναγνώριση και σύλληψη αλλάξανε το όνομά τους σε Καραμπέτσογλου και φύγανε στη Σμύρνη και απ' εκεί εγκαταστάθηκαν στο Χαμιντιέ που είναι κοντά στην Μανισά (αρχαία Μαγνησία) και Μενεμένη κάπου 37 χιλιόμετρα από τη Σμύρνη.

Ήταν γεωργοί και αμπελουργοί στο επάγγελμα και το χωριό που εγκαταστάθηκαν ήταν πολύ εύφορο που το διέσχισε ο Έρμος ποταμός. Έτρεφαν ζώα, κουκούλια έκαναν καπνό, βαμβάκι σύκα και άλλα είδη και ζούσαν πολύ αρμονικά με τους Τούρκους που στο χωριό τους ήταν μειονότητα και δούλευαν στα κτήματά τους σαν υπάλληλοι. Είχαν δύο ορθόδοξες εκκλησίες, του Αγίου Γεωργίου και του Αγίου Νικολάου που οι Τούρκοι συνεορτάζανε πολλές γιορτές και περισσότερο το Πάσχα (το μπαϊράμι). Είχαν και ένα Δημοτικό Σχολείο μέχρι τέσσερις τάξεις . Όσοι ήθελαν μα πάνε για ανώτερες σπουδές πήγαιναν στη Σμύρνη όπου υπήρχε και πολύς ελληνισμός .

Ο πατέρας μου ήτανε μοναχογιός και έμεινε ορφανός όταν ήταν 12 χρονών .Όταν έγινε 18 χρονών για να αποφύγει την επιστράτευση από τους Τούρκους αποφάσισε με άλλους φίλους της ίδιας ηλικίας να δραπετεύσουν στα κοντινά νησιά που ήταν στην ελεύθερη Ελλάδα και απ' εκεί να μεταναστεύσουν στην Αμερική. Αυτό το κατάφεραν αφού πλήρωσαν Τούρκο ψαρά να τους αφήσει σε κάποια ερημική παραλία της Σάμου.

Εκεί βρήκαν το δρόμο, πήγαν στην πόλη, άλλαξαν τις τουρκικές φορεσιές ,αγόρασαν τα φράγκικά παλτελόνια και σακάκια και ταξίδευσαν για τον Πειραιά και υπέβαλαν αίτηση να μεταναστεύσουν στις ΗΠΑ.

Στον Πειραιά γνωρίζοντας ότι το όνομά που είχε για τόσα χρόνια σαν Καραμπέτσος ήταν ψεύτικο και θετό το άλλαξε στο σωστό που του είχαν πει οι δικοί του ότι το πραγματικό του επίθετο ήταν Κολοκοτρώνης .Έτσι το 1910 επανέφερε το όνομα Κολοκοτρώνης και με την παρέα του μετά από ένα πολυήμερο ταξίδι με ατμόπλοιο βρέθηκε ,όπως και χιλιάδες άλλοι στο Ellis Island και στη συνέχεια στην Νέα Υόρκη για να αναζητήσει μία καλύτερη τύχη.

Εκεί δούλεψε σαν εργάτης σε γέφυρες, στις σιδηροδρομικές γραμμές ,στα εργοστάσια και σε άλλα δημόσια έργα και σε αρκετές πολιτείες .

Το 1915 κατατάχθηκε ως εθελοντής στον Αμερικανικό στρατό για ένα χρόνο και μετά με τον φίλο του τον Τσαλικίδη ανοίξανε εστιατόριο στο Σαν Φρανσίσκο και πήγαιναν καλά ,αλλά. Το 1919 όταν η Ελλάδα ξεκίνησε την Μικρασιατική εκστρατεία παράτησε τη δουλειά και επέστρεψε πίσω στην πατρίδα και κατατάχθηκε ως εθελοντής στον Ελληνικό στρατό για να πολεμήσει τους Τούρκους και να απελευθερώσουν τις πατρογονικές τους εστίες .

Για τέσσερα χρόνια απολαύσανε τον θρύλο και τη δόξα με τις νίκες του Ελληνικού στρατού ,αλλά , το 1922 τα πράγματα αλλάξανε και ήρθε η συμφορά για τον ελληνισμό και η καταστροφή που είναι ένα άλλο και μεγάλο κεφάλαιο που ανήκει σε άλλη ιστορία να διαβαστεί..

Ο πατέρας μου ήταν ό μόνος από όλους του συμπατριώτες τους που επέστρεψε να πολεμήσει για την πατρίδα του .Οι υπόλοιποι φίλοι του που έμειναν εκεί πλούτισαν ευημέρησαν και σπούδασαν τα παιδιά τους . Όταν πήγα εκεί το 1967 συνάντησα αρκετούς φίλους του που όλοι ρωτούσαν να μάθουν για τον πατέρα μου ,και φίλο τους .Τους είπα ότι πέθανε το 1953 σε ηλικία 60 ετών από καρκίνο των πνευμόνων .Τον πρώτο του εξάδελφο τον Γιάννη Κολοκοτρώνη δεν τον πρόλαβα ,είχε πεθάνει ένα χρόνο πριν πάω εκεί αλλά γνώρισα την κόρη του την Ευδοξία (Gloria)και την γυναίκα του την Μαίρη που τους άφησε μεγάλη περιουσία σε κτήματα και μετοχές .Ας είναι καλά εκεί που είναι τώρα .Μετά την κατοχή του ζήτησα να μου στείλει ένα τεχνικό βιβλίο για τα αυτοκίνητα και αυτός μου έστειλε πέντε εγκυκλοπαίδειες τεχνικές που αργότερα μου φάνηκαν χρήσιμες.

Οι γονείς της μητέρας μου.

Ο παππούς μου από την πλευρά της μητέρας μου ήταν ο Γεώργιος Δελσίζης ή Ντιλσίζ) που στα τουρκικά σημαίνει μουγκός, Δεν τον γνώρισα αλλά η γιαγιά μου έλεγε ότι δεν μιλούσε καθαρά αλλά διανοητικά ήταν τέλειος και έξυπνος. Παντρεύτηκε την Βασιλική Μπογιατζή, από εύπορη οικογένεια και απέκτησαν πέντε παιδιά..

- 1)Την Νικολέτα που παντρεύτηκε τον Γιάννη Τύρη και απέκτησαν τον Γεώργο και τον Μιχάλη.
- 2)Την Μαρία που παντρεύτηκε τον Μάρκο Παπουτσόγλου. Δεν απέκτησαν παιδιά αλλά υιοθέτησαν την αδελφή μου την Βασιλική.
- 3)Τον Δημητρώ που παντρεύτηκε την Βασιλική Ευθύμογλου και απέκτησαν ,την Στέλλα, Γεώργο και Βαγγελία.
- 4)Την Αγγελική (την μητέρα μου) που παντρεύτηκε τον Πρόδρομο Κολοκοτρώνη και απέκτησαν τον Βασίλη (Βάσο),τον Τάσο (εμένα) την Γεωργία, και την Βασιλική.
- 5)Τον Μανόλη που παντρεύτηκε την Κατίνα και απέκτησαν τον Γεώργο, τις δίδυμες Βαγγελία και Σοφία και την Δημητρία .

Εκτός από τα παιδιά της Νικολέτας Γεώργο και Μιχάλη που γεννήθηκαν στο Χαμιντιέ όλα τα άλλα γεννήθηκαν στην Νέα Μαγνησία .Η Νικολέτα με τον Γιάννη Τύρη εγκαταστάθηκαν στη Σίνδο και ασχολήθηκαν με την γεωργία η Μαρία με τον Μάρκο Παπουτσόγλου στην Έδεσσα και ασχολήθηκαν με την αμπελουργία και κουκούλια. Και οι άλλοι στη Νέα Μαγνησία.

Από το 1922μέχρι και μετά τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου 1945 η ζωή τους ήταν πολύ δύσκολη .Η προσαρμογή σε άλλο κράτος με άλλη γλώσσα και τις διακρίσεις από τους ντόπιους ήταν αφόρητη ..Στα χρόνια του Μεταξά δεν τολμούσαν να μιλήσουν τη μητρική τους γλώσσα ,που ήταν η Τουρκική. Όταν κατέβαιναν στη Θεσσαλονίκη δεν ανέβαιναν στα τραμ για να μη «λερώσουν» τις κυρίες αριστοκράτισσες .Τους πρόσφυγες τους απέφευγαν σα να είχαν λέπρα επειδή τα ρούχα τους δεν ήταν όπως τα δικά τους .

Θυμάμαι στο καφενείο μας αλλά και σε όλα τα άλλα καφενεία, πριν από τον πόλεμο, αν τύχαινε να έρθει κανένας αστυνόμος ή χωροφύλακας, που πάντα ήταν ή κρητικός ή πελοποννήσιος κανένας δεν τολμούσε να μιλήσει την Τουρκική γλώσσα για να κάνει συζήτηση . Έπεφτε νεκρική σιγή και αν καθόταν λίγο παραπάνω ένας ένας έφευγαν . Ο πατέρας μου που είχε το θάρρος και μιλούσε καλά τα Ελληνικά τους έλεγε να μη έρχονται όταν βλέπουν να είναι πελάτες πρόσφυγες γιατί έχανε την πελατεία ..

Μερικοί αστυνομικοί καταλάβαιναν και συμμεριζόντουσαν τον φόβο τους και απέφευγαν να καθίσουν κοντά τους . Αυτός όμως ο φόβος με τα χρόνια εξαφανίστηκε διότι άλλαξε η δημογραφική σύνθεση του χωριού αλλά και ολόκληρης της χώρας και τα πράγματα ήταν πιο ομαλά .

Τώρα το ίδιο πρόβλημα το έχουν άλλοι πρόσφυγες ή μετανάστες που έρχονται να εγκατασταθούν στην Ελλάδα .όπως ακριβώς είχαμε εμείς όταν ήρθαμε στην Αυστραλία και το ίδιο πρόβλημα έχουν όλοι όσοι μεταναστεύουν σε άλλη χώρα ως που να γεράσουν.

Τρεις φορές τυχεροί- άτυχοι

Όταν τελείωσε ο πόλεμος όλος ο κόσμος πίστευε πως οι μέρες που έρχονται θα είναι καλύτερες από της κατοχής αλλά η χώρα μας είχε εμπλακεί στον εμφύλιο πόλεμο που ήταν χειρότερος από την κατοχή. Αυτή είναι μία μεγάλη ιστορία που πρέπει να διαβαστεί σε άλλο βιβλίο για γνώση και συμμόρφωση.

Η κατάσταση δεν ήταν όπως θα έπρεπε και κάναμε μια σκέψη να φύγουμε στην Αμερική , αφού ο πατέρας μου είχε ακόμα την αμερικανική υπηκοότητα. Είχε δε υπηρετήσει και στον αμερικανικό στρατό στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και είχε κάποια δικαιώματα σαν Αμερικανός πολίτης .

Τη σκέψη αυτή ο πατέρας μου δεν την άρεσε και πολύ διότι τότε ήταν περίπου 55 χρονών και το άλλο ήταν ότι είχε κακιά πείρα από τη ξενιτιά και την προσφυγιά .Είχε το σπίτι του το μαγαζί του το κτήμα του και δεν ήθελε να εμπλακεί σε καινούριες περιπέτειες και αφού το σκέφτηκε πολύ καλά το πράγμα το απέρριψε μια και έξω,

Μια μέρα έμαθε από έναν φίλο του που είχαν συνυπηρετήσει ότι υπάρχει ένας Σύλλογος Ελλήνων Αποστράτων του Αμερικανικού Στρατού (The American Legion) Τον στείλαμε με το ζόρι να πάει να δει και να μάθει αν μπορούσα να φύγω εγώ με πρόσκληση του θείου μου .Όταν πήγε εκεί έμαθε ότι μπορούσα να πάω αλλά υπήρχε μεγάλη σειρά αναμονής ,αλλά έμαθε ότι μπορούσε και δικαιούταν να πάρει κάποια σύνταξη του στρατού και μάλιστα και τα καθυστερημένα που ήταν αρκετές χιλιάδες

δολάρια . Αν και δεν ήταν άνθρωπος του χρήματος οι φίλοι του συλλόγου κι' εμείς τον βάλαμε να κάνει την αίτηση για τη σύνταξη και ότι άλλο δικαιούταν να τα πάρει.

Υπέβαλε το απολυτήριό του και ότι άλλα δικαιολογητικά ήθελαν και περιμέναμε να πάρουμε μια μέρα αρκετά χρήματα για να αλλάξει λίγο και η ζωή μας ,που δεν στερηθήκαμε πολλά αλλά δεν είχαμε και τα απαραίτητα που θέλαμε..

Η υπόθεση αυτή πήρε περίπου τέσσερα χρόνια διότι όταν κατατάχθηκε τότε ήταν κάτοικο Μ. Ασίας με το όνομα Καραμπέτσογλου και η αλλαγή του ονόματός του σε Κολοκοτρώνης μπερδεύτηκαν και για να διαλευκανθεί αν δεν έπαιρνε κάποιος άλλος τέτοια σύνταξη μ' αυτά τα ονόματα άργησε να εγκριθεί .Αλλά κάποτε το 1953 εγκρίθηκε και τον καλούσαν να πάει να εισπράξει ένα αρκετά μεγάλο ποσό για την εποχή εκείνη αλλά δυστυχώς δεν ζούσε πια .Λίγες μέρες πριν πέθανε από καρκίνο των πνευμόνων ..

Η ελπίδα τώρα στράφηκε στη μητέρα μου που σύμφωνα με τον νόμο δικαιούταν να πάρει ένα ποσοστό της σύνταξης αλλά έπρεπε να κάνουμε άλλη αίτηση στο Υπουργείο Στρατιωτικών των ΗΠΑ. Δίχως καθυστέρηση κάναμε τα χαρτιά και τα στείλαμε .Αυτά δεν άργησαν τόσο, ήρθαν σε ένα χρόνο περίπου αλλά όταν καλούσαν τη μητέρα μου να πάει να εισπράξει το τσεκ δεν ζούσε κι' εκείνη. Είχε πεθάνει από αρρώστια των νεφρών στις 13 του Νοέμβρη του 1954, λίγες ώρες μετά που έφυγα από κοντά της για να μεταναστεύσω στην Αυστραλία .

Η τελευταία ελπίδα έμεινε στην αδελφή μου η οποία ήταν τότε 17 ετών και σαν ανήλικη μπορούσε να πάρει το $\frac{1}{4}$ του ποσού . Την συμβουλέψανε από το Σύλλογο να υποβάλει τα χαρτιά της όσο μπορούσε πιο γρήγορα πριν ενηλικιωθεί και γίνει 18.. Είχε περισσότερο από ένα χρόνο μπροστά της και ήλπιζε να προλάβει αλλά για κάποιο λόγο καθυστέρησαν την υπόθεση για να γίνει 18 και να την ειδοποιήσουν ότι είχε ενηλικιωθεί και δεν δικαιούταν τίποτα από την σύνταξη του πατέρα της. Και έτσι έγινε . Αφού καταξοδευτήκαμε στο τέλος χάσαμε όλες τις τρεις ευκαιρίες . **Τρεις φορές άτυχτοι.**

*Η μητέρα μου κι εγώ όταν ήμουν περίπου 6 και 4 ετών μπροστά στο καφενείο μας
και στην αυλή του σπιτιού*

1940 η αδελφή Βασιλική και
εγώ
My Vasiliki and sister and I

1943 Η μητέρα μου και η
αδελφή μου
My sister and mother

Μάιος 1947 μπροστά στο καφενείο μας με τον
πατέρα μου τη μητέρα μου κι εγώ.
My father my mother and I in front of our cafe

Αθήνα Οκτ. 1948. Η αδελφή μου η μητέρα μου
κι εγώ. Athens. My sister, mum and I

Η μητέρα μου

Η μαμά μου η αυστηρή με το άγριό της βλέμμα
όταν ματιά μου έριχνε μου πάγωνε το αίμα.

Δουλειές να κάνω μ' έβαζε στο σπίτι στο χωράφι
μα κατά βάθος η φτωχιά είχε καρδιά χρυσάφι

Ήθελε νάμαι τίμιος ψέματα να μη λεω
κάτι που δεν μου άνηκε ποτέ να μη το παίρνω.

Να σέβομαι τους φίλους μου κι όλους να αγαπάω
τις Κυριακές και τις γιορτές στην εκκλησιά να πάω.

Τα πράγματά μου ήθελε στην θέση να τα βάζω
και του σχολείου το μάθημα να γράφω να διαβάζω.

Νόμιζα που με ζόριζε πού χε τέτοια μανία
και τη ζωή μου έκανε μία σκέτη τυραννία.

Καθόλου δεν μου άρεσε να παίρνω διαταγές
τις θεωρούσα άδικες, κι αυτές τις συμβουλές.

:

Όταν κάτι δεν έκανα που ήθελε αυτή
θύμωνε και με μάλωνε μούστριβε και τ' αυτί.

Για δεσ ρε συ που πέτυχα στραβόξυλη μητέρα .
Έλεγα από μέσα μου!.. ο δόλιος κάθε μέρα.

Κάποτε ήρθε ο καιρός να φύγω μακριά της
από τα μάτια έτρεχαν νερό τα δάκρυα της.

Μέσα στη ζούγκλα της ζωής βρέθηκα τότε μόνος
βαριά ήταν η ξενιτιά βαρύς ήταν κι ο πόνος.

Εργάστηκα πολύ σκληρά σαν τίμιος πολίτης
τα λόγια της θυμόμουνα δεν έγινα αλήτης.

Τι ευτυχία σκέφθηκαα πούχα τέτοια μητέρα
που μούδωσε εφόδια και είδα άσπρη μέρα.

Ευχαριστώ μανούλα μου που ήσουν αυστηρή
τις συμβουλές σου τις κρατώ όπως την διαταγή

Τάσος Κολοκοτρώνης 9-5-2004 Μελβούρνη

1930. Το καφενείο του πατέρα μου .Αριστ. Κώστας Μπογιατζής, Γιάννης Λεόντογλου ο διευθυντής του σχολείου Χαμαθέου. Ορθ .ο πατέρας μου Πρόδρομος .Γιάννης Ιωαννίδης και ο νονός μου Αντώνιος Χουρσόγλου.

1940. Δεξιά ο πατέρας μου με τους πελάτες του απολαμβάνουν τον καφέ τους. Απο αρ. είναι Ελληνοαμερικανός Κώστας Μπογιατζής, Παναής Τερζόγλου, Γεώργιος Αϊβάζογλου και ο πατέρας μου Πρόδρομος Κολοκοτρώνης . Πίσω αριστ. διακρίνεται ο Γιάννης Καραμανόλης ο οποίος σκότωσε τον θείο μου Μανόλη (Πάντα καθόταν μόνος γιατί δεν τον μιλούσε κανένας) μετά είναι ο Κώστας Παπαδόπουλος και ο σιδεράς Παναγιώτης Γκαραγκιόζογλου.

Members of the Greek-Amer.Legion parading in Thessaloniki on 25th. of March 1949. My father is in the front row 4th from left. He served in the USA Army in the first world war

Members of the Greek-Amer.Legion who served in the First World War. My father is first in the seated row. pictured 25th of March 1949

Έλληνες απόστρατοι του αμερικανικού στρατού του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου τμήμα Θεσσαλονίκης .Ανω ο πατέρας μου τρίτος από δεξιά. Κάτω πρώτος καθήμενος.

Η ΘΕΙΑ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ

Η Θεία Νικολέτα, η μεγάλη αδελφή της μαμάς, ήταν παντρεμένη με τον Νίκο Τύρη , είχε παντρευτεί στο Χαμηντιέ και απέκτησαν δύο αγόρια τον Γεώργο και Μιχάλη .Με την προσφυγιά κατάφεραν να περάσουν με τους άλλους χωριανούς στη Θεσσαλονίκη και μετά τους έστειλαν στο Τσαλτσιλάρ στο χωριό Φιλώτα κοντά στη Φλώρινα αλλά η τελική τους εγκατάσταση ήταν στη Σίνδο . Η Σίνδος είναι γνωστή από την αρχαιότητα αλλά επί τουρκοκρατίας ήταν τσιφλίκι του Τεκερλή και έτσι ονομαζόταν αλλά μετά την απελευθέρωση επάνεφεραν το αρχαίο της όνομα .

Το 1925 εγκαταστάθηκαν εκεί πήραν τον γεωργικό τους κλήρο και το σπίτι του εποικισμοί και ασχολήθηκαν με την γεωργία .Η περιοχή είναι πολύ γόνιμη γιατί είναι κοντά στις όχθες του Γαλλικού ποταμού όπου ευδοκίμει το βαμβάκι το σιτάρι καλαμπόκι και προπαντός τα καρπούζια και τα πεπόνια .

Εκεί, πριν τον πόλεμο, πηγαίναμε τα καλοκαίρια ειδικά για τα νόστιμα καρπούζια και πεπόνια. Κάθε μέρα, πρωί, μεσημέρι, βράδυ αυτά ήταν απαραίτητα που τα τρώγαμε με τυρί βουβαλίσιο γιατί υπήρχαν χιλιάδες τέτοια ζώα εκεί και έβγαζαν καλό τυρί .Δεν είχανε τραπέζι και καρέκλες ,όχι μόνο αυτοί αλλά και οι περισσότεροι κάτοικοι αλλά είχαν τους μεγάλους σοφράδες που ήταν πολύ χαμηλά τραπέζια και καθόμασταν σταυροπόδι αφού προηγουμένως στρώναμε τις μεγάλες ψάθες η τα κιλίμια έξω στην αυλή κάτω από τις ακακίες . Απλή ζωή απλά φαγητά και πολλές μύγες .

Ο Γεώργος και ο Μιχάλης ,που ήταν νεόπαντροι ήταν πρώτα μου ξαδέλφια, επειδή είχαμε μεγάλη διαφορά ηλικίας νόμιζα ότι ήταν θείοι μου τους έλεγα θείο τον ένα θείο και τον άλλον και αυτοί με διάταζαν τι να κάνω και καμιά φορά δεν μ' άρεσε αυτό . Μια μέρα με πήραν με το αλογόκαρό τους να πάμε να κόψουμε καρπούζια και πεπόνια .Η φοράδα τους είχε γεννήσει και το πουλάρι της ήταν πολύ ζωηρό. Πήραν και το δεύτερο άλογο μαζί το έδεσαν πίσω από το κάρο για να βοσκήσει και για να με διασκεδάσουν με έβαλαν επάνω να μάθω και ιππασία .Το μποστάνι ήταν αρκετά μακριά και ως που να φτάσουμε εκεί ο πισινός πληγώθηκε και δεν μπορούσα να κάτσω ούτε και να περπατήσω, βάδιζα σαν τους καουμπόηδες .Δεν έφτανε αυτό η ζέστη ήταν πρωί πρωί έφτανε στους 35 βαθμούς και δεν υπήρχε ούτε θάμνος εκεί .Αυτούς δεν τους ένοιαζε ήταν μαθημένοι και κατάμαυροι από τον ήλιο γι αυτό καθόμουν κάτω από το κάρο που είχε σκιά και από τη στάμνα έπινα λίγο δροσερό νεράκι για να δροσιστώ . Αλλά κάποτε με φωνάξαν να κουβαλήσω μερικά καρπούζια και πηγαίνοντας πέρασα κοντά από την φοράδα που έβοσκε και το μικρό της .Δεν ξέρω γιατί και τι έπαθε έτρεξε κατ' επάνω μου και με κλότσησε δυνατά λίγο πάνω από τα γεννητικά μου όργανα. Έπεσα κάτω αναίσθητος με πόνους αβάσταχτους και τσίριζα .Σε λίγα λεπτά πρήσθηκε η κοιλιά μου. Όταν την είδαν πανικοβλήθηκαν με πήραν αμέσως και γρήγορα με πήγαν στο χωριό και απ εκεί στο σπίτι μας και στη συνέχεια στο Δημοτικό Νοσοκομείο της Θεσσαλονίκης για να δουν αν είχα εσωτερικά τραύματα .Ευτυχώς ήταν εξωτερικό τραύμα και το πρήξιμο μετά από λίγες μέρες κατέβηκε και στη Σίνδο δεν πήγα για πολλά χρόνια όχι γιατί με κλότσησε το άλογο αλλά μεσολάβησε η κατοχή το σχολείο, ο στρατός και η μετανάστευση .Την Σίνδο και τα ξαδέλφια τους επισκέφτηκα πολλές φορές όταν πήγαινα ταξίδι στην Ελλάδα .

Η ΘΕΙΑ ΜΟΥ ΜΑΡΙΑ

Η Θεία Μαρία ήταν αδελφή της μαμάς μου .Παντρεύτηκε τον Μάρκο Παπουτσόγλου όταν ήρθαν πρόσφυγες και ήταν ακόμα σε προσωρινούς καταυλισμούς έξω από την Θεσσαλονίκη για να μπορέσουν να πάρουν σπίτι του εποικισμού και ένα γεωργικό κλήρο . Η επιτροπή αποκατάστασης των προσφύγων τους έστειλε στην Έδεσσα μαζί με άλλες οικογένειες και νεόπαντρους που ήσαν κάπου είκοσι οικογένειες και τους τοποθέτησε σε τούρκικα σπίτια και άλλους σε σπίτια του εποικισμού .Όλοι ήταν από το ίδιο το χωριό, τον Χαμηντιέ και μεταξύ τους είχαν και κάποια συγγένεια .Στην αρχή δεν ήθελαν να χωριστούν από τους υπόλοιπους χωριανούς αλλά όταν είδαν το μέρος με τα πολλά ποτάμια και το ωραίο κλίμα και την τοποθεσία δεν έφεραν καμία αντίρρηση.

Εκεί όλοι τους ασχολήθηκαν με την αμπελουργία τα κουκούλια και τη φρουτοπαραγωγή διότι το μέρος ήταν κατάλληλο και πολύ εύφορο .Στις αρχές είχαν λίγα προβλήματα με του ντόπιους που ήταν σλαβόφωνοι Έλληνες και μη αλλά λόγο ομοθησκείας σιγά σιγά ξεπέρασαν τα προβλήματα αυτά και ή ζωή πήρε το κανονικό ρυθμό

Τα καλοκαίρια πηγαίναμε με την μαμά μου και καθόμασταν εκεί αρκετό καιρό .Ο μπαμπάς δεν μπορούσε νάρθει διότι είχε το καφενείο .Οι δύο αδελφές τα πήγαιναν πολύ καλά αλλά και ο θεός Μάρκος ήταν καλύτερος και από τον Άγιο .Πολύ εργατικός και καλός στη ψυχή, με αγαπούσαν πάρα πολύ διότι δεν είχαν παιδιά και προσπαθούσαν με κάθε τρόπο να δεχτεί η μαμά μου να με υιοθετήσουν αλλά ο μπαμπάς δεν δεχόταν με κανένα τρόπο γιατί ήμουν μοναχογιός .

Από μικρός ακόμα πριν πάω σχολείο πήγαινα και έμενα εκεί και ένα χρόνο. Θυμάμαι εκεί πήγα για πρώτη φορά στο νηπιαγωγείο και εκεί είχα κάνει πολλούς φίλους που παίζαμε στα ποτάμια και πιάναμε καραβίδες ,σκαρφαλώναμε στους βράχους ,πηγαίναμε στους καταρράκτες και κολυπούσαμε με τους μεγάλους στα βαθιά νερά του ποταμού .Δεν υπήρχε μέρος που να μη το είχα εξερευνήσει γι αυτό η θεία ανησυχούσε να μη πάθω τίποτα και με μάλωνε αλλά και μου τις έβρεχε γιατί είχε την άδεια από τον πατέρα μου .Η άτιμη δεν έδερνε όπως ο μπαμπάς, αυτή μ' έβαζε κάτω και με τσιμπούσε στον κώλο σα να ήμουν ζυμάρι και με μαύριζε ,όταν τελείωνε με το πισινό έβαζε χέρι στα αυτιά μου και τα έστριβε θαρρείς και έστριβε Μάλι. Ο θεός Μάρκος δεν τολμούσε να πει κουβέντα ,ο φουκαράς μόνο άκουε, έτσι και αποφάσιζε να πει κάτι άκουγε όλα τα τούρκικα ονόματα της ζωολογίας .Εμένα μου τα έλεγε Ελληνικά και σπασμένα ,μου έλεγε και κάτι παραμύθια για να φοβηθώ και να μη φεύγω μακριά και πάθω κανένα ατύχημα .Εκεί μπροστά στην είσοδο είχανε μεγάλες πέτρινες πλάκες με διάφορα χρώματα και μετά το ξύλο που έτρωγα μου έλεγε «Βλέπεις βρε γρουσουζή αυτές τις μεγάλες πέτρες ; αυτές βρε στραβόξυλο π'αναθεμάσαι ήταν παιδιά σαν και σένα και επειδή δεν ήταν φρόνιμα ο θεός τα έκανε πέτρες'» Εγώ πίστευα και δεν πίστευα αυτά που έλεγε ,και συνέχιζε «Να .Ρώτα και τον θείο σου Μάρκο να σου πει και πώς τα λέγανε τα παιδιά» . (Ας τολμούσε να πει όχι.) Από περιέργεια τον ρωτούσα και μου έλεγε για κάθε πέτρα και ένα όνομα και πόσο χρονών ήταν όταν έκαναν τις αταξίες. Ε...αφού μου τα έλεγε και ο θεός άρχισα και τα πίστευα και ήξερα κάθε πέτρα πως έλεγαν το παιδί.

Εκεί στην Έδεσσα οι πρόσφυγες ήταν λίγοι και όλοι αγαπημένοι. Μετά την δουλειά τα βράδια πηγαίναν επισκέψεις συζητούσαν για την προσφυγιά για το χωριό τους και τα σπίτια τους που άφησαν εκεί και το ρίχνανε στο γλέντι στα τραγούδια τους και στο

Ο γάμος της αδελφής μου με τον Τάσο Γιαννά στην
Εδεσσα. Κάτω δεξιά οι θετοί γονείς της με τον Μάρκο
Παποντοσόγλου και την θεία Μαρία (αδελφή της μαμάς
μας) και με άλλους συγγενείς και φίλους. Οι γονείς μας
δεν ζούσαν όταν παντρευτήκαμε. Φωτ 1957

Η Θεία μου Μαρία πολύ με αγαπούσε
με χάριδενε με έπαιζε και όλο με φιλούσε
η άτιμη σα θύμωνε τον κόλο μου τσιμπούσε.
Και τα αφτιά μου τ'άστριβε σα νάτανε πετσιά
και πρίν μ' αφήσ' ελέφθερο μόν' ριχνε και κλωτσιά.
Ήτανε όμως και καλή με τάιζε καλά
μουν έδινε μπαζισια και άφθονο παρά.
Ό θείο Μάρκος ήτανε άνθρωπος σαν ασήμι
πρόθυμος δε σε όλους και τη ψυχή να δίνει.

φαγοπότι. Ο ανιψιός του θείου Μάρκου ο Ξεनेφών τραγουδούσε ωραίους αμανέδες και ο μικρός αδελφός του ο Τάσος και ο Αντώνης τραγουδούσαν επίσης ωραία Ελληνικά τραγούδια και κάθε φορά που άρχιζαν να πίνουν τους έβαζαν να τραγουδήσουν ένα λυπητερό τραγούδι του πολέμου που τους θύμιζε κάποιον δικό του που είχε σκοτωθεί ,και το τραγούδι ακόμα το θυμάμαι που έλεγε :

Σεις περήφανα πουλάκια (δix) που πετάτε υψηλά.
Όταν πάτε στην Ελλάδα (δix) χαιρετίσματά πολλά.
Να της πείτε της μαμάς μου (δix) πως εγώ σκοτώθηκα.
Και με θάψανε μονάχο (δix) κι όχι πως λαβώθηκα.

Όλοι τους είχαν το σπιτικό τσίπουρο, τα χοιρινά τους και άλλα καλά .Ο τόπος αυτός ήταν σαν παράδεισος με τους οπωρώνες και τα αμπέλια αλλά είχαν και τον πόνο του ξεριζωμού και της ξενιτιάς .

Τα αμπέλια όλων ήταν σχεδόν σε ένα μέρος κάτω στο Λόγγο και μερικά κοντά στο κιοπρί την (αψιδωτή γέφυρα) . Τα καλοκαίρια έμεναν στα κτήματά τους για να περιποιούνται τα αμπέλια και τα δένδρα και για τον τρύγο των σταφυλιών .Ο Θεός μου ίσως να ήταν ο μόνος που δεν είχε αλογόκαρο και μεταχειριζόταν δύο γαϊδουράκια και καμιά φορά είχε κανένα μουλάρι και όταν πηγαίναμε στο λόγγο κατεβαίναμε κοφτά από τα απότομα μονοπάτια που ήθελε να έχει κανείς γερά πόδια, ο δε ασφαλτόδρομος είχε κι αυτός ανηφόρα κανονική αλλά ήταν αρκετός δρόμος με πολλές στροφές .Όταν πηγαίναμε στο επάνω αμπέλι πάντα περνούσαμε μέσα από το ποτάμι αντί από την γέφυρα , έπινε το ζώο νερό και για να δροσιστεί .Εκεί πηγαίναμε και για το αμπέλι αλλά και για να κόψουμε κλαδιά από τις μουριές για τα κουκούλια του .Ήταν και καλός σηροτρόφος και έβγαζε καλό μετάξι που το έπαιρνε το μεταξουργείο του Τσίτση και το χειμώνα όταν δεν είχε δουλειά στα κτήματα δούλευε στο εργοστάσιο για συμπληρωματικό εισόδημα . Μαζί του είχα μάθει αρκετά πράγματα για τα αμπέλια τα δένδρα και τα ραντίσματα και για τα κουκούλια που αργότερα φάνηκαν χρήσιμα όταν σπούδαζα στην Αμερικανική Γεωργική Σχολή

Η Έδεσσα είχε πολλές βρύσες που τρέχει άφθονο νερό ,κρύο το καλοκαίρι και χλιαρό το χειμώνα .Τα καλοκαίρια η μεγάλες γούρνες γέμιζαν από καρπούζια και πεπόνια για να κρυώσουν. .Πάνω στα καρπούζια βάζαμε τα ονόματα μας για να μη μπερδευτούν .Αυτά ήταν τα ψυγεία της εποχής και τα φανάρια που βάζαμε τα φαγητά, υπήρχαν βέβαια και οι παγωνιέρες ή (μπουζιέρες) αλλά αυτές τις είχαν οι λίγο πιο εύποροι που μπορούσαν να αγοράσουν τον πάγο .

Τις Κυριακές τα βράδια βγαίναμε για περίπατο στον Παράδεισο που ήταν κέντρο διασκεδάσεως για τους γλεντζέδες και βόλτες ατελείωτες για τους σπασμένους και τους ερωτευμένους που προσπαθούσαν να κλέψουν μια ματιά από το αγαπημένο τους πρόσωπο η να ακουμπήσουν λίγο δήθεν κατά λάθος το σώμα τους για ν' ανοίξουν κουβέντα . Καμιά φορά πηγαίναμε και προς τους καταρράκτες όπου πριν από το πόλεμο το μέρος αυτό που ήταν η καλύτερη τοποθεσία της Εδέσσης ήταν το κεντρικό νεκροταφείο της πόλης .Όταν ήρθαν οι Γερμανοί και είδαν ότι οι πεθαμένοι έμεναν στο καλύτερο μέρος της Εδέσσης το κατεδάφισαν αμέσως και το διαμόρφωσαν σε ωραίο πάρκο κατασκεύασαν πισίνες και ομόρφαιναν το ποτάμι ,φυτέψανε δένδρα και το έκαναν

να είναι ένα αξιοζήλευτο μέρος της Ελλάδας που σήμερα χάρη στους κατακτητές απολαμβάνουμε αυτό το ωραίο μέρος (έκαναν και καλά).

Ένα άλλο μέρος που πηγαίναμε με τη θεία Μαρία και με πολλές άλλες γυναίκες ήταν η Εκκλησία της Αγίας Τριάδας κάτω στο Λόγγο. Η εκκλησία αυτή είχε και δωμάτια που τα νοίκιαζαν, είχε και τρελοκομείο και τα καλοκαίρια πηγαίναμε εκεί για μερικές μέρες για προσευχές μετάνοιες και για να μεταλάβουμε. Εγώ ήμουν μικρός και έκανα ότι έλεγε η θεία.

Την εβδομάδα μια φορά πηγαίναμε στο χαμάμ (λουτρό). Αυτό είχε μείνει από τους Τούρκους και ήταν πολύ της μόδας τα χαμάμια. Είχαν χωριστά δωμάτια για τους άνδρες και χωριστά για τις γυναίκες, εμένα μέχρι που ήμουν 7-8 χρονών με έπαιρνε μαζί της γιατί όλες οι γυναίκες φορούσαν ένα εσώρουχο. Αυτή η θεία μου στο χαμάμ πάντα φορούσε το βρακί της που έφτανε κοντά στα γόνατα είχε και λάστιχο και τα έραβε η ίδια. Ήταν λίγο κοντή και χόντρη και δεν φορούσε σουτιέν, πάντα απέφευγα να γελάσω διότι έτσι και νόμιζε ότι γελάω γι αυτήν θα με τσάκιζε στο ξύλο. Με έβαζε να τρίβω την πλάτη της και κάτω απ' τα πόδια γιατί δεν τα έφτανε.

Όταν πια μεγάλωσα λίγο και άρχισα να πηγαίνω στο σχολείο κανονικά αραιώσα τις επισκέψεις αλλά ήδη είχαν κανονίσει με τους γονείς μου και υιοθέτησαν την αδελφή μου την Βασούλα για να κληρονομήσει και την περιουσία τους αργότερα.

Και η αδελφή μου δεν είχε ομαλή ζωή με την θεία, την ξυλοφόρτωνε κι αυτήν για το παραμικρό ως που παντρεύτηκε και ησύχασε αλλά όταν γεράσανε και δεν μπορούσαν τους φρόντιζε αυτή και ο άντρας της ο Τάσος Γιαννάς όλα τα χρόνια σαν να ήταν πραγματικοί γονείς τους. Ιδίως τον θείο Μάρκο που έζησε κοντά τους. Πεθαίνει ο Τάσος νέος 39 χρονών και τον γηροκομεί η Βασούλα μέχρι που πεθαίνει και ο θείος στα 98 του χρόνια. Η Βάσω μένει τώρα στην Έδεσσα στο σπίτι του Θείου σε ωραίο διαμέρισμα που πήρε από αντιπαροχή.

Ο Θεός Δημητρός (Ντιμίτ)

Ο θεός Δημητρός ήταν τρίτος, αδελφός της μαμάς. Παντρεύτηκε την Βασιλεία, κόρη του μπάρμπα Κουμίτα που τον θεωρούσαν τουρκομαθή φιλόσοφο. Είχαν τρία παιδιά, την Στέλλα τον Γεώργιο και την Βαγγελία. Ο Θεός ήταν λίγο φιλάσθενος και δεν μπορούσε να δουλέψει σκληρά στα χωράφια. Καλλιεργούσε λαχανικά με την βοήθεια της θείας αλλά όχι με καλή απόδοση. Τα καλοκαίρια πηγαίναμε με την μαμά να τους βοηθήσουμε στο μάζεμα των φασιολιών της ντομάτας και άλλες δουλείες και εγώ με τον Γεώργιο ποτίζαμε τα λαχανικά. Το άλογο που είχαν ήταν αδύνατο και βαριόταν να περπατήσει γι αυτό καθόμουν κοντά στο μαγκανοπήγαδο και το χτυπούσα ελαφριά για να μη σταματάει. Ήταν όμως έξυπνο άλογο ήξερε που ήμουν και σταματούσε πριν φτάσει σε μένα. Τότε άλλαζα θέση η καβαλούσα το όκι το χοντρό μοχλό έλξης και τότε ήξερε ότι ήμουν πίσω του. Τα μεσημέρια σταματούσαμε για φαγητό και για να κοιμηθούμε και ξαναπιάναμε δουλειά κατά τις τρεις που λίγο δρόσιζε. Τα φαγητά μας ήταν πάντοτε σαλάτες και λαχανικά κατσαρόλας σκέτα δίχως ποτέ με κρέας. Το κρέας μόνον το Πάσχα και τα Χριστούγεννα ε. και καμιά Κυριακή αν υπήρχε το ψιλό γιατί οι περισσότεροι γεωργοί ήταν πάντα χρεωμένοι στον μανάβη τους και ο βερεσές ήταν συνηθισμένο πράμα στο χωριό. Όταν είχαν παραγωγή καλή (μαζούλια) τότε πλήρωναν τα χρέη τους.

Ο θεός Δημητρός όταν έβγαине τα βράδια για το καφενείο περνούσε πρώτα να δει την μαμά (την αδελφή του) από το σπίτι ,εκεί η μαμά έμπαινε από το μικρό πορτάκι στο καφενείο και του έφερνε καφέ η κανένα ουζάκι, που το προτιμούσε ,για να μη πληρώσει και κάνανε παρέα .Μετά πήγαινε να δει τους χωριανούς για να κουβεντιάσουν και αργά πήγαινε στο σπίτι για ύπνο.

Ο θεός Μανόλης (Ο χουριέτης)

Το παρατσούκλι του Θείου Μανόλη ήταν Χουριέτ Μανώλ, έτσι τον ήξεραν στην πατρίδα αλλά και μετά την προσφυγιά στο χωριό έτσι τον αποκαλούσαν .Η λέξη χουριέτ νομίζω σημαίνει πατριώτης ,και έτσι ήταν, Ήταν κοντός γεμάτος και δυνατός άνθρωπος πολύ πατριώτης και παλικαράς και λίγο καβγατζής. Με τον πατέρα μου δεν τα πήγαιναν και πολύ καλά και τα πρώτα χρόνια που άνοιξε το καφενείο 1925 κάθε φορά που μεθούσε προξενούσε φασαρίες και αυτά ο μπαμπάς δεν τα άρεσε και τον πέταξε έξω από το μαγαζί αρκετές φορές και πολλούς άλλους όταν δεν συμπεριφερόντουσαν καλά τους έδερνε κι όλα ,.Ήταν δύο μέτρα και κάτι ,άνθρωπος γερός δυνατός και όταν θύμωνε δεν σταματούσε . Ο πιο φημισμένος στο χωριό που έτρωγε ξύλο ήμουν εγώ γιατί δεν τηρούσα τους κανονισμούς του. Ήταν δίκαιος, καλός .και τίποτα δεν μας έλλειπε .Πολλές φορές μάλωνε και με τη μαμά για τον αδελφό της . Μια φορά ο θεός εκεί που γλεντούσε έβγαλε και πιστόλι να σκοτώσει τον πατέρα μου αλλά μπήκαν μπροστά άλλοι και δεν έγινε το κακό .Το 1938 τσακώθηκε με έναν άλλο χωριανό πάλι επάνω στο γλέντι και αφού το διαλύσανε αυτός πήγε σε άλλο καφενείο και συνέχισε να πίνει εκεί .Ο άλλος ο Γεώργος Καραμανόλης πήγε στο σπίτι ,πήρε ένα τσεκούρι και περίμενε μέσα στο σκοτάδι ενέδρα να φύγει για το σπίτι του και να τον χτυπήσει . Όταν έκλεισε το καφενείο τα μεσάνυχτα και βάδιζε αμέριμνος και μεθυσμένος το χτύπησε με το τσεκούρι στο κεφάλι και τον τραυμάτισε βαριά στο αριστερό μέρος του αφτιού .Εκεί πεσμένος έμεινε σχεδόν μέχρι τα ξημερώματα ως που ένας χωριανός που πήγαινε με το κάρο του τα λαχανικά στην αγορά τον βρήκε πεσμένο στις λάσπες μέσα .Ειδοποίησαν την αστυνομία .και αμέσως τον πήγαν στο νοσοκομείο της Θεσσαλονίκης και μετά από τρεις μέρες πέθανε από αιμορραγία και άφησε τέσσερα ορφανά από ένα αγόρι και τρία κορίτσια από 7-1 ετών . Ο φονιάς συνελήφθη και δικάστηκε για δέκα χρόνια αλλά όταν ήρθαν οι Γερμανοί δήλωσε γερμανόφιλος και αποφυλακίστηκε ,ο γιος του, από δεύτερη γυναίκα, κατατάχτηκε στα τάγματα ασφαλείς και οι αντάρτες του ΕΛΑΣ τον σκότωσαν κάπου σε ένα χωριό και αυτόν φονιά κάποιος του έστησε ενέδρα και όταν γύριζε στο σπίτι του μεθυσμένος από γλέντι τον πυροβόλησε και τον σκότωσε μπροστά στο Κοινοτικό κτήριο .Ο δράστης δεν βρέθηκε

Τα δύο μικρά κοριτσάκια που ήταν δίδυμα το ένα, την Σοφία την υιοθέτησαν, το Γεώργο τον έστειλαν στο ορφανοτροφείο της Φλώρινας και η θεία Κατίνα έμεινε να μεγαλώσει τα δύο αλλά κορίτσια την Βαγγελία και την Δημητρία δουλεύοντας το χωράφι της συνεταιρικά με άλλους Το 1940 με τον πόλεμο όταν έκλεισε το ορφανοτροφείο γύρισε ο Γεώργος και από μικρή ηλικία ανάλαβε ευθύνες και καθήκοντα του προστάτη της οικογενείας . Με τα χρόνια παντρεύτηκε την Νούλα και με τη σκληρή δουλειά προκόψανε απέκτησαν τον Μανόλη και την Καίτη που τα σπούδασαν και δημιούργησαν μία αξιοζήλευτη επιχείρηση παραγωγής σπαραγγιών με άρτιες εγκαταστάσεις πακεταρίσματος μέσα στο κτήμα τους που τα εξαγάγουν κυρίως στην Γερμανία και άλλα κράτη της Ευρώπης.

Ο Γεώργος ήταν ο πιο αγαπητός μου εξάδελφος . Ένα χωράφι μας που καλλιεργούσαμε ήταν σχεδόν δίπλα από το δικό τους, που ήταν μέσα από το ανάχωμα, και πολύ κοντά στον Γαλλικό ποταμό και δίπλα από τα λιμνάζοντα νερά των αναχωμάτων που είχε πυκνές καλαμιές ,βούρλα ιτιές και παντού πυκνοί θάμνοι που σε πολλά μέρη ήταν απρόσβατο μέρος.

Στο χωράφι μας βάζαμε συνεταιρικά με τον Νίκο τον Σαρρή ντομάτες χαμηλές Βουλγάρικες και το μέρος αυτό δεν ήθελε πότισμα ,ήταν βαλτώδες και με πολύ λίγη δουλειά είχαμε πολύ παραγωγή .Κάθε μέρα το απογευματάκι μ έστελνε ο μπαμπάς μου να φέρω ντομάτες και αγγούρια από του Αποστόλη τον γείτονα, με την ευκαιρία πεταγόμεν και στον Γεώργο για να πάμε να κολυμπήσουμε σε ένα καθαρό μέρος που έπιναν τα ζώα νερό και ήταν αρκετά βαθύ .και σε ορισμένα μέρη και τρία μέτρα . Σ' εκείνο το μέρος πρωτόμαθα να κολυμπώ. Τα νερά εκεί είχαν βατράχια, χελώνες φίδια .κουνούπια και πάρα πολλές βδέλλες .Κάθε φορά που μπαίναμε μέσα βγαίναμε με καμιά δεκαριά κολλημένες στο σώμα μας να ρουφούν το αίμα .Ο πιο εύκολος τρόπος να τις ξεκολλήσουμε ήταν το κάψιμο με το τσιγάρο.

Στο κτήμα του Γεώργου υπήρχε ένα πολύ ψηλό δένδρο .Ήταν το καραγάτσι (μαύρο δένδρο) είχε περίπου σαράντα μέτρα ύψος και ήταν ωραιότατο με πυκνή σκιά και αρκετά χοντρό .Το έβλεπα πολλές φορές και έκανα σχέδια πώς να το ανεβώ. Σκάλα δεν υπήρχε αλλά κάπου εκεί κοντά στη σιδ. γέφυρα του Γαλλικού είχα δει κάτι μεγάλα καρφιά που ήταν για τις τραβέρσες των γραμμών πεταμένα και σκέφτηκα ότι άμα κάρφωνα πάνω στο κορμό θα μπορούσα να σκαρφαλώσω εύκολα για ν' ανεβώ . Ο Γεώργος ήταν λίγο μεγαλύτερος αλλά ότι του έλεγα με άκουγε .Πήραμε ένα τσουβάλι και πήγαμε κοντά στη γέφυρα που ήταν πεταμένα και φέραμε καμιά τριανταριά ,στη συνέχεια καρφώσαμε στον κορμό σε μικρές αποστάσεις και ανεβήκαμε μέχρι και την κορυφή. Ένα θέαμα εξαιρετικό .Μπορούσαμε να δούμε την Θεσσαλονίκη και τον Θερμαϊκό και τα γύρω χωριά . Εκεί λίγο πριν από την κορυφή τα κλαδιά ήταν ίσια και χοντρά. Αμέσως σκεφτικά ότι εκεί επάνω μπορούσα να κάνω ένα ωραίο τσαρδάκι για να παίζουμε .Ο γεώργος δεν έφερε αντίρρηση αλλά με τα σχέδιά μας δεν συμφωνούσε η μαμά του και προ παντός ο κυρ Γιάννης Σπανουδάκης ο συνέταιρος τους .που μας λέγανε ότι το δένδρο είναι ψηλό να μη πέσουμε και άλλες δικαιολογίες. Εγώ ήξερα τι χρειαζόμασταν ,πήγαμε και κόψαμε μερικά χοντρά κλαδιά και αρκετά καλάμια που ήταν άφθονα και αφού συγκεντρώσαμε τα υλικά βάλαμε μπρος την κατασκευή του δενδρόσπιτου. Όλα τα υλικά τα ανεβάζαμε επάνω με σχοινί ,εγώ ήμουν επάνω και αυτός από κάτω τα έδενε . Σε δύο μέρες το τελειώσαμε και ήταν μεγαλύτερο και από ένα δωμάτιο με στερεά πλατφόρμα και γύρω γύρω με προστατευτικό κάλυμμα για να μη πέσουμε . Τώρα με το σπίτι αυτό ο Γεώργος αντί να δουλεύει και να βοηθάει τη μαμά του περισσότερο έπαιζε και λιγότερο δούλευε κι αυτό δεν το άρεσαν αλλά αυτό δεν πήγε και πολύ και το σπίτι μας δεν το χαρήκαμε πολύ.

Ο Γαλλικός ποταμός εκτός από μία οδική γέφυρά είχε και δύο σιδηροδρομικές ,μία στη Σίνδο της γραμμής Αθηνών και μία στο Γαλλικό της γραμμής Ειδομένης που απείχαν μεταξύ τους περίπου δύο χιλιόμετρα και τότε οι γερμανοί είχαν φρουρές και τις φύλαγαν . Κάθε μέρα και τακτικά επάνω από το ανάχωμα περνούσαν οι Γερμανοί με μια μοτοσικλέτα και πήγαιναν από τη μία γέφυρά στην άλλη . Μία μέρα ενώ ήμασταν επάνω στο δένδρο και παίζαμε ακούμε από κάτω δύο Γερμανούς να φωνάζουν για να κατεβούμε .Τρομάξαμε και δεν θέλαμε να κατεβούμε για να μη μας δείρουν αλλά ο ένας άρχισε να ανεβαίνει και σε λίγο ήταν επάνω και έψαχνε να δει τι είχαμε .Μας κατέβασε

κάτω και μετά ανέβηκε ο άλλος να δει, όταν κατέβηκε μας πήραν και πήγαμε κοντά στο μαγγανοπήγαδο που ήταν και ο κυρ Γιάννης και μας είπαν ότι πρέπει να το χαλάσουμε. Δεν μας πείραξαν και έφυγαν αλλά ως που να πάμε στο δένδρο ήρθαν και άλλοι αυτή τη φορά αξιωματικοί, ανέβηκαν επάνω το βλέπον και τους άρεσε αλλά οπωσδήποτε θα νόμιζαν ότι κάποιοι κατασκοπεύουν τις γέφυρες. Τελικά το χαλάσαμε και τόσοσ κόπος πήγε χαμένος. Ο Γεώργιος για πρώτη φορά αντίκρισε έτσι γερμανούς να του μιλάνε με τρόπο αυστηρό και τα είχε αποτυπώσει στο μυαλό του και πάντα με ρωτούσε «Γιατί ρε Τάσο μας μάλωναν και μας έλεγαν. «Ας είνος αχ ένος βεκ Φαφλούχτεν νονολός νονολός καπούτ;» και του έλεγα «Ρε ξάδελφε αυτά που λες δεν είναι Γερμανικά. Το καπούτ είναι και θα εννοούσαν να μη πέσουμε και σκοτωθούμε. Αυτά τα έλεγε κάθε φορά που συναντιόμασταν και γελούσαμε.

Ο αγαπητός μου εξάδελφος Γεώργιος πέθανε από καρκίνο το 2003. Κάθε φορά που πήγαινα στην Ελλάδα έπρεπε να τον επισκεφτώ για να τα πούμε και να ανανεώσουμε τις παλιές αναμνήσεις

Εδώ θα παραθέσω μερικά περιστατικά από τα πολύ μικρά μου παιδικά χρόνια που μου έκαναν εντύπωση και δεν τα έχω ξεχάσει

Το κρυφτό

Η πρώτη περιπέτεια μου που θυμάμαι ήταν όταν ήμουν περίπου 6 χρονών. Μία μέρα του καλοκαιριού μόλις σουρούπωνε μαζευτήκαμε αρκετά παιδιά στην αυλή της κυρίας Δέσποινας Νταή να παίζουμε κρυφτό. Το παιχνίδι αυτό είναι γνωστό και παίζεται σχεδόν σε όλη την Ελλάδα. Όλοι κρύβονται και ένας που έχει τα μάτια του κλειστά μετά από λίγα λεπτά προσπαθεί να βρει τους άλλους. Όταν τους βρίσκει τρέχει στο σημείο που είναι ένα δέντρο ή ντουβάρη και βάζει το χέρι του ή φτύνει φωνάζοντας το όνομα του.

Όταν παίζαμε μερικά παιχνίδια και μας έβρισκε γρήγορα ο φίλος μου ο Αναστάσης κι εγώ σκεφτήκαμε να κρυφτούμε κάπου που θα ήταν δύσκολα να μας βρει αυτός που θα μας έψαχνε. Σκεφτήκαμε και μπήκαμε μέσα στον αχρησιμοποίητο φούρνο της κυρά Δέσποινας. Τραβήξαμε το σιδερένιο καπάκι μπήκαμε μέσα και με το χερούλι από μέσα τραβήξαμε και κλείσαμε το φούρνο για να μη μας δουν. Μέσα στο φούρνο ήταν κάτι τσουβάλια που το χειμώνα κοιμόταν ο σκύλος της.

Μέσα στο φούρνο είχε λίγη ζέστη αλλά για δύο ή τρία παιχνίδια ακούγαμε τα παιδιά να μας γυρεύουν και αφού δεν μας έβρισκαν νομίσανε ότι το παρατήσαμε και πήγαμε στα σπίτια μας. Μετά από λίγα λεπτά ή και ίσως από έλλειψη οξυγόνου μας πήρα ο ύπνος.

Κατά τις 10.30 όταν νύχτωσε και δεν ήμασταν στα σπίτια μας οι μαμάδες μας άρχισαν να μας ψάχνουν και για μία ώρα δεν μας έβρισκαν πουθενά και πανικοβλήθηκαν.

Κανένας μα κανένα δεν είχε υποψιαστεί ότι μπορούσαμε να ήμασταν κρυμμένοι μέσα στο φούρνο. Κατά τις 11 ξυπνήσαμε βγήκαμε έξω ζαλισμένοι και ακούγαμε τις φωνές των μαμάδων μας να μας γυρεύουν σε άλλες αυλές. Και οι δύο ήμασταν σε κακά χάλια με στάχτες και μαυρίλες στα πρόσωπα μας και ιδρωμένοι.

Όταν τελικά πήγαμε στα σπίτια μας οι μαμάδες μας έκαναν μαύρους στο ξύλο.

Οι ακρίδες

Ήταν το 1935 μία μέρα του καλοκαιριού δύο φίλοι και πελάτες του πατέρα μου ο Κώστας (Αμερικάνος) και Γεώργιος Κουρτίδης τον πήραν κατά το μεσημέρι να πάνε στους μπαξέδες τους που ήταν κοντά στις όχθες του Γαλλικού ποταμού (κάπου τρία χιλιόμετρα από το χωριό) για να δουν τις πατάτες όπου καλλιεργούσαν, να κάνουν μία βόλτα για να συναντήσουν και άλλους φίλους τους και να κουβεντιάσουν.

Όταν άκουσα ότι θα πάνε για βόλτα επέμενα στον πατέρα μου να με πάρει κι εμένα για να δω κι εγώ τους φίλους μου, το ποτάμι που είχε τότε κατακάθαρα νερά και χρυσαφένια άμμο αλλά και την καινούρια γέφυρα. Ο τόπος εκεί ήταν καταπράσινος από τις καλλιέργειες των λαχανικών και οπωροφόρων δένδρων. Με λίγη γκρίνια και ψεύτικα κλάματα δέχτηκε να με πάρει

Φεύγοντας ο πατέρας μου τσέπωσε και ένα μπουκάλι ούζο και λίγα σουτζούκια γιατί και οι τρεις τους άρεσε να πίνουν. Πρώτα περάσαμε από τον μπαξέ του κυρ Κώστα όπου βρήκαμε εκεί όλη την οικογένεια του με τα τέσσερα αγόρια του να αναπαύονται κάτω από τις παχιές σκιές των δέντρων κοντά στο μαγκανοπήγαδο με το κρύο το νερό. Η θεία Αναστασία τηγάνιζε μελιτζάνες, πιπεριές, κολοκυθάκια και πατάτες που ήταν το συνηθισμένο φαγητό. Κάτσαμε όλοι σταυροπόδι επάνω σε μία μεγάλη ψάθα και απολαύσαμε τα ωραία τηγανητά και στη συνέχεια το κρύο καρπούζι που έβγαλαν μέσα από το πηγάδι.

Μετά το φαγητό πήγαμε να δούμε στα υψώματα (Ανά Τσαγίρ) κάτι καλαμποκιές που είχαν εκεί. Ξαφνικά είδαμε τον ουρανό απέναντί μας μαυρισμένο σαν σύννεφο βροχής και ένα θόρυβο παράξενο. Δεν πέρασαν λίγα λεπτά και κατάλαβαν ότι το σύννεφο αυτό ήταν ένα σύννεφο από εκατομμύρια ακρίδες που ερχόταν κατά επάνω μας. Όσο πλησίαζαν προς τα εμάς ο θόρυβος δυνάμωνε και οι μπαμπάδες μας αρχίσανε να ανησυχούν. Όταν φτάσανε οι πρώτες ακρίδες ήξεραν ότι είχαν μεγάλο πρόβλημα και όλοι πανικοβληθήκαμε και περισσότερο τα παιδιά.

Όταν έφτασε το μεγάλο κύμα ήταν τόσο πυκνό που δεν έβλεπε ο ένας τον άλλον. Δεν ξέραμε πως να προστατευτούμε και ιδιαίτερα το πρόσωπο μας. Οι μπαμπάδες, μας έβαλαν στη μέση για να μας καλύψουν αλλά οι ακρίδες έμπαιναν μέσα στα παλτελόνια μας τσιμπούσαν και εμείς τσιρίζαμε και νομίζαμε ότι θα πεθάνουμε. Αυτό κράτησε για μισή ώρα και παραπάνω και το έδαφος ήταν γεμάτο από ακρίδες που τρώγανε τα πάντα.

Από εκεί βλέπαμε το σμήνος αυτό να κατευθύνεται προς τους άλλους λαχανόκηπους που ήταν κοντά στο χωριό. Όταν πια σταμάτησαν και καθαριστήκαμε πήγαμε αμέσως πίσω και είδαμε ότι όλα τα φυτά και τα δέντρα τα είχαν καταφάει και αυτά που αφήσανε ήταν τα χοντρά κοτσάνια.

Την εμπειρία αυτή με τις ακρίδες και τη τρομάρα που πήρα δεν θα τη ξεχάσω γιατί πρώτη φορά έβλεπα τόσες πολλές ακρίδες και τόση μεγάλη ζημιά.

Το κυδώνι

Πριν από τον πόλεμο του 1940 τα χασάπικα του χωριού μας λειτουργούσαν από τα καφενεία. Οι χασάπηδες που σφάζανε τα ζώα, συνήθως στα σπίτια η μπροστά στους πελάτες του καφενείου, έφερναν τα σφαχτά τους στα καφενεία και τα κρεμούσαν με

τσιγκέλια στα κλαδιά των δένδρων και απο εκεί πουλούσαν τα κρέατα στους πελάτες τους . Στο δικό μας καφενείο είχαμε τον θείο μου Κυριάκο Καραμπέτσο που τα έσφαζε μπροστά στο καφενείο, τα έγδερνε εκεί και τα κρεμούσε στις ακακίες, μετά έβαζε εμένα που μου έδινε λίγο χαρτζιλίκι και με μία αλογοουρά εφαρμοσμένη σε ένα μακρύ ξύλο έδιωχνα τις μύγες για να μη τις σκουληκιάσουν.

Τα μαχαίρια η ζυγαριά ήταν πάνω σε ένα τραπέζι και δίπλα είχε το τρίποδα με το χοντρό κορμό δέντρου που έκοβε τα κρέατα και τα κόκαλα.

Μία μέρα ένα φίλος μου έφερε μερικά μεγάλα κυδώνια . Ένας πελάτης που τα είδε τα λιμπίσθηκε και μου ζήτησε να του κόψω ένα κομματάκι.. Πήρα το μεγαλύτερο το έπιασα με το αριστερό μου χέρι το έβαλα επάνω στο ξύλο και με το μεγάλο μαχαίρι του θείου μου το κατέβασα να κόψω το κυδώνι.. Κόβοντας όμως το κυδώνι έκοψα και άκρο του δείκτη του αριστερού χεριού μου.

Γέμισε το μέρος από αίματα, πάτησα τα κλάματα πανικοβλήθηκαν μερικοί πελάτες που ήταν εκεί και ο θείος μου και αμέσως με πήραν και με πήγαν στο φαρμακείο που ήταν απέναντι από το καφενείο μας . Ο φαρμακοποιός όταν είδε το δάκτυλο μου είδε ότι έλειπε το άκρο. Έτρεξαν και βρήκαν το κομμένο άκρο το καθάρισε και το εφάρμοσε στο κομμένο μέρος και το έδεσε σφιχτά..

Ο πόνος ήταν αφόρητος αλλά για κάθε αταξία που έκανε ότι και να ήτα δεν γλίτωνα από μερικές σφαλιάρες από τον πατέρα μου

Το δάκτυλο μου έμεινε δεμένο για αρκετές μέρες, το κομμένο κόλλησε καλά αλλά ακόμα το σημάδι είναι εκεί

Από τότε έμαθα καλά πως να χρησιμοποιώ τα μαχαίρια και τα εργαλεία

Το κολύμπι

Το κολύμπι μου άρεσε πάρα πολύ.. Απέναντι από το καφενείο μας μετά τις δύο σιδηροδρομικές γραμμές και την Εθνική Οδό ήταν ο λαχανόκηπος της κυρίας Εμορφίας και του Γιαννακό. Ο γιος τους ο Αναστάσης με τον οποίον κοιμηθήκαμε μέσα στο φούρνο ήταν συνομήλικος και καλός μου φίλος και παίζαμε συχνά .

Παράλληλα από το πίσω μέρος του λαχανόκηπου περνούσε το ποταμάκι που ερχόταν από το νερόμυλο του χωριού και στη συνέχεια χυνόταν στον Θερμαϊκό κόλπο.

Το ποτάμι είχε κατακάθαρο νερό πλούσια βλάστηση στις όχθες και καλή αμμουδιά με μισό μέτρο περίπου νερό και ήταν ένας παράδεισος για να παίζουμε κάνοντας μικρές βάρκες και να κολυμπάμε τα καλοκαίρια. Το ποτάμι είχε βατράχια χελώνες αβδέλλες και νερόφιδα αλλά ήμασταν εξοικειωμένοι να ζούμε μ αυτά και δεν μας πείραζε .

Λίγα λεπτά πιο πάνω και κοντά στο νερόμυλο ήταν ο λαχανόκηπος του Μπάρμπα Γιώργου Ραχμάνη που κάθε απόγευμα πήγαινα και ψώνιζα για το καφενείο ντομάτες, πιπεριές, μελιτζάνες και ότι χρειαζόταν ο πατέρας μου.

Μια Κυριακή ο πατέρας μου με έστειλε να κάνω τα συνηθισμένα ψώνια και να γυρίσω γρήγορα γιατί χρειαζόταν για να κάνει τους μεζέδες του. Πηγαίνοντας συναντάω μερικούς φίλους που πηγαίνανε να κάνουν μπάνιο στο νερόμυλο που το ποτάμι ήταν εκεί φαρδύ βαθύ και ωραίο και για βουτιές και επέμεναν να τους κάνω παρέα. (ο διάβολος έβαλε την ουρά του). Πήγα στον μπάρμπα Ραχμάνη παρήγγειλα τα λαχανικά μου και του είπα ότι θα περάσω σε καμιά μισή ώρα να τα πάρω .

Αυτός ήξερε ότι ο πατέρας μου τα ήθελε επειγόντως και μου λει με θρακιώτικη προφορά. «Μπρε πιδίμ ου μπαμπάς θα τα θελ' ετούτα σα τώρα» .

Άφησα τα δύο καλάθια και του είπα «Μπάρμπα Γεώργο ως που να τα μαζέψεις εσύ εγώ θα κάνω ένα μπάνιο και θα είμαι πίσω σε πέντε λεπτά » και έφυγα .

Έλα που ο κακομοίρης ξεχάστηκα με το κολύμπι και τα παιχνίδια για καμιά ώρα και όταν θυμήθηκα ότι έχω και τα καλάθια έτρεξα τα πήρα και βιαστικά δίπλα από το μονοπάτι που ήταν στο ποταμάκι τράβηξα για το μαγαζί. Ξαφνικά βλέπω να έρχεται ο πατέρας μου προς τα εμένα με μεγάλα βήματα και φαινόταν να είναι πολύ θυμωμένος. Τα πόδια μου λύγισαν, άφησα τα καλάθια κάτω και περίμενα την μεγάλη φουρτούνα .

Μόλις ήρθε κοντά μου και είδε τα μαλλιά μου βρεμένα ακόμα κατάλαβε ότι πήγα για κολύμπι, άνοιξε τις μεγάλες παλάμες του και φώναξε. «Που ήσουνα ρε πεζεβένη τόση ώρα»: Από το φόβο είχα χάσει και τη φωνή μου και δεν μπορούσα να πω τίποτα.

Με άρπαξε μου έδωσε μερικές σφαλιάρες στον πισινό μου και με έριξε μέσα στο ποταμάκι. Μετά με έβγαλε με πήρε κάτω από την αμασχάλη του και στο άλλο χέρι τα καλάθια και τράβηξε για το μαγαζί.. φτάνοντας εκεί έτρεξε να με γλιτώσει ο νονός μου ο Αντώνης Χρυσόγλου. Αμέσως άφησε εμένα και περίλαβε αυτόν που ανακατεύτηκε στη δουλειά του .

Ναι, ο πατέρας μου ήταν ψηλός και αρκετά δυνατός, πελάτες που ήταν λίγο ζόρικοι τους έδερνε και μετά ήταν πάλι οι καλύτεροι φίλοι και τον αγαπούσαν, Το ίδιο κι εγώ ήμουν πολύ ζόρικός με έδερνε όταν είχε δίκαιο και εγώ τον αγαπούσα .

Η χιονοθύελλα

Ήταν μία μέρα του Δεκεμβρίου του 1939 θυμάμαι που ο καιρός ήταν μαλακός αλλά συννεφιασμένος που δεν έδειχνε ν' αλλάξει. Κανονικά πήρα τη τσάντα μου και πήγα στο σχολείο όπως και τα άλλα παιδιά.. Κατά το μεσημέρι άρχισε να χιονίζει και το θέαμα ήταν φαντασμαγορικό που βλέπαμε από τα μεγάλα παράθυρα του σχολείου της μεγάλες νιφάδες να πέφτουν στην αυλή του σχολείου και στα απέναντι σπίτια που σιγά σιγά αρχίζανε να ασπρίζουν.

Ξαφνικά το χιόνι άρχισε να γίνεται πιο πυκνό και να φυσάει ο βαρδάρης και το χιόνι να έρχεται από μερικά μέρη οριζόντια και σε άλλα μέρη σαν ανεμοστρόβιλος και να μη μπορούμε να βλέπουμε τίποτα αλλά μία χιονοθύελλα. και τα παράθυρα να γεμίζουν από χιόνι και να κολλάνε επάνω στα τζάμια

Οι δάσκαλοι αρχίσανε να ανησυχούν όταν είδαν μερικά παιδιά να κλαινε και προσπαθούσαν να μας διασκεδάζουν βάζοντας μας να τραγουδάμε και να παίζουμε διάφορα παιχνίδια. Μερικά μεγάλα παιδιά δοκιμάσανε να φύγουν αλλά οι δάσκαλοι δεν τα άφησαν διότι η ορατότητα ήταν σχεδόν μηδενική και το χιόνι είχε κλείσει και τις πόρτες σε ύψος περί το ένα μέτρο.

Μερικοί γονείς που ήταν πολύ κοντά στο σχολείο ήρθαν και πήραν τα παιδιά τους όταν άρχισε η χιονοθύελλα αλλά αρκετοί που καθυστέρησαν δυσκολεύτηκαν να φτάσουν στο σχολείο και χάσανε το δρόμο .

Ο πατέρας μου με αρκετούς πελάτες του καφενείου ξεκίνησαν και μετά από μεγάλη δυσκολία φτάσανε στο σχολείο για να πάρουν τα παιδιά τους . Εμένα με τύλιξε με μία κουβέρτα με πήρε στην ωμοπλάτη του και βαδίζοντας με μεγάλη δυσκολία σε ένα μέτρο

χιόνι φτάσαμε στο μαγαζί-σπίτι στη σόμπα κοντά που ήταν και άλλοι παγιδευμένοι που δεν μπορούσαν να πάνε στα σπίτια τους.

Η θύελλα διήρκεσε περίπου τρεις ώρες και το χιόνι πέρασε το ένα μέτρο και με τα λεγόμενα που άκουα να λένε ήταν η μεγαλύτερη κακοκαιρία που είχαν δει το ίδιο βέβαια κι εγώ και το θυμάμαι.

Ο ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τα παιδιά που ήρθαν το 1922 με τους πρόσφυγες γονείς τους στην Ελλάδα είχαν κάποια τραυματική εμπειρία στη ψυχή τους από τα γεγονότα του ξεριζωμού. Όπως οι μεγάλοι έτσι και αυτά περισσότερο ταλαιπωρήθηκαν να ζουν μέσα σε παράγκες και σε αντίσκηνα σε άθλιες καταστάσεις που τους μάστιζε και η ελαιοσιτία. Μετά το 1925 όταν η Κρατική Υπηρεσία Οικισμού άρχισε να κτίζει σπίτια για τους πρόσφυγες άρχισαν να βρίσκουν το δρόμο προς την ομαλότητα. Γινόντουσαν πολλοί γάμοι για να δικαιούνται σπίτι και γεωργικό κλήρο και άρχισαν να γεννούν την νέα ελλαδογεννημένη γενεά των παιδιών που θα διέφεραν από αυτά που ήρθαν από την Μικρά Ασία. Παρ' όλα αυτά όμως η νέα γενεά δεν διέφερε και πολύ από αυτά που είχαν έρθει προσφυγόπουλα και ήταν λίγο μεγαλύτερα. Οι γονείς τα ανατρέφανε με τον ίδιο τρόπο που τα μεγάλωναν και στο χωριό τους. Διατηρούσαν όμως την Ορθόδοξη θρησκεία, τα ήθη και τα έθιμα αλλά στη τουρκική γλώσσα που τη θεωρούσαν σα μητρική. Μετρημένοι ήταν αυτοί που μιλούσαν καλά την Ελληνική γλώσσα και μερικοί που είχαν πάει μέχρι την τετάρτη τάξη, που ήταν τότε τα σχολεία, μιλούσαν αλλά όχι και τόσο καλά και προτιμούσαν την τουρκική. Και ένα άλλο μειονέκτημα σε σύγκριση με τα παιδιά των πόλεων ήταν ότι έως που να γίνουν οι οικισμοί (δίχως σχολεία) τα παιδιά μεγάλωναν δίχως να μαθαίνουν τα βασικά γράμματα.

Το πρώτο σχολείο που έγινε στο χωριό μου ήταν περίπου το 1927. Πέντε χρόνια μετά την προσφυγιά που δεν ήταν υποχρεωτικό. Στην αρχή στεγάστηκε στον παλιό τούρκικο οικισμό στα Καραπασχαλαϊϊκα μέσα σε έναν αχυρώνα, αλλά επειδή το μέρος αυτό ήταν μακριά και η λάσπη το χειμώνα ήταν μέχρι το γόνατο το μετέφεραν στην αποθήκη του Γεώργη Τερζόγλου που ήταν περίπου στο κέντρο και των δύο οικισμών, Διαβατά και Ν Μαγνησίας που χωρούσε περίπου τριάντα παιδιά.

Το 1930 (περίπου) ο συμπατριώτης μας πρόσφυγας από την Προύσα Παν. Χατζηγευστρατίου κέρδισε πολλά χρήματα σε ένα λαχείο και έχτισε ένα μεγάλο διώροφο κτίριο ειδικό με έξι δωμάτια για κουκούλια για την παραγωγή μεταξιού αλλά είχε κάποια αποτυχία και μετά από δύο-τρία χρόνια το κτίριο το νοίκιασε στο κράτος για να το μεταχειριστεί σαν σχολείο. Έτσι κατά το 1933 που η παιδεία πια ήταν υποχρεωτική και τα παιδιά αυξήθηκαν το κτίριο αυτό γέμισε από παιδιά με έξι τάξεις και 4 δασκάλους. Τα παιδιά που είχαν πάει στα άλλα σχολεία είχαν μάθει λίγα Ελληνικά αλλά τα καινούρια που γράφτηκαν στο καινούριο σχολείο είχαν πρόβλημα να προσαρμοστούν στην καινούρια γλώσσα αλλά τα παιδιά μαθαίνουν γρήγορα και με τους καλούς δασκάλους που είχαμε μαθαίναμε γρήγορα τα Ελληνικά. Όλα τα παιδιά ήταν δίγλωσσα και ορισμένα που προέρχονταν από ντόπιους που μιλούσαν και την σλαβική ήξεραν τρεις γλώσσες.

Στο σχολείο αυτό γράφτηκα το 1936 αλλά δεν είχα πρόβλημα με τα Ελληνικά διότι στο καφενείο άκουα και τις δύο γλώσσες και τις μάθαινα συγχρόνως αλλά και πριν πάω στο

σχολείο ήξερα να διαβάζω λίγο από τις εφημερίδες ιδίως τα κεφαλαία γιατί κάθε πρωί πήγαινα στο σιδ. Σταθμό και αγόραζα τις εφημερίδες «Μακεδονία και Φως» γιατί μερικοί διάβαζαν και εξηγούσαν στους άλλους τα νέα . Κοντά στο σχολείο και μάλιστα μπροστά είχε ανοίξει μπακάλικο η κυρά Λοξία και πουλούσε σχολικά είδη και καραμέλες .Όσα παιδιά είχαν λεφτά αγόραζαν μία φλόκα η πετειναράκι που το γλύφανε σχεδόν όλοι με την σειρά .Εάν κάποιο παιδί έφερνε κανένα κυδώνι και τολμούσε να το φαι μπροστά στα άλλα παιδιά όλοι ήθελαν να δαγκάσουν λίγο και μερικά για να μη δαγκάνουν πολύ το δάγκανε αυτός που το είχε όσο ήθελε και τους το έδινε .Το μεσημέρι όλα τα παιδιά πήγαιναν στα σπίτια τους και το απόγευμα είχαμε πάλι μαθήματα Τα κορίτσια παίζανε τα δικά τους παιχνίδια ,το κουτσό την κολοκυθιά ,το πούντο πούντο νάτο-νάτο στην αμυγδαλιά από κάτω και τα αγόρια .τα τσελίκια τις μπίλιες του χαρταετούς και άλλα παιχνίδια .Τα παιδιά ήταν χωρισμένα σε μαχαλάδες και σε παρέες αλλά συμμετείχαν στα κοινά παιχνίδια όπως το ποδόσφαιρο που ήταν συνήθως η μπάλα από πανί και παίζαμε ξυπόλητοι στις μεγάλες αυλές των σπιτιών .Ο αθλητισμός δεν ήταν οργανωμένος καλά διότι δεν υπήρχε η πρωτοβουλία αλλά ούτε και η υποδομή. Πριν από τον πόλεμο, στην πραγματικότητα ο αθλητισμός ήταν ανύπαρκτος και στους δύο συνοικισμούς της κοινότητας μας .

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ. Η κοινωνική ζωή των παιδιών στο χωριό ήταν περιορισμένη λόγω του μορφωτικού επιπέδου των γονέων και των ασχολιών που είχαν , με την κηπουρική τη γεωργία τη κτηνοτροφία κλπ που περιόριζε τις κοινωνικές δραστηριότητες τους .Ορισμένα παιδιά που είχαν πρόσβαση να πηγαίνουν στην πόλη της Θεσσαλονίκης είχαν την ευκαιρία να πάνε σ' ένα κινηματογράφο η σε θέατρο να δουν ποδοσφαιρικό ματς και αυτό τους έδινε την ευκαιρία να αναπτύξουν θάρρος, πρωτοβουλία και πνευματική καλλιέργεια ,και αυτά τα παιδιά ήταν μετρημένα και θα ήταν καμιά δεκαριά που ανήκαν σε οικογένειες που ασχολούνταν με μαγαζιά και οι γονείς του ήταν εσνάφηδες.

Ένα από τα παιδιά αυτά ήμουν κι εγώ που έτυχε ο πατέρας μου να έχει καφενείο αλλά είχε και αρκετά ξαδέλφια στη Θεσσαλονίκη, έτσι είχαμε συχνή επαφή μ' αυτούς, με άλλους επαγγελματίες που κάναμε τα ψώνια για το μαγαζί και με την ευκαιρία αυτή αλώνιζα όλη την πόλη. Κάθε φορά εμένα έστελνε ο πατέρας μου να κάνω τα ψώνια και μου άρεσε αυτό. Ήμουν λίγο περίεργο παιδί ήθελα να εξερευνώ και να μαθαίνω όλες τις συνοικίες και να περιεργάζομαι τα σπίτια τα μαγαζιά τους ανθρώπους ,τα κάρτα ,τα αυτοκίνητα και τα καΐκια στην παραλία και πολλές φορές ξεχνούσα ότι έπρεπε να πάω πίσω τα ψώνια και τη πλήρωνα την αμέλεια μου ακριβά .Έτρωγα ξύλο με το «τσουβάλι» από τον πατέρα μου που ήταν πολύ αυστηρός όταν αργούσα.

Μία μέρα μ' έστειλε στη Θεσσαλονίκη να του αγοράσω ούζο και ήταν καλοκαίρι του .Πήρα τις δύο τραμουτζάνες των πέντε κιλών ,πάω στον κύριο Πετρακάκη (ήταν αργότερα και δήμαρχος Θεσσαλονίκης) που το ουζάδικό του ήταν στην οδό Μοναστηρίου κοντά στον Σταθμό και παραγγέλνω να μου τις γεμίσει .Τον πληρώνω και του λεω ότι θα «έρθω σε λιγάκι» και φεύγω για το Λευκό Πύργο να κάνω και λίγο μπάνιο. Τότε όλα τα παιδιά κάνανε μπάνιο γυμνοί διότι δεν είχαν μαγιό και δεν θελαν να βρέξουν το σώβρακο. Ξεντύθηκα και άφησα τα ρούχα μου στην άκρη και πήγα στη σκάλα να κάνω μερικές βουτιές τρέχοντας .Αυτές τις βουτιές τις απολάμβανα .Όλοι μικροί μεγάλοι τρέχαμε και δώστου βουτιά ,το νερό έβγαζε αφρούς και άλλαζε χρώμα σε ανοιχτό γαλάζιο ,άσπρο και σήκωνε κύματα . Μία όμως από αυτές τις βουτιές κόντεψε να είναι και τραγική διότι σε μια βουτιά που έκανα έπεσα με το κεφάλι μου πάνω σε έναν

μαντράχαλο που βρέθηκε μπροστά μου να κολυμπάει ανάσκελα και τον κτύπησα πάνω στο στήθος. Έκανα λίγα λεπτά για να συνέλθω, τα ίδια και αυτός, αλλά αυτός έγινε θηρίο. Αρχισε να βρίζει και δεν άφησε ούτε την μάνα μου ούτε την αδελφή μου ακόμα και τον πατέρα μου και άρχισε να με κυνηγάει κολυμπώντας. Εγώ τράβηξα στα βαθιά προς τα μπλόκια (στους κυματοθραύστες) αλλά με ακολουθούσε . Ανέβηκα στα γρήγορα και άρχισα να τρέχω ,όταν τελείωσαν ξαναβούτηξα για να βγω έξω στην άμμο αλλά εγώ ήμουν 13 ετών και αυτός ο ρουφιάνος θα ήταν περίπου είκοσι χρονών μαντράχαλος . Με έπιασε ο κερατάς και μου τράβηξε ένα ξύλο που ακόμα το θυμάμαι .Το βρεγμένο μου κορμί το μαύρισε από τα κτυπήματα και εάν δεν τον τραβούσαν κάτι άλλοι ίσως να με σακάτευε για καλά .Πήγα πήρα τα ρούχα μου να φύγω. Τρέχει ξανά αρπάζει τα ρούχα μου και τα πετάει στη θάλασσα. Εξαγριώθηκαν μερικοί αλλά τα έβαλε και μ' αυτούς, φαινόταν να είναι καβγατζής και κακός άνθρωπος . Λοιπόν ,τώρα σκεπτόμουν το ούζο και τον πατέρα μου που θα με περίμενε αλλά εγώ έπρεπε να στεγνώσω τα ρούχα και θα έπαιρνε καμιά ώρα και ίσως παραπάνω .

Ντύθηκα με μισοβρεγμένα ρούχα πήρα τις ντραμουτζάνες και τράβηξα τροχάδην για το σπίτι. Όταν έφτασα εκεί ήταν αργά το απόγευμα και ήμουν προετοιμασμένος για μία άλλη δόση ξυλοδαρμού από τον πατέρα μου .Φτάνοντας στο μαγαζί τον είδα να στέκεται μπροστά στην πόρτα σαν θηρίο να με κατασπαράζει .Ε...είπα από μέσα μου «Τάσο άλλη μία πόρτα και θα περάσει».Αφού άκουσα πρώτα όλα τα τουρκικά διακοσμητικά επίθετα ήρθε η στιγμή της πρακτικής εφαρμογής της οικιακής νομοθεσίας που ήταν ένα Σουλτάν μερεμέτι (Σουλτανική περιποίηση) μπροστά στη πελατεία Κάθε φορά που έτρωγα ξύλο στο καφενείο πάντα με γλίτωνε ο νονός μου ο Αντώνης Χουρσόγλου, αν ήταν εκεί, αν όχι αυτός ,ήταν ο κλητήρας Αβραάμ Τρελλόπουλος που δεν απουσίαζε και ήταν ο μόνος που έπινε καφέ σκέτο δίχως ζάχαρη και πλήρωνε μισή τιμή , επειδή αυτός ήταν ευεργέτης μου που επέμβαινε να μη τρωω πολύ ξύλο του έκανα καφέ και δεν του έπαιρνα λεφτά ,έτσι για αντάλλαγμα να τον ευχαριστήσω. Η γυναίκα του η Κατίνα με την μητέρα μου ήταν αδελφές γι' αυτό ίσως με συμπαθούσε, ήταν λίγο νευρικός αλλά καλός άνθρωπος

Καλός άνθρωπος και δίκαιος ήταν ο πατέρας μου μ' αγαπούσε πολύ γιατί ήμουν και μοναχογιός αλλά ήταν αυστηρός. Ήξερα ότι κάθε φορά που μ' έδερνε είχε δίκαιο και δεν κρατούσα κακία απέναντι του διότι όταν έβαζα κάτι στο μυαλό μου να το κάνω έλεγα.« Ε...δεν βαριέσαι θα φάω λίγο ξύλο και θα περάσει» και το έκανα . Είχα μάθει και εφάρμοζα ένα κόλπο. Μόλις έλεγε. «Βρε πεζεβένκη πού γύριζες πάλι;» Πατούσα τα κλάματα πριν ακόμα με περιλάβει στο ξύλο για να με λυπηθεί ,στις αρχές έπιασε αυτή η ηθοποιία αλλά κατάλαβε το κόλπο και δεν περνούσε πια .Ένα άλλο κόλπο που είχα ήταν όταν κινδύνευα να τις αρπάξω έτρεχα να τις μαζέψω από του σπιτιού τη μεριά κοντά στη μαμά για να με γλιτώσει η μητέρα μου αλλά αν το παράπτωμα ήταν σοβαρό και έμπαινε στη μέση άρπαγε κι αυτή καμιά .Όταν με γλίτωνε και έφευγε ο μπαμπάς στο μαγαζί με έδερνε αυτή αλλά με τσιμπήματα στο πισινό και τράβηγμα των αφτιών μου που ήταν πιο χειρότερα .Και έλεγα καμιά φορά από μέσα μου.....(Για δες ρε μάνα που έτυχα).

Η γιορτή του Αγίου Ιωάννη

Η γιορτή αυτή στις 7 Ιανουαρίου είναι πολύ δημοφιλής και την γιορτάζουν χιλιάδες Έλληνες γιατί είναι και χιλιάδες οι Γιάννηδες. Έναν Γιάννη που θυμάμαι καλά ήταν ο Ιωάννης Μεταξάς που ήταν και ο πρωθυπουργός της Ελλάδας. Κάθε φορά που ερχόταν στη Θεσσαλονίκη με το τραίνο όλα τα παιδιά φορούσαμε τις στολές της νεολαίας και με τις μικρές και μεγάλε σημαίες παρατασσόμασταν στο σταθμό του χωριού και περνώντας με την ταχεία αμαξοστοιχία από τα παράθυρο μας χαιρετούσε και τον χαιρετούσαμε .

Κάθε χρόνο δε όταν γιόρταζε είχαμε αργία και χαϊρόμασταν. Αλλά και όλη η χώρα. Θυμάμαι ακόμα το τραγούδι που μας είχαν μάθει και έλεγεː

Γιατί χαίρεται ο κόσμος και χαμογελάει πατέρα:
Γιατί λάμπει ο ήλιος έτσι: Γιατί φέγγει έτσι η μέρα::

Γιατί σαν αυτή παιδί μου την ημέρα τη χρυσή
που τη χαίρεσαι και συ
Στέρεψε το μαύρο δάκρυ κλείσανε πολλές πληγές
Αψηλώσανε τα στάχυα κι όλα γύρο μας τα βράχια
Εγινήκαν ανθοβούνια και χρυσές πυγές.
Μία μέρα σαν και τούτη την ολόφωτη κι ωραία
Ξεδιπλώθηκε και πάλι η γαλάζια μας σημαία
Πούχει τ ουρανού το χρώμα
Και σκεπάζει τ άγιο χώμα
Που ελεύθερος πατάς έτσι σαν την αντικρίζεις
έτσι πάλι τη γνωρίζεις.
Την γνωρίζεις απ την κόψη του σπαθιού την τρομερή.

Ήταν ωραίο εμβατήριο καν σαν παιδιά που ήμασταν τότε χαϊρόμασταν και περισσότερο για το καινούριο σχολείο που μας έχτισε, για την καλή οργάνωση και που μάθαμε να είμαστε πειθαρχικοί και να αγαπάμε την πατρίδα μας.

Επίσης στη γιορτή του έδινε λίγα χρήματα στους γεωργικούς συνεταιρισμούς και τα μέλη των την ημέρα εκείνη διασκεδάζανε τζάμπα.

Θυμάμαι ο πρόεδρος του συνεταιρισμού κ. Θεόδωρος Χατζηχριστοδούλου οργάνωνε μεγάλα γλέντια στο καφενείο του πατέρα μου όπου γλεντούσαν μέχρι τις πρωινές ώρες .Όλοι οι γεωργοί και κηπουροί ήταν ευχαριστημένοι που αμειβόντουσαν για τη σκληρή δουλειά τους. πουλώντας τα προϊόντα τους σε καλές τιμές.

Στο μόνο πράγμα που οι ηλικιωμένοι πρόσφυγες δεν ήταν ευχαριστημένοι ήταν που δεν μπορούσαν να μιλήσουν ελεύθερα την μητρική τους γλώσσα (την τουρκική) όταν ήταν παρών κανένας αστυνομικός και που τους παρότρυνε να πηγαίνουν σε νυχτερινά σχολεία να μάθουν τα ελληνικά

Βέβαια κανένας Έλληνας δεν ξεχνάει τον Ι. Μεταξά (τον τότε πρωθυπουργό μας) που στις 28 Οκτωβρίου του 1940 είπε το περιβόητο ΟΧΙ στη φασιστική Ιταλία που του ζήτησε γη και ύδωρ για να παρελαύσει ανενόχλητος σε όλη την Ελλάδα .

Αναμνήσεις του 40

Δευτέρα 28 Οκτωβρίου 1940 Νέα Μαγνησία Θεσσαλονίκης. Η μέρα ήταν ηλιόλουστη που δεν έδειχνε ότι θα άλλαζε. Έφαγα το πρωινό μου που ήταν δύο τσάια 20 ελιές με ψωμί σπιτίσιο. Έβαλα τα αρβυλάκια μου που τα είχε φτιάξει ο αρμένος τσαγκάρης μας ο Οανίκ εφές χαρούμενος πήρα την τσάντα μου με το μελανοδοχείο κρεμασμένο στην άκρη της τσάντας, το αναγνωστικό ένα τετράδιο και την καινούρια διπλή κασετίνα με όλα τα απαραίτητα μέσα και τράβηξα για το σχολείο. Είχα δεν είχα σαράντα μέρες στην πέμπτη τάξη του δημοτικού σχολείου και ο δάσκαλός μας κ. Βίκτωρ Σιβεριδής έκανε μάθημα γεωγραφίας και μας έλεγε ότι η εθνική οικονομία εξαρτάται από την γεωργική παραγωγή, την φύση και από τα υδραυλικά έργα και άλλα. Εγώ πάντως δεν κατάλαβα τίποτα γιατί δεν είχα ξανακούσει υδραυλικά κλπ τέτοιε λέξεις, ούτε και τα άλλα τα παιδιά λόγω της προσφυγικής μας καταγωγής, όλοι περιμέναμε τότε να κτυπήσει το κουδούνι για διάλειμμα να βγούμε έξω και να παίξουμε.

Πριν όμως κτυπήσει το κουδούνι κτυπούσαν οι σειρήνες στη Θεσσαλονίκη. Και αυτές δεν τις είχαμε ξανακούσει και στην συνέχεια ακούγαμε θόρυβο από πολλά αεροπλάνα και μετά λίγα λεπτά πυρά από αντιαεροπορικά πυροβόλα. Τρέξαμε όλοι στα μεγάλα παράθυρα της τάξης και βλέπαμε έξω τον γαλάζιο ουρανό να στολίζεται από μαύρες και άσπρες τούφες με καπνό, όλοι βλέπαμε προς την Θεσσαλονίκη που απέχει μόλις επτά χιλιόμετρα. Σε δευτερόλεπτα οι βόμβες άρχισαν να πέφτουν βροχή στην περιοχή του σταθμού. Ο δάσκαλος αμέσως μας σχόλασε και μας είπε να πάμε γρήγορα στα σπίτια μας. Φεύγοντας οι δρόμοι γέμισαν από πανικόβλητους γονείς που άφησαν τους λαχανόκηπους τους και άλλες δουλειές για να μαζέψουν τα παιδιά τους.. Όταν έφτασα στο σπίτι, στο καφενείο μας από την άλλη πλευρά, είδα μερικούς αξιωματικούς του ιππικού με τ' αλογά τους που τα είχαν δέσει στις ακακίες να κουβεντιάζουν με τον αστυνόμο Δημ. Σκέντζο, τον πρόεδρο Αθ. Χατζημάρκο, τον γραμματέα Δημ. Παπασωτηρίου και τον πατέρα μου. Όταν έφυγαν οι αξιωματικοί είπαν σε όλους ότι η Ιταλία κήρυξε τον πόλεμο κατά της Ελλάδος και έχουμε γενική επιστράτευση και καλούνται όλοι από 20 έως 40 χρόνων να παρουσιαστούν για κατάταξη. Την ίδια στιγμή είπαν ότι επιστρατεύουν το καφενείο μας για κέντρο επιστράτευσης, το δημοτικό σχολείο για στρατώνα και το καφενείο του Αθ. Χατζημάρκου για την πολιτική αεράμυνα.

Την ίδια μέρα χιλιάδες νέοι από το χωριό και τις γύρω περιοχές κατέκλυσαν τον χώρο του καφενείου μας για να ντυθούν στο χακί και να πάρουν τον δρόμο για την πρώτη γραμμή του μετώπου. Πολλοί γονείς και γυναίκες συνόδευσαν τους νεοσύλλεκτους για να πάρουν πίσω τα ρούχα τους και άλλα προσωπικά πράγματα αλλά όσοι δεν είχαν κανέναν άφηναν τα ρούχα τους στην αυλή του σπιτιού μας, η μητέρα μου με άλλες γυναίκες έβαζαν τα ρούχα μέσα σε τσουβάλια από πατάτες με το όνομα και διεύθυνση για να τα στείλουν στους δικούς τους αλλά στο τέλος είχαν μαζευτεί περί τα χίλια δέματα και κανένας δεν ήρθε να τα ζητήσει. Μετά τις γιορτές τα παραδώσανε στις στρατιωτικές αρχές. Στο απέναντι κτίριο του Γ Σαρρή ήταν ένα συνεργείο το οποίο στρατολογούσε τα αλογα και άλλα ζώα. Με μία πυρακτωμένη σιδερένια στάμπα βάζανε γράμματα και αριθμούς στο πισινό μπουτι του ζώου και στα νύχια για να ξέρουν σε ποιόν ανήκε το άλογο το μουλάρι η και το γαϊδουράκι. Το κάψιμο της τρίχας και του δέρματος μύριζε απαίσια.. Άλλο συνεργείο πάλι πήγαινε στα σπίτια και διάλεγε τα κάρα που ήταν γερά και σε καλή κατάσταση για να τα επιστρατεύσουν.

Η επιστράτευση αυτή διήρκεσε περίπου μία εβδομάδα. Στο διάστημα αυτό ο πατέρας μου δεν μπορούσε να δουλέψει το καφενείο του, έστησε προσωρινά έξω στην αυλή τον μπάγκο του επιστράτευσε κι εμένα να σερβίρουμε καφέδες, τσάι και ψωμί στους στρατιώτες και νεοσύλλεκτους με έξοδα της Κοινότητας. Τα βράδια δε, πήγαινε στην πολιτοφυλακή και στην αεράμυνα. Μας έλεγε ότι αυτή ήταν η τρίτη φορά που έπαιρνε όπλο στα χέρια του ως εθελοντής για την πατρίδα, μία στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, την άλλη στην Μικρασιατική εκστρατεία και τώρα ως πολιτοφύλακας. Στην συνέχεια το καφενείο μετατράπηκε σε αποθήκη πυρομαχικών εκατοντάδες κιβώτια με σφαίρες και κάλυκες για μυδραλιοβόλα που ήταν μέσα σε γράσα έπρεπε να καθαριστούν και να μπουν σε δεσμίδες, για τον λόγο αυτό επιστρατεύτηκαν όλα τα παιδιά του σχολείου Έφερναν δικά τους πανιά και για μία εβδομάδα δουλεύανε εντατικά με το να καθαρίζουν και να τα τοποθετούν στις δεσμίδες μέσα στα κιβώτια και μετά για το μέτωπο. Στην συνέχεια το καφενείο μετατράπηκε σε αποθήκη μαλλιού. από τα εργοστάσια του Λαναρά ήρθαν και ξεφόρτωσαν χιλιάδες κουβάρια μαλλί. Αυτά μοιράστηκαν σε όλες τις γυναίκες του χωριού για να πλέξουν κάλτσες, γάντια, κουκούλες και φανέλες για τους στρατιώτες μας. Η τελειωμένη δουλειά ερχόταν πίσω, τα πακετάρανε και τα στέλνανε στο μέτωπο. Αυτή η δουλειά διήρκεσε μέχρι τα Χριστούγεννα και μετά. Στο διάστημα αυτό το μοναδικό ραδιόφωνο με εξωτερικό μεγάφωνο που είχαμε στο χωριό και λειτουργούσε με δωδεκάβολτη μπαταρία αυτοκινήτου ήταν της Κοινότητας που ενθάρρυνε με τα πατριωτικά τραγούδια της Σοφίας Βέμπο όλο το λαό και τους στρατιώτες μας στο μέτωπο.

Ο φόβος του πολέμου

Η κατάσταση τις πρώτες μέρες ήταν χαώδης, Ο προσφυγικός κόσμος του χωριού ήταν τρομοκρατημένος μήπως επαναληφθούν πάλι οι σφαγές όπως στην Σμύρνη. Το χωριό και ιδιαίτερα το καφενείο μας είχε πανοραμική θέα και βρίσκεται μόλις λίγα μέτρα από την σιδηροδρομικές γραμμές και την Εθνική οδό που συνδέουν την Θεσσαλονίκη με την Αθήνα, Ευρώπη και Τουρκία. Τα τραίνα δεν σταματούσαν να μεταφέρουν κόσμο και εφόδια η δε εθνική οδός ήταν μπουρλιαρισμένη με λιγοστά μόνο αυτοκίνητα και φάλαγγες απο αλογόκαρα χωρικών και του στρατού που σέρνανε κάτι μικρά κανόνια και άλλα φορτωμένα με εφόδια και ατελείωτες ουρές από στρατιώτες να πηγαίνουν στον πόλεμο με τα πόδια. Με αυτά τα πρωτόγονα μέσα αλλά με ατσαλένια θέληση τα παιδιά αυτά και όλος ο Ελληνικός λαός έγραψαν λαμπρή ιστορία στο μέτωπο της Αλβανίας για να ζούμε σήμερα ελεύθεροι εμείς. Δυστυχώς λίγοι είναι απ αυτούς που ζουν σήμερα και είναι μαζί μας.

OXI, η Ελλάδα φώναξε στον φασίστα Μουσουλίνη
«Αυτό που θέλεις άτιμε δεν πρόκειται να γίνει
Αν δεν ερχόταν απ αλλού ο φίλος σου ο άλλος
όλους σας, θα σας έπαιρνε ο Έλληνας ο διάλογος.

Τάσος Κολοκοτρώνης

28^η Οκτωβρίου 1940-6 Απριλίου 1941

Δεν πέρασαν ούτε 6 μήνες από την 28^η Οκτωβρίου 1940 που σύσσωμος ο Ελληνικός λαός αντιμετώπισε τις υπέροπλες Ιταλικές μεραρχίες στα βουνά της Αλβανίας. Ένα έθνος που ήταν ανέτοιμο για πόλεμο ,δίχως εκπαιδευμένο στρατό ,αεροπορία και άλλα πολεμικά μέσα να κατορθώσει με την γενναία ψυχή και αποφασιστικότητα να ντροπιάσει διεθνώς την πανίσχυροι τότε φασιστική Ιταλία .

Πριν από 6 μήνες έγραψα στον Νέο Κόσμο τις προσωπικές μου εμπειρίες πως είδα τα γεγονότα του Ελληνοϊταλικού πολέμου σαν δωδεκάχρονο τότε παιδί που κάθε τι τυπώνονταν καθαρά στη μνήμη μου ,Ο βομβαρδισμός της Θεσσαλονίκης ,ο πανικός και η εγκατάλειψη του σχολείου μας ,η γενική επιστράτευση των νέων για το μέτωπο, η επιστράτευση των ηλικιωμένων για την πολιτική αεράμυνα και πολιτοφυλακή .Η επίταξη του καφεeneίου μας, των αλόγων και κάρων ,η κινητοποίηση των παιδιών να καθαρίζουν σφαίρες απο τα γράσα και να γεμίζουν τις θήκες την διανομή μαλλιού στα σπίτια για να πλέξουν οι μαμάδες και γιαγιάδες φανέλες κάλτσες γάντια και κουκούλες για τους στρατιώτες μας για να μη πάθουν κρυοπαγήματα στα χιονισμένα βουνά της Αλβανίας. Πως είναι δυνατόν να ξεχαστούν οι νίκες του στρατού μας που καταλάμβαναν την μία πόλη μετά την άλλη και τα ενθαρρυντικά τραγούδια της αθάνατης Σοφίας Βέμπο. Όλα αυτά και ενώ πανηγυρίζαμε τις ατέλειωτες επιτυχίες του στρατού μας και όλου του έθνους οι Γερμανοί για να ξεντροπιάσουν τους νικημένους συμμάχους τους κατέβηκαν στην Βουλγαρία συμάχησαν μ' αυτούς με σκοπό να καταλάβουν την πατρίδα μας και την Σερβία.

Η κίνηση αυτή ανησύχησε όχι μόνο εμάς αλλά και τους συμμάχους . Με δίχως καθυστέρηση από τις πρώτες μέρες του Απριλίου 1941 οι Γερμανοί επιτέθηκαν κατά της χώρας μας απο τα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα της Κούλας για να καταλάβουν το Μπέλες και τα οχυρά του Μεταξά αλλά δεν τα κατάφεραν και αφού είχαν τρομερές απώλειες και αποτυχία άλλαξαν σχέδια, κατάλαβαν την Σερβία σχεδόν δίχως αντίσταση και από εκεί ετοιμάστηκαν μέσο των αφύλακτων συνόρων της Ειδομένης να εξαπολύσουν επίθεση κατά της Ελλάδος και να καταλάβουν την Θεσσαλονίκη .

Θυμάμαι. Η είδηση αυτή τρομοκράτησε όλους και ιδιαίτερα τον προσφυγικό πληθυσμό της Νέας Μαγνησίας –Διαβατά ,τους γονείς μου που οι μνήμες της σφαγής στην Σμύρνη και στα χωριά τους ήταν ακόμα νωπή .Χιλιάδες ιστορίες είχα ακούσει στο καφενείο μας από κάθε έναν στη γλώσσα που μιλούσαν (Τουρκική) που ακόμα τις θυμάμαι .Ο φόβος αυτός ότι μπορούσαν να επαναληφθούν τα ίδια ανάγκασε τον κόσμο της Θεσσαλονίκης και της περιοχής να εγκαταλείψουν την πόλη λίγες μέρες πιο μπροστά με προορισμό την Αθήνα . Ακολούθησε η οπισθοχώρηση του στρατού μας .Φάλαγγες από αυτοκίνητα με συμπαγή λάστιχα σέρνανε κανόνια μικρά και μεγάλα. Ακολούθησαν ατελείωτες ουρές από αλογόκαρα φορτωμένα με υλικά πολέμου και τρόφιμα και στρατιώτες να βαδίζουν κουρασμένοι και με το ηθικό τους πεσμένο σε κατάσταση απελπισίας .Όλους αυτούς τους συνόδευαν πολίτες και γυναικόπαιδα που γνώριζαν κάποιους και έφευγαν μαζί τους με όποιο μέσο είχαν για να γλιτώσουν από τους κατακτητές.. Τα τραίνα που περνούσαν μόλις δέκα μέτρα από το σπίτι και καφενείο μας κι αυτά έφευγαν το ένα μετά το άλλο φορτωμένα τόσο πολύ από κόσμο και στρατό που η

ατμομηχανή τους μετά βίας μπορούσε να σύρει τα βαγόνια Ένα θέαμα απελπισίας που δεν μπορώ να το ξεχάσω.

Παραμονή 6 Απριλίου ,οι Γερμανοί πέρασαν τα σύνορά μας από την Σερβία ανενόχλητοι και κατά το βραδάκι στρατοπέδευσαν στα υψώματα της Αγγιάλου κοντά στις όχθες του Γαλλικού ποταμού και δύο χιλιόμετρα από την Νέα Μαγνησία .

Έριξαν κάνα δύο κανονιές στο καφενείο του Ι . Καστούρα που ήταν πρώτο και το γκρέμισαν , Ίσως για να δουν αν υπήρχε αντίσταση .Αυτό έκανε πολλούς κατοίκους να αποσυρθούν από τα σπίτια τους και να πάνε στα μικρά σπιτάκια που είχαν στους λαχανόκηπους τους, Με όλους έφυγε και η μητέρα μου με την τετράχρονη αδελφή μου. Ο πατέρας μου κι εγώ μείναμε στο μαγαζί. Το βράδυ ανάψαμε την μικρή λάμπα πετρελαίου κλείσαμε τις πόρτες και τα παράθυρα και περιμέναμε να ξημερώσει .Είδα τον πατέρα μου που έβγαλε μέσα από ένα γκαζοτενεκέ που είχε κάρβουνα ένα περίστροφο και σφαίρες. Το καθάρισε και το έβαλε στην τσέπη του και μου είπε να μη φοβηθώ, όλο το βράδυ δεν κοιμηθήκαμε τα πάντα ήταν νέκρα εκτός από τα σκυλιά που γάβγιζαν σαν να είχαν καταλάβει ότι κάτι δεν πήγαινε καλά .

Όταν άρχισε να φέγγει ανοίξαμε λίγο το παντζούρι και βλέπαμε προς το Γαλλικό Ξαφνικά κάτι φάνηκε να έρχεται ,Ήταν μία τρίκυκλη μοτοσικλέτα που πήγαινε σιγά και στο καλάθι της δίπλα ήταν ένας στρατιώτης με ένα πολυβόλο και πίσω από τον οδηγό καθόταν ένας με ένα ασύρματο .Κατευθύνθηκαν προς την Θεσσαλονίκη που απέχει 9 χιλιόμετρα δίχως να ενοχληθούν και να ενοχλήσουν κανέναν.

Δεν ξέρω πόσο κοντά στη πόλη πήγανε. Γύρισαν μετά από 20 λεπτά περίπου στην βάση τους και μετά ξεχύθηκαν τα τανκς με τα κανόνια στραμμένα προς το χωριό ακολούθησαν και τα άρματα μάχης και κατευθύνθηκαν προς την Θεσσαλονίκη .Όταν είδαμε ότι δεν πυροβολούν βγήκαμε απέναντι προς την Εθνική οδό και από φόβο τους χαιρετούσαμε για να μη μας πειράξουν. Μας χαιρετούσαν κι αυτοί και δεν πείραζαν κανέναν μερικοί τους έδωσαν και ανθισμένα κλαδιά ακακίας, Το νέο μαθεύτηκε γρήγορα και οι κάτοικοι γύρισαν στα σπίτια τους αλλά με συγκρατημένα αισθήματα και φόβο.

Χιλιάδες τάνκς άρματα μάχης και οχήματα πέρασαν σε μία μέρα ,την άλλη μέρα ξεχύθηκε το πεζικό και το ιππικό ,Στο χωριό μας εισέβαλε μία μεραρχία από τανκς και άλλα άρματα και στρατοπέδευσαν μέσα στις αυλές των σπιτιών που δεν είχαν τότε φράκτες και όλα κάτω από τα δένδρα για καμουφλάζ. Έστησαν και τις σκηνές τους και συμπεριφερόντουσαν με πειθαρχία και σεβασμό σε όλους, ιδίως στις γυναίκες .Ότι αγόραζαν ιδίως τα αυγά τα πλήρωναν με το παραπάνω . Ο Πατέρας μου ξαναέκρυσε το περίστροφό του άνοιξε το καφενείο του και έκανε καλές δουλειές με το στρατό .Πίνανε πολύ ούζο (σναπς) και κρασί και όταν τελείωναν όλα πίνανε και το ξύδι .Οι δε κηπουροί κάνανε χρυσές δουλειές με τα λαχανικά τους. Οι Γερμανοί αγόραζαν όλα τα λαχανικά όσο όσο και μάλιστα με τα χρώματα και άπλυτα. Το μόνο που τα μικρά αποχωρητήρια των σπιτιών μας που είχαμε στις αυλές μας γέμισαν σωρούς από σκατά . (κάπου έπρεπε να τα κάνουν οι άνθρωποι)

Έτσι λοιπόν είδα ζωντανά την εισβολή των Γερμανών στην Θεσσαλονίκη στις 6 Απριλίου του 1941.

Το τι επακολούθησε στα τέσσερα χρόνια της κατοχής είναι μία άλλη ιστορία .

Το Δημοτικό Σχολείο της Νέας Μαγνησίας Θεσσαλονίκης

1936 Η πρώτη τάξη του Δημοτικού Σχολείου της Νέας Μαγνησίας Θεσσαλονίκης
Εγώ έχω το Νο 22

Οι δάσκαλοι 1) Κυρία Αρίστη 2) κ. Χαμαθέου και 3) Δεσπ. Πουλχερία
4 Αθ Κοσμάς, 5 Αθαν. Ταντήρης, 6 Αριστείδης Τσακμάκης, Αθηνά Στραβονύχη, 8
Νικόλαος Μπαϊκίνης .9 Μαρίκα Δέκα. 10 Ευάγγελος Σαρρής του Στράτη. 11...12
Γεώργιος Δελσίζης του Εμμ. 13 Σταύρος Καράνταλης. 14..... 14.....16 Όλγα
Δαουλτσόγλου. 17.....18 Όλγα Χατζηνικολάου. 19 Παύλος Κοσμάς . 20.....21
Αντώνης Παπαδόπουλος 22 Αναστάσιος Κολοκοτρώνης .23 Αθαν Λαβιδάς. 24
Φίλιππος Χατζηκυριάκος. 25 Φωτεινή Λεόντογλου. 26 Αθανάσιος Καριάς. 27 Στέλιος
Λαβιδάς. 28 Μαρίκα Μεζέ. 29 Βασίλης Λιάπης. 30 Μιχάλης Μπογιατζής. 31 Στέλλα
Ντιμόση. 32 Άννα Τσαγγαροπούλου. 33 Αθανασία Μπογιατζή. 34 Ευθυμία Ζάκα. 35
Ευαγγελία Πανάογλου 36 Χρυσούλα Άρσον. 37 Βασιλεία Ευθύμογλου. 38 Ευστρατία
Ρήγα 39 Ανδρέας Καρακυριάκος. 40 Θεόφιλος Γιαμούκογλου. 41 Γεώργιος Τσόγκας.
Δημήτριος Τσέτης .43 Ευστάθιος Οικονομίδης. 44 Μερóπη Πατσέ. 45 Κωνσταντίνος
Σαρησάββας.

ΣΥΜΜΑΧΟΙ ΥΠΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Μάιος του 1941 και πρώτες μέρες της κατοχής ακόμα. Οι Γερμανοί συνέχιζαν τις καταλήψεις σε όλα τα μέρη της Ελλάδας. Τα διαλυμένα τμήματα του στρατού μας με τους λιγοστούς Άγγλους σύμμαχους έδιναν τις τελευταίες μάχες στα βουνά και στις πόλεις με ότι αντίσταση μπορούσαν. Πολλά νέα παιδιά από το χωριό μας και από όλη την περιοχή οπισθοχωρώντας έδιναν τις τελευταίες μάχες καταλήγοντας στη Κρήτη για να δώσουν εκεί την ιστορική μάχη της Κρήτης που έμεινε στην ιστορία για τον ηρωισμό και την αυτοθυσία των Κρητικών και των συμμάχων Άγγλων, Αυστραλών και Νεοζηλανδών,

Θυμάμαι ένα βράδυ ήρθε στο καφενείο μας ένας και μίλησε στον πατέρα μου ιδιαίτερα μέσα στην κουζίνα, παρούσα και η μαμά μου και έφυγε βιαστικός. Την άλλη μέρα μόλις βράδιασε ήρθε ο ίδιος με άλλους τρεις, δύο λευκούς και έναν μαύρο που έμοιαζε να ήταν Ινδός. Έκατσε λίγη ώρα τους άφησε μέσα στη κουζίνα, τους μίλησε αγγλικά και έφυγε βιαστικά. Κατάλαβα ότι ήταν στρατιώτες του Αγγλικού στρατού που δεν πρόλαβαν να φύγουν. Αμέσως ο μπαμπάς και η μαμά με δασκάλεψαν να μη πω τίποτα σε κανένα άλλο παιδί η φίλο μου. Μας είπε ότι θα έμεναν για λίγες μέρες στο σπίτι μας και μετά θα έφευγαν, αλλά απ' ό,τι θυμάμαι η μαμά μου είχε λογομαχήσει με τον μπαμπά στα τούρκικα και δεν συμφωνούσε να τους κρατήσουμε στο σπίτι μας διότι ήξερε ότι έτσι και το μάθαιναν οι Γερμανοί ότι περιθάλπουμε Άγγλους στρατιώτες η τιμωρία ήταν η επί τόπου εκτέλεση όλων μας και τέτοιες τοιχοκολλήσεις είχαν παντού. Ο λόγος που τους έφεραν στο σπίτι μας κατάλαβα ήταν που ο πατέρας μου μιλούσε τα Αγγλικά γιατί έκανε 10 χρόνια μετανάστης στην Αμερική υπηρέτησε δε και στον Αμερικανικό στρατό με τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τον θεωρούσαν έμπιστο πρόσωπο.

Τις πρώτες μέρες τους κρατήσαμε μέσα στο σπίτι και τους περιποιηθήκαμε να πλυθούν, να φάνε και τους βρήκαμε ρούχα όμοια με αυτά που φορούσαν και οι χωριανοί μας με τα οποία ντύθηκαν για να φαίνονται σαν κι αυτούς, λίγο αξύριστοι με τραγιάσκες και κομπολόγια στο χέρι. και αξύριστοι. Τους δύο τους βγάλαμε στο καφενείο να κάθονται μαζί με τους πελάτες να παίζουν χαρτιά και με ανθρώπους που ήξεραν τι είναι γιατί το πράγμα δεν έμεινε μυστικό. Το πρόβλημα ήταν ο μαύρος διότι, από την εμφάνισή του μπορούσαν οι Γερμανοί να τον συλλάβουν αμέσως που τότε στο καφενείο και τους δρόμους του χωριού δεν έλειπαν ποτέ γι' αυτό όλη την ημέρα έμενε μέσα στο δωμάτιο και τα βράδια έβγαине ο φουκαράς να περπατήσει λίγο στην αυλή του σπιτιού.

Αυτή η αγωνία και ο φόβος κράτησε περίπου μία εβδομάδα. Μια μέρα κατά το απόγευμα ήρθε πάλι αυτός που τους είχε φέρει. Όταν νύχτωσε τους πήρε και έφυγαν για τη Θεσσαλονίκη και όλοι νιώσαμε ανακούφιση. Μετά από αρκετό καιρό μάθαμε ότι έφυγαν με ένα καϊκι για την Μυτιλήνη και απ' εκεί τους προώθησαν στην Τουρκία Δυστυχώς δεν κρατήσαμε τα ονόματά και τις διευθύνσεις τους και ο ένας όπως έλεγε ο μπαμπάς ήταν Αυστραλός.

Μετά από λίγες μέρες, θα ήταν Ιούνιος ή Ιούλιος. Οι Γερμανοί κάθε πρωί οδηγούσαν τους αιχμαλώτους, Άγγλους Νεοζηλανδούς και Αυστραλούς μπροστά από το καφενείο μας που ήταν και οι σιδηροδρομικές γραμμές να διορθώσουν τις γραμμές..

Μία μέρα εκεί που βάδισαν στη σειρά 5-6 αιχμάλωτοι ορμήξαν στην πίσω αυλή του σπιτιού μας που είχαμε οπωροφόρα δένδρα και μάζευαν τα πεσμένα φρούτα από κάτω και τα τρώγανε, Ο φρουρός τους φώναζε και εξαγριώθηκε πάρα πολύ όταν είδε την

μητέρα μου απ' το μικρό παραθυράκι της κουζίνας να τους δίνει καλά φρούτα και ψωμί. Ήταν τόσο απειλητικός που ήταν έτοιμος να την σκοτώσει με το αυτόματό του. Εγώ που ήμουν κοντά της δεν ξεχνώ την λαχτάρα που έπαθα από τη συμπεριφορά του. Ήρθε αμέσως και ο πατέρας μου στον οποίο εξήγησε ότι είναι πολύ αυστηρά να μη δίνουν οι πολίτες πράγματα στους αιχμαλώτους διότι μπορεί αυτά να είναι χειροβομβίδα πιστόλι, μαχαίρι κτλ.. Αλλά βρήκαμε άλλο τρόπο να παίρνουν τα φρούτα, Ξέραμε από πού περνούσαν και πού θα δούλευαν. Πηγαίναμε και κοντά εκεί στα χόρτα ρίχναμε καλά φρούτα, ψωμί, λαχανικά και τσιγάρα και τα βρίσκανε αυτοί δίχως να έρθουμε σε επαφή μαζί τους. Μετά από δύο μήνες περίπου δεν του ξαναείδαμε, μάθαμε όμως ότι τους στείλανε σε στρατόπεδα αιχμαλώτων στη Γερμανία .

ΜΕΓΑΛΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ ΣΤΗ ΝΕΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑ-ΔΙΑΒΑΤΑ

Αμέσως μετά την κατοχή τον Απρίλιο του 1941 μέχρι τον Δεκέμβριο και μετά οι γερμανοί άρχισαν και κατασκεύαζαν στην περιοχή Νέας Μαγνησίας- Διαβατά και στους Λαχανόκηπους αποθήκες και μεγάλο σιδηροδρομικό δίκτυο, εργοστάσια επισκευής, ατμομηχανών, βαγονιών και άλλων μηχανημάτων, επίσης χτίσανε πολλά κτίρια για το τεχνικό προσωπικό, στρατώνες και στρατώνες για τις ανάγκες του στρατού. Για το σκοπό αυτό είχαν κάνει υποχρεωτική απαλλοτρίωση αρκετούς λαχανόκηπους με ελάχιστη η καθόλου αποζημίωση στους ιδιοκτήτες.

Ο χώρος αυτός που θα έστρωναν περί τις δέκα σιδ. γραμμές μήκους πέντε χιλιομέτρων έπρεπε να το γεμίσουν με χώμα διότι ήταν πολύ χαμηλά και για το σκοπό αυτό πήραν το δεξιό μέρος από την διασταύρωση του δρόμου προς το Κιλκίς ακριβώς στο έβδομο χιλιόμετρο από τη Θεσσαλονίκη και αφαίρεσαν το χώμα .

Για τα έργα αυτά οι Γερμανοί είχαν φέρει ειδικά τάγματα εργασίας από την Γερμανία που έμεναν στο σχολικό κτίριο του χωριού μας αλλά υπήρχε και η υποχρεωτική αγγαρεία που υποχρέωναν τους προέδρους των γύρω περιοχών να στέλνουν ορισμένους για τα έργα και να παίρνουν μαζί τους το δικό τους φαγητό. Θυμάμαι που ο χειμώνας του 1941 πρέπει να ήταν ο πιο κρύος όλων των εποχών για την Ελλάδα. Ο βαρδάρης δεν σταματούσε για μήνα και το χιόνι που έπεφτε ταξίδευε οριζοντίως ακόμα και τα αυτοκίνητα πήγαιναν με δυσκολία αντίθετα προς τον αέρα. Πολλοί που δεν μπορούσαν να πάνε για αγγαρεία είχαν το δικαίωμα να πληρώσουν κάποιον άλλον για να πάει στη θέση τους. Τέτοιοι αντικαταστάτες υπήρχαν λόγο ανάγκης και της πείνας δυστυχώς πάρα πολλοί.

Όταν τελείωσαν τα έργα ο χώρος αυτός ήταν σαν κέντρο διερχομένων και στάθμευσης τρένων για να αναπαύονται οι στρατιώτες και να αλλάζουν τρένα .Υπήρχαν μεγάλα εστιατόρια με χώρους ψυχαγωγίας που δούλευαν άνθρωποι του χωριού μας . Εγώ ήθελα να δουλέψω στα έργα γιατί πάντοτε μου άρεσε να βλέπω όταν έκαναν έργα. Ήμουν περίεργο παιδί ήθελα να ξέρω πως γίνεται το κάθε τι αλλά τότε ήμουν 12-13 χρονών και δεν με παίρνανε στη δουλειά αλλά εγώ πήγαινα και παρακολουθούσα πολλές φορές από πολύ κοντά και κανείς δεν μου έλεγε τίποτα. Ήξερα σχεδόν ο τι είχε κατασκευαστεί εκεί την περίοδο εκείνη .Αρκετές φορές έφαγα ξύλο από τον πατέρα μου διότι αντί να κάτσω να τον βοηθήσω στο μαγαζί εγώ έφευγα για να βλέπω τι κάνουν οι άλλοι

Ο Σταθμός Διαβατών-Νέας Μαγνησίας ήταν και ένα μεγάλο εμπορικό κέντρο λόγω των πολυάριθμων στρατιωτών που περνούσαν και στάθμευαν εκεί για λίγες μέρες. Εκατοντάδες μικροπωλητές όλων των ειδών ερχόντουσαν από τη Θεσσαλονίκη να πουλήσουν στους στρατιώτες διάφορα πράγματα και να αγοράσουν. Ορισμένοι έκαναν πολύ καλή δουλειά με το μικρεμπόριο έβλεπα μικρότερα παιδιά από εμένα πουλούσαν ξερά σύκα, σταφίδες, τσιγάρα και άλλα πράγματα και είχαν πάντα λεφτά στις τσέπες τους και τους ζήλευα. Λεω μια μέρα στο μπαμπα μου « Θέλω να κάνω και γώ τον μικροπωλητή». Στην αρχή έφερε αντίρρηση γιατί δεν ήθελε να γυρίζω μέσα στις γραμμές και τα τρένα που δεν σταματούσαν ποτέ και μετά από το επεισόδιο που μία μέρα πυροβόλησαν την μικρή Στέλλα, την κόρη του Νίκου Παμπούρη (Πασά) στη πλάτη και την τραυμάτισαν γιατί νόμισαν ότι είχε κλέψει κάτι από ένα βαγόνι. Όταν είδε ότι ήθελα και επέμενα με άφησε. Έκανα ένα κασελάκι με λουρί για να το βάζω γύρω από το λαιμό, αγόρασα ξηρούς καρπούς (σταφίδες και σύκα) και άρχισα το εμπόριο. Τις πρώτες μέρες η δουλειά πήγαινε καλά διότι αυτοί που πηγαίνανε προς τη Γερμανία αγόραζαν πολλούς ξηρούς καρπούς

Μία μέρα ήρθε μία αμαξοστοιχία από την Αθήνα με αρκετούς τραυματίες φορτωμένο και με άρματα μάχης με προορισμό προς τη Γερμανία ή για κάπου αλλού. Βγήκε ένας τραυματίας από ένα άρμα με το χέρι δεμένο γύρω από το λαιμό με επιδέσμους. Αγόρασε ένα πακέτο σταφίδες και ένα με σύκα και τα πλήρωσε κανονικά και έφυγε, γύρισε αμέσως και παίρνει όλα όσα είχα που ήταν καμιά πενηνταριά πακέτα και φεύγει. Τον φωνάζω να με πληρώσει κι αυτός μου είπε (βεκ ράους) φύγε γρήγορα και θυμωμένος μάλιστα. Παίρνω το άδειο κασελάκι μου και λεω από μέσα μου (βρε τον ρουφιάνο δεν τον έπαιρνε η σφαίρα στο κεφάλι το κάθαρμα) και με παράπονο και κλάματα δρόμο για το σπίτι.

Φεύγοντας πριν φτάσω στο σπίτι συναντάω τον σταθμάρχη λοχία Carl Shlitzer που έμενε απέναντι από εμάς στο σπίτι του Γεώργιου Σαρρή και ήταν καλός μας φίλος πελάτης του μαγαζιού και καλός άνθρωπος. Μόλις με είδε να κλαίω με ρώτησε πια ήταν η αιτία. Όταν του είπα ότι ένας Γερμανός στρατιώτης έκλεψε όλα τα πράγματα μου του κακοφάνηκε. Με ρώτησε αν θυμάμαι σε πια σειρά ήταν το τρένο και σε ποίο βαγόνι ήταν ο στρατιώτης. Με πείρε απ' το χέρι και πήγαμε πίσω

Αμφέβαλα αν θα τον βρίσκαμε διότι ήταν 3-4 αμαξοστοιχίες σταθμευμένες και χιλιάδες στρατός εκεί, αλλά ήξερα σε ποία σειρά ήταν και σε ποίο βαγόνι. Αυτό που ήξερα επίσης ήταν ότι οι σταθμαρχαίοι εκεί που φορούσαν και διακριτική στολή είχαν το πάνω χέρι στο χώρο του σταθμού και ήταν γενικοί δερβεναγάδες. Όταν πήγαμε εκεί και του είπα σε ποίο βαγόνι ήταν αυτός ο κλέφτης, φώναξε δυνατά.

«Ποιος είναι ο στρατιώτης που αγόρασε σύκα και σταφίδες και δεν τα πλήρωσε να παρουσιαστεί αμέσως?»

Δεν πέρασαν ούτε δέκα δευτερόλεπτα βγήκε από το άρμα του, που ήταν σαν τανκς, έκατσε προσοχή τον χαιρέτησε και είπε. **«Εγώ τα πήρα»** και δικαιολογήθηκε ότι δεν είχε ψιλά. Αφού του έκανε παρατηρήσεις με ύφος αυστηρό τον διέταξε ή να τα πληρώσει ή να τα επιστρέψει αμέσως. Μπήκε πάλι μέσα στο άρμα του, πήρε χρήματα κατέβηκε κάτω με πλήρωσε και ζήτησε συγνώμη απ' εμένα και από τον σταθμάρχη. Αυτό ήταν όλο κι 'όλο το εμπόριο που έκανα δεν πήγαινα να πουλώ πράγματα στο σταθμό διότι ήταν και επικίνδυνο. Όταν θέλαμε να περάσουμε απο μία γραμμή στην άλλη έπρεπε να πάμε γύρω γύρω και για να μη κάνουμε το κόπο να βαδίσουμε κανένα χιλιόμετρο όλοι περνούσαμε κάτω από τα βαγόνια και πολλές φορές έτυχε να ξεκινάει το

τρένο και μερικοί να περνούν από κάτω την ώρα εκείνη αλλά πάντοτε η μηχανή σφύριζε και απ' τα μεγάφωνα φώναζαν «**Άχτουγκ Άχτουγκ τσουχ παρτύ**» Προσοχή προσοχή το τρένο αναχωρεί, για να μη πατήσαι κανέναν.

Ο Γερμανός σταθμάρχης και φίλος του πατέρα μου λοχίας Καρλ Σχλίτσερ μπροστά στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης το 1944. Τη φωτογραφία μας την έδωσε όταν έφευγε

Επειδή το αλις-βερίσι αυτό ήταν λίγο επικίνδυνο πήγαινα στο σταθμό των Λαχανοκήπων με τον φίλο μου Φώτη Διαμαντόπουλο και με τον αδελφό του τον Αλέκο που ήταν μεγαλύτερος μας για ν' αγοράσουμε άλλα είδη. Από τη γραμμή αυτή ερχόντουσαν τα τρένα μόνο από τη Βουλγαρία και το προσωπικό των τρένων έφερνε, κρυφά βέβαια, καπνό, τσιγάρα, τσιγαρόχαρτα γλυκά, καραμέλες και άλλα είδη και τα πουλούσαν στη μαύρη αγορά Το τρένο εκεί σταματούσε μόνο μερικά λεπτά και έπρεπε σε 3-4 λεπτά να αγοράσουμε αυτά που θέλαμε και έπαιρναν μόνο λέβη και όχι Ελληνικά και Γερμανικά μάρκα γι αυτό πηγαίναμε στη Θεσσαλονίκη και προμηθευόμασταν απ εκεί το συνάλλαγμα. Τα είδη αυτά τα πουλούσαμε πιο εύκολα στο χωριό στους δικούς μας, άλλοτε τις μετρητοίς αλλά και με είδος. Έκανα σχεδόν όλες τις δουλειές, δούλευα στον μπαξέ μας σε άλλους μπαξέδες, στο καφενείο μας, στο Κοινοτικό Γραφείο, κούρευα τα παιδιά (αλλά μόνο κολοκύθι).μπάλωνα και διόρθωνα παπούτσια, δούλεψα στο τουβλάδικο του γείτονα του Βασίλη, έκανα όλα τα ψώνια του μαγαζιού από την

Θεσσαλονίκη και οτιδήποτε άλλο. Το μόνο ήταν που δεν πήγαινα στο σχολείο και αυτό με στεναχωρούσε πολύ. Το σχολείο μας έκλεισε την ημέρα που κηρύχθηκε ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος στις 28 Οκτωβρίου το 1940. Πρώτα το πήρε ο Ελληνικός στρατός και μετά οι Γερμανοί και κανένα παιδί δεν πήγαινε στο σχολείο. Οι δάσκαλοι έφυγαν και δεν γύρισαν και αυτοί. Έμεινε μία δασκάλα, η δεσποινίδα Κατίνα που κι αυτή δεν είχε ούτε το χώρο αλλά ούτε και την πρωτοβουλία του κόσμου να στείλουν τα παιδιά τους στο σχολείο. Ήταν περισσότερο ευχαριστημένοι τα παιδιά τους να δουλεύουν στους λαχανόκηπους παρά να πηγαίνουν στο σχολείο. Από τις δύο συνοικίες Μαγνησία – Διαβατά που είχε περί τα 600 παιδιά τρία μόνο πήγαιναν στο Γυμνάσιο, ο Κώστας Ραχμανίδης ο Κώστας Αλεξίου και ο Γιάννης Καστούρας διότι είχαν συγγενείς στη Θεσσαλονίκη και τους βόλευε.

Όταν έβλεπα αυτούς τους φίλους μου να πηγαίνουν στο γυμνάσιο έβλεπα ότι ξεχώριζαν από τα άλλα παιδιά που δεν πήγαιναν και άρχισα να ζηλεύω και να γκρινιάζω στους γονείς μου να με στείλουν και μένα, αλλά πώς θα πήγαινα, αφού μπήκε το 1943 και δεν ήμουν προγυμνασμένος για το Γυμνάσιο.

Έκανε μια προσπάθεια ο κυρ Γιάννης Σπανουδάκης που ήταν πρώην ενωμοτάρχης του χωριού και αρκετά μορφωμένος να κάνει φροντιστήριο στο γιο του τον Βαγγέλη στην Κατίνα Σιφνιάδου και σε μένα. Η Κατίνα πέτυχε αλλά ο γιος του ο Βαγγέλης κι' εγώ βγήκαμε τελευταίοι. Δεν ξέρω αλλά η γλώσσα μας μου φαινόταν πολύ δύσκολη ιδίως η γραμματική. Άντε τώρα να βρεις πού να βάλεις το η,ι,υ,οι,ει, που όλα τα άτιμα προφέρονται ίδια. Αμ το ο και το ω και το ε και αι και κάτι άλλοι δίφθογγοι. Απορώ πως οι πατέρες της γλώσσας μας δεν έβαλαν στα γράμματά μας και πέντε διαφορετικά άλφα εκεί θα έβλεπες αντί να μάθουμε να γράφουμε σε δεκαοκτώ χρόνια τα μαθαίναμε σε σαράντα και πάλι θα ήταν τα 85% των Ελλήνων αγράμματοι όπως και σήμερα.

Τώρα στα 80 μου χρόνια παρ' όλο που διαβάζω και γράφω αρκετές ώρες την ημέρα κάνω κάπου κάπου ορθογραφικά λάθη έτσι αυτοί που ξέρουν περισσότερα από μένα ας με συγχωρήσουν.

Λοιπόν η γκρίνια να με στείλουν στο Γυμνάσιο έπιασε κι' έτσι αποφάσισαν να με στείλουν να κάνω φροντιστήριο σε μία ξαδέλφη μου που ήταν καθηγήτρια φιλόλογος στη Θεσσαλονίκη.

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ

Το σπίτι μας και καφενείο μαζί ήταν σε μέρος που είχε πανοραμική θέα. Μπροστά στα δέκα μέτρα ήταν η γραμμή του Γευγελή, σε άλλα δέκα μέτρα η γραμμή της Αλεξανδρούπολης και σε άλλα δέκα μέτρα ήταν η Εθνική οδός Θεσσαλονίκης Αθηνών μέσο Βέροιας, Κοζάνης κτλ. Ο κόσμος που καθόταν στην αυλή του καφενείου απολάμβανε όλη την κίνηση, οδική, σιδηροδρομική, ακόμα και αεροπορική διότι όλα τα αεροπλάνα περνούσαν σχεδόν πάνω από το χωριό μας. Ξέραμε ακόμα και την ώρα (διότι δεν είχαν τότε όλοι ρολόγια) από την κίνηση των τρένων λεωφορείων και αεροπλάνων ποία ώρα περνούσαν. Ακόμα μπορούσαμε να δούμε και τα κτίρια της Θεσσαλονίκης που όταν έδυε ο ήλιος τα τζάμια των κτιρίων λαμποκοπούσαν σε διάφορα χρώματα και ήταν απόλαυση να τα βλέπεις. Ο δε Χορτιάτης με τα διάσπαρτα χωριουδάκια στα υψώματα του ήταν σαν ζωγραφιά.

Με την κατοχή όλα άλλαξαν τα παράθυρα ήταν όλα καλυμμένα με εφημερίδες και δεν γυάλιζαν τα δρομολόγια άλλαξαν και έτσι χάσαμε και τις ώρες και τις μέρες τις καλές . Τα τρένα που βλέπαμε τώρα κουβαλούσαν προς τα κάτω μόνο στρατιώτες, τανκς, κανόνια, torπίλες και άλλα πολεμικά υλικά και προς τα πάνω για Γερμανία κουβαλούσαν ανθρώπους που έτυχε να μη ανήκουν στη φυλή που τους άρεσε και αυτοί ήταν οι Εβραίοι, κυρίως της Θεσσαλονίκης αλλά και από όλη την Ελλάδα

Από τις πρώτες μέρες οι Γερμανικές αρχές της κατοχής εφαρμόσανε τα σχέδιά τους για την τύχη των Εβραίων. Έφραξαν με υψηλούς φράκτες τις συνοικίες τους. Αυτή που ήταν κοντά στον παλιό σιδηροδρομικό σταθμό κατάσχεσαν τα σπίτια τους και τα καταστήματά τους και τους έβαλαν υποχρεωτικά να φορούν στον βραχίονα τους την κίτρινη κορδέλα με το άστρο του Δαυΐθ για να διακρίνονται με την υπόσχεση ότι θα τους στείλουν στη Γερμανία για μία καλύτερη ζωή . Πολλοί ήταν αυτοί που πιστέψανε τα ψέματα και την προπαγάνδα τους και σιγά σιγά αρχίσανε να τους μεταφέρουν με τα τρένα στη Γερμανία . Το μόνο που τα τρένα δεν ήταν επιβατικά με βαγόνια πολυτελείας αλλά με βαγόνια μεταφοράς ζώων που είχαν μόνο δύο μικρά παραθυράκια από την κάθε πλευρά που έγραφε σε κάθε βαγόνι άνδρες 44 ίπποι 8 (κανονικό φορτίο).

Όλα αυτά τα τρένα περνούσαν μπροστά από το καφενείο μας και μάλιστα πολύ σιγά διότι ήταν τόσο παραφορτωμένα από άνδρες γυναίκες και παιδιά. Έβαζαν περί τα 80 βαγόνια και δύο ατμομηχανές και έξω από κάθε βαγόνι στο σκαλάκι υπήρχε και ένας στρατιώτης με αυτόματο που τους φύλαγε. Από το μικρό παραθυράκι για να δει κάποιος έξω δεν μπορεί εάν δεν ανέβει στη πλάτη κάποιου και όμως βλέπαμε τα πρόσωπά τους από τις γκρίλλες που φώναζαν και μας χαιρετούσαν θαρρείς και πήγαιναν για διακοπές .Εγώ και πολλά παιδιά τρέχαμε δίπλα από το τρένο να τους χαιρετήσουμε. Πολλές φορές μας έριχναν μικρά παιχνιδάκια των παιδιών τους και αρκετές φορές έριχναν χρυσές αλυσίδες, δαχτυλίδια και ρολόγια σαν να ήξεραν ότι δεν θα τα χρειαστούν ξανά . Την ημέρα φεύγανε δύο τρένα και καμιά φορά ένα τα μεσάνυχτα .Θυμάμαι ο πατέρας μου είχε δούναι-λαβείν με αρκετούς εμπόρους που ψώνιζε για το μαγαζί., γλυκά, ούζα, καφέ και άλλα πράγματα και σε πολλούς που είχε εμπιστοσύνη τους έλεγε να φύγουν στο βουνό αλλά δεν αποφάσιζαν ν' αφήσουν πίσω γυναίκα γέροντες και παιδιά και προτιμούσαν να πάνε για κουρμπάνι όλοι μαζί παρά στο βουνό.

Θυμάμαι κάθε άνοιξη ερχόντουσαν οι Εβραίοι στο απέναντι κτήμα της κυρά Εμορφίας που είχε πολλές βερικοκιές και συκιές και αγόραζαν τα δένδρα πριν ακόμα ωριμάσουν τα φρούτα τους .Μόνο που έβλεπαν πόσα φρούτα είχαν τα κλαδιά ήξεραν πόσο άξιζαν και τα καπάρωναν .Για την ίδια και για τον γιο της τον Αναστάση, που ήμασταν γείτονες και καλοί φίλοι, κρατούσε τη μεγάλη συκιά κοντά στο ποτάμι και καναδυό βερικοκιές. Όταν ήταν έτοιμα για μάζεμα για να μη τα κλέβουν οι Εβραίοι ερχόντουσαν και κατασκήνωναν εκεί ως που να τελειώσει η συγκομιδή .Τους γνωρίζαμε καλά και με τα παιδιά τους κάναμε παρέα παίζαμε και κάναμε μπάνιο στο ποτάμι. Το καλοκαίρι του 1941 δεν τους είδαμε, ούτε και μετά. Όσο για τα ωραία δένδρα και τα φρούτα της κυρά Εμορφίας δεν μπορέσαμε να φάμε ούτε ένα φρούτο, Από την πρώτη μέρα της κατοχής επειδή έτυχε το αγρόκτημα να είναι επάνω στον κεντρικό δρόμο οι γερμανοί ήταν μόνιμα στρατοπεδευμένοι για καμουφλάζ με τανκς, με πεζικό και ιππικό όλο τον καιρό για όλο το καλοκαίρι. Τα άλογα από τη πείνα έφαγαν όλα τα κλαδιά των δένδρων ακόμα και τις φλούδες τους που στο τέλος όλα τα δένδρα ξεράθηκαν και ο στρατός έφαγε όλα τα φρούτα και τα κουκούτσια ακόμα που ήταν γλυκά.

Όχι μόνο αυτό αλλά οι χιλιάδες στρατιώτες μετατρέψανε όλο το κτήμα και τη γύρω περιοχή σε ένα τεράστιο αποχωρητήριο με το υπαίθριο χέσιμό τους και τις μεγάλες κουράδες τους που μοιάζανε σαν νάρκες.

ΕΝΑΣ ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΛΟΧΙΑΣ

Ήταν καλοκαίρι του 1941. Οι Γερμανοί είχαν καταλάβει και την Κρήτη και η Ελλάδα όλη ήταν υπό κατοχή. Στο χωριό μας λόγω της τοποθεσίας που ήταν πολύ κοντά στη Θεσσαλονίκη και πάνω στο συγκοινωνιακό κόμβο οδικώς, σιδηροδρομικώς και δια θαλάσσης είχαν συγκεντρωθεί χιλιάδες στρατός με άρματα μάχης με ιππικό και πεζικό, οπουδήποτε υπήρχε άδειος χώρος ακόμα και στις αυλές των σπιτιών μας είχαν στρατοπεδεύσει. Το σχολείο μας και μερικά διώροφα μεγάλα σπίτια τα είχαν επιτάξει κι αυτοί, όπως και ο δικός μας στρατός για τις ανάγκες τους στο πόλεμο του 40.

Στο Δημ. Σχολείο μας (δεν είχαμε Γυμνάσιο) έμεναν ειδικά τμήματα στρατού του μηχανικού που κατασκεύαζανε μεγάλα έργα σιδηροδρομικών εγκαταστάσεων, εργοστάσια αποθήκες τεράστιες, στρατώνες και άλλα κτίρια που ποτέ δεν είχαμε δει στη ζωή μας. Νομίζαμε ότι είχαν σχέδια να μείνουν στην Ελλάδα για πάντα. Υπήρχε μία μονάδα από εκατό περίπου νέα παιδιά ηλικίας 15-18 ετών (μάλλον εθελοντές) που κάθε πρωί τροχάδην και με τραγούδι φορώντας μόνο τα σορτς πήγαιναν στη δουλειά. Δεν ήταν βέβαια μόνο αυτοί δούλευαν περί τους δέκα χιλιάδες Έλληνες, Αάλλοι με λίγη πληρωμή και άλλοι με αγγαρεία. Η αγγαρεία ήταν η υποχρεωτική δουλειά, Κάθε πρωί ερχόταν στο καφενείο μας όπου ήταν και το Κοινοτικό γραφείο και άφηναν οι Γερμανοί παραγγελία στον Πρόεδρο ή στο Γραμματέα να στέλνει 30-50 άτομα για τα έργα για μία εβδομάδα ή και περισσότερο με σειρά όλους τους κατοίκους από 18-70 ετών. Όταν καμιά φορά είχαν μεγάλη ανάγκη ερχόντουσαν με τα φορτηγά αυτοκίνητα και έκαναν έφοδο στα καφενεία και τους μάζευαν απ' εκεί.

Μερικοί που είχαν δουλείες και δεν ήθελαν να πάνε πλήρωναν άλλους να πάνε για τη θέση τους. Αυτή η δουλειά και τα έργα διήρκησαν περίπου ένα χρόνο.

Μέσα στο χωριό υπήρχε αρκετός στρατός και οι πρώτες εντυπώσεις ήταν καλές διότι δεν πείραζαν κανέναν ήταν ευγενικοί ο, τι αγόραζαν το πλήρωναν με το παραπάνω, πολλοί κάτοικοι ιδίως τα παιδιά πήγαιναν και ζητούσαν περισσεύμα φαγητό όταν έπαιρναν το συσσίτιο τους οι στρατιώτες. Στη μεγάλη αυλή του σπιτιού της Δέσποινας Νταή οι Γερμανοί είχαν τοποθετήσει πολεμικά λάφυρα του Ελληνικού Στρατού, όπλα, ξίφη, κράνη και έναν ελκυστήρα κανονιών τύπου Φιάτ όλα αχρηστεμένα και έβαλαν τον αγροφύλακα του χωριού Νίκο Τερζόγλου να τα προσέχει

Ήταν Αύγουστος μήνας. Οι ακακίες και οι μουριές στην αυλή του σπιτιού χάριζαν την σκιά και την δροσιά τους δίχως κανένα αντάλλαγμα. Από την άλλη πλευρά οι τέσσαρες κληματαριές φορτωμένες με σταφύλια μπροστά στο καφενείο μας με τις ακακίες γύρω γύρω δεν άφηναν να περάσει ούτε η παραμικρή ακτίνα του καυτερού ήλιου

Κάτω από τα δένδρα οι Γερμανοί πάρκαραν ένα μεγάλο καραβάνι το οποίο ήταν νομισματοκοπείο όπου μέσα τύπωναν τα χαρτονομίσματα (Μάρκα της κατοχής) και πλήρωναν τον στρατό. Κατά κάποιο τρόπο αρκετά ωφελημένος ήταν ο πατέρας μου διότι μετά την πληρωμή όλοι τα ξόδευαν στα ποτά που έπιναν, το ούζο, κρασί και όταν τελείωναν όλα πίνανε και το ξύδι.

Ένα βράδυ όταν κόντευε ο πατέρας μου να κλείσει το μαγαζί μπήκε μέσα ένας μεσήλικας λοχίας. Όρθιος στον πάγκο άρχισε να πίνει σιγά σιγά και να καπνίζει. Δεν υπήρχε άλλος στο καφενείο διότι κανένας χωρικός δεν έμενε αργά αλλά ούτε και στρατιώτης. Εγώ έκατσα μέχρι τις 11 σκούπισα και μετά ο μπαμπά μου είπε να πάω μέσα να κοιμηθώ. Ένα μικρό πορτάκι από τον πάγκο συνέδεε την κουζίνα μας. Όταν έφυγα και μετά ο λοχίας άρχισε να διηγείται στον πατέρα μου ότι εκείνο το απόγευμα είχε πάρει τηλεγράφημα από τον ίδιο τον Χίτλερ ότι ο ένας γιος του σκοτώθηκε στο Ρωσικό μέτωπο και την ίδια μέρα ο άλλος γιος του που υπηρετούσε σε ένα υποβρύχιο το βούλιαξαν στον Ατλαντικό και πνίγηκε. Ο τραγικός αυτός πατέρας θα πρέπει να ήταν σε άσχημη ψυχολογική κατάσταση. Κατά τις δώδεκα τα μεσάνυχτα ήταν πια πολύ μεθυσμένος. Ζήτησε από τον πατέρα μου να σβήσει την μικρή λάμπα πετρελαίου που ήταν πίσω του. Ο πατέρας μου υποψιάστηκε ότι δεν είχε καλές προθέσεις. Προσπάθησε να τον καλοπιάσει αλλά επέμενε να σβήσει την λάμπα. Είχε στη ζώνη του το ξίφος και το πιστόλι που μπορούσε να το χρησιμοποιήσει ανά πάσα στιγμή. Ξαφνικά τρικλίζοντας όρμησε προς τη λάμπα αλλά ο πατέρας μου που ήταν ψηλός και δυνατός άνθρωπος τον αφοπλισε αμέσως βγάζοντας την ζώνη του με το ξίφος και το πιστόλι και τον ξάπλωσε κάτω δίχως να τον κτυπήσει και προσπαθούσε να τον καθησυχάσει λέγοντας του ότι είναι καλός άνθρωπος και δεν φταιει. Στο διάστημα αυτό η μητέρα μου ανησύχησε που αργούσε να κλείσει το μαγαζί και παρακολουθούσε από το μικρό πορτάκι όλο το δράμα με τον Γερμανό. Όταν είδε ότι τα πράγματα ήταν σοβαρά έτρεξε και ειδοποίησε τον φύλακα που φύλαγε τα λάφυρα τον Νίκο

Ως που νάρθει ο Νίκος ο πατέρας μου τον είχε βγάλει έξω στο δρόμο που ήταν ερημιά. Όταν έφτασε ο φύλακας του έβαλαν αμέσως τη ζώνη γιατί ήταν πολύ σοβαρό πράγμα που αφοπλισε στρατιώτη. Περίμεναν να περάσει η περίπολος αλλά δεν φάνηκε, Τον σήκωσαν και με το ζόρι τον πήγαν μέχρι την μονάδα του στο σχολείο και τον παρέδωσε ο φύλακας που ήταν και επίσημα διορισμένος απ αυτούς στον σκοπό.

Την άλλη μέρα το απόγευμα κάτω από την κληματαριά και τις ακακίες καμιά πενηνταριά στρατιώτες με ακορντεόν και φουσαρμόνικες πίνανε τραγουδούσαν και γιόρταζαν τις νίκες τους σε όλα τα πολεμικά μέτωπα και κάθε φορά πού σηκώνανε τα ποτήρια να πιουν φωνάζανε «πρόζιτ» και «Χάηλ Χίτλερ».

Μέσα σε τόσους στρατιώτες ο πατέρας μου ξεχώρισε τον λοχία να κάθεται πίσω από το δένδρο, αλλά δεν ήταν και τόσο σίγουρος γιατί όλοι μοιάζανε μεταξύ τους, φώναζε κι εμένα να δω αν θα τον γνώριζα. Πήγα κοντά του και ήταν ο μόνος ηλικιωμένος λοχίας που φαινόταν στεναχωρημένος και του είπα «Βι γκετς καμαράτ?». Με μια χειρονομία που έκανε και είπε «Σάϊζε» σκατά κατάλαβα ότι δεν είναι καλά. Όταν βεβαιωθήκαμε ότι ήταν αυτός που έκανε την φασαρία βρήκε ο πατέρας την ευκαιρία να το αναφέρει σε έναν αξιωματικό που έπινε στο πάγκο παρέα με τον πατέρα μου και να του πει τι ακριβώς έκανε το περασμένο βράδυ. Πραγματικά ο αξιωματικός ήξερε την περίπτωση αυτού του δυστυχισμένου πατέρα. Τον κάλεσε να έρθει μέσα. Παρουσιάστηκε με μια χαιρετούρα χιτλερική. Του κέρασε ένα ούζο και του ζήτησε να του πει τι είχε κάνει το προηγούμενο βράδυ ακριβώς εκεί που ήταν στον πάγκο. Τα θυμήθηκε όλα, είπε ότι που δεν πλήρωσε και προσπάθησε να κάνει κακό. Ζήτησε συχνώμη και έβγαλε το πορτοφόλι του να πληρώσει αλλά ο πατέρας μου αρνήθηκε να πάρει χρήματα. Τον κέρασε ούζο χαιρέτησε τον αξιωματικό και πήγε να κάτσει στη καρέκλα του να πιει το ποτό του και να κλάψει. Ο πόλεμος έχει πολλές τέτοιες ιστορίες αλίμονο σ' αυτούς που είναι θύματα αυτής της ανοησίας.

Η ΑΡΑΧΝΗ

Ιούνιος του 1943 η Γερμανική κατοχή κρατάει καλά και η κατάσταση με την πείνα είναι λίγο καλύτερη από το 1941. Οι κηπουροί στο χωριό μας την Νέα Μαγνησία ασχολούνται με τα λαχανικά τους που τα περισσότερα τα αγοράζουν οι Γερμανοί για τον στρατό τους όσο όσο και ορισμένα με τις ρίζες και με τα χόματα.. Το καφενείο του πατέρα μου από όπου λειτουργούσε και το κοινοτικό γραφείο ήταν σαν εμπορικό κέντρο. Οι γερμανοί ερχόντουσαν και έδιναν τις παραγγελίες τους στον γραμματέα η στον πρόεδρο και αυτοί με την σειρά τους έβρισκαν τον παραγωγό να τους προμηθεύσει τα λαχανικά . Αυτή η δουλειά βέβαια γινόταν απο την πρώτη μέρα της κατοχής .

Όπως προείπα όταν οι Ιταλοί κήρυξαν τον πόλεμο κατά της πατρίδας μας το σχολείο μας το πήρε ο Ελληνικός Στρατός για τις ανάγκες του και όταν ήρθαν οι Γερμανοί το πήραν κι αυτοί για τις ανάγκες τους έτσι εγώ και όλα τα παιδιά μείναμε δίχως σχολείο , τα παιδιά που είχαν γονείς με λαχανόκηπους πήγαν να βοηθήσουν τους γονείς τους κι εγώ τον πατέρα μου στο καφενείο, στο χωράφι μας, αλλά και στο κοινοτικό γραφείο που εγκαταστάθηκε στο μπροστινό μέρος του καφενείου. Ο αείμνηστος γραμματέας Δημ. Παπασωτηρίου μου έδωσε την ευκαιρία να μάθω γραφομηχανή, να εκδίδω δελτία ταυτοτήτων και πολλές άλλες δουλειές του γραφείου για να μαθαίνω και λίγα γράμματα μαζί του που μου τα είχε στερήσει ο πόλεμος.

Ήμουν τότε 12 χρόνων και κάπως επηρεασμένος από τον πόλεμο και την αβεβαιότητα αλλά και χαρούμενος που δούλευα στο γραφείο σαν μαθητευόμενος, βοηθούσα τους χωριανούς μου με τις άδειες αλωνισμού, αλέσματος, ταξιδιών αλλά και για την πώληση των λαχανικών τους στους Γερμανούς αφού γρήγορα είχα μάθει τα απαραίτητα γερμανικά να κάνω και τον διερμηνέα.

Ο Ιούνιος του 1943 μου έμεινε στη μνήμη μου για καλά. Τότε που ήρθε ένας αξιωματικός και παρήγγειλε να πάρουν μεγάλη ποσότητα πατάτας . Ο μόνος που μπορούσε να προμηθεύσει το ποσό αυτό ήταν ο Θανάσης Χατζημάρκος που είχε πολλά

στρέμματα κοντά στις αμμουδερές όχθες του Γαλλικού ποταμού στην τοποθεσία Ανά Τσαγίρ. Στην επιχείρηση αυτή της συγκομιδής πατάτας σκέφθηκα να πάρω μέρος κι εγώ διότι ο γιος του Νίκος ήταν πολύ στενός μου φίλος αλλά και διότι θα μου έδινε ο μπαμπάς του γενναίο χαρτζιλίκι και αρκετές πατάτες για το σπίτι μας. Ξεκινήσαμε με τη σούστα και τον ντορρή με δύο μεγάλους, τον Γιάνκο Μουρμούρη και Κυριάκο τον κουτσό υπάλληλός τους που θα σκάβανε τις πατάτες και τα τέσσερα παιδιά του κυρ Θανάση, Νίκο, Σοφία, Γιάννη και Αμαλία. Ξεκινήσαμε πρωί πριν βγει ο ήλιος για να προλάβουμε τη ζέστη αλλά και το χωράφι ήταν κάπου πέντε χιλιόμετρα μακριά από το χωριό. Μέχρι τις δέκα το πρωί είχαμε μαζέψει αρκετές πατάτες στοιβαγμένες σε διάφορα σημεία οι οποίες έπρεπε να διαλεχτούν και να τοποθετηθούν στα σακιά. Τη δουλειά αυτή την ανέλαβα εγώ. Έκατσα σταυροπόδι στα χώματα και ενώ δούλευα αισθάνθηκα ένα τσίμπημα κοντά στον δεξιό μου αστράγαλο. Νόμισα ότι ήταν κανένα χόρτο αγριάδας και δεν έδωσα σημασία. Όταν όμως ένοιωσα και άλλα τσιμπήματα σήκωσα το πόδι μου και είδα μια μαύρη αράχνη την οποία την είχα πλακωμένη. Την σκότωσα με μία πατάτα και είπα στον εργάτη που έβγαζε τις πατάτες ότι με τσίμπησε μία αράχνη. Μου λει. « Ε και τι έγινε, μη φοβάσαι κάτω από κάθε ρίζα είναι καμιά δεκαριά » Μετά από τρία λεπτά περίπου πρόλαβα και τους είπα ότι ζαλίζομαι δεν βλέπω καλά και νιώθω πολύ κουρασμένος και αμέσως έχασα όλες μου τις αισθήσεις .

Ο φίλος μου Νίκος μου είπε μετά ότι , «Όλοι πανικοβληθήκαμε. Ζέψαμε τον ντορρή στο κάρο σε βάλαμε πάνω και τροχάδην σε πήγαμε σπίτι που έμενε και ο θείος σου ο γιατρός αλλά ήσουν αναίσθητος. Η μαμά σου έβαλε τις φωνές και τα κλάματα και ο μπαμπάς σου με τον γιατρό προσπαθούσαν με κάθε μέσο να σε συνεφέρουν αλλά ήσουν σε κωματώδη κατάσταση σκέφτηκαν όμως γρήγορα και έτρεξαν αμέσως να φέρουν τον Γερμανό γιατρό των σταθμαρχαίων που υπηρετούσαν και έμεναν στο διώροφο σπίτι του Γεώργιου Σαρρή. Ο γιατρός ήρθε αμέσως, έφυγε γρήγορα και γύρισε τρέχοντας με κάτι φάρμακα και έμεινε αρκετή ώρα μαζί σου στο δωμάτιο. Είχε μαζευτεί όλο το χωριό. Μετά κατά το απόγευμα μας είπαν ότι άνοιξες τα μάτια σου και μίλησες και όλος ο κόσμος χάρηκε και νομίζω ότι ο Γερμανός γιατρός σε έσωσε...»

Όταν άρχισα να συνέρχομαι θυμήθηκα το χωράφι με τις πατάτες και την αράχνη αλλά δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί ήταν ο Ταγματάρχης ο γιατρός κοντά μου με τον λοχία Καρλ Σλίτζερ και τον μάγειρα τον Μάντιν . Από τις πρώτες μέρες της κατοχής ήταν γείτονές μας και πελάτες του καφενείου μας, οικογενειάρχες και καλοί σε όλους μας. Ο Καρλ μάλιστα είχε βαπτίσει και το κοριτσάκι του κουρέα μας Νίκου Τρουλιανίδη και ήταν κουμπάρος του χωριού.

Θυμάμαι ότι ο Γιατρός, ο θείος μου Γεώργιος και ο Γερμανός γιατρός με τους γονείς μου έκατσαν κοντά μου μέχρι την άλλη μέρα. Το πρωί που ήμουν κάπως καλά και περπατούσα . Ετοίμασε κάτι χαρτιά μας πήρε και βγήκαμε στην Εθνική Οδό που ήταν απέναντι από το σπίτι μας και σταμάτησε ένα φορτηγό γκαζοζέν και είπε στον οδηγό να μας πάρει για να πάμε στην Θεσσαλονίκη στο Θεαγένειο Νοσοκομείο. Κάτσαμε πάνω σε κάτι εμπορεύματα αλλά όχι για πολύ . Λίγο πιο κάτω οι ταγματασφαλίτες (αλήτες) είχαν στύση σταθμό ελέγχου που ότι εμπορεύματα περνούσε για τη πόλη το φορολογούσαν, Όταν τους άρεσε το έπαιρναν σε είδος, αν όχι σε χρήμα . Είχαν δει που σταμάτησε ο οδηγός και πήρε επιβάτες και μας έκαναν έλεγχο αν είχαμε άδεια ταξιδιού. Ο πατέρας μου του εξήγησε ότι ήμουν πολύ άρρωστος και ότι ο Γερμανός γιατρός μας στέλνει στο νοσοκομείο και τους έδειξε τα χαρτιά . Τα είδε ένας που δεν μπόρεσε να τα διαβάσει και με αναίδεια και αυστηρό τρόπο είπε «Κατεβείτε κάτω αμέσως και να πάτε

να του πείτε να τα γράψει Ελληνικά και καθαρά. Σιγά σιγά περπατήσαμε πίσω στο καφενείο-σπίτι. Πριν φτάσουμε όμως μας είδε από το μπαλκόνι του σπιτιού που καθόταν, κατέβηκε και ήρθε να ρωτήσει γιατί γυρίσαμε πίσω. Όταν του είπε ο μπαμπάς μου γιατί. Ποίος είδε το θεό και δεν φοβήθηκε. Μπήκε μέσα θυμωμένος, φόρεσε τη ζώνη του με το πιστόλι πήρε και δύο άλλους κατώτερους αξιωματικούς και πήγε να γνωρίσει από κοντά τα παλικάριά τους που δρούσαν εκεί και έκλεβαν τους χωριάτες παράνομα. Το τι έγινε δεν το είδαμε γιατί μας είπε να περιμένουμε στο σπίτι αλλά όπως μας είπαν άλλοι χωριανοί όλους που ήταν καμιά δεκαριά, κράτησαν όλα τα κλεψιμαίικα τους και τα δύο αλογόκαρα τους και τους έδωξαν από το χωριό. Διαταγή, να μη ξαναπατήσουν πόδι στην Νέα Μαγνησία και Διαβατά. Κατά το μεσημέρι ο γιατρός με πήγε στο νοσοκομείο με το δικό του αυτοκίνητο έδωσε τις σχετικές εντολές στους γιατρούς εκεί και μετά από δύο εβδομάδες θεραπεία επέστρεψα σπίτι αλλά έκτοτε φοβάμαι όλες τις αράχνες. Πάσχω από αραχνοφοβία.

Οι Γερμανοί ήταν κατακτητές μας και σαν στρατός κατοχής με διαταγές των ανωτέρων τους κάνανε πολλά κακά στη χώρα μας αλλά σαν μεμονωμένα άτομα υπήρχαν και καλοί άνθρωποι που βοηθούσαν τους συνανθρώπους τους. Προσωπικά θα είμαι πάντοτε ευγνώμων στον (εχθρό) μας Γερμανό Ταγματάρχη και γιατρό που τήρησε τον όρκο του Ιπποκράτη να κάνει το καθήκον του και σαν γιατρός και σαν άνθρωπος.

ΕΑΝΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Από την 28η Οκτωβρίου 1940 που είχε κλείσει το σχολείο μας λόγω του πολέμου, δεν ξαναπήγα σε κανένα σχολείο μέχρι το 1943. Τώρα πια οι γονείς μου αποφάσισαν να με στείλουν στο γυμνάσιο. Έπρεπε να πάω στη Θεσσαλονίκη που ήταν περίπου εννέα χιλιόμετρα. Μόλις και είχα κάνει ένα μήνα και κάτι στη πέμπτη δημοτικού και σύμφωνα με το κανονισμό θα έπρεπε να πάω στη πρώτη τάξη του οκτατάξιου γυμνασίου. Τρία χρόνια απουσίας από το σχολείο ήταν μεγάλο κενό στα γράμματα, γι αυτό σκεφθήκανε να με στείλουν να κάνω φροντιστήριο εντατικά για να μπορέσω να συμπληρώσω αυτό το κενό.

Το πρόβλημα του φροντιστηρίου λύθηκε αμέσως διότι είχαμε την ανιψιά του μπαμπά που ήταν φιλόλογος και καθηγήτρια σε ένα γυμνάσιο θηλέων και ανέλαβε να με προγυμνάσει. Τώρα ήμουν 14 ετών και ήταν σαν να άρχιζα το δημοτικό από την αρχή γιατί ότι είχα μάθει τα ξέχασα και δεν ήξερα πολλά πράγματα αλλά είχα τη θέληση έστω και μεγάλος ν' αρχίσω από την αρχή.

Το σπίτι της θείας μου ήταν κοντά στη καμάρα και στη Ροτόντα (Άγιο Γεώργη) στην οδό Τσοφλή. Το σπίτι ήταν διώροφο παλιό τούρκικο σε ένα βαθύ οικόπεδο ασύμμετρο και πληκτικό δίχως θέα με μία παλιά μεγάλη διπλή ξύλινη πόρτα και το αποχωρητήριο ήταν έξω δεν είχε μπάνιο και νερό. Ο άντρας της θείας ο μπάρμπα Γεώργιος Γιαννακόπουλος δούλευε στη Δημαρχία καθαριστής. Είχανε και μία κόρη που ήταν στην ηλικία μου η Ειρήνη, πολύ έξυπνη, εγώ ακόμα δεν είχα αρχίσει και αυτή κόντευε να τελειώσει το γυμνάσιο, μετά από καιρό έμαθα ότι σπούδασε γυναικολόγος.

Λοιπόν !...

Η μητέρα μου τα είχε κανονίσει με την πρώτη ξαδέλφη του μπαμπά την θεία Ελισάβετ, μία κοντή και χοντρή αλλά καλή γυναίκα και μου δώσανε ένα δωμάτιο δίπλα από μία παλιά αποθήκη δίχως βέβαια φως και επίπλωση μόνο ένα στρώμα στο πάτωμα μία

καρέκλα και ένα μικρό τραπεζάκι που τα πόδια του δεν ήταν όλα ίδια. Από τρόφιμα θα τα έφερνε η μαμά από το χωριό ανά δύο μέρες για να μη χαλάνε διότι ήταν καλοκαίρι και δεν είχαν παγωνιέρα να διατηρούν τρόφιμα και όλα τα βάζαμε μέσα στο φανάρι για να μη πάνε οι μύγες. Τις πρώτες μέρες δεν κάναμε μαθήματα για να γνωρίσω και τα άλλα ξαδέλφια που ήταν στο διπλανό σπίτι της θείας Δήμητρας και όλοι μαζί παίζαμε μια στη μία αυλή και μια στην άλλη. Η Κατίνα η καθηγήτρια ήταν αρραβωνιασμένη και ο αρραβωνιαστικός της έμενε μαζί τους. Ήταν υπάλληλος στην Φοιτητική Λέσχη που ήταν κοντά στο Λευκό Πύργο. Εκεί πήγαιναν οι φοιτητές τα μεσημέρια και τρώγανε τζάμπα από την πολιτεία με κάτι κουπόνια που τα σφράγιζε ο Θάνος ο αρραβωνιαστικός της Κατίνας. Αυτός είχε κανονίσει να πηγαίνουμε κάθε μέρα στη λέσχη και να παίρνουμε με την Ειρήνη φαγί που τα βάζαμε σε δύο τενεκεδένια από μεγάλες κονσέρβες κουβαδάκια να φάνε δέκα άτομα απ' τον κάθε τενεκέ, είχε κανονίσει επίσης να παίρνουν το ίδιο φαγητό και τα άλλα δύο ξαδέλφια ο Στέλιος και η άλλη Ειρήνη (πολύ τζαναμπέτικο κορίτσι και πειραχτήρι, δεν με χώνευε) και έτσι ενώ άλλοι πεινούσαν εμείς είχαμε εξασφαλισμένο φαγητό ακόμα και για το βράδυ αλλά κατοχικό φαγητό, συνήθως ήταν μελιτζάνες τουρλού στο καζάνι, πλιγούρι, σούπες, πατάτες κλπ..

Τα μαθήματα τα αρχίσαμε κάποτε και τα κάναμε μετά από την δουλειά της και το φαγητό. Αρχισα σιγά σιγά να καταλαβαίνω αυτά που μου μάθαινε και χαιρόμουν αλλά δεν χαιρόμουν όταν πήγαινα το βράδυ στο δωμάτιο να κοιμηθώ. Πήραν χαμπάρι οι κοριοί απ' την αποθήκη τη μεριά και κάθε βράδυ έβγαιναν σεργιάνι και μου ρουφούσαν το αίμα και έμειναν μόνιμοι κατακτητές στο δωμάτιο μου. Ακόμα είχαν την αναίδεια να ορμάνε και μέρα μεσημέρι που πήγαινα να ξαπλώσω για σιέστα. Κάθε μέρα σκότωνα ένα

σωρό που ήταν γεμάτα με αίμα δικό μου.. Πήγα στη θεία και έκανα παράπονα και της λεω «Καλέ θεία εσείς έχετε κοριούς στα δωμάτια σας;» Δείχνω τα μπατζάκια μου και την πλάτη μου που ήταν κατακόκκινη και δεν πίστευε που έβλεπε τόσα τσιμπήματα. Ήρθε να το απολυμάνει με πετρέλαιο το πάτωμα που ήταν πάνω από διακόσιων χρονών αλλά το στρώμα μου είχε ήδη γεμίσει και ήταν όλα σε επιφυλακή και με περίμεναν πότε να πάω. Η θεία κατάλαβα ότι προσβάλλθηκε λίγο και λει «Εμάς βρε παιδάκι μου είμαστε εδώ τόσα χρόνια πως δεν έρχονται να μας τσιμπήσουν και απορώ πως τσιμπάν εσένα. «Καλέ θεία εσείς είστε εδώ από το 1922 μπορεί να σας βαρέθηκαν πια και να μη αρέσουν το ίδιο αίμα κάθε μέρα» Γέλασε με την καρδιά της η θεία «Να σκάσεις βρε που είσαι και χωρατατζής. Άντε ας φάνε και λίγο δεν θα πάθεις τίποτα, έχεις μπόλικο αίμα και είσαι σαν καλοθρεμμένο γουρουνάκι»

Όταν ήρθε η μαμά και μούφερε το καλάθι με τα τρόφιμα από το χωριό της έδειξα τα τσιμπήματα και ήταν πολύ στεναχωρεμένη. Πέταξαν το παλιό στρώμα και έβαλαν άλλο και η κατάσταση κάπως βελτιώθηκε αλλά εγώ προτιμούσα να κοιμηθώ έξω κάτω από το δένδρο μετά ήταν Ιούλιος και η ζέστη μέσα στο δωμάτιο ήταν ανυπόφορη.

Παρ όλα τα βάσανα που είχα εκεί με του κοριούς και τα μαθήματα η ζωή ήταν διαφορετική από το χωριό, προλάβαινα να κάνω φροντιστήριο να μελετώ αλλά και να έχω και αρκετή ψυχαγωγία. Δίπλα ήταν και ο συνομήλικός μου εξαδελφος ο Στέλιος πολύ ήσυχο παιδί δεν πήγαινε στο γυμνάσιο αλλά βοηθούσε τον πατέρα του στο μπακάλικο που είχαν στο Καπάνι αλλά όταν δεν πήγαινε εκεί πηγαίναμε μαζί για μπάνιο στο Λευκό πύργο. Εκεί τότε ήταν και η πλαζ της Θεσσαλονίκης είχε λίγη αμμουδιά πίσω από το βασιλικό θέατρο, τη φοιτητική λέσχη και την ηλεκτρική εταιρεία, και τα αποδυτήρια μας ήταν μέσα σε ένα μεγάλο τούρκικο σιδερένιο πλοίο που ήταν στη στεριά

από τον προηγούμενο πόλεμο. Είχανε κάνει και κυματοθραύστη για τους λουόμενους τα γνωστά τα «πλόκια» Μας άρεσε πολύ και η σκαλομαρία, σκαρφαλώναμε πίσω από το τραμ η στο πλαϊνό πεζούλι και ταξιδεύαμε τζάμπα, αλλά ήταν επικίνδυνο. Μία φορά με συνέλαβε ένας χωροφύλακας και με οδήγησε στην ασφάλεια, και ο άτιμος με τραβούσε από το πουκάμισο που κόντευε να το ξεσχίσει Εκεί ήταν και άλλοι σκαλομαρτζήδες .Μας κράτησαν για μερικές ώρες ως που να έρθει ο διοικητής και όταν ήρθε ήταν ντυμένος σαν Γερμανός στρατηγός , αφού μας έκανε αυστηρές παρατηρήσεις διέταξε έναν χωροφύλακα να μας δείρει με μία βέργα στα χέρια όπως έδερναν και στο σχολείο. Μετά απ αυτό δεν ξανάκανα σκαλομαρία για αρκετό καιρό. Η θεία Ελισάβετ με έβαζε να κάνω και δουλειές. Περιποιόμουν τον κήπο, της έκανα ωραίο κοτέτσι και μικρό-επισκευές μέσα στο σπίτι. Αυτό που δεν μ άρεσε ήταν όταν με έστελνε με τους γκαζοτενεκέδες να φέρω νερό από την βρύση. Τα περισσότερα παλιά σπίτια στη πόλη δεν είχαν βρύσες μέσα στα σπίτια, έτσι δεν είχαν και ντους. Υπήρχαν οι δημόσιες βρύσες στους δρόμους. Είχαμε και εμείς εκεί στη γειτονιά μπροστά από τον Άγιο Γεώργη το νερό έτρεχε τόσο σιγά που για να γεμίσει ο ντενεκές ήθελε μία ώρα .Εκεί πιάνανε σειρά από τα ξημερώματα. Αφήναμε τους ντενεκέδες στάμνες και κουβάδες στη σειρά και φεύγαμε να κάνουμε και άλλες δουλειές. να πάρουμε το ψωμί με το δελτίο από το φούρνο του Μπογδάνου, και κάτι από το μπακάλικο μια βόλτα και πίσω για το νερό

Η Κατίνα με προγύμναζε σχεδόν σε όλα τα μαθήματα αλλά ποία να πρωτοθυμηθώ και πώς να προλάβω να μάθω όλα αυτά μέσα σε τρεις μήνες; Αυτό που με ενδιέφερε ήταν να μπω στο γυμνάσιο και το γυμνάσιο που διαλέξαμε ήταν το τρίτο που ήταν το μόνο που λειτουργούσε τα άλλα τα είχαν πάρει οι Γερμανοί ..Αυτό το κτίριο ήταν πολύ παλιό και ήταν ακατάλληλο για το στρατό και ένας άλλος λόγος ήταν που είχαμε εκεί τον χωριανό μας καθηγητή Γιάννη Κουρτίδη που ίσως να βοηθούσε λίγο την κατάσταση εάν χρειαζόταν .

Οι εξετάσεις

Όταν ήρθε καιρός για τις εξετάσεις μιλήσαμε στον κυρ Γιάννη να έχει υπ' όψιν του να διευκολύνει την κατάσταση αν χρειστεί .Όταν πήγαμε για τις εξετάσεις νόμιζα ότι θα περάσω από στρατοδικείο, έτρεμα σαν το ψάρι νόμιζα ότι έφταιγα σε κάτι που έκανα και ήμουν εγώ υπεύθυνος. Είναι αλήθεια ότι ο Κυρ Γιάννης κάθε λίγο και λιγάκι περνούσε όταν γράφαμε και βοηθούσε και έπαιρνα κουράγιο και μου έλεγε ότι πάω καλά .

Τι καλά!..... Όταν βγήκαν τα αποτελέσματα μόλις και πέρασα με 11,25 Ο κυρ Γιάννης χάρηκε περισσότερο από μένα επίσης και η Κατίνα, όσο για τα άλλα ξαδέλφια λίγο με ειρωνεύτηκαν, αλλά αν πεις για την άλλη την Ειρήνη που δεν με χώνευε είπε «Ε!....και οι χωριάτες τώρα θέλουν να πάνε στο γυμνάσιο».

Θυμάμαι που ο μπαμπάς της προπολεμικώς κάθε χρόνο άνοιξη και καλοκαίρι έφερνε όλη την οικογένεια στο σπίτι μας για να απολαύσουν την εξοχή κάτω από τις ωραίες ακακίες με τα φρέσκα λαχανικά και φρούτα του χωριού και προ πάντως την ευρυχωρία που στο σπίτι τους δεν την είχαν

Τον Σεπτέμβριο αρχίσαμε το σχολείο και επειδή ήταν πάρα πολλά τα παιδιά είχαμε μαθήματα μέρα παρά μέρα και μισή μέρα μάθημα μόνο και δεν έμενα πια με τους κοριούς .Βρήκα τον φίλο μου και συγχωριανό Θεόφιλο Γιαμούκη που έμενε κοντά στο Τουρκικό προξενείο σε ένα παλιό αλλά καλύτερο σπίτι με μεγάλο δωμάτιο δίχως έπιπλα

μόνο τραπέζι και καρέκλες . Η οικογένεια του Θεόφιλου ήταν ευκατάστατη ,είχαν αγελάδες ωραίο μπαξέ και ο μεγάλος αδελφός του ήταν μανάβης με εμπορικό στη λαχαναγορά στην οδό Αγίου Δημητρίου. Κατοχή αλλά είχαμε αυτά που θέλαμε και η μητέρα του μας προμήθευε τυρί και προπαντός μυζήθρα φρέσκια της σακούλας .Την πρώτη φορά που μας έστειλε μυζήθρα την κρεμάσαμε έξω στο δένδρο για να στραγγίσει και το πρωί δεν την βρήκαμε, την κλέψανε Μετά την σακούλα την κρεμούσαμε μέσα στο δωμάτιό μας. Καρφώσαμε ένα καρφί στο ξύλινο ταβάνι και κανονίσαμε όταν στραγγίξει οι σταγόνες να πέφτουν στο πάτωμα εκεί που είχε τρύπα από ρόζο και οι σταγόνες να πηγαίνουν κατευθείαν στο υπόγειο για να μη μυρίζει. Μετά από μερικές μέρες εξακριβώσαμε ότι αυτό δεν ήταν και τόσο έξυπνο κόλπο γιατί μαζεύτηκαν ποντίκια .Το πρόβλημα λύθηκε με ένα δοχείο νερό που έσταζε μέσα .

Με τον Θεοφιλό κάναμε καλύτερη παρέα γιατί μεγαλώσαμε στο χωριό σχεδόν μαζί, όταν είχαμε καιρό, που πάντα είχαμε, πηγαίναμε για μπάνια και παίζαμε τις μηχανές με το ποδόσφαιρο, αλλά πήραμε χαμπάρι ότι το χαρτζιλίκι μας εξαφανιζότανε πολύ γρήγορα και μετά δεν είχαμε λεφτά να αγοράσουμε τίποτα. Τα βράδια πηγαίναμε και έξω από μια ταβέρνα ακούαμε τον Τσιτσάνη να παίζει το μπουζούκι και να τραγουδάει .Μετά από καναδυό μήνες ήρθε να μείνει μαζί του ή αδελφή του και ο αδελφός του ο μανάβης και ο πατέρας μου βρήκε άλλο σπίτι κοντά στο Διοικητήριο. Ήταν το σπίτι του καφεκόπτη του Αρμένιου Σεμερτζιάν που ψώνιζε τους καφέδες για το μαγαζί (προπολεμικώς) επί κατοχής ο καφές ήταν από ρεβίθι και κριθάρι που το ψήναμε και το σερβίρομε με ζαχαρίνη, όταν υπήρχε ,ή με χαρουπίνη .Ο καφές από ρεβίδι ήταν λίγο πιο ακριβός

Το σπίτι του Αρμένιου ήταν βέβαια βολικό αλλά δεν μου άρεσε το περιβάλλον καθόλου. Πρώτ' απ' όλα όταν το βράδυ μαζευόντουσαν όλοι στο σπίτι και ήταν έξι άτομα μιλούσαν όλοι τους αρμένικα και δεν τους καταλάβαινα .Τα παιδιά τους που ήταν μεγαλύτερά μου μιλούσαν κάπου κάπου ελληνικά αλλά τις περισσότερες φορές νόμιζα ότι ζω στην Αρμενία «Άντε» μου λέγανε «Τώρα είναι ευκαιρία να μάθεις λίγα αρμένικα» Εγώ δεν ήξερα καλά καλά τα Ελληνικά αρμένικα θα μάθαινα;

Με τους Σεμερτζιάνηδες δεν έκατσα πολύ, περίπου ένα μήνα .Μία άλλη συνήθεια που είχαν το αντρώγυνο αλλά και τα παιδιά τους ήταν που έκλανε φανερά και δυνατά. Άσχετα αν τρώγανε ή κουβεντιάζανε και αυτό μου φαινόταν κάτι το μη ευγενικό και τρεπόμουν .Μία μέρα δεν άντεξα και λεω στον μπάρμπα Σεμερτζιάν «Γιατί ρε θείο κλάνετε έτσι μπροστά σε άλλους;» Αμέσως είχε την απάντηση». Καλά μπρε κουσούμ εσύ ντε κλάνει» Κλάνω άλλα όχι έτσι δυνατά και φανερά .Α!.....εσύ ύπουλο παιντί μπλέπω είναι . Μπρε αυτό είναι από το τεό ευλογία γιαβρίμ ντεν πειράζει μπροστά κλάσει κρυφά κλάσει τα μυρίσει.»

Κι αυτοί ήταν πρόσφυγες από τα μέρη της Σμύρνης μιλούσαν και τα τουρκικά και όταν καταλάβαινε ότι μιλούσα κι εγώ τη γλώσσα αυτή δεν τα μιλούσαν μπροστά μου τρώγανε και πολύ σκόρδο και μπαχαρικά και το σπίτι όλο μύριζε από ποικιλία μυρωδικών .Σ' όλα αυτά είχαν και τη συνήθεια μόλις μπαίνανε μέσα στο σπίτι βγάζανε τα παπούτσια τους και όλοι καθόντουσαν ή ξαπλώνανε στα μεγάλα μιντέρια (χαμηλά στρώματα για καθισιό) .Όσο νάναι και η μυρωδιά των ποδιών ανακατευόταν και με τις άλλες και ήταν (μια χαρά)

Μια μέρα πήρα τα πράγματά μου και είπα στη γυναίκα του ότι φεύγω. Έκανε ότι στεναχωρέθηκε. .Μετά κατέβηκα στην οδό Εγνατίας κοντά στη πλατεία Βαρδαρίου και χαιρέτησα τον μπάρμπα Σεμερτζιάν και του είπα ότι πάω πια στο χωριό .Κι αυτός έκανε

ότι στεναχωρήθηκε ,μου έδωσε καφέ ρεβίθι για τον πατέρα μου και μερικές καραμέλες για μένα τον ευχαρίστησα και έφυγα.

Εκεί κοντά στο Φαρμακείο του Ζωγράφου σύχναζαν πολλοί χωριανοί που γύριζαν από την λαχαναγορά .Βρήκα τον νονό μου τον Αντώνη με πήρα και σιγα σιγά με το αλογόκαρο πήγαμε στο χωριό . Οι γονείς μου δεν ξαφνιάστηκαν όταν με είδαν , ήξεραν ότι δεν ήμουν ευχαριστημένος εκεί . Το σχολείο όμως δεν το παράτησα .Τώρα από το χωριό ήταν λίγο μακριά αλλά ήμουν κοντά στους γονείς μου και στους φίλους. Για να πάω στο σχολείο μεταχειριζόμουν όλα τα μέσα ,κάρα ,αυτοκίνητα γερμανικά που κουβαλούσαν εργάτες, .βάδισμα, αλλά και ένα τρένο με μικρή ατμομηχανή με 5-6 βαγόνια που το είχαν ονομάσει (Μπαλέ) έφερνε εργάτες των σιδηροδρόμων μέχρι τους Λαχανόκηπους το πρωί και τους έπαιρνε το βράδυ πίσω στη Θεσσαλονίκη .Κανονικά ήταν αυστηρά μόνο για τους εργάτες . Φώναζαν οι υπεύθυνοι αλλά κανένας δεν του έδινε σημασία μόλις σταματούσε στο σταθμό ανέβαιναν όλοι οι παράνομοι επιβάτες που ήταν κυρίως άντρες και παιδιά γιατί τα σκαλοπάτια των βαγονιών ήταν λίγο ψιλά και το τρένο πήγαινε στο σταθμό Κωνσταντινουπόλεως που ήταν λίγο μακριά από το κέντρο της πόλης αλλά ήταν πολύ βολικό και τζάμπα

Μία μέρα που θα πήγαινα στο σχολείο πρωινός πήρα μαζί μου και την τραμιτζάνα να αγοράσω ούζο για το μαγαζί από το ουζοποιείο του Πετρακάκη που ήταν στην οδό Μοναστηρίου που δεν ήταν μακριά από τον σταθμό .Όλοι ανεβαίναμε όταν το τραίνο πήγαινε προς τα πάνω γιατί στο γυρισμό δεν σταματούσε σε κανένα σταθμό. Φαίνεται ότι οι Γερμανοί είχαν αγανακτήσει με τους τσαμπατζήδες και μία μέρα αφήσανε να μπουν στο τραίνο όσοι περισσότεροι μπορούσαν .Ξεκίνησε να πάει στους Λαχανόκηπους για να αφήσει εκεί και τους τελευταίους εργάτες .Όταν κατεβήκανε αυτοί το τρένο αντί να πάει προς την Θεσσαλονίκη τράβηξε με ταχύτητα προς το Κιλκίς και σταμάτησε σε ένα ερημικό μέρος . Βγαίνουν ξαφνικά από το πρώτο βαγόνι, που ήταν για το προσωπικό του τρένου, οπλισμένοι γερμανοί με τα αυτόματα και μας κατεβάζουν όλους κάτω ,Ημασταν καμιά πενηνταριά μικροί και μεγάλοι και μας είπαν να μη ανεβούμε ξανά στο τρένο .Οι μεγάλοι όλοι υπάκουσαν και τραβήχτηκαν πίσω και μέσα στα χωράφια αλλά εμείς οι πιτσιρικάδες κάτσαμε κοντά στα βαγόνια .Ξαφνικά έβαλε μπρος τη μηχανή προ τα πίσω. ορμηξαμε να ανεβούμε και τα καταφέραμε αλλά ξανασταμάτησε .Οι στρατιώτες αυτή τη φορά ήταν λίγο πιο αυστηροί και θυμωμένοι ,ένας πυροβόλησε στον αέρα αλλά και στο ψαχνό αν έριχνε ποίος θα τον εμπόδιζε; Έτσι πήραμε το δρόμο γραμμή γραμμή πίσω για το χωριό που ήταν περί τα τριάντα χιλιόμετρα και τα κάναμε με τα πόδια . Μας πήρε περίπου 5-6 ώρες να γυρίσουμε στο χωριό, για πολλούς ήταν αστείο και γελούσαν . Για αρκετές μέρες ο κόσμος δεν ανέβαινε στον Μπαλέ επίσης και γώ αλλά μετά κανένα μήνα ξαναρχίσαμε πάλι ,όταν μπορούσαμε .

Όλες οι συγκοινωνίες του χωριού είχαν σχεδόν έδρα το καφενείο του Γ, Διαμαντόπουλου ήταν σαν πρακτορείο . Με τον γιο του τον Φώτη ήμασταν πολύ καλοί φίλοι και πάντα πρωί και βράδυ βρισκόμουν εκεί ,Κι αυτός ήθελε πολύ να πάει στο γυμνάσιο αλλά λόγω της καταστάσεως δεν τον έστειλαν οι γονείς του στο γυμνάσιο .Ο πατέρας του είχε καλή μόρφωση ήξερα καλά τα Ελληνικά αλλά και τα Τουρκικά είχε υπηρετήσει στη χωροφυλακή και διετέλεσε πρόεδρος του χωριού καναδυό φορές .Όταν έβλεπε ότι εγώ πήγαινα στο γυμνάσιο αποφάσισε κι αυτός να στείλει τον Φώτη να έρχεται μαζί μου ,δεν ξέρω πως τα κατάφερε δίχως να δώσει εξετάσεις και στη μέση του χρόνου τον έγραψε και μάλιστα στο τέταρτο γυμνάσιο που μόλις το είχαν παραχωρήσει οι Γερμανοί να ξαναλειτουργήσει. Για να πηγαίνουμε μαζί μας είχε βρει ένα ποδήλατο

με λάστιχα συμπαγή από καουτσούκ, η χαρά μας ήταν απεριγράπτη που θα είχαμε στη διάθεσή μας και ποδήλατο .Λίγοι ήταν τότε αυτοί που είχαν ιδιωτικά ποδήλατα . Δοκιμάσαμε μια μέρα, ο ένας καθόταν πίσω στη σχάρα ή μπροστά επάνω στον σωλήνα και πήγαμε μέχρι κοντά στη πλατεία του Βαρδάρη και το αφήσαμε να μας το φυλάει ένα γνωστός τους καφετζής και απ' εκεί με τα πόδια σχολείο,. Δεν μας πολυάρεσε η ιδέα διότι ο Εθνικός μας δρόμος είχε τα χάλια του . Είχε καταστραφεί από τα τανκς και τη πολύ κίνηση των γερμανικών αυτοκινήτων και ήταν όλο λακκούβες και με ποδήλατο με τροχούς από καουτσούκ πήγαινε πιο σιγά και από το περπάτημα, έτσι προτιμούσαμε να πάμε με τα πόδια η αν βρίσκαμε κάρο, αυτοκίνητο του Στράτου ή με τον Μπαλέ. Ο Φώτης δεν μπόρεσε να συνεχίσει ούτε μέχρι να τελειώσει η χρονιά του 1944, τα παράτησε κατά τον Μάιο περίπου .Δεν μπορούσε να ξυπνάει νωρίς διότι όταν ήμασταν πρωίνοι έπρεπε στις 6 το πρωί να είμαστε στο δρόμο και μέχρι το σχολείο η απόσταση ήταν περί τα 12 χιλιόμετρα .Όπως κατάλαβα δεν του άρεσε και τόσο πολύ το γυμνάσιο. Ήταν όμως μανιώδης πολιτικάντης του άρεσε η πολιτική όπως και του μπαμπά του, στο καφενείο τους μαζευόντουσαν όλοι που τους άρεσε να συζητούν πολιτικά και άρεσε να τους ακούει .Όλοι τους ήταν φανατικοί Βενιζελικοί όπως και οι χωριανοί μας όλοι. Του άρεσε να διαβάζει εφημερίδες και πάντοτε προσπαθούσε να μιλάει στην καθαρεύουσα με λέξεις σπάνιες που ανακάλυπτε στην εφημερίδα και τις αμολούσε όταν εύρισκε την ευκαιρία και όταν δεν ταίριαζε.

Εγώ συνέχισα να σηκώνομαι νωρίς στις 6π.μ. και να πηγαίνω στο σχολείο στην ώρα μου .Μία μέρα όμως άργησα να πάω σχολείο για περίπου δύο ώρες .Μόλις άρχισε να φέγγει είχα φτάσει περπατώντας στην διασταύρωση του Κιλκίς στο 7 χιλιόμετρο .Στο δρόμο δεν υπήρχε άλλος αλλά ο δρόμος ήταν μπλοκαρισμένος από φορτηγά στρατιωτικά οχήματα και αρκετοί στρατιώτες .Ένας από τους στρατιώτες που ήταν σαν σκοπός μου έκανε από μακριά σήμα να σταματήσω .Στη αρχή νόμισα ότι έγινε ατύχημα και τρακάρανε. Από πίσω μου ερχόταν και ένα κάρο αλλά ήταν μακριά . Ήμουν περίπου 200 μέτρα μακριά και έβλεπα μεγάλη κίνηση στο μέρος εκείνο που είχαν αφαιρέσει το χώμα για να γεμίσουν και να κάνουν τις γραμμές και ήταν άχρηστο μέρος αλλά είχαν μία μεγάλη ξύλινη παράγκα που έμεναν στρατιώτες. Ξαφνικά άρχισαν τα φορτηγά να κινούνται προς το μέρος εκείνο και από τα φορτηγά να κατεβαίνουν ανά δέκα περίπου σαν να ήταν χειροπιασμένοι στη σειρά άνθρωποι πολίτες και να πηγαίνουν σε μικρή απόσταση από τα αυτοκίνητα και εκεί να εκτελούνται κατά ομάδες των δέκα

Η μεγάλη εκτέλεση

Είχα πάθει σοκ και δεν μπορούσα να πιστέψω πως εκεί που τους έβλεπα όλους στη σειρά όρθιους ξαφνικά δεν υπήρχε κανένας και αυτό συνεχίστηκε πάνω από δέκα φορές .έμεινα εκεί καθισμένος ως που τελείωσαν και φύγανε και ο δρόμος άνοιξε .Δεν ήξερα τι να κάνω να πάω σπίτι η στο σχολείο;

Αποφάσισα να πάω στο σχολείο αφού πρώτα συνειδητοποίησα τι είχε γίνει και συνήλθα από την ταραχή που μου προξένησε το γεγονός . Στο σχολείο έφτασα κατά τις 10 που είχαν διάλειμμα και κατ' ευθεία πήγα στον κυρ Γιάννη .Δίχως να του πω τίποτα μου λει «φαίνεσαι άρρωστος γιατί ήρθες σήμερα αργά»; και του λεω «Δεν ήμουν άρρωστος κυρ καθηγητά αλλά έγινα στο δρόμο έπειτα από απ' αυτό που είδα»

Και του τα είπα τα πράγματα όπως ακριβώς γίνανε πριν από λίγες ώρες .Δεν με πίστευε . Όλα γύριζαν μπροστά στα μάτια μου και άρχισα να κλαιω . Με πήρε στο γραφείο και όλα τα είπε και στους άλλους καθηγητές και στον Γυμνασιάρχη . Με έβαλαν να κάτσω εκεί και όταν συνήλθα με έστειλαν να πάω σπίτι . Στο γυρισμό περνώντας από το μέρος εκείνο πήγα από περιέργεια να δω τον τόπο της εκτέλεσης .Ήταν ένας μεγάλος ομαδικός τάφος που τα πόδια μερικών ήταν ακόμα απ' έξω. Εκεί βρήκα έναν ηλικιωμένο που έκλεγε και μου είπε ότι με όλους που εκτέλεσαν ήταν και ο γιος του , Όταν έφτασα στο καφενείο μας πήγα να το πω και στο μπαμπα μου αλλά ήδη το είχαν μάθει μετά από λίγη ώρα ότι εκτελέσανε αρκετούς και ήταν σε αντίποινα για ένα σαμποτάζ που έκαναν οι αντάρτες κάπου στα μέρη της Βέροιας.

Αυτό ήταν για μένα και το τέλος του σχολείου . Είχα τραυματιστεί ψυχικά για καλά και δεν είχα διάθεση να κάνω τίποτα .Δεν ξαναπήγα στο σχολείο και ούτε ήθελα να περνάω απ αυτό το μέρος .

Βοηθούσα τον πατέρα μου στο μαγαζί στο χωράφι στο γραφείο της Κοινότητας με τον αείμνηστο τον κυρ Μήτσο Παπασωτηρίου που πάντα με βοηθούσε να μάθω ορθογραφία. Κοντεύω τα 80 και ακόμα δεν την έμαθα καλά τη γλώσσα μου.

Έτσι περνούσε και ο τέταρτος χρόνος της κατοχής με εκτελέσεις με φυλακίσεις και εξορισμούς στα κάτεργα της Γερμανίας και αλλού αλλά η ελπίδα της ελευθερίας φούντωνε μέρα με την ημέρα που όλοι την περιμέναμε να έρθει

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗ ΒΕΡΟΙΑ

Ήταν Αύγουστος του 1944. Η Γερμανική κατοχή άρχισε να καταρρέει σχεδόν απ' όλα τα μέτωπα και οι δυνάμεις της αντίστασης στην Ελλάδα άρχισαν να ενοχλούν τους Γερμανούς με όποιο τρόπο μπορούσαν και μάλιστα πιο εντατικά κυρίως στα ορεινά μέρη που η διάβασή τους ήταν υποχρεωτική .Ξαφνικά η μητέρα μου διάλεξε τον μήνα αυτόν να πάμε μαζί στη Βέροια και να μείνουμε εκεί στον πρώτο της εξάδελφο της τον Παναγιώτη Γκεμιτζή. Πρώτη φορά θα πήγαινα στη Βέροια και μάλιστα με το τρένο και η χαρά μου ήταν απερίγραπτη .Τον θείο μου τον είχα γνωρίσει λίγο μετά την κατοχή .Ήταν ένας κοντός με γαλανά μάτια με ίσια μαλλιά και χωρίστρα στη μέση .Ήταν αρκετά μορφωμένος στα Ελληνικά και Τουρκικά γράμματα. Ήξερα ότι ήταν γραμματέας του Γεωργικού Συνεταιρισμού Βέροιας αλλά απο ο, τι κατάλαβα ήταν και στέλεχος του ΕΑΜ Τον θυμάμαι που έκανε κάθε λίγο και λιγάκι με άλλους τα συχνά ταξίδια στο χωριό και στη Θεσσαλονίκη. Είχαν κάποιο σκοπό αλλά εγώ τότε σαν παιδί δεν με ενδιέφεραν αυτά τα πράγματα, ανησυχούσα να πάω και να γνωρίσω τα ξαδέλφια μου αλλά να δω και την Βέροια που την παίνευαν για τις φυσικές της ομορφιές. Τότε ήμουν σχεδόν 15 χρονών, κάτι καταλάβαινα τι συνέβαινε με τους αντάρτες του ΕΛΑΣ και το ΕΑΜ αλλά πάντα οι μεγάλοι μας αποφεύγανε να μιλήσουν ανοιχτά μπροστά μας και το ταξίδι της μαμάς μου στη Βέροια υποψιαζόμουν ότι κάποιο κομματικό σκοπό είχε αλλά δεν το έμαθα ποτέ.

Όταν την ρώτησα γιατί δεν πάμε οδικώς, θυμάμαι, που μου είπε ότι υπήρχαν πολλοί έλεγχοι στο δρόμο από τους ταγματασφαλίτες και δεν ήθελε να πάμε απ' εκεί.

Αφού βγάλαμε την άδεια (Την έγγραψα ο ίδιος την υπέγραψα και την σφράγισα, είχα την εξουσιοδότηση από τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα διότι το Γραφείο ήταν στο καφενείο μας και εργαζόμουν εκεί σαν βοηθός). Πήγαμε στον παλιό σταθμό πήραμε το

τρένο και μετά από αρκετές καθυστερήσεις φτάσαμε στον σταθμό της Βέροιας . Εκεί μας περίμενε ο θείος Παναής με τη γυναίκα του τη Γεωργία και τα τρία του παιδιά τον Γιάννη την; Άννα και τον Βασίλη. Αντί όμως να πάμε στη πόλη και στο σπίτι που απέχει περί τα τρία χιλιόμετρα περίπου περάσαμε τις γραμμές και πήγαμε απέναντι σε ένα ωραίο αμπελώνα και λαχανόκηπο με διάφορα ζαρζαβατικά που είχε και διάφορα φρουτόδενδρα και ήταν σωστός παράδεισος .Κάτσαμε κάτω από τις πελώριες συκιές στη παχιά σκιά και φάγαμε τηγανητές μελιτζάνες πιπεριές και άλλα τηγανισμένα με σησαμέλαιο που ήταν δική του παραγωγή .Το βραδάκι ανεβήκαμε όλοι στο στενόμακρο κάρο του και το άλογο μας πήγε σιγά σιγα από τον ανηφορικό δρόμο στη πόλη όπου ήταν και το σπίτι του.

Μεγάλη εντύπωση μου έκαναν τα μαγαζιά που ήταν όλα στον κεντρικό δρόμο τα παλιά τούρκικα σπίτια με τις μεγάλες βεράντες τα παράθυρα που εξέιχαν προς τα έξω και οι πέτρινοι δρόμοι με τις πολλές στροφές. Το σπίτι του θείου ήταν διώροφο και αρκετά μεγάλο με τρία υπνοδωμάτια μεγάλη βεράντα και το κάτω μέρος ήταν ο στάβλος ο αχυρώνας και αποθήκες.

Την άλλη μέρα ο εξάδελφός μου ο Γιάννης που ήταν και δύο χρόνια μεγαλύτερός μου με πήρε να γνωρίσω και τους φίλους του που ήταν παιδιά της γειτονιάς .Αρκετοί ήταν επιφυλακτικοί τις πρώτες μέρες να μου κάνουν παρέα . Παρατηρούσα ότι τον παίρνανε ιδιαίτερα και ρωτούσαν κάτι . Αυτό ήταν να μάθουν αν ήμουν οργανωμένος και αν ήμουν αετόπουλο η στην ΕΠΟΝ. Αυτός τους έλεγε ναι κι εγώ τους έλεγα ναι και έτσι όλοι με αγαπούσαν και ήθελαν να μου κάνουν παρέα και να μάθουν πράγματα για την Θεσσαλονίκη και το χωριό μου.

Οι πρώτες μέρες ήταν όλο επισκέψεις σε πατριώτες της μητέρας μου που ήταν πρόσφυγες απο το Χαμηντιέ, κάτι που δεν μ' άρεσε και τόσο αλλά πηγαίναμε όλοι μαζί κάναμε καινούριες γνωριμίες, βλέπαμε και καινούρια μέρη. Με τον Γιάννη και τον Βασίλη πήγαμε και στο δεύτερο αμπέλι που είχαν και ήταν πάνω στον Εθνικό δρόμο λίγο πιο πέρα από τον στρατώνα πηγαίνοντας για την Κοζάνη .Εκεί είχαν και πολλές καρυδιές με θέα το Βέρμιο που ήταν όλο δασωμένο και πανέμορφο να το βλέπεις. Επίσης ο θείος είχε και ένα μεγάλο χωράφι πίσω από το Ινστιτούτο Βάμβακος κοντά στο Μακροχώρι που το χώριζε ένα ποτάμι δασωμένο με πλατάνια. Σ' αυτό καλλιεργούσε καλαμπόκια και σησάμι. Είχε και ένα άλλο στο βάλτο αρκετά μακριά στον κάμπο των Γενιτσών που καλλιεργούσε σιτάρι , καρπούζια, και πεπόνια .Στα κτήματα δούλευαν κυρίως τα δύο παιδιά του και περισσότερο ο Γιάννης. Ο θείος ασχολείτο ως επί το πλείστον με τα κομματικά και με το συνεταιρισμό και ήταν πολύ δραστήριος. Έτσι τις πρώτες εβδομάδες πηγαίναμε από κτήμα σε κτήμα και κάναμε διάφορες δουλειές αλλά βρίσκαμε και χρόνο να παίζουμε και να κουβεντιάζουμε για τους αντάρτες τα κατορθώματά τους και για τους Γερμανούς που χάνανε τον πόλεμο και άλλα.

Το Ινστιτούτο Βάμβακος

Τον Σεπτέμβριο, ένα βράδυ αναστατώθηκε όλη η Βέροια και η περιοχή της από τις 10 το βράδυ σχεδόν μέχρι τα ξημερώματα όπλα, πολυβόλα και όλμοι δεν σταμάτησαν να ακούγονται από την περιοχή του Ινστιτούτου βάμβακος το οποίο ήταν Ιταλογερμανική

βάση πάνω στον κεντρικό δρόμο κοντά στο Μακροχώρι με αρκετό στρατό και πολλές αποθήκες πυρομαχικών και άλλων υλικών οπλισμού αλλά την φύλαξη την είχαν οι Ιταλοί. Το πρωί μάθαμε ότι η ηγεσία του ΕΛΑΣ της περιοχής του Βερμίου είχε συνεννοηθεί εκ των πρότερων με τους Ιταλούς αντί κάποιας μεγάλης αμοιβής να αφήσουν τις πίσω πύλες που ήταν προς το ποτάμι και δεν είχε πολύ νερό τότε, ανοιχτές για να μπουν οι ειδικά εκπαιδευμένοι αντάρτες να σκοτώσουν τους Γερμανούς και να πάρουν τα πυρομαχικά και άλλα υλικά οπλισμού και τρόφιμα. Για το σκοπό αυτό είχαν κατεβεί περί τους 200 αντάρτες με κάρα μουλάρια και άλογα για να εκτελέσουν το έργο τους.

Πραγματικά όταν φτάσανε εκεί βρήκαν τις μεγάλες σιδερένιες πόρτες ανοιχτές και τους Ιταλούς σκοπούς να τους καθοδηγούν που να πάνε. Όταν μπήκαν όλοι μέσα για να αιφνιδιάσουν τους Γερμανούς αιφνιδιάστηκαν οι ίδιοι από τους Γερμανούς. Το σχέδιο των ανταρτών προδόθηκε πριν κατεβούν οι αντάρτες από το βουνό. Οι Γερμανοί έστησαν ενέδρες και τους αιφνιδιάσανε όλους. Ανάψανε τους προβολείς και σκότωσαν όλα τα παλικάριά που είχαν μπει μέσα και μετά αρκετούς απ' αυτούς που ήταν απ' έξω που περίμεναν το σύνθημα να μπουν κι' αυτοί. Το σκοτάδι τους βοήθησε λίγο να φύγουν αλλά σκοτώθηκαν πολλοί. Όλα αυτά τα μάθαμε την άλλη μέρα από τον θείο ο οποίος σίγουρα ήξερε κάτι. Την Τρίτη μέρα μας έστειλε τον Γιάννη τον Βασίλη και μένα να πάμε στο χωράφι που ήταν εκεί κοντά για να κόψουμε σηςάμι και να ποτίσουμε. Μόλις φτάσαμε εκεί είδαμε ότι τα πάντα είχαν τσαλαπατηθεί από κάρα άλογα και ανθρώπους. Πριν κάνουμε ακόμα καμιά δουλειά ήρθε μία γερμανική περίπολος από έξι στρατιώτες και μας διάταξαν να σηκώσουμε τα χέρια μας ψηλά. Μας έψαξαν και μας ρωτούσαν γιατί ήμασταν εκεί. Ευτυχώς τότε τα Γερμανικά μου ήταν αρκετά καλά μπορούσα να συνεννοηθώ άνετα αλλά δεν μας πείραξαν. Νομίσαμε όμως ότι θα μας σκότωναν. Ο Λοχίας ρώτησε αν έχουμε μαζί μας φυτάρια και κασμάδες. Όταν του είπαμε ναι μας είπαν να τα πάρουμε και να τους ακολουθήσουμε. Δεν μου άρεσε καθόλου αυτό και ο νους πήγε στο κακό και είπα στο Γιάννη «Λες ρε Γιάννη να μας πάνε να σκάσουμε τον λάκκο μας;». Ο Βασιλάκης κόντευε να πάθει συγκοπή. Αφού βαδίσουμε άκρη άκρη από το ποτάμι μπήκαμε σ' ένα χωράφι εκεί μας έδειξαν δύο σκοτωμένους αντάρτες που ήταν πρησμένοι και μας διέταξαν να ανοίξουμε ένα λάκκο και να τους θάψουμε. Κάναμε έμμεσος ότι μας είπαν. Σκάσαμε τον λάκκο δίπλα τους μας έβαλαν να ψάξουμε τις τσέπες τους, βρήκαμε καπνό για τσιγάρα και κάτι χαρτιά σαν χάρτες αλλά όχι ταυτότητες και μετά του ρίξαμε μέσα και τους θάψαμε. Από την δυσοσμία εγώ έκανα εμετό και ήμουν άρρωστος. Δεν ξέραμε ποίοι ήταν και αυτό που πρόσεξα ο ένας ήταν μεσήλικας ψιλός προφανώς να κουβαλούσε στην πλάτη του τον άλλον που ήταν νέος και θα ήταν τραυματισμένος γιατί εκεί που έπεσαν είχε πέσει όλμος και ο νεαρός ήταν ακόμα επάνω στην πλάτη του.

Αμέσως μετά ζέσαμε το άλογο στο κάρο και φύγαμε για το σπίτι. Δεν ξέρουμε αν αυτή τη δουλειά την έκαναν και άλλοι στην περιοχή αυτή και πόσοι σκοτώθηκαν το βράδυ εκείνο. Οι αντάρτες είχαν πάθει μεγάλη γκάφα και καταστροφή.

Μετά από την αποτυχία τους εκεί οι αντάρτες άρχισαν να δραστηριοποιούνται και να χτυπούν τους Γερμανούς σε άλλα μέρη που ήταν πιο ευάλωτοι, ιδίως μεταξύ Βέροιας και Κοζάνης αλλά ακόμα και σε πεδινά μέρη.

Ένα μεγάλο σαμποτάζ και πετυχημένη ενέδρα έκαναν μία μέρα λίγο έξω από το Μακροχώρι όταν σταμάτησαν μία φάλαγγα από 10 φορτηγά που κουβαλούσαν πυρομαχικά. Έπιασαν όλους τους οδηγούς πήραν τα υλικά που ήθελαν βάλανε φωτιά

στα φορτηγά και εξαφανίστηκαν αλλά αυτό το πλήρωσαν πολύ ακριβά οι Μακροχωρίτες .Δεν άργησαν ν' αρθούν οι Γερμανοί και να κάψουν όλο το χωριό ένα ένα σπίτι δίχως να εξαιρέσουν ούτε την εκκλησία ούτε και το σχολείο .Ευτυχώς που οι κάτοικοι αντιλήφθηκαν ότι οι Γερμανοί θα εκδικηθούν και παράτησαν τα πάντα και εξαφανίστηκαν από το χωριό .Επί τρεις μέρες βλέπαμε από τη Βέροια τις φλόγες και τον καπνό να ανεβαίνει μέχρι τα σύννεφα .Μετά από τρεις μέρες πήγαμε να δούμε το χωριό. Ακόμα είχαν φύγει και όλα τα ζώα εκτός από τα σκυλιά που γάβγιζαν ασταμάτητα και μας έφερναν ρίγη και φόβο και η μυρωδιά ήταν απαίσια .Είδαμε μερικούς χωρικούς που προσπαθούσαν να μαζέψουν ότι είχε απομείνει από την καταστροφική μανία των κατακτητών .Μία μέρα πάλι ενώ παίζαμε μπροστά στον ανοιχτό χώρο του σπιτιού με μία πάνινη μπάλα με τα παιδιά είδαμε να τρέχουν προς τα πάνω μας δύο νεαροί και από πίσω τους να τους κυνηγούν οι Γερμανοί .Τραβηχτήκαμε στην άκρη και αφού μας πέρασαν έτριψαν σε κάτι στενά σοκάκια και εξαφανιστήκανε .Οι Γερμανοί που έτρεχαν με τα πιστόλια στα χέρια πέρασαν κι αυτοί τροχάδην. Έψαξαν να τους βρουν αλλά δεν μπόρεσαν αλλά υποψιάστηκαν ότι είχαν κρυφτεί σε ένα σπίτι διώροφο . Από φόβο δεν μπήκαν μέσα να ψάξουν και αντί αυτού πέταξαν μία εμπρηστική χειροβομβίδα και το έβαλαν φωτιά ώστε αν ήταν μέσα να καούν .Αυτό έγινε μπροστά στα μάτια μας γιατί σαν παιδιά τρέξαμε και εμείς να δούμε γιατί τους κυνηγούσαν .Μετά μάθαμε ότι ήταν αντάρτες τους οποίους πρόδωσαν τα τάγματα ασφάλειας που συνεργαζόντουσαν με τους Γερμανούς. Και ενώ το σπίτι καιγόταν έκαιγαν εκεί και δεν επέτρεπαν σε κανέναν να το πλησιάσει και να το σβήσει .Αλλά το σπίτι ήταν παλιό, ακατοίκητο και οι αντάρτες δεν πήγαν να κρυφτούν εκεί του ξέφυγαν και δεν τους πιάσανε

Σεπτέμβριος κόντευε να τελειώσει ο πόλεμος και το αίσθημα της ελευθερίας άρχισε να φουντώνει παντού .Οι γερμανικές φάλαγγες με αυτοκίνητα, τανκς και κάρα περνούσαν από το κέντρο της πόλης (που ήταν και ο Εθνικός δρόμος τότε) ήταν ατελείωτες και πολλές φορές έκαναν στάση για ξεκούραση και για ανεφοδιασμό .

Θυμάμαι που με εντολή του κόμματος έστελναν άτομα που μιλούσαν λίγα γερμανικά ν' αγοράσουν από τους στρατιώτες παπούτσια γερμανικές στολές, καύσιμα, οπλισμό, τρόφιμα και οτιδήποτε μπορούσαν για το ΕΛΑΣ. Την δουλειά αυτή την έκανα και γώ για λίγες μέρες όταν στρατοπέδευαν στη πόλη μαζί με τον εξάδελφό μου που κρατούσε αυτός τα λεφτά .Εκτός αυτού κάναμε και κατασκοπευτική δουλειά δίνοντας πληροφορίες στον θείο σχετικά πόσο θα μένανε, πού πηγαίνανε από πού έρχονται και άλλα στοιχεία που ζητούσαν να μάθουνε.

Ένα άλλο πράγμα που μου έκανε εντύπωση ήταν που το κόμμα χρησιμοποιούσε τα παιδιά για να έρχονται σε επαφή με τους αντάρτες και αυτό γίνονταν ως εξής.

Πηγαίναμε παρέα περί τα δέκα παιδιά ηλικίας 13-17 για να κόψουμε από το Βέρμιο ξύλα με γαϊδουράκια. Βγάζαμε την σχετική άδεια και πηγαίναμε με τα ζώα περί τις δύο ώρες πορεία μέσα στο δάσος .Μαζί μας πάντα παίρναμε περισσότερη τροφή και ρούχα τα οποία όταν φτάναμε σε ορισμένη περιοχή να ξυλέψουμε τα έπαιρνε ο Γιάννης και τα πήγαινε σε άγνωστο για μας μέρος και ερχόταν σε επαφή με τους αντάρτες και τους τα έδινε αλλά έδινε όπως έμαθα και πληροφορίες και έφερνε πληροφορίες, έτσι υπήρχε στενή συνεργασία μαζί τους αλλά με κάποια επιφύλαξη.

Η ζωή δεν ήταν και τόσο εύκολη εκεί και προ παντός όταν είσαι επισκέπτης και το περιβάλλον είναι ξένο εγώ γκρίνιαζα στη μαμά μου να φύγουμε άλλα ήταν λίγο δύσκολα τα πράγματα διότι οι Γερμανοί αποχωρούσαν . Τα τάγματα ασφαλείας ήταν σε εκνευρισμό γιατί ήξεραν τι τους περίμενε και έτσι δεν ταξίδευε ο κόσμος και ένα άλλο

πρόβλημα που είχα ήταν ο μικρός ο Βασιλάκης .Το παιδί αυτό από τη πρώτη μέρα που πήγα εκεί δεν με έβλεπε με καλό μάτι ,ζήλευε τρομερά νόμιζε ότι του πήρα τον αδελφό και τα πρωτεία που είχε στο σπίτι σαν χαϊδεμένος .Ήταν πολύ τζαναμπέτης,. Πολλές φορές έπαιρνε το πιάτο με το φαγητό μου όταν νόμιζε ότι ή μαμά του του είχε βάλει λιγότερο φαγί στο πιάτο του ,συχνά μου έλεγε «Γιατί ήρθες στο σπίτι μας και δεν πάς πίσω στο δικό σας»; Με πείραζε αυτό αλλά ήταν μικρό παιδί και δεν τα έπαιρνα στα σοβαρά. Πολλές φορές τον ξυλοφόρτωσε ο Γιάννης και ο μπαμπάς του αλλά αυτός εκεί. Δεν με χώνευε ο κερατάς. Θυμάμαι για να τον καλοπιάσω του είχα κάνει ένα καροτσάκι με ξύλινους τροχούς για να μπορεί να κάνει κι αυτός μαζί μας καροτσοδρομίες στο μεγάλο φαράγγι της Μπαρπούτας. Ήταν το ποτάμι που σχημάτισε την μεγάλη χαράδρα και διέσχισε την πόλη με τα κρυστάλλινα νερά του και το θόρυβο με τους πολλούς ήχους που ακουγότανε σαν μουσική συναυλία .Στα στενά κατηφορικά δρομάκια που κατέβαιναν κάτω στο ποτάμι κάναμε καροτσοδρομίες με κίνδυνο βέβαια της ζωής μας να πέσουμε στο γκρεμό αλλά όπως μου είπαν τα παιδιά δεν είχε γίνει κανένα τέτοιο ατύχημα .Ένα άλλο ωραίο μέρος που πηγαίναμε συχνά ήταν ή Ελιά .Είχε πανοραμική θέα που μπορούσες να δεις ακόμα και την Θεσσαλονίκη όταν ο καιρός ήταν καθαρός αλλά μπροστά ο κάμπος της Βέροιας ήταν το καλοκαίρι καταπράσινος το φθινόπωρο κάθε δένδρο είχε και άλλο χρώμα. Ήταν μαγεία. Ένα άλλο μέρος που μου άρεσε ήταν το υδραγωγείο που πηγαίναμε και κάναμε μπάνιο στο παγωμένο νερό μίας μεγάλης δεξαμενής δίχως μαγιά για να μη βρέξουμε τα σώβρακά μας. Δεν ξέρω αν το νερό αυτό το έπιναν οι κάτοικοι της πόλης

Η απελευθέρωση της Αθήνας

Το πιο ευχάριστο νέο που μάθαμε ήτανε στις 12 Οκτωβρίου όταν διαδόθηκε ότι οι Γερμανοί εγκατέλειψαν την Αθήνα και πλέον ήταν ελεύθερη . Το γεγονός αυτό δεν μπορέσαμε να το γιορτάσουμε φανερά διότι ακόμα οι γερμανοί ήταν παντού μέσα στη πόλη αλλά θυμάμαι που ο Θεός με μερικούς άλλους του κόμματος μαζευτήκανε στο σπίτι και ήπιαν αρκετό τσίπουρο και λέγανε ότι σύντομα θα φεύγανε και από την Βέροια αλλά και από την Θεσσαλονίκη. Εγώ αυτό το παρακαλούσα και δεν έβλεπα τη μέρα και την ώρα να πάω κοντά στο μπαμπά μου που ήταν μόνος στο χωριό και δεν ξέραμε τι κάνει .Κάθε μέρα μαθαίναμε ότι κάποια πόλη απελευθερώνονταν. Κάτι που με τρόμαζε ήταν που οι αντάρτες από το Βέρμιο κάθε βράδυ ενοχλούσαν τους Γερμανούς και ιδιαίτερα έβαζαν με τους όλμους και χτυπούσαν τον στρατώνα που ήταν κοντά στα υψώματα του βουνού και πάνω στον κεντρικό δρόμο και όχι πολύ μακριά από το σπίτι.

Έτσι κάθε βράδυ ήμασταν στο πόδι και επιφυλακή για κάθε ενδεχόμενο μη έρθει και κανένας όλμος στο κεφάλι μας, πάντα κατεβαίναμε κάτω στον αχερώνα και στον στάβλο.

Η απελευθέρωση της Νάουσας

Ενώ στη Βέροια επικρατούσε εμπολέμη κατάσταση ξαφνικά μάθαμε ότι ή Έδεσσα και ή Νάουσα απελευθερώθηκαν και νομίζω ότι θα ήταν κατά τις 20 Οκτωβρίου περίπου .Ο κόσμος πανηγύριζε το γεγονός αλλά δίχως να προκαλεί τους Γερμανούς διότι ακόμα είχαν πολύ στρατό που αποχωρούσε και ειδικές μονάδες τους προστάτευαν όλοι όμως

λέγανε ότι σε λίγες μέρες θα φεύγανε και από τη Βέροια και την ημέρα αυτή την περίμεναν σαν δώρο θεού.

Μετά την είδηση αυτή οργανώθηκε μία ομάδα από νέους της ΕΠΙΟΝ που ανήκαν σε θεατρική ομάδα και σε χορωδίες να πάνε στη Νάουσα και να δώσουν παραστάσεις για τον απελευθερωτικό στρατό του ΕΛΑΣ. Στην ομάδα αυτή συμπεριλάβανε και τον εξάδελφό μου τον Γιάννη που θα συγκροτούσε τα άλογα και τα μουλάρια για να μεταφέρουν τα σκηνικά και τα όργανα και ήταν περίπου 10 ζώα και θα ακολουθούσε τα στενά μονοπάτια και χωραφόδρομους μακριά από τον κεντρικό δρόμο που ακόμα τα τανκς και άρματα μάχης τον περιπολούσαν για την ασφάλεια τους. Έτσι την ίδια μέρα κιόλας ετοιμάστηκαν για να αναχωρήσουν νωρίς το πρωί. Αμέσως ζήτησα από τον Γιάννη να με πάρει και μένα μαζί του. Χάρηκε που θα είχε παρέα εμένα αλλά δεν χάρηκα η μητέρα μου που δεν ήθελε με κανένα τρόπο να πάω σ αυτό το ταξίδι διότι ακόμα υπήρχε κίνδυνος αλλά τελικά δέχτηκε αφού είδε ότι ήμουν και ανένδοτος και θα πήγαινα και να μην ήθελε ακόμα. Έχανα τέτοιο ταξίδι;

Το ταξίδι δεν άρχισε το πρωί πριν ξημερώσει για να μη γίνουμε αντιληπτοί και από μέρη που δεν μπορούσαν οι Γερμανοί να μας βλέπουν και με τα κιάλια. Την απόσταση που είναι περίπου 30 χιλιόμετρα την κάναμε σε 7-8 ώρες. Σε όλο αυτό το διάστημα τραγουδούσαν αντάρτικα τραγούδια που είχα μάθει και γώ μερικά. Σε ένα μέρος που θα περνούσαμε και είμαστε εκτεθειμένοι προ του κεντρικού δρόμο που κυκλοφορούσαν ακόμα οι Γερμανοί ο Γιάννης που ήταν λίγο έμπειρος είπε σε όλους να περάσουμε εκείνη την απόσταση ένας ένας με το ζώο και κρυμμένος πίσω από το ζώο για να μη φαίνετε από το δρόμο μακριά.

Κατά το απόγευμα αφού ανεβήκαμε αρκετή ανηφόρα φτάσαμε στη πόλη όπου μας υποδέχτηκαν εκεί τα μέλη του κόμματος και οι ΕΠΙΟΝίτες της Ναούσης. Το τι γινόταν εκεί δεν μπορώ ακόμα να το ξεχάσω. Χιλιάδες κόσμος στους δρόμους στις πλατείες που ήταν στολισμένες με σημαίες πανηγυρίζαν χόρευαν έπιναν και τραγουδούσαν. Όλους μας τακτοποίησαν σε σπίτια και μάλιστα σε σπίτια πλουσίων Σαρακατσαναίων και εργοστασιαρχών που ήταν από τα παλιά αρχοντικά. Εκεί είδα για πρώτη φορά από την κατοχή τουλουμοτύρια, κασέρια και κεφαλοτύρια σε κουλούρες, λάδια, βούτυρα και φρούτα, που τα κρατούσαν σε ειδικές αποθήκες, απορώ πως δεν τα μυριστήκανε οι Γερμανοί. Το πρωί και το μεσημέρι τρώγαμε στο σπίτι. Και τι φαγητό ρε παιδί και του πολιού το γάλα είχαμε και το βράδυ πηγαίναμε σε εστιατόριο με ειδική κάρτα με κουπόνια και δεν πληρώναμε τίποτα για φαγητό και ποτά,. Ακόμα δεν μπορώ να καταλάβω αν η φιλοξενία αυτή ήταν προαιρετική η υποχρεωτική και ποιος τα πλήρωνε.

Τη άλλη μέρα οι Βεροιώτες δίνανε παραστάσεις και πολλές ομιλίες πατριωτικού περιεχομένου από πολλούς, ακόμα και από Αμερικανούς που ήταν ένα κλιμάκιο προσκολλημένο με τους αντάρτες. Την μετάφρασή τους την έκανε ένας λοχαγός ντυμένος με αμερικανική στολή και το όνομα που ακούσαμε εκεί με τον Γιάννη λεγόταν Μιχάλης Λαφαζάνης. Αμέσως κοιταχτήκαμε με τον Γιάννη, και του λεω «ρε Γιάννη αυτός πρέπει να είναι θεός μας». Προχωρήσαμε προς τη σκηνή και όταν βρήκαμε την ευκαιρία και τον πλησιάσαμε. Ήμασταν σίγουροι ότι ήταν ο θεός μας, μάλλον δεύτερος εξάδελφος γιατί οι γιαγιάδες μας ήταν αδελφές. Εγώ τον είχα γνωρίσει λίγο πριν από τον πόλεμο αλλά όταν του είπαμε ποιοι είμαστε χάρηκε. Ιδίως εμένα με αγκάλιασε με φίλησε ρώτησε ιδικά για τον μπαμπά μου και μου είπε «Ξέρεις βρε παιδί μου ότι όταν ο μπαμπάς σου ήταν στην Αμερική 1910-1919 η μαμά μου ήταν τότε χήρα εγώ ήμουν 7 χρόνων και αδελφή μου 9. Τον παρακάλεσε να μας πάρει στην Αμερική και αυτός

αμέσως μας έκανε πρόσκληση μας πλήρωσε τα εισιτήρια και το 1917 μας πήρε εκεί .Ο μπαμπάς σου ήταν στο Σαν Φρανσίσκο αλλά η μαμά μου έμεινε στην Νέα Υόρκη, στην Αστόρια Εκεί τελείωσα το γυμνάσιο και λίγο πριν το πόλεμο γύρισα στην Αθήνα κοντά στους άλλους Λαφαζαναίους συγγενείς»Του είπα ότι ήξερα την ιστορία αυτή. Μας την έλεγε συχνά ο μπαπ μου με κάποιο παράπονο διότι όταν αποφάσισε να φύγει και ο πατέρας μου το 1919 για να καταταγεί εθελοντής στο εκστρατευτικό σώμα της Μικράς Ασίας πέρασε από την Νέα Υόρκη να τους δει και ζήτησε να του βρουν λίγο χαρτζιλίκι μέχρι να φτάσει στη Σμύρνη και του είπε η θεία ότι δεν μπορεί να βρει. Βέβαια αυτά εγώ δεν του τα είπα διότι τότε αυτός ήταν μικρό παιδί και δεν θα ήξερε τη περίπτωση.

Η απελευθέρωση της Βέροιας

Ενώ τα γλέντια και οι διάφορες εκδηλώσεις συνεχιζόντουσαν σε εικοσιτετράωρη βάση για τέταρτη μέρα και δεν είχαν τελειωμό ξαφνικά ακούσαμε ότι απελευθερώθηκε και η Βέροια .Άντε πάλι από την αρχή ξανά γιορτές και πανηγύρια ιδιαίτερα εμείς που θα φεύγαμε τώρα πίσω δίχως φόβο και αυτό κάναμε την επόμενη μέρα .Μαζέψανε τα πράγματά τους οι ηθοποιοί και τραγουδιστάδες, σαμαρώσαμε τα ζώα τα φορτώσαμε και δρόμο για τη Βέροια ,Αυτή τη φορά πήγαμε από τον κεντρικό δρόμο και φτάσαμε πολύ πιο γρήγορα .Πριν μπούμε στη πόλη ακόμα νιώσαμε την διαφορά της ελευθερίας με την κατοχή που ζούσαμε εκεί πριν από μερικές ημέρες. Οι δρόμοι ήταν γεμάτοι με κόσμο που τραγουδούσαν τραγούδια της ελευθερίας και στα καφενεία ο κόσμος γλεντούσε .Αφού ξεφορτώσαμε τα ζώα κοντά στη Δημαρχία και τα πήγαμε στα αφεντικά τους Πήγαμε σπίτι να δώσουμε το παρόν ότι γυρίσαμε ,κι εκεί αγκαλιές και φιλιά και μετά επιστρέψαμε στο Δημαρχείο .Ήταν πολύς κόσμος εκεί και στρατός του ΕΛΑΣ να πανηγυρίζει .Μέσα στο Χολ και επάνω σε ένα τραπέζι είχαν το πτώμα ενός νέου ΕΛΑΣίτη που σκοτώθηκε ενώ καταλάμβαναν τη πόλη .Η μορφή του ακόμα είναι μπροστά μου. Ήταν ένα νέο παλικάρι περίπου 20 χρονών

Έφυγα αμέσως και σκέφτηκα γιατί αυτό το παιδί να μη προλάβει να δει και να απολαύσει κι' αυτός την ελευθερία; Δεν ήταν από την Βέροια διότι κανένας δεν τον αναγνώρισε για τρεις μέρες που ήταν επάνω στο τραπέζι. Ποίος ξέρει ποίοι γονείς κι αδελφιά να τον έκλαψαν.

Αμέσως είπα στη μαμά ότι καιρός είναι τώρα πια να φύγουμε για το σπίτι αλλά η Θεσσαλονίκη ήταν ακόμα υπό κατοχή αλλά δεν θ' αργούσε να ελευθερωθεί κι αυτή. Ο καιρός περνούσε με παιχνίδια και η ατμόσφαιρα ήταν τώρα διαφορετική .Εκεί κοντά στη Μπαρμπούτα κάτω από ένα σπίτι που συνόρευε με τον γκρεμό στο διάστημα της κατοχής είχαν κατασκευάσει ένα αρκετά μεγάλο υπόγειο τυπογραφείο το οποίο είχε πρόσβαση μέσα από τον στάβλο ,Η είσοδος ήταν πάντα σκεπασμένη με άχυρα και κοπριές και για εξαερισμό είχαν έναν σωλήνα που έβγαινε προς το γκρεμό. Αυτό το άνοιξαν και το αποκάλυψαν για τον κόσμο να το δει. Πήγα αρκετές φορές να το δω και να θαυμάσω την τόλμη και την εξυπνάδα των ανθρώπων που έστησαν ένα τέλειο τυπογραφείο και δούλευαν εκεί τυπώνοντας προπαγανδιστικά φυλλάδια για τον αγώνα της ελευθερίας . Το μόνο που λυπήθηκα ήταν ότι αντί να το κρατήσουνε σαν ιστορικό μουσείο το διαλύσανε,. Γέμισε ο τόπος από τυπογραφικά στοιχεία διαφόρων μεγεθών που τα έπαιρναν τα παιδιά για να παίξουν .Αρκετές φορές πηγαίναμε με τον Γιάννη σε ένα σπίτι που έκανε ο πατέρας του τσίπουρο μαζί με άλλους παραγωγούς ,εμείς δεν πίναμε αλλά πηγαίναμε να φάμε χοιρινό που το έψηναν πάνω στη φωτιά του καζανιού

και ήταν όλη την ημέρα μεθυσμένοι . Το απόγευμα εκείνο, που νομίζω ήταν 30 Οκτωβρίου, εκεί που πίνανε και τρώγανε όλοι μαζί ήρθε ένας και συνέχεια φώναζε «Οι Γερμανοί φύγανε απ' τη Θεσσαλονίκη . Ζήτω η Ελευθερία Ζήτω η Ελλάδα».

Δεν ξέραμε αν ήτανε αλήθεια η έλεγε ψέματα αλλά όταν ανοίξαμε τις μεγάλες ξύλινες πόρτες της αυλής και βγήκαμε έξω πράγματι ακούγαμε φωνές αλλά ακολούθησαν και πυροβολισμοί . Τρέξαμε με τον Γιάννη στη πλατεία του Δημαρχείου και είδαμε τον κόσμο να πανηγυρίζει το γεγονός και έλεγαν ότι τώρα όλη η Ελλάδα ήταν ελεύθερη.

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥΣ

Για την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης και του χωριού μας Νέα Μαγνησία από τους Γερμανούς γράφω όπως μου τα διηγήθηκε ο πατέρας μου και άλλοι φίλοι και χωριανοί όταν έφυγα αμέσως από την Βέροια και πήγα σπίτι . Ιδιαίτερα για την απελευθέρωση της πόλης μας Θεσσαλονίκης παραθέτω ένα απόσπασμα από την εφημερίδα **Αγγελιοφόρος** που περιγράφει με ακρίβεια τα γεγονότα .

Η απελευθέρωση της πόλης από τους Γερμανούς το 1944. Η Θεσσαλονίκη ελευθερώθηκε από τμήματα του ΕΛΑΣ που κυβέρνησε την πόλη με όργανα λαϊκής εξουσίας .Ο λαός χειροκρότησε με έξαλλο ενθουσιασμό τους αντάρτες που παρήλασαν στη λεωφόρο Νίκης..

Η απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης στις 30 Οκτωβρίου του 1944 από τους Γερμανούς κατακτητές έγινε αποκλειστικά από τις αγωνιζόμενες κατά της ξένης κατοχής λαϊκές δυνάμεις και το στρατιωτικό τους τμήμα ,που ήταν ο ΕΛΑΣ. Αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση ,γιατί παρά την συμφωνία της Καζέρτας να παραδοθεί η εξουσία στους Άγγλους και τον Βρετανό αρχιστράτηγο Σκόμπυ ,όπως έγινε στην Αθήνα και άλλες πόλεις ,εδώ η παράδοση έγινε στον ελληνικό στρατό της εποχής. Έτσι, παρά την εντολή του Σκόμπυ και του διοικητή του ΕΛΑΣ, Στέφανου Σαράφη, να παραμείνουν οι ανταρτικές δυνάμεις στις παρυφές της πόλης και να περιμένουν την απόβαση των Βρετανών ,οι ηγέτες της Ομάδας Μεραρχιών Μακεδονίας, Μάρκος Βαφειάδης και Ευριπίδης Μπακιρτζής ,δεν τήρησαν τη συμφωνία . Το πρωί της 30^{ης} Οκτωβρίου επέτρεψαν την είσοδο στη πόλη στρατιωτικών τμημάτων του ΕΛΑΣ ,που ήδη είχαν καταλάβει περιφερειακές συνοικίες από τις 26 Οκτωβρίου, περισφίγγοντας τον κλοιό των Γερμανών.

Το πρωί η διοίκηση των ανταρτικών ομάδων εγκαταστάθηκε στη Βίλα Μοσκόφ, στη Πάνω Πόλη, ενώ ο Μάρκος Βαφειάδης έστειλε το περίφημο τηλεγράφημα προς το Γενικό Στρατηγείο του ΕΛΑΣ, στο οποίο σε αδρές γραμμές έδωσε το κλίμα και τα ανοιχτά θέματα εκείνων των ημερών **«Ομάδα Μεραρχιών Μακεδονίας .Τμήματά μας εισήλθον Θεσσαλονίκη σήμερα 3^η μετά μεσημβρίαν .Λαός Θεσσαλονίκης έξαλλος από ενθουσιασμό διατρέχει οδούς πόλεως εναγκαλιζόμενος αντάρτες. Εργοστάσια ηλεκτροφωτισμού και μύλος Αλλατίνη κατόπιν επεμβάσεως ΕΛΑΣ διασώθηκαν.**

Εστία εθνοπροδοτών ΧΑΝ παρέδωσε βαρύν οπλισμόν ,θα αναγκαστεί εις παράδοσιν .Τμήματά μας προσανατολίζονται προς δυτικόν τμήμα πόλεως για χτυπήματα .Επαφή με τμήματα 50^{ου} και 30^{ου} Συνταγμάτων που δράνε κοιλάδα Αξιού δεν έχουμε. Γνώμη

μας Μπακιρτζή με επιτελείο ομάδας και κρυπτογραφικό τμήμα φθάσει εις Θεσσαλονίκην. Παρόν τηλεγράφημα παρακαλώ δοθεί ΠΓ του ΚΚΕ. Αναμένω, Μάρκος 30-10-44»

Πράγματι η ατμόσφαιρα στην πόλη ήταν πανηγυρική . Η αποχώρηση και των τελευταίων Γερμανών στρατιωτικών ολοκληρώθηκε το απόγευμα χωρίς να κινδυνεύσει η πόλη ,πέρα από την ανατίναξη μίας προβλήτας του λιμανιού .Με την επέμβαση ανθρώπων του ΕΛΑΣ δεν ανατινάχτηκαν οι μύλοι Αλλατίνη και το εργοστάσιο ηλεκτροφωτισμού που είχαν υπονομεύσει με δυναμίτη οι Γερμανοί ,Επίσης η Χωροφυλακή ,που είχε συνεργαστεί με τις δυνάμεις κατοχής ,αφοπλίστηκε και εγκλείστηκε στις εγκαταστάσεις της ΧΑΝΘ.Η εξουσία περιήλθε για δεκαπέντε μέρες περίπου ,’όσπου να εγκατασταθούν οι εκπρόσωποι της Εθνικής Ενότητας στην πόλη στο ΕΑΜ και στο ΕΛΑΣ

Λαϊκό ξέσπασμα από το μεσημέρι ,μόλις εξαφανίστηκε ο κίνδυνος από τους υποχωρούντες Γερμανούς .Ο κόσμος ξεχύθηκε στην πόλη και υποδεχόταν με ενθουσιασμό τους παρελαύνοντες αντάρτες της 11^{ης} Μεραρχίας του ΕΛΑΣ .Σε όλα τα σπίτια υψώθηκαν μεμιάς πολλές σημαίες, ελληνικές, συμμαχικές και κόκκινες. Από τις επιτροπές ετοιμάστηκαν τιμητικές αψίδες και στεφάνια για τους ελευθερωτές , που το απόγευμα έκαναν την εμφάνιση τους στους δρόμους της πόλης .Τα τμήματα του ΕΛΑΣ εισέρχονταν στην παραλιακή λεωφόρο Νίκης και παρήλαυναν μαζί με πολιτικά τμήματα του εφεδρικού ΕΛΑΣ. της ΕΠΟΝ και αντιστασιακών οργανώσεων του ΕΑΜ από 2,5 ώρες μέσα σε ένα παραλήρημα αυθόρμητου ενθουσιασμού .

Την ξεχωριστή αυτή εθνική έξαρση περιγράφει ο Γεώργιος Ιωάννου που παιδί έζησε τη μεγάλη μέρα. *« Από την οδό Αγίας Σοφίας κατέβαιναν σαρώνοντας τις γειτονιές τα παιδιά του Κουλέ Καφέ, Του Αγίου Παύλου, Ακρόπολης, της Κασσάνδρου, Το Τσινάρ, Εσκή Ντελίκ, Προφήτη Ηλία ,Διοικητήριο κατέβαιναν Βενιζέλου. Από το Βαρδάρη πάλι ερχόταν κόσμος σπαρταρώντας από ενθουσιασμό .Η Ραμόνα. η Επτάλοφος. ο παλιός Σταθμός Νεάπολη, Σταυρούπολη και αντίθετα από ανατολικά κατάφθαναν μέσα σε σκόνη και αλαλαγμό με τρομπέτες ,παντιέρες, λάβαρα και χωνιά . Τούμπα, Αγία Φωτεινή. Ευαγγελίστρια ,η Τριανδρία ακόμα και τόσο μακρινή Καλαμαριά .Πλημμύρισαν δρόμοι και πλατείες Πανζουρλισμός .Φιλιόμασταν αγκαλιαζόμασταν, χαϊδευόμασταν, δεν ξέραμε τι λέμε από την ταραχή μας .Λέγαμε «Χριστός Ανέστη» λέγαμε «Ελευθερία . «Ποτέ ξανά». Σάμπως νάταν στο χέρι μας, αλλά έτσι νομίζεις σε τέτοιε στιγμές . Από την πρώτη στιγμή το ΕΑΜ και ο ΕΛΑΣ είναι η μοναδική λαϊκή εξουσία που αρχίζει το έργο της ανόρθωσης και της ανασυγκρότησης της πόλης . Επικεφαλής της νέας εξουσίας είναι η εκλεγμένη από τον λαό Λαϊκή Επιτροπή. Την τάξη αναλαμβάνει η Εθνική Πολιτοφυλακή, ενώ επιτροπές μπαίνουνε επικεφαλείς ζωτικών τομέων (άρδευση, επισιτισμός, συγκοινωνία κλπ.)για την ανασυγκρότηση της πόλης. Ξανακυκλοφορούν οι εφημερίδες και ανοίγουν κομματικά γραφεία .Το ΕΑΜ παρά την έλευση αντιπρόσωπων της Εθνικής Κυβέρνησης διατήρησε για αρκετό καιρό τον Έλεγχο της πόλης .Μία υποχρεωτική φορολογία για εμπόρους και επιχειρηματίες για να αντιμετωπιστεί ο διακοπής από τους Βρετανούς επισιτισμός της πόλης προκάλεσε αντιδράσεις από λαϊκά στρώματα . Στις 2 Νοέμβριου σε μία πρωτοφανή κοσμοπλημμύρα στην πλατεία Αγίας Σοφίας τιμήθηκε η μνήμη των θυμάτων της κατοχής και των νεκρών ηρώων του αντιναζιστικού αγώνα παρουσία του αντάρτη μητροπολίτη Κοζάνης Ιωακείμ, ηγετών της αντίστασης και της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας . Μία Αγγλοϊνδική ταξιαρχία που είχε φτάσει στη Θεσσαλονίκη στρατοπεδεύσει στο Καραμπουρνάκι ,αλλά δε συμμετείχε στη διακυβέρνηση ούτε αναμίχθηκε σε επεισόδια*

όπως στα περίφημα Δεκεμβριανά στην Αθήνα .Ο ΕΛΑΣ αποσύρθηκε από την πόλη τον Ιανουάριο του 1945,μετά την ανακωχή που υπογράφηκε στη Βάρκιζα.

Η επιστροφή στο σπίτι

Παρ' όλα που η πατρίδα μας ήταν πλέον ελεύθερη ακόμα επικρατούσε χάος. Δεν υπήρχε Κυβέρνηση Αστυνομία, και πειθαρχεία ο καθένας έκανε ότι ήθελε. Όποιος είχε άχτι κάποιον που δεν τον χώνευε ή ήταν με τους γερμανούς η που δεν ήταν στο κόμμα η δεν ήθελε να είναι πουθενά πήγαινε και τον έδερνε και αν γούστερνε τον καθάριζε κιόλας. Ίσχυε το (αν δεν είσαι μαζί μας είσαι εχθρός μας).Λεηλατούσε δε ότι εύρισκε που ήταν κρατικό .Είχα δει λίγα τέτοια περιστατικά στη Βέροια.

Το δικό μου μέλημα τώρα ήταν να φύγω για το σπίτι αλλά δεν υπήρχε συγκοινωνία διότι αρκετές γέφυρες ήταν ανατιναγμένες και η μαμά δεν αποφάσιζε . Εγώ επέμενα να φύγω έστω και με τα πόδια που υπολόγιζα να φτάσω στο χωριό σε τρεις μέρες ,Ευτυχώς βρήκε ο θεός μου δύο φίλους του που θα πήγαιναν στη Χαλκηδόνα για μία κομματική συνεδρίαση με το αλογόκαρο του ενός . Σκέφτηκα ότι αν πάω μέχρι εκεί μετά δεν είναι και τόσο μακριά .Έτσι με πήραν μαζί τους .Ήταν και οι δύο πενηντάρηδες .Τι παρέα να έκανα μ' αυτούς και τι συζήτηση; Όλη την ημέρα κουβεντιάζανε πολιτικά και για το κόμμα τους, και εκείνο το άλογο περπατούσε σαν ψοφίμι πιο σιγά και από το βουβάλι Κόντευα να σκάσω από το κακό μου και πολλές φορές κατέβαινα και περπατούσα ,πήγαινα καναδυό χιλιόμετρα μπροστά καθόμουν κάτω από ένα δένδρο και τους περίμενα να φτάσουν .Την πρώτη μέρα διανύσαμε την απόσταση μέχρι το Καμποχώρι κοντά στο Γιδά. Πήγαμε στο σπίτι του Προέδρου ο οποίος μας φιλοξένησε και μείναμε εκεί ένα βράδυ .Η γυναίκα του και αυτός μας περιποιήθηκαν με το παραπάνω .Την άλλη μέρα πάλι με το πάσο μας ξεκινήσαμε για τη Χαλκηδόνα και κατά το βραδάκι πήγαμε πρώτα στην Κοινότητα που ήταν πάνω στον κεντρικό δρόμο και ήταν στολισμένο με Ελληνικές σημαίες και πανηγυρίζανε την απελευθέρωση και μετά στο σπίτι του εκεί προέδρου για φαγητό και όπου φιλοξενηθήκαμε για εκείνο το βράδυ.

Εκεί έμαθα ότι η γέφυρα του Αξιού ήταν ανατιναγμένη και δεν υπήρχε πρόσβαση για την απέναντι μεριά και το μόνο μέρος για να περάσουμε απέναντι ήτα μερικά χιλιόμετρα νότια της γέφυρας απέναντι από την Βαλμάδα που υπήρχε εκεί ένα σάλι που περνούσαν τα κάρα τα ζώα ,άνθρωποι και αυτοκίνητα αντί μιας μικρής αμοιβής ,αν υπήρχε .

Από εδώ και πέρα τώρα το ταξίδι μου ήταν με τα πόδια και χάρηκα διότι ήμουν πιο γρήγορος και από το ατροφικό άλογο .Δεν έφτανε αυτό αλλά πολλές φορές το χτυπούσε για να τρέξει, έτρεχε το φουκαριάρικο πέντε βήματα και αμέσως σταματούσε.

Σηκώθηκα πρωί και το έβαλα στα πόδια .πήγα στη γέφυρα να δω αν μπορώ να την περάσω αλλά και οι δύο γέφυρες και του τραίνου ήταν πεσμένες βαθιά μέσα στο νερό που ήταν και ορμητικό και αδιάβατο . Πήρα το δρόμο πάνω από το ανάχωμα μαζί με άλλους και μετά από κάνα δύο ώρες ήμασταν στο σάλι .Εκεί υπήρχε πολύς κόσμος και από τις δύο πλευρές με κάρα και μερικά αυτοκίνητα γκαζοζέν που περίμεναν τη σειρά τους να επιβιβαστούν στο σάλι .Όταν πέρασα από την άλλη μεριά ήταν περίπου 2μμ και υπολόγισα ότι μετά βίας θα προλάβαινα να πάω μέχρι τη Σίνδο αλλά με βόλεψε διότι εκεί είχα τα δύο μου ξαδέλφια (απ' της μαμάς μου την μεγάλη αδελφή) που ήταν μεγάλα και παντρεμένα . Όλοι οι δρόμοι ήταν χάλια αλλού σκόνη αλλού λάσπη τα κατάφερα το βράδυ να φτάσω στο σπίτι του εξάδελφου Γεώργου και Μιχάλη Τύρη

Όταν με είδαν τρομάζανε και απορούσαν πως βρήκα το δρόμο μέσα από τα χωράφια ναρθώ μέχρι εκεί.. Την άλλη μέρα πήρα τον δρόμο για το σπίτι που ήταν περίπου μία ώρα .Από τις σιδηροδρομικές γραμμές του Γαλλικού ποταμού δεν μπορούσα να περάσω διότι ήταν ανατιναγμένες .

Η οδική ήταν άθικτη αλλά ήταν μακριά. Διάλεξα να περάσω το ποτάμι κοφτά απέναντι από το χωράφι του θείου μου Μανόλη που τα μέρη αυτά τα ήξερα παρά πολύ καλά διότι εκεί κολυμπούσαμε στα κρυστάλλινα και χρυσοφόρα νερά του ποταμού . Το νερό ήταν περίπου μέχρι τη μέση μου που δεν μπορούσε να με παρασύρει. Έβγαλα όλα τα ρούχα μου και τα έδεσα σε ένα ξύλο για να τα κρατάω ψηλά να μη βραχούν και διέσχισα τα κρύα νερά σιγά σιγά στην απέναντι μεριά . Πέρασα από το χωράφι του θείου που δεν ήταν κανένας και από το δικό μας και μετά σε είκοσι λεπτά ήμουν στο σπίτι .Η χαρά του πατέρα μου όταν με είδε μπροστά του ήταν απερίγραφη Ρωτούσε να μάθει για τη μαμά αλλά δεν άργησαν οι Άγγλοι να φέρουν και να κάνουν προσωρινή πλωτή γέφυρα στον Αξιό. Μετά μία εβδομάδα και η μαμά ήταν στο σπίτι μας.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΒΑΛΙΕΡΟΣ (Ο Μυλωνάς)

Λίγο έξω από την Θεσσαλονίκη στο χωριό μου Αραπλή, τώρα Νέα Μαγνησία, η Ιωνία υπήρχε ένας νερόμυλος με δύο πέτρες που προμηθευότανε το νερό(όταν υπήρχε) από το Γαλλικό ποταμό και εξυπηρετούσε τα παλιά χρόνια τις γύρω αγροτικές περιοχές, Σίνδο Καλοχώρι, Νεοχωρούδα. Αγχίαλο Μελισοχώρι κλπ. Παρ' όλο που δούλευε 24 ώρες την ημέρα δεν προλάβαινε να εξυπηρετήσει τους γεωργούς να αλέσουν τα σιτάρια τους και περίμεναν μέρες για να έρθει η σειρά τους .Το πρόβλημα αυτό σκέφθηκε να το λύσει ένας έξυπνος πλούσιος επιχειρηματίας από την Θεσσαλονίκη.

Ο επιχειρηματίας αυτός ήταν ο Νίκος Καβαλιέρος. Θυμάμαι καλά όταν πρωτοήρθε στο καφενείο μας λίγο καιρό πριν από τον πόλεμο. Μίλησε στον πατέρα μου για το σχέδιό του και ήθελε να γνωρίσει τον πρόεδρο και τον γραμματέα του χωριού για να τους προτείνει να κάνει ένα σύγχρονο μηχανοκίνητο αλευρόμυλο με τέσσαρες πέτρες σε κατάλληλο μέρος του χωριού για να εξυπηρετεί τους χωρικούς αλλά και τις γύρω περιοχές. Την ιδέα του την ασπάστηκαν αμέσως και όταν μαθεύτηκε το νέο στο χωριό χάρηκαν και τον άνθρωπο αυτόν τον θεωρούσαν για σωτήρα τους.

Ο κυρ Νίκος ήταν ψηλός ωραίος και γεροδεμένος άνδρας με γαλανά μάτια πολύ καλός στη ψυχή σε χαρακτήρα και φιλόανθρωπος .Πριν χτίσει τον αλευρόμυλο ερχόταν με την γυναίκα του την κυρία Στέλλα με τα δύο μικρά παιδιά του την κόρη του Ανοούλα και τον γιο του Ράλλη και τρώγανε στο μαγαζί μας. Η γυναίκα του είχε κάνει φιλίες και με την μητέρα μου αλλά είχαν κουμπαριάσει και με την οικογένεια του Γ. Ραχμανίδη και ήταν πολύ συμπαθέστατη κυρία.

Η πρότασή του βέβαια έγινε αποδεκτή από τους κατοίκους με πανηγυρισμούς .Κάθε φορά που ερχότανε στο μαγαζί κερνούσε όλους ότι θέλανε .Η επιλογή του τόπου που θα έκανε τον μύλο έγινε με προσοχή και διάλεξε να είναι επάνω στον κεντρικό δρόμο και στην Εθνική οδό σε σταυροδρόμι και κοντά στην σιδηροδρομική γραμμή .Έτσι στις αρχές του 1939 ο αλευρόμυλος ήταν έτοιμος και η εγκαίνιαση του έγινε με μεγαλοπρέπεια και με τη συμμετοχή όλου του χωριού.

Ο μύλος αυτός εκτός από τα πιτυρούχα είχε και το πλεονέκτημα να βγάζει και αλεύρι μπουράτο που ήταν αρκετά προτιμητέο τότε από τους πλουσίους για το άσπρο ψωμί.

Όταν κηρύχτηκε ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος προμήθευε αλεύρι στο στρατό και κατά το διάστημα της κατοχής οι Γερμανοί τον μεταχειρίστηκαν για τον δικό τους στρατό .Αυτοί είχαν προτεραιότητα στο άλεσμα.

Όσο για τους πολίτες ,αυτοί έπρεπε να έχουν ειδική άδεια αλέσματος από τον πρόεδρο και ορισμένη ποσότητα και το άλεσμα ήταν με παρακράτημα 10%

Όταν τελείωσε ο πόλεμος και ανάλαβαν για λίγο την εξουσία το ΕΑΜ και ΕΛΑΣ ξαφνικά ο κυρ Νίκος εξαφανίστηκε και για αρκετές μέρες τον έψαχνε η γυναίκα του αλλά και πολύς κόσμος που τον αγαπούσε, Αλλά μάταια . Οι υποψίες βέβαια πήγαν για πολιτικό έγκλημα αλλά δεν ήξερε ο κόσμος από ποιούς .Εκατοντάδες άτομα έψαχναν τις γύρω περιοχές και μία μέρα, μετά από μία εβδομάδα εντόπισαν μέσα στο Γαλλικό ποταμό το πτώμα του άτυχου κυρ Νίκου που είχε δολοφονηθεί από κάποιους .Η είδηση συγκλόνησε την μικρή κοινωνία του χωριού αλλά και τον ευρύτερο κύκλο της οικογενείας Καβαλιέρου. Τον έκλαψε η οικογένειά του και όλο το χωριό για τον άδικο χαμό του . Κυκλοφόρησε η φήμη πως κάποιοι «Υπερπατριώτες» είχαν βάλει στο μάτι τους τον αλευρόμυλο και τα λεφτά του .Οι αίτιοι για την δολοφονία αυτή δεν συνελήφθηκαν ποτέ να αντιμετωπίσουν τη δικαιοσύνη αλλά οι υποψίες που είχαν πολλοί για τους ενόχους ήταν φανερή, αλλά δεν ζουν πια . Η γυναίκα του η κυρία Στέλλα έμεινε στο χωριό και συνέχισε το έργο του με τον ίδιο ζήλο. Η Οικογένεια νοίκιαζε το σπίτι του Σπύρου Προδρόμου .

Έτσι τελείωσε ο πόλεμος στη χώρα μας αλλά και η ζωή του κυρ Νίκου Καβαλιέρου.

Ο ΚΟΝΙΑΛΗΣ

Ο Κόνιαλης ήταν ένα πρόσφυγας από το Ικόνιο της Μικράς Ασίας ο οποίος και αυτός όπως και πολλοί πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στη Νέα Μαγνησία .Παντρεύτηκε για να μπορέσει να πάρει αγροτικό κλήρο και ένα σπίτι του Εποικισμού. Όταν έγιναν οι παραχωρήσεις αυτές του δόθηκε ο κλήρος δίπλα από το χωράφι του Θανάση Χατζημάρκου και του πεθερού του Γιαννακό Ζαμπούνογλου (η Σεϊτάν Γιαννακό).Γεωργός όπως και όλοι στο χωριό καλλιεργούσε το χωράφι του και έμενε εκεί με τη γυναίκα του διότι εκεί ήθελε να κτισθεί το προσφυγικό του σπίτι και ήταν λίγο απομονωμένος από τους άλλους κάτοικους του χωριού .Δεν έκανε παιδιά και για το λόγο αυτό υιοθέτησε ένα ορφανό αγόρι αρκετά μεγάλο το οποίο δεν είχε γονείς και έμενε στα Προυσσαλίδικα κοντά στο παντοπωλείο του Λεωνίδα Ιωαννίδη .

Τον Κώστα τον γνώριζα από το σχολείο ήταν καλό και ήσυχο παιδί και λίγο μεγαλύτερος μου. Συχνά τον έβλεπα όταν πήγαινα στο κτήμα του φίλου μου του Νίκου Χατζημάρκου και κάπου κάπου κάναμε παρέα και παίζαμε εκεί

Όταν τελείωσε ο πόλεμος και η κατοχή ένα φοβερό νέο μαθεύτηκε στο χωριό .Ο Κόνιαλης η γυναίκα του και ο γιος τους δολοφονήθηκαν κατά τον πιο βάνανσο τρόπο μέσα στο σπίτι τους κτυπημένοι όλοι στο κεφάλι με ρόπαλα. Το φοβερό αυτό έγκλημα το ανακάλυψε πρώτος ο Νίκος Χατζημάρκος με την εργάτριά τους την Βασιλεία Μπογιατζή που είχαν πάει εκεί για δουλειά και είδαν την πόρτα ανοιχτή δίχως να είναι κανένας μέσα η έξω . Όταν μπήκαν μέσα είδαν και τους τρεις νεκρούς με αίματα στους τοίχους, τρέξαν πίσω στο χωριό και ειδοποίησαν τον πατέρα του και στη συνέχεια την πολιτοφυλακή που ήταν τότε η εξουσία και τους πήραν στη Θεσσαλονίκη για νεκροψία

και μερικά άτομα για ανακρίσεις. Πολύς κόσμος έτρεξε να δει το μέρος του εγκλήματος και γώ επίσης πήγα με τον Νίκο μαζί και βλέπαμε τα δωμάτια που ήταν ματωμένα και τα πράγματα μέσα στο σπίτι σκορπισμένα και υπολογίσαμε ότι, παρ'όλο που τους είχαν αιφνιδιάσει στο ύπνο θα έγινε μεγάλη πάλη μεταξύ των φονιάδων ως που να τους αποτελειώσουν

Το ζήτημα αυτό έκλεισε έτσι δίχως να βρεθούν οι ένοχοι και ποτέ δεν μαθεύτηκε αν ήταν πολιτικό η απλώς ληστεία για χρήματα ,πάντως υπολογίζεται ότι οι δράστες θα πρέπει να ήταν τουλάχιστον τρία άτομα και γνωστοί

Το περιστατικό αυτό είναι ένα από τα θλιβερά γεγονότα που συνέβησαν στο χωριό μας το Νοέμβριο του 1944 .

Ο ΑΡΗΣ

Ο Άρης ήταν ένα νέο και ωραίο παλικάρι από την Θεσσαλονίκη, περίπου 20 ετών .Κατά το διάστημα της κατοχής είτε από ανάγκη είτε από πολιτική πεποίθηση κατατάχθηκε στα Τάγματα Ασφαλείας που είχαν οργανώσει τα Γερμανικά κατοχικά στρατεύματα στην πατρίδα μας. Ο νεαρός Άρης από νωρίς είχε γνωρίσει την συμπατριώτισσα μας Πολυξένη Χουμέτη την οποία αγάπησε και αρραβωνιάστηκε με σκοπό να την παντρευτεί. Ήταν συνεργάτης των γερμανών αλλά δεν είχε πειράξει κανέναν κάτοικο και δεν είχε δράση μέσα στο χωριό ήταν ήσυχος και καλός και είχε με αρκετούς καλές φιλίες .Η οικογένεια του Χουμέτη ήταν αξιοπρεπής και είχε την εκτίμηση όλων των κατοίκων. Ιδιαίτερα με τον νεώτερο αδελφό της Πολυξένης τον Στέφο ήμασταν και συμμαθητές και καλοί φίλοι και παίζαμε μαζί πολλές φορές πήγαινα και στο μπαζέ τους που ήταν πολύ κοντά στα σπίτια του χωριού για παρέα .

Κατά την αποχώρηση των Γερμανικών στρατευμάτων ο Άρης σε μία συμπλοκή με τα τμήματα της αντίστασης στη Θεσσαλονίκη τραυματίστηκε στα δύο του μάτια από σφαίρα και έχασε την όραση του, τον συλλάβανε και τον φέρανε στο χωριό την Νέα Μαγνησία . Την απόφαση που πήρανε στην συνέχεια ήταν να τον δικάσουν και να τον περάσουν από Λαϊκό Δικαστήριο στο χωριό μας και μάλιστα στο περίβολο του Δημοτικού Σχολείου μας που την περίοδο εκείνη έμεναν τα στρατεύματα του ΕΛΑΣ, που οι περισσότεροι ήταν Ρώσοι και Σέρβοι αντάρτες. Αυτοί ανάλαβαν να κάνουν το δικαστήριο και διατάξανε να συγκεντρωθούν όλοι οι κάτοικοι του χωριού στο προαύλιο του σχολείου και να αποφασίσουν αν πρέπει να δικαστεί σε θάνατο .

Ο κόσμος ειδοποιήθηκε με τον τηλεβόα που το ανακοίνωσε ο τελάλης Ιρίμιαλης να έρθουν υποχρεωτικά όλοι για να κάνουν το λαϊκό δικαστήριο και αφού ήταν υποχρεωτικά ο κόσμος πήγε εκεί και όταν έγιναν αρκετές ομιλίες από τους αξιωματούχους και «δικαστές» οι κατηγοροί ζήτησαν από τον λαό να σηκώσουν τα χέρια και να φωνάξουν «εις θάνατο». Το δικαστήριο γινόταν έξω και πάνω σε ένα βοδοκάρο .Είχαν τον Άρη επάνω στο κάρο ο οποίος είχε τα μάτια του δεμένα με επιδέσμους λόγω του τραύματος και δίπλα του η Πολυξένη να τον πιάνει από το μπράτσο για να μη πέσει, και γύρω γύρω οι στρατιώτες να φυλάγουν τον τυφλό κατάδικο και σίγουρα τον μελλοθάνατο Άρη . Αφού του απαγγέθηκαν όλες οι κατηγορίες αποφάσισαν να εκτελεστεί δια τουφεκισμού. Θυμάμαι που είχαν το θάρρος αρκετοί να φέρνουν αντίρρηση και να λένε ότι ήδη ήταν τιμωρημένος από το θεό που έμεινε τυφλός και δεν έπρεπε να τον τιμωρήσουν άλλο, αλλά, τελικά όταν φωνάζανε αυτοί «εκτέλεση

„εκτέλεση», ήταν και τελεσίδικη απόφαση και ο κόσμος που υποχρεώθηκε να πάει εκεί αγανάκτησε. Θυμάμαι που μόλις βγήκε η απόφαση να εκτελεστεί προσπάθησε ο Άρης να πηδήξει από το κάρο κάτω και έπεσε στο έδαφος με την αρραβωνιαστικιά του.

Επειδή ήμουν πολύ περίεργο παιδί ήμουν πάντα κοντά να βλέπω ο, τι συνέβαινε. Τον άρπαξαν από τα χέρια της κοπέλας δύο Ρώσοι αντάρτες και ένας Σέρβος, τον σπρώξανε στο τοίχο του σχολείου και τον πυροβόλησαν αρκετές φορές μπροστά στα μάτια εκατοντάδων χωριανών και τον άφησαν εκεί για αρκετή ώρα. Το πιο αισχρό δε ήταν που έβαλαν και μία επιγραφή επάνω στο κεφάλι του που έγραψε ένας ΕΛΑΣίτης «Έτσι τιμωρούνται οι προδότες». Όλα όσα είχαν διαδραματιστεί την ημέρα εκείνη έχουν μείνει στη μνήμη μου γραμμένα καλά. Την ιστορία αυτή την γράφω για να εκφράσω τον αποτροπιασμό μου για τα θλιβερά αυτά γεγονότα που σημάδεψαν την ιστορία του χωριού αλλά και την ψυχή πολλών ανθρώπων όπως και τη δική μου. Ας ελπίσουμε ότι τέτοια πράγματα δεν θα συμβούν στο μέλλον.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΡΗΞΗ

Ο Δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος ήταν στο τέλος της λήξης του και τα γερμανικά στρατεύματα είχαν αρχίσει να υποχωρούν προξενώντας πολλές καταστροφές στις στρατιωτικές τους εγκαταστάσεις, γέφυρες, εργοστάσια, κτίρια, σιδηροδρομικές γραμμές και οτιδήποτε νόμιζαν ότι είχε κάποια στρατιωτική αξία. Η Θεσσαλονίκη ήταν η τελευταία πόλη που άρχισαν να εκκενώνουν. Μία μονάδα με μερικά τανκς που προστάτευαν μία αμαξοστοιχία με εκρηκτικά και τους στρατιώτες που ανατίναζαν ήταν οι τελευταίοι που έφευγαν. Όταν φτάσανε μπροστά στο καφενείο μας το τραίνο σταμάτησε να πάρει τους αξιωματικούς και στρατιώτες που έμεναν απέναντι από το μαγαζί μας στο σπίτι του Γ. Σαρρή και υπηρετούσαν στον σιδ.σταθμό του χωριού. Φορτώσανε τα πράγματα τους σε ένα βαγόνι και επέστρεψαν πίσω να χαιρετίσουν τον πατέρα μου που τον γνώριζαν και ήταν πελάτες του, τελευταίος έμεινα ο Καρλ Σχλίτζερ που χαιρετώντας του είπε «Πωλ, δεν νομίζω να πάμε ζωντανοί στη Γερμανία, αν δεν μας σκοτώσουν οι Έλληνες παρτιζάνοι μέχρι να περάσουμε τα σύνορα σίγουρα θα μας καθαρίσουν οι αντάρτες του Τίτο» Ο πατέρας μου με κίνδυνο βέβαια το πως θα αντιδρούσε ο Καρλ του είπε να μείνει και να μη πάει στο τραίνο το οποίο άρχισε σιγά σιγά να προχωρεί γιατί κόντευαν να φτάσουν στο τραίνο αυτοί που ανατινάζανε τις γραμμές και τα τηλεγραφόξυλα και τα σινιάλα. Ήπιε το ουζάκι που του κέρασε ο μπαμπάς στα γρήγορα και αφού χαιρετηθήκανε πήδηξε στο τελευταίο βαγόνι και κλαίγοντας ο Καρλ τον χαιρέτησε.

Το συνεργείο με τα εκρηκτικά που ανατίναζαν τις γραμμές κάθε πέντε μέτρα πλησίαζε προς το καφενείο, οι περισσότεροι κάτοικοι είχαν φύγει μακριά από τις γραμμές ενώ η μητέρα μου κι εγώ ήμασταν στη Βέροια. Ο πατέρας μου προτίμησε να μείνει στο σπίτι και μαγαζί και την τελευταία στιγμή μπήκε στο δωμάτιο που ήταν μακριά από τις γραμμές. Όταν έφτασαν να ανατινάζουν μπροστά από το μαγαζί που απέχει περίπου δέκα μέτρα ένα μεγάλο κομμάτι από τις γραμμές χτύπησε τον τοίχο της κουζίνας και άνοιξε μια μεγάλη τρύπα κάνοντας αρκετή ζημιά. Όταν απομακρύνθηκαν πια από εκεί βγήκε ο πατέρας μου να δει τη ζημιά, την ώρα εκείνη περιπολούσε ακόμα το τανκ στην Εθνική οδό που είναι παράλληλα και κοντά. Όταν τον είδαν έβαλαν πυρά εναντίον του με το πολυβόλο έτρεξε γρήγορα και για καλή του τύχη δεν τον βρήκε καμία σφαίρα αλλά μία

μουριά δεν είχε την ίδια τύχη ,ένα μεγάλο βλήμα την έκοψε σαν πράσο λίγα εκατοστά από τη ρίζα του. Όλα αυτά μου τα διηγήθηκε ο πατέρας μου όταν επέστρεψα αμέσως από την Βέροια.

Ενώ οι Γερμανοί αποχωρώντας καταστρέφανε ο, τι ανήκε σ' αυτούς και στο Ελληνικό δημόσιο από πίσω τους εκατοντάδες και χιλιάδες άνδρες γυναίκες και παιδιά ρίχτηκαν στη λεηλασία και άρπαζαν ο, τι εύρισκαν μπροστά τους και τα κουβαλούσαν στα σπίτια τους με άλογα κάρρα και στην πλάτη τους. Με βεβαιότητα μπορώ να πω ότι το χωριό μας η Νέα Μαγνησία-Διαβατάς και Λαχανόκηποι ήταν ο κεντρικότερος σιδηροδρομικός κόμβος του Γερμανικού στρατού και της Μεσογείου με τις περισσότερες αποθήκες εφοδιασμού σε τρόφιμα και πολεμικό υλικό. Στην αρπαγή πραγμάτων είχα κι εγώ κάποια μικρή συμμετοχή με τον αδελφικό μου φίλο Νίκο Χατζημάρκο τότε σαν δεκαπεντάχρονα παιδιά με προτίμηση περισσότερο στα πυρομαχικά και εκρηκτικά υλικά. Έτσι όταν μάθαμε ότι στον σταθμό των Λαχανόκηπων οι Γερμανοί άφησαν μία αμαξοστοιχία άθικτη με πυρομαχικά πήγαμε με τα τσουβαλάκια μας να αδειάσουμε μερικές οβίδες και να πάρουμε από μέσα τα μπαρούτια τους. Διαλέξαμε τα τελευταία βαγόνια που ήταν ανοιχτού τύπου και οι οβίδες ήταν μικρού μεγέθους και ενώ βγάζαμε εμείς από τους κάλυκες αυτά που θέλαμε στο άλλο βαγόνι ήταν άλλα τρία η τέσσερα παιδιά λίγο μικρότερα απ' εμάς και φίλοι μας που προσπαθούσαν να σπάσουν κάτι μεγάλα κιβώτια με ένα τσεκούρι για να δουν τι υπήρχε μέσα. Τους κάναμε την παρατήρηση να μη χτυπούν με το τσεκούρι γιατί ήταν επικίνδυνο αλλά δεν μας άκουσαν, έτσι φοβηθήκαμε πήραμε ότι πήραμε και φύγαμε μακριά προς το κτήριο του σταθμού που ήταν λεηλατημένο και έξω ήταν ο σταθμάρχης με τον δεκαεννέαχρονο γιο του που ήρθε από τη Θεσσαλονίκη να δει τα χάλια του σταθμού του, τους μιλήσαμε λίγο και μετά αποφασίσαμε να πάμε στα σπίτια μας, φεύγοντας ανεβήκαμε στο υδραγωγείο του σταθμού που ήταν άδειο και αφαιρέσαμε την αλυσίδα του πλωτήρα που έδειχνε τη στάθμη του νερού, στη συνέχεια βγάλαμε κάτι ρουλεμάν από κάτι τροχούς και με ένα μικρό σιδηροδρομικό καροτσάκι φορτωμένο με τη μικρή μας λεία πήραμε το κατευόδιο για το σπίτι. Φεύγοντας περάσαμε πάλι κοντά από τα παιδιά που ήταν ακόμα πάνω στο βαγόνι. Όταν απομακρυνθήκαμε καμιά εκατοσταριά μέτρα περίπου έγινε μια τρομερή έκρηξη. Το ωστικό κύμα που ήρθε πιο μπροστά από τα βλήματα και τις πέτρες μας έριξε και τους δύο μέσα στο χαντάκι δίπλα απο την σιδ. γραμμή. Για αρκετά λεπτά ούτε ακούσαμε ούτε και βλέπαμε. Όταν πια συνήλθαμε λίγο και είδαμε ότι δεν γίνεται άλλη έκρηξη σηκωθήκαμε παρατήσαμε όλα και τροχάδην φτάσαμε κοντά στα σπίτια μας και κάναμε ότι δεν είδαμε και δεν ξέραμε τίποτα ενώ οι τελευταίοι που είδαμε τα παιδιά ήμασταν εγώ και ο Νίκος και ένας απ' αυτούς ήταν ο Βαγγέλης Προδρόμου. Όλοι οι γονείς και κάτοικοι της περιοχής βγήκαν στους δρόμους και ψάχνανε να βρουν τα παιδιά τους. Η έκρηξη ακούστηκε μέχρι και την Θεσσαλονίκη ένδεκα χιλιόμετρα μακριά.

Αμέσως η πολιτοφυλακή, στρατιώτες του ΕΛΑΣ και πλήθος κόσμου έτρεξαν στο σημείο της έκρηξης αλλά δεν βρήκαν κανένα από τα παιδιά εκτός από το αρβυλάκι του Βαγγέλη με μέρος του ποδιού του μέσα, μπροστά δε από το σταθμό ο σταθμάρχης στεκόταν μπροστά από το σκοτωμένο παιδί του που ένα βλήμα αφαίρεσε σχεδόν το μισό του κεφάλι και φώναζε.

Το πτώμα του νεαρού το έφεραν στο κτήριο της πολιτοφυλακής με ένα κάρρο, που ήταν κοντά στο καφενείο μας ,πήγαμε και είδαμε το πτώμα του νέου που πριν από λίγη ώρα τον είχαμε δει ζωντανό που μας είχε πει ότι τελείωσε το γυμνάσιο κλπ. Ο δυστυχής πατέρας είχε χάσει τα λογικά του και τραγουδούσε με λόγια που δεν τον καταλάβαινε

κανείς. Αυτά ήταν μερικά από τα τραγικά θύματα λίγες μέρες μετά τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Η παιδική περιουσία για μένα, όπως την αισθάνομαι εγώ είναι ασφαλώς τα παιδικά παιχνίδια. αυτά αγαπάει περισσότερο και τα προστατεύει με κάθε τρόπο κάθε παιδί, να μη τα χάσει η του τα κλέψουνε, τα λατρεύει και τα υπερασπίζεται. Μεγαλώνοντας σε ένα περιβάλλον με φτωχούς πρόσφυγες γονείς που δεν είχαν την ευχέρεια να μας αγοράζουν παιχνιδάκια και σε περίοδο του Ελληνοϊταλικού πολέμου και της Γερμανικής κατοχής τα παιχνίδια μου τόσο εγώ όπως και τα άλλα παιδιά τα φτιάχναμε οι ίδιοι μας από ότι υλικό βρίσκαμε και ήμασταν ευχαριστημένοι, υπερήφανοι διότι τα κάναμε μόνοι μας, ο κάθε ένας με την ικανότητά του, υπήρχε η δημιουργικότητα ο ανταγωνισμός και η άμιλλα και η σύσφιγξη φιλίας που δημιουργούσε καλό χαρακτήρα και σεβασμό στους άλλους.

Με την αποχώρηση των Γερμανών για αρκετό καιρό υπήρχε τόση μεγάλη αναρχία και αταξία που ο κάθε ένας έκανε ο, τι ήθελε. Ο στρατός του ΕΛΑΣ δεν μπορούσε να επιβάλλει την τάξη δεν υπήρχε αστυνομία και η πολιτοφυλακή ήταν σαν ανύπαρκτη. Στις περιοχές μεταξύ της Θεσσαλονίκης-Διαβατά Νέα Μαγνησία και Λαχανόκηποι οι Γερμανοί, όπως προανέφερα, το 1941-42 αφού απαλλοτρίωσαν χιλιάδες κηπουρικά στρέμματα κατασκεύασαν τις μεγαλύτερες σιδηροδρομικές εγκαταστάσεις με εργοστάσια συντήρησης των ατμομηχανών, βαγονιών και άλλων εξαρτημάτων και πολλά διώροφα κτίρια για το τεχνικό προσωπικό. Επίσης στον πλησιέστερο χώρο εκεί που είναι σήμερα οι φυλακές των Διαβατών υπήρχαν δεκάδες τεράστιες υπόγειες αποθήκες πυρομαχικών όλων των ειδών, ενώ στους Λαχανόκηπους είχαν περί τις δέκα υπόγειες αποθήκες τροφίμων που και τα δύο μέρη δεν πρόλαβαν ή δεν ήθελαν να τις καταστρέψουν. Οι αποθήκες τροφίμων είχαν όλων των ειδών όσπρια, άλευρα. γαλέτες και διάφορες κονσέρβες και μία άλλη είχε χιλιάδες βαρέλια με ελαιόλαδο Α΄ κατηγορίας. Μία μεγάλη αμαξοστοιχία με πυρομαχικά και μία άλλη με μερικά βαγόνια που πάνω σε ένα βαγόνι άφησαν άθικτη μία μεγάλη κινητή σε τέσσαρες τροχούς γεννήτρια σχεδόν καινούρια και σε άλλα διάφορα μηχανήματα.

Είναι λίγο δύσκολο να το περιγράψω αλλά φαντασθείτε μία περιοχή περίπου δώδεκα χιλιομέτρων κατά μήκος της παλιάς εθνικής οδού και των δύο σιδ. γραμμών Γευγελή και Αλεξανδρούπολης και περίπου δώδεκα χιλιάδες άτομα άντρες γυναίκες και παιδιά να λεηλατούν ο, τι τους άρεσε. Αυτοί που ήταν πιο κοντά στα μηχανοστάσια αρκέστηκαν να κλέβουν εργαλεία μέταλλα, οικοδομικά υλικά, επιπλώσεις γραφείων, κάρβουνα και άλλα ενώ στους Λαχανόκηπους οι χωριανοί μας επιδόθηκαν στην αρπαγή και περισυλλογή τροφίμων και ειδικά του ελαιόλαδου σε εικοσιτετράωρη βάση. Πολλοί ήταν αυτοί που δεν αγόρασαν λάδι για τα επόμενα δέκα χρόνια.

Την δε γεννήτρια με διαταγή της τοπικής διοίκησης του ΕΑΜ την κατεβάσανε οι χωριανοί από το βαγόνι, αφού έκαναν ειδική ράμπα, και με μεγάλη δυσκολία την μετέφεραν στην πλατεία της Κοινότητας και την εγκατέστησαν βγάζοντας του σιδερένιους τροχούς σε τσιμεντένιες βάσεις μέσα στο οικόπεδο του Πέτρου Κουρτσόγλου και με κλεμμένα τούβλα το έχτισαν γύρω γύρω. Η δε αυλή της Κοινότητας η ξυλεία από κατεδαφισμένες παράγκες ήταν σαν βουνό. Αυτά τα υλικά ήταν για να

αποτελειώσουν το κτήριο της Κοινότητα που έμεινε ημιτελές λόγο του πολέμου. Ευτυχώς το τελείωσαν δύο Ιταλοί αιχμάλωτοι που έτυχε να είναι καλοί μαραγκοί, πήγαινα τακτικά και τους έκανα παρέα.

Η λεηλασία των πυρομαχικών γινόταν ως επί τω πλείστον από παιδιά μικρά και μεγάλα διότι ήταν ένα καινούριο παιχνίδι, επικίνδυνο αλλά ενθουσίαζε τα παιδιά να κάνουν πυροτεχνήματα να δοκιμάζουν ότι παράξενο βρισκανε και να κάνουν ανατινάξεις. Όπως έγραψα προηγουμένως και εγώ σαν παιδί τότε δεν έμεινα έξω από τις περιπέτειες αυτές. Με τον στενό μου φίλο Νίκο Χατζημάρκο δεν μας ενδιέφεραν τίποτα εκτός από πυρομαχικά και εκρηκτικά υλικά. Παρ όλη την αυστηρότητα που είχαμε από τους γονείς μας κατορθώσαμε να περισυλλέξουμε αρκετό υλικό που μπορούσαμε να ανατινάξουμε αρκετές γέφυρες και κτίρια και όλα αυτά τα είχαμε κρύψει δίχως να δώσουμε καμία υποψία σε ένα μεγάλο υπόγειο καταφύγιο που είχε κατασκευάσει ο πατέρας του Νίκου για τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο που έκτοτε δεν χρησιμοποιήθηκε και ήταν στην αυλή του σπιτιού τους. Κανονικά όλα αυτά ήταν λάφυρα και ανήκαν στο Ελληνικό Δημόσιο.

Μία μέρα ο Πατέρας του έστειλε τον Νίκο με ένα υπάλληλο, τον Ανδρέα, να ξεριζώσουν τις γέρικες καϊσιές από τον οπωρώνα τους που θα έπαιρνε καμιά δεκαριά μέρες και ήταν δύσκολη δουλειά. Σκεφτήκαμε ότι με δυναμίτες θα κάναμε την δουλειά μόνο σε λίγες ώρες. Δίχως να πούμε σε κανέναν πήραμε αρκετές δυναμίτες καψούλια και φυτίλι και σε λίγες ώρες όχι μόνο τις ξεριζώσαμε αλλά κόψαμε και τα κλαδιά σε μικρά κομμάτια για το τζάκι και το φούρνο.

Όλες αυτές οι παρανομίες συνεχίστηκαν για αρκετό διάστημα ιδιαίτερα θυμάμαι την ηλεκτροφωτιστική μηχανή που την πήραν οι χωρικοί μας και την εγκατέστησαν όπως ήθελαν και όπου ήθελαν. Όταν όμως έμαθαν οι αρχές των ΣΕΚ ότι η μηχανή κλάπηκε ήρθαν οι επίσημοι να την διεκδικήσουν ως κτήμα του κράτους. Οι χωρικοί που μέχρι τότε δεν είχαν ηλεκτροφωτισμό και ήλπιζαν ότι σύντομα θα έχουν και θα κάνει τη ζωή τους πιο άνετη εξαγριώθηκαν και τους ξυλοκόπησαν μέχρι αναισθησίας. Την άλλη μέρα ήρθε ένας λόχος στρατού του ΕΛΑΣ συνέλαβε τους αίτιους και προστάτευσε το ειδικό συνεργείο που ήρθε με ελκυστήρα να πάρει την μηχανή και να το μεταφέρει για το μηχανοστάσιο του ΣΕΚ στη Θεσσαλονίκη.

Ήταν τότε που ήρθε και η εξόριστη κυβέρνηση από την Αίγυπτο και έκαμναν τις συμφωνίες να κυβερνήσουν μαζί και να βάλουν κάποια τάξη. Το πρώτο πράγμα που σκεφτήκαμε με τον Νίκο ήταν τι να κάνουμε με την «περιουσία μας τα εκρηκτικά» για να μη μας τα πάρουν. Σκεφτήκαμε να τα παραχώσουμε κάπου στο χωράφι που ήταν κοντά στο χωριό αλλά η ιδέα δεν ήταν καλή. Η δεύτερη ιδέα ήταν να τα πάμε στο άλλο χωράφι που ήτα αρκετά μακριά στη περιοχή Ανά Τσαγίρ που ήταν κοντά στις όχθες του Γαλλικού ποταμού και να τα ανατινάξουμε. Έτσι όταν βρήκαμε την κατάλληλη ευκαιρία τα φορτώσαμε στο κάρο κάπου 200 κιλά διαφόρων ειδών από εκρηκτικά και τα πήγαμε σε ένα μέρος του ποταμού που ήταν κατάλληλο και που θα μπορούσε το άλογο να τρέξει μόλις θα ανεβαίναμε στο κάρο. Αφού τα τοποθετήσαμε κοντά στο νερό, με το τσιγάρο βάλαμε φωτιά στο βραδύκαυστο φυτίλι που ήταν περίπου ένα μέτρο.

Μόλις πήρε φωτιά τρέξαμε στο κάρο, και γρήγορα ανεβήκαμε.. Ο Αντρέας μαστίγωσε τον Ντορή και απομακρυνθήκαμε κάπου 300 μέτρα. Η έκρηξη που ακολούθησε ήταν τρομερή. Ο ουρανός σκοτείνιασε από την άμμο και για αρκετά λεπτά έβρεχε άμμο με νερό του ποταμού. Όταν πήγαμε να δούμε τι έγινε στο μέρος εκείνο είδαμε μία τεράστια τρύπα και το λιγοστό νερό που είχε το ποτάμι να ρέει αντίθετα. Το χωριό αναστατώθηκε πάλι όπως και με την προηγούμενη μεγάλη έκρηξη που σκοτώθηκαν τέσσερα παιδιά. Οι

γονείς πάλι βγήκαν στους δρόμους να βρουν τα παιδιά τους .Για μας έμαθαν ότι πήγαμε στο χωράφι αλλά δέχτην για δουλεία και δεν ανησύχησαν αλλά αργότερα έμαθαν ότι εμείς κάναμε την ανατίναξη. Έτσι για μία ακόμη φορά γλιτώσαμε από κυρώσεις διότι δεν υπήρχε Αρχή, ίσως και από πιθανό θάνατο από τα πολεμικά παιχνίδια που άφηναν οι Γερμανοί. φεύγοντας από την Ελλάδα.

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1945-1948)

Ο Β' Παγκόσμιος πόλεμος έληξε για την Ελλάδα και ιδιαίτερα για τη Θεσσαλονίκη στις 30 Οκτωβρίου και οι πανηγυρισμοί διήρκησαν για αρκετές μέρες όπως και οι λεηλασίες αλλά η τάξη άρχισε να αποκαθίσταται το κράτος να αναδιοργανώνεται και η ζωή να βρίσκει το νέο της ρυθμό που τον στερήθηκε για τέσσερα σχεδόν χρόνια. Η έκβαση όμως αυτή δεν ήταν και τόσο ομαλή διότι την διακυβέρνηση του κράτους την διεκδικούσαν δύο μεγάλες παρατάξεις και μετά από κάποιους συμβιβασμούς ήρθε η εξόριστη Κυβέρνηση από το Κάιρο και αναλάβει την αρχή αλλά με συνέπειες που ξεκίνησε ένας άλλος πόλεμος. Ένας πόλεμος αδελφικός που είναι άλλη ιστορία που δεν μπορώ να τη αναλύσω εγώ και την αφήνω στους ιστορικούς.

Το δικό μου μέλημα ήταν να πάω πάλι στο γυμνάσιο. Μιλήσαμε με τον Φώτη Διαμαντόπουλο και τον Νίκο Χατζημάρκο που ήμασταν στενοί φίλοι να πάμε σ' ένα γυμνάσιο της Θεσσαλονίκης αλλά το πρόβλημα ήταν ή στέγη και η συγκοινωνία ήταν σοβαρό πρόβλημα διότι δεν ήταν τακτική και με καθορισμένη ώρα .Τα λεωφορεία φεύγανε μόνο όταν γέμιζαν ακόμα και τα κάρα που έκαναν συγκοινωνία ήταν το ίδιο, με τα πόδια ήταν κάπου 12 χιλιόμετρα και εγώ είχα βαρεθεί αλλά και απόφευγα να περνάω με τα πόδια από το μέρος της εκτέλεσης.

1945 στην αυλή του Γυμνασίου της Βέροιας με τον συμμαθητές μας. Εγώ είμαι δεύτερος στους όρθιους και τέταρτος ο Φώτης Διαμαντόπουλος

Το πρόβλημα για μένα το έλυσαν οι γονείς μου όταν ήρθε ο Θεός μου Παναγής από την Βέροια επίσκεψη στο σπίτι μας στις αρχές του 1945 .Αυτός ζήτησε να πάω στη Βέροια και να γραφτώ στο γυμνάσιο εκεί που ήταν και πιο εύκολα η εγγραφή και με δίχως εξετάσεις και να έμενα μαζί τους πάλι. Εκεί βέβαια θα είχα στέγη και φαγί και καθαρά ρούχα αλλά σκεπτόμουν και τον τζαναμπέτη τον Βασιλάκη που δεν θα τα πηγαίναμε καλά μαζί. Αυτό το είπα στο Φώτη, ο Φώτης το είπε στον μπαμπά του, ο μπαμπάς του έπιασε τον θείο μου και τον παρακάλεσε να έρθει και ο Φώτης στη Βέροια .Εγώ χάρηκα διότι με τον Φώτη ταίριαζα και θα είχα κάποιον παρέα .Τα ξαδέλφια μου δεν πήγαιναν στο γυμνάσιο δούλευαν στα κτήματα .Έφυγε ο θείος ,μετά από μερικές ημέρες ετοιμαστήκαμε και με ένα φορτηγό της UNRA πήγαμε στη Βέροια .Ήξερα καλά τα κατατόπια, πήγαμε στο σπίτι του θείου και η υποδοχή από τη θεία δεν ήταν και τόσο ενθουσιώδης, δεν φαινόταν χαρούμενη αλλά ούτε και τα παιδιά τους, αυτά όταν κανονίζουν οι μπαμπάδες οι άλλοι δεν εκφέρουν γνώμη. Τέλος πάντων.

Για την εγγραφή μας στο γυμνάσιο μας συνόδευσε ο θείος μου ο οποίος μίλησε στον Γυμνασιάρχη και αμέσως από την πρώτη οκταταξίου που ήμασταν γραφτήκαμε στην πρώτη κι' όλα τάξη του εξαταξίου γυμνασίου. Ήμασταν και τα μεγαλύτερα παιδιά στη τάξη ,16 ετών και πρώτη γυμνασίου στα 22 θα το τελειώναμε (αν μας έδιναν αναβολή από το στρατό λόγω σπουδών στο γυμνάσιο που άλλοι στην ηλικία αυτή τελείωναν το πανεπιστήμιο)Αυτό ήταν το δώρο που εισπράξαμε από τον πόλεμο.

Ο Φώτης δεν ήταν πάλι ευχαριστημένος, δεν του άρεσε το σχολείο και τα μαθήματα και την μελέτη, μου έλεγε ότι δεν καταλάβαινε τους καθηγητές και ιδιαίτερα την γραμματική. Είχε χάσει το περιβάλλον του σπιτιού, του καφενείου με τις πολιτικές συζητήσεις ,το διάβασμα της «Μακεδονία» και την εύκολη ζωή και μετά από ένα μήνα περίπου τον ειδοποιεί ο πατέρας του να φύγει για το σπίτι δίχως να ξέρει γιατί .Τον είδα και χάρηκε και μια μέρα επιβιβάστηκε πάλι σε ένα φορτηγό πήρε τα πράγματα του και έφυγε .Έτσι έμεινα πάλι μόνος αλλά είχα κάνει αρκετούς καινούριους φίλους που πήγαινα στα σπίτια τους και παίζαμε μπάλα και άλλα παιχνίδια και μελετούσα μαζί μ' αυτούς που ήταν καλύτεροι από εμένα . Είναι αλήθεια ότι και εγώ δεν μπορούσα να καταλάβω την γραμματική, τα μαθηματικά και τα θρησκευτικά καλά, που άμα έλεγα στους καθηγητές ότι δεν καταλαβαίνω κάτι τους κακοφαινόταν και ορισμένοι καθηγητές που δεν είχαν την υπομονή να σου το εξηγήσουν σε επίπληταν. Αρκετές φορές με αποκάλεσα ντουβάρι, μπουμπούνα και άλλα επίθετα, αλλά δέρνανε και με τη βέργα στις παλάμες γιατί δεν μπόρεσες να τους καταλάβεις και να το μάθεις .Πως να μάθεις έτσι γράμματα;

Μετά από μερικές μέρες και γώ πήρα είδηση από τον πατέρα μου να γυρίσω σπίτι γιατί με είχε γράψει σε ένα άλλο σχολείο καλύτερο από το γυμνάσιο. Δεν ήξερα λεπτομέρειες αλλά χάρηκα γιατί είχα βαρεθεί και το σχολείο δεν ήξερα και τι ήθελα να κάνω στη ζωή μου είχα μπερδεμένα συναισθήματα .

Έτσι πήρα και γώ το δρόμο της επιστροφής για το χωριό να δω σε τι είδος σχολείο με έγραψε. Αφού ευχαρίστησα τον θείο και θεία που με είχαν στο σπίτι τους ακόμα μια φορά Βρήκα κι εγώ ένα φορτηγό σε λίγες ώρες σιμού στο σπίτι για να μάθω την μεγάλη έκπληξη που μου είχαν . Με είχαν γράψει στην Αμερικανική Γεωργική Σχολή της Θεσσαλονίκης που μαζί θα ήταν ο Φώτης και ο Νίκος .

**THESSALONICA AGRICULTURAL AND INDUSTRIAL INSTITUTE
AMERICAN FARM SCHOOL
ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Αυτά έγραφε το χαρτί της εγγραφής μου πάνω .Αυτή ήταν η έκπληξη της ζωής μου. Συναντηθήκαμε και οι τρεις και δεν ξέραμε πώς να εκφράσουμε τη χαρά μας .Ποτέ δεν είχαμε ακούσει για τη σχολή αυτή και πού βρίσκεται .Κυκλοφορούσαμε στη Θεσσαλονίκη μέσα σχεδόν κάθε μέρα αλλά μόνο σε περιορισμένες περιοχές ,από τον Λευκό Πύργο και το Δημοτικό Νοσοκομείο πιο πέρα δεν πηγαίναμε .Εάν κάναμε καμιά φορά σκαλομαρία και δεν μας πιάνανε πηγαίναμε μέχρι το Ντεπό ή το Χιρς που ήταν αρκετά μακριά για παιδιά να πηγαίνουν μέχρι εκεί .

Η περιέργεια όμως να δούμε πού ήταν αυτή η περίφημη σχολή λύθηκε όταν ο πατέρας του Νίκου έξεψε στο κάρτο το Ντορή, μας ανέβασε όλους και τις μαμάδες στο κάρτο και σιγά σιγά σε τρεις ώρες φτάσαμε στο μαγευτικό αυτό τοπίο που ήταν κοντά στη Σχολή Πολέμου στο Σέδες και στο Πανεπιστήμιο Γεωπονίας περί τα πέντε χιλιόμετρα ανατολικά της Θεσσαλονίκης. Η είσοδος ωραία και επιβλητική με μία μεγάλη καμπυλωτή επιγραφή στα αγγλικά που έγραφε WELL COME .Ο δρόμος ασφαλτόστρωτος που δεξιά και αριστερά ήταν κατάφυτο με πεύκα και κυπαρίσσια και μέσα υπολείμματα από ξύλινες παράγκες του γερμανικού Στράτου .Προχωρώντας αριστερά είναι το επιβλητικό και ωραίο σπίτι του διευθυντή κυρίου και κυρίας Ann and Charlie House με τους ωραίους κήπους .Λίγα μέτρα πιο κάτω η βιβλιοθήκη και το χημείο όπου στεγάστηκε η γερμανική διοίκηση και ήταν ανατιναγμένο ,δεξιά και αριστερά δεκάδες κτίρια για το προσωπικό και στο κέντρο το Princeton Hall το οποίο στεγάζει τους μαθητές, αίθουσες διδασκαλίας, εκκλησία, εστιατόριο, αποθήκες, κλπ με το μεγάλο γήπεδο την πισίνα και στο ανατολικό μέρος όλες οι εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού, συνεργεία, ορνιθοτροφείο , χοιροτροφείο. μηχανήματα μεγάλης καλλιέργειας βουστάσια και άλλα όλα σε ένα ευρύχωρο μέρος 200 στρεμμάτων με εγκαταστάσεις σε ένα κτήμα περίπου 2000 στρεμμάτων γύρο από τη σχολή .Όλο το συγκρότημα της σχολής ξεχώριζε για το σχέδιο και την υποδομή με αμερικανικές προδιαγραφές και οργάνωση .

Η σχολική περίοδος ακόμα δεν είχε αρχίσει ,παρ όλα ταύτα ο διευθυντής εκπαίδευσης κύριος Θεόδωρος. Λίτσας μας υποδέχτηκε με ευγένεια μας ξενάγησε σε όλες τις εγκαταστάσεις και μας φιλοξένησε στο εστιατόριο της σχολής με ωραίο φαγητό και μας μίλησε για το πρόγραμμα της σχολής που ήταν κάτι το διαφορετικό από τα γυμνάσια της πόλης και της επαρχίας διότι εκεί θα ήμασταν τρόφιμοι και υπό την προστασία της διεύθυνσης του σχολείου όλη τη χρονιά.

Εντύπωση μας έκανε γενικά όλος αυτός ο χώρος που ήταν σαν ένα χωριό μοντέλο με όλα τα απαραίτητα μέσα που ζούσαν μαθητές και προσωπικό από το 1904 που ιδρύθηκε από τον πρωτοπόρο ιεραπόστολο John Henry House και τη γυναίκα του Susan.

Γυρίσαμε σπίτι και δεν ξέραμε πώς να εκφράσουμε τη χαρά μας ,συγγενείς και φίλοι ήρθαν να μας συγχαρούν και να μοιραστούν κι αυτοί την χαρά μας .Μάθαμε δε ότι και άλλα δύο παιδιά από τον συνοικισμό του Διαβατά θα ήταν μαζί μας .Ήταν ο Ισαάκ Φωτιάδης και ο Αναστάσιος Ιστίκογλου που τα γνωρίζαμε και ήταν καλά και ήσυχα παιδιά .Ακόμα βέβαια ήταν νωρίς και μέχρι τον Σεπτέμβριο είχαμε αρκετό καιρό ακόμα αλλά μας είχαν δώσει και μία κατάσταση τι θα έπρεπε να έχουμε μαζί μας όταν θα πηγαίναμε στη σχολή και αυτά ήταν ρούχα, εσώρουχα, παπούτσια, μπογιές και βούρτσες

οδοντόπαστα και βούρτσες και διάφορα άλλα πραγματάκια που έπρεπε να τα έχουν οι μαμάδες μας έτοιμα .

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (Το ιστορικό)

Λίγο πιο πέρα από τους ακραίους ανατολικούς συνοικισμούς της Θεσσαλονίκης απλώνεται η Αμερικανική Γεωργική Σχολή ,αυτό το μοναδικό στο είδος του ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο πάνω έναν αιώνα προσφέρει συνεχώς τις υπηρεσίες του στην αγροτική Ελλάδα.

Ιδρύθηκε στα 1904 από Dr. John Henry House και τη σύζυγο του Susan,έναν Αμερικανό ιεραπόστολο ο οποίος αφιέρωσε όλη του τη ζωή στα αγροτόπαιδα της Ελλάδας στη προσπάθειά του να τους προσφέρει μία σύγχρονη γεωργική εκπαίδευση ,να τους διδάξει ένα επάγγελμα και την αξία της χειροτεχνικής εργασίας .Και δεν απέβλεπε ο Dr House μόνο στο να εφοδιάσει τους μαθητές του με τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες για να επιτύχουν οι ίδιοι στη ζωή τους αλλά παράλληλα να ριζώσει βαθιά μέσα τους την επιθυμία να συντελέσουν και αυτοί στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου της αγροτικής Ελλάδας, χρησιμοποιώντας τις πιο κατάλληλες και προσοδοφόρες γεωργικές μεθόδους.

Η Γεωργική Σχολή ξεκίνησε αποκτώντας μία έκταση 200 στρεμμάτων ξηράς γης κι ένα πλινθόκτιστο σπίτι δύο δωματίων, το ένα για τον δάσκαλο και την οικογένειά του και το άλλο να χρησιμεύει για κοιτώνας, τραπεζαρία και αίθουσα διδασκαλίας στα 12 ορφανά αγόρια ,τους πρώτους μαθητές της Σχολής.

Σήμερα πρωταρχική αποστολή της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής είναι να παρέχει επαγγελματική εκπαίδευση σε αγόρια και κορίτσια της Ελλάδας ,ώστε ν' αποκτούν τις ικανότητες, θεωρητικές και πρακτικές, που θα τους επιτρέψουν ν' αναπτύξουν παραγωγικά μία δική του αγροτική επιχείρηση ή να αναλάβουν ηγετικές θέσεις στην Ελληνική γεωργία.

Και έχει απόλυτα επιτύχει στην αποστολή της η Σχολή. Το μαρτυρούν οι 3000 περίπου απόφοιτοι της που έχει γίνει μία παράδοση να προκαλούν καθημερινή επανάσταση στην Ελληνική γεωργία ,να καταλαμβάνουν ηγετικές θέσεις στα χωριά τους ,στο Υπουργείο Γεωργίας, στους συνεταιρισμούς και τις γεωργικές βιομηχανίες ,γιατί τα χρόνια που μαθήτευσαν στη Σχολή τους άνοιξαν μεγάλους ορίζοντες. Το αγρόκτημα εισάγει πάντα τις τελευταίες καινοτομίες ,όπως το πρώτο παστεριωμένο γάλα στην Ελλάδα ,την πρώτη κομπίνα τον πρώτο βαμβάκοσυλλέκτη. Η διοίκηση συνεχώς επαγρυπνεί ώστε οι μέθοδοι διδασκαλίας και γεωργίας να είναι οι πιο σύγχρονοι .Το σχολείο με το 95μελές προσωπικό του (οι 89 είναι Έλληνες) κατάφερε να γίνει το πρότυπο ενός γεωργικού εκπαιδευτικού ιδρύματος όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά για την Ευρώπη την Ασία και τις Αφρικανικές χώρες.

Ξεκίνησε ταπεινά η Αμερικανική Γεωργική Σχολή στις αρχές του αιώνα μας για να εξελιχθεί σήμερα σ' αυτό το σύγχρονο εκπαιδευτικό ίδρυμα με δύο επίσημα εκπαιδευτικά προγράμματα για τους 200 εσωτερικούς μαθητές της- αγόρια και κορίτσια – και επίσης σαν Κέντρο Γεωργικής εκπαίδευσης, βραχείας διαρκείας του Υπουργείου Γεωργίας για ενήλικους αγρότες και τις οικογένειές τους και για ειδικευμένο προσωπικό διαφόρων οργανισμών .Τα 1500 στρέμματα του κτήματος από την μία πλευρά συντηρούνε τη Σχολή οικονομικά ενώ παράλληλα χρησιμεύουν και για πρακτική

Η Αμερικανική Γεωργική Σχολή της Θεσσαλονίκης όπως είναι τώρα με τις εγκαταστάσεις, τα διδακτήρια και τα κτήματα της

Η Σχολή οργανώνει επίσης δύο καλοκαιρινά προγράμματα για αλλοδαπούς νέους ,το «Ελληνικό καλοκαίρι» για 40 Αμερικανόπουλα Λυκείου και το «Πρόγραμμα καλοκαιρινής Δραστηριότητας» για φοιτητές και απόφοιτους Πανεπιστημίων της Αμερικής, Ευρώπης, Αφρικής και Ασίας.

Χαρακτηριστικό στην ιστορία του σχολείου είναι το γεγονός ότι είχε μόνο τέσσαρες διευθυντές σ' όλη την διάρκεια της ζωής του .Ο σημερινός διευθυντής,George Draper διαδέχθηκε τον Bruce Lansdale ο οποίος το 1955 διαδέχθηκε τον Charles House ο οποίος με τη σειρά του διαδέχθηκε τον πατέρα του και ιδρυτή της Σχολής .

Η Αμερικανική Γεωργική Σχολή είναι ένα ίδρυμα ιδιωτικό μεν, αλλά μη κερδοσκοπικό, που συντηρείται οικονομικά από το αγρόκτημα της, από εισφορές ιδιωτών στις ΗΠΑ και στην Ελλάδα και από επιχορηγήσεις της Ελληνικής και Αμερικανικής Κυβέρνησης .Συγκεκριμένα το 60% περίπου των εξόδων της Σχολής καλύπτεται από την πώληση των προϊόντων του αγροκτήματος

και την εργασία που προσφέρουν μαθητές και προσωπικό ,το 31%από ιδιωτικές προσφορές και το 9%από κυβερνητικές.

Ένας αιώνας και κάτι η ΑΓΣ στάθηκε το πιο λαμπρό παράδειγμα συγκερασμού δύο πολιτισμών .Απέκτησε την φήμη της ανά τον κόσμο σαν το πιο τέλειο ίδρυμα στο είδος του, του ιδρύματος που ξέρει να ανεβάζει την ποιότητα της προσωπικής και της ομαδικής ζωής.

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Μαθητών της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής έτους 1945-46 και αποφοίτων 1949

Από του 54 εγγραφέντες 17 διέκοψαν τις σπουδές τους κατά την τετραετή τους φοίτηση και 4 συνέχισαν τις σπουδές τους στις ΗΠΑ με υποτροφία από την Αμερ. Κυβέρνηση .Από τους 4 Ο Κουλαουζίδης Αρχιμήδης επέστρεψε στη Σχολή και εργάστηκε ως διευθυντής εκπαίδευσης μέχρι που συνταξιοδοτήθηκε .

Όνομ/νυμον	Τόπος γεν.	Παρατσούκλι
1) Δούμπλας Κων/τίνος	Λιανοβέρι	
2) Χ΄ Δημητρίου Γεώργ.	Λιανοβέρι	Τραχανάς
3) Κουντουράκης Αθαν.	Χρυσούπολη	Γκουβουρντούκης
4) Φωτιάδης Ισαάκ	Ιωνία -Διαβατά	Αχνιστήρι
5) Καραματίδης Κων.	Σέδες	Πατλάκας
6) Καραμανλής Ανδρέας	Άδενδρο	Ο νονός
7) Βαργεμέζης Ευστρ.	Ν. Καλλικράτεια	Μάγκας
8) Πετρίδης Γεώργ.	Πλαταμώνας	Σουρής
9) Στοΐδης Ιωάννης	Μουριές	Πλιάτσκατζης
10) Θεολογίδης Διομήδης	Ταγαροχώρι	
11) Τερζής Εμμαν.	Σέδες	Στενός
12) Αυγουστίδης Φώτιος	Ευαγγελισμός	Βλάχος
13) Γκαβέζος Αντών.	Αν.Σχολάριο	Όντας-Γκαβός
14) Ατζέμης Αριστοτέλης	Ν.Καλλικράτεια	
15) Χαντζίδης Κυριάκος	Πλατύ	
16) Πανταζής Αθανάσιος	Κίτρος	Καρτάλι
17) Φυργάδης Μιχ.	Πολύγυρος	Μάνα
18) Μάρκαρης Αντώνιος	Θες/νίκη	Βασιλιάς
19) Στοΐκος Ιωάννης	Νεστόριο	Γέρος-Δίγαμα
20) Γρηγοριάδης Χρ.	Άδενδρο	Πουστικάκι
21) Δάφτσιος Αθαν.	Νιγρίτα	Τρελός
22) Ιστίκογλου Αναστ.	Ιωνία-Ν.Μαγνησία	Φωστήρας.
23) Διαμαντόπουλος Φώτης	Ιωνία-Ν.Μαγνησία	Υπεράνω
24) Τσακιριάν Χοφνατάν	Θες/νίκη	
25) Κουλαουζίδης Αρχιμήδης	Καταχάς	Γαϊδούρι
26) Αλεξιάδης Παν.	Ν.Ραιδεστός	Βασιλικός
27) Γιαννιός Φρίζος	Θες/νίκη	
28) Σινάκος Αντ.	Επανομή	
29) Ισαΐας Ελευθ.	Μελίκη	Ντάμα.Λευτ.
30) Αντωνιάδης Στυλ.	Λαγκαδά	
31) Μαγκριώτης Γεώργ.	Λαγκαδά	Μαντόβας

32) Καϊόπουλος Αλεξ	Βασιλικά	
33) Μαυρίδης Γεώργ.	Μικρόκαμπος	
34) Θυλικός Μάρκος	Νιγρίτα	
35) Κουγιούνης Αστέρ.	Λητή	Γκάρλικ
36) Τσιγγίδης Άγγελος	Σουρωτή	Σουρωτής
37) Αλαγκιοζίδης Παν.	Αγ. Μαρίνα	
38) Πουλαράκης Κων.	Παράδεισος	
39) Κολοκοτρώνης Αναστ.	Ιωνία –Ν.Μαγνησία	Παχύδερμος
40) Χατζημάρκος Νικ.	Ιωνία- Ν.Μαγνησία	Γυφτοπρόξενος
41) Κουμπίδης Ευθύμιος	Χρυσούπολη	Βρομόκωλος
42) Λιακόπουλος Αθαν.	Κούτσι Νεμέας	Πατατράχας
43) Διαμαντόπουλος Ιωάν.	Σεβαστή Κατερ.	Σπάρος
44) Μανωλάκης Φώτιος	Ν.Ραιδεστός	
45)Εμμανουηλίδης Αγησίλαος	Κ.Σχολάρι	Στουμπετσάς
46) Αθανασιάδης Αβραάμ	Καβαλλάρι	Ναστραντίν-
47) Κατσίδης Λάζαρος	Στίβος,Λαγκαδίκια	Μπαρτάκης
48) Κωνστινούδης Περικλής.	Αρδέα	Μπαντούσκας
49) Παπανικολάου Δημ.	Πολύγυρος	Γορίλας
50) Βουλγαρούδης Δημ.	Ζαγλιβέρι	Ρούμφας
51) Σαμανίδης Σπύρος	Πανόραμα	Ασχημάνδρας
52) Παπαδόπουλος Αθαν.	Πανόραμα	
53) Λεωνταρής Σπύρος	Κορινός	Χάρλας
85) Χ΄Ιακώβου Θεμιστοκλής	Σέρρες	Σεφ

Οι περισσότεροι μαθητές που συνέχισαν και αποφοίτησαν, λίγοι μόνο επέστρεψαν να συνεχίσουν το επάγγελμα του γεωργού και αυτό διότι οι γεωργοί τότε δεν είχαν τη βοήθεια και την υποστήριξη του κράτους. Προτιμούσαν να εργαστούν σε άλλα επαγγέλματα που είχαν καλύτερες και άμεσες απολαβές, και για πολλούς ήταν απώλεια πολύτιμου χρόνου να μαθαίνει επάγγελμα που δεν θα το εξασκήσει, γι' αυτό και διέκοπταν και άλλαζαν σπουδές ή και δουλειές .

Το ευεργέτημα της Σχολής για πολλούς ήταν ότι μαθαίναμε πολλαπλές τέχνες και τα παιδιά που είχαν το ταλέντο να τις μαθαίνουν γρήγορα ήταν μεγάλο όφελος ώστε αργότερα να επιδοθούν σε ένα από αυτά σαν επάγγελμα ,και τα πρακτικά τμήματα που μας δίδασκαν ήταν άρτια εξοπλισμένα γι αυτό το σκοπό ,και ήταν:

- 1) Το Μηχανουργείο . Επισκεύαζε όλα τα γεωργικά μηχανήματα ,τρακτέρ, και αυτοκίνητα
- 2) Ο σταθμός παραγωγής ηλ. ενέργειας .Επισκεύασε ηλεκτρικά μηχανήματα συσκευές
- 3) Το Ξυλουργείο .Κατασκευή και επισκευή επίπλων και όλων των ξυλουργικών εργασ.
- 4) Το Βουστάσιο .Ζωοτροφία και παραγωγή γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων
- 5) Ο Λαχανόκηπος. Διδασκαλία παραγωγής λαχανικών και φρούτων .
- 6) Η μεγάλη καλλιέργεια . Γεωργοκαλλιέργεια με μηχανήματα
- 7) Ορνιθοτροφείο-Χοιροστάσιο .Παραγωγή αυγών, εκκολαπτήριο και αναπαραγωγή χοίρων
- 8) Υδραυλικά . Εκπαίδευση στην υδραυλική τέχνη.
- 9) Συνεργείο συντήρησης. Εκπαίδευση στη συντήρηση κτηρίων ,δρόμων ,υπονόμων κλπ.

AFS 1947. Picnic at the Mihaniona beach with Mrs House left, Periklis, Tasos, Nikos etc. Right Mr Spyropoulos, Karamatidis, Sinakos, Pantazis, etc. Standing Stoikos and Tsin-
gidis

- 1) Poularakis Kostas
- 2) Kolokotronis Tasos
- 3) Grigoriadis Christos

AFS main gate. 1945 .First year students. Diamantopoulos
Giannios, Istikoglou, Hatjimarkos and T. Kolokotronis

Ανω 1946-47 ,Εκδρομή στη Μηχανιώνα με την Διευθύντρια κ. Χάους . Κέντρο. Ο Κώστας Πουλαράκης, εγώ, και ο Χρήστος Γρηγοριάδης Κάτω 1945 στην είσοδο της σχολής όρθιοι Διαμαντόπουλος, Γιαννιός, Ιστίκογλου και Χατζημάρκος και εγώ

Αυτά τα εννέα τμήματα κάλυπταν σχεδόν αρκετά επαγγέλματα και κάθε 4 εβδομάδες αλλάζαμε τμήμα .Όλο το χρόνο τις πρωινές 4 ώρες είχαμε θεωρητικά μαθήματα και το απόγευμα 4 ώρες πρακτικά

Επιπρόσθετα ήταν τα μαθήματα σιροτροφίας (κουκούλια και το μετάξι) η Αμπελουργία και η Μελισσοκομία ήταν άκρως ενδιαφέροντα μαθήματα .

Η κοινή συμβίωση με το σύστημα που είχε η Σχολή μάθαινε στα παιδιά την πειθαρχία την άμιλλα και τον αλληλοσεβασμό .Τον σεβασμό στους καθηγητές και εκπαιδευτές .Την τήρηση της ατομικής καθαριότητας και υγιεινής ζωής και σεβασμό στο περιβάλλον που όλα συντελούσαν στη διαμόρφωση του χαρακτήρα μας .

Στις επόμενες σελίδες θα κάνω μία φωτογραφική ξεναγήσει για να σας δείξω μερικά μέρη της περίφημης σχολής μας και καμάρι της Θεσσαλονίκης .

ΠΡΩΤΟ ΕΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (1945-46)

Ο Σεπτέμβρης του 1945 ήταν μια καινούρια αφετηρία στη ζωή μου αλλά και των άλλων φίλων μου που επί τέλους θα πηγαίναμε ξανά σε σχολείο .Οι μητέρες μας ετοίμασαν τα ρούχα μας που όλα είχαν επάνω ραμμένα το αριθμό μας . Από τότε είχαμε αριθμοποιηθεί και εκτός από το όνομά μας ήμασταν και αριθμοί .Ο Φώτης είχε το 23 ,ο Νίκος το 40 και εγώ το 39.

Πάλι ο μπαμπάς του Νίκου μας πήγε στη σχολή με το αλογόκαρο και με την συνοδεία των μαμιάδων μας γιατί ήθελαν να δουν που θα μέναμε καταλάβαιναν ότι δεν θα μας είχαν πια μαζί τους και αυτό για κάθε μητέρα ήταν λίγο βαρύ . Όταν φτάσαμε είχαμε ειδική περιποίηση ,μας έδειξαν τους κοιτώνες μας τακτοποίησαν και μετά μας φιλοξένησαν να φάμε όλοι μαζί και με άλλους που είχαν καταφτάσει και κάναμε τις πρώτες γνωριμίες τρώγοντας .

Ο πρώτος χρόνος στην Αμερικανική Γεωργική Σχολή ήταν πολύ εντυπωσιακός. Ήταν ένα σχολείο τελείως διαφορετικό από τα γνωστά Δημοτικά και Γυμνάσια που είχα πάει κατά διαστήματα με διακοπές λόγω του πολέμου. Τώρα έβλεπα ένα σχολείο με ωραίο περιβάλλον και άρτια καταρτισμένο με κτίρια ωραία δρόμους κήπους και πρακτικά εκπαιδευτήρια, γήπεδο και πισίνα μεγάλη δίπλα με μπάσκετ μπολ και άλλα μέσα που οι λίγες φωτογραφίες που έχω βάλει λένε πολλά.

Οι παιδικοί μου φίλοι ο Νίκος Χατζημάρκος και ο Φώτης Διαμαντόπουλος πάλι μαζί και σ' αυτό το σχολείο αλλά αυτή τη φορά με καλύτερες συνθήκες .πολλές ώρες μαζί ,πολλές συζητήσεις και πολλά σχέδια και όνειρα κάναμε και οι τρεις τότε στα 17 μας νεανικά χρόνια . Η γνωριμία μας με τα άλλα παιδιά ήταν κι αυτή άλλη εμπειρία .Σε λίγες μέρες είμασταν όλοι φίλοι και νιώθαμε σαν να ήμασταν από μία οικογένεια .Μέναμε σε έναν κοιτώνα όλοι και οι κανονισμοί λειτουργούσαν με στρατιωτική ακρίβεια .Πηγαίναμε στο κρεβάτι στις 10 και στις 10.30 ο μπάρμπα Κυριάκος ο επιτηρητής έσβηνε τα φώτα και έπρεπε να επικρατεί η ησυχία . Το πρωί στις 6 είχαμε το εγερτήριο και το υποχρεωτικό ντους και αρκετοί που ήταν μεγαλύτεροί μας ήθελαν και ξύρισμα. Αυτό το ντους για όλους μας ήταν κάτι το καινούριο και το πιο απολαυστικό και εδώ που τα λέμε εκείνο τον καιρό κανένα σπίτι στην επαρχία αλλά και στις μεγάλες πόλεις δεν είχε αυτή την ευκολία στο σπίτι του παρ' όλο που το νερό ήταν άφθονο και τζάμπα .Πλενόμασταν στη σκάφη που δεν ήταν και εύκολο πράγμα και μια φορά την εβδομάδα

Στις 7 το πρωί είχαμε το μπρέκφαστ και ήταν η πρώτη Αγγλική λέξη που μάθαμε και η καλλίτερη. Αυγά με μπέϊγκον και με μπέϊκ μπίνς και ρόφημα γάλα με κακάο και μπόλικο ψωμί μπουράτο και όλα ήταν νόστιμα και δεν μπορούσαν να μας χορτάσουν .

Στις 8 πηγαίναμε στη τάξη για τα μαθήματα μας μέχρι τις 12 αλλά η διδακτέα ύλη δεν ήταν ίδια όπως των Γυμνασίων .Εκτός από τα Ελληνικά, τα μαθηματικά και τα θρησκευτικά. είχαμε τα Αγγλικά, χημεία, γεωργία, κηπουρική, αμπελοκομία, μελισσοκομία, σιροτροφία και γενικά οτιδήποτε σχετιζόταν με την γεωπονία .

Από τις 12-1μμ είχαμε το μεσημεριανό και από τις 1-5 πρακτική εξάσκηση στα διάφορα τμήματα πάντα ντυμένοι με τις φόρμες εργασίας .

Στις 6 είχαμε το δείπνο και μετά μέχρι τις 8 ελεύθερο χρόνο για παιχνίδια και ότι άλλο ήθελε ο καθένας ,και από τις 8-10 πηγαίναμε πάλι στη τάξη και είχαμε υποχρεωτική μελέτη των μαθημάτων υπό την επιτήρηση του κυρίου Σαφακόπουλου ή άλλου καθηγητή που συνήθως έμεναν μέσα στον οικισμό της σχολής και στις 10 το βράδυ πηγαίναμε για ύπνο και αυτός ήταν ο κύκλος του 24ώρου.

Τα Σάββατα ήταν αφιερωμένα στα σπορ και στη ψυχαγωγία, Είχαμε μαθήματα χορού μαθήματα μουσικής και άλλες εκδηλώσεις και παιχνίδια με τη συμμετοχή και των κοριτσιών της οικοκυρικής σχολής ,και αυτό το περιμέναμε όλοι μας να δούμε τα κορίτσια και λίγο να φλερτάρουμε μόνο διότι και τα δύο ιδρύματα ήταν αυστηρά και δεν επέτρεπαν να έχουμε άλλες σχέσεις και επαφές .

Τις Κυριακές .Το πρωί είχαμε Ορθόδοξη Εκκλησία που τότε ήταν μέσα στο μεγάλο κτίριο και πάνω στη σοφίτα και ήταν αρκετά μεγάλη ,ερχόντουσαν και τα κορίτσια να συνλειτουργηθούν για μία ώρα και η ψαλμωδία ήταν μαζική για να μαθαίνουμε και τους ψαλμούς .Το ίδιο βράδυ στις 8 είχαμε την λειτουργία της Ευαγγελικής εκκλησία που οι ιδρυτές της σχολής ανήκαν σ' αυτήν και στις δύο λειτουργίες συμμετείχαν όλοι το και υπήρχε αρμονική συνύπαρξη και αλληλοσεβασμός.

Η τελευταία Πέμπτη του Νοέμβρη είναι πολύ σπουδαία μέρα για τους Αμερικάνους, γιορτάζουν την ημέρα των Ευχαριστιών .Είναι μία μέρα αφιερωμένη στη μνήμη των προσκυνητών .Αυτοί οι άνθρωποι για να αποφύγουν τους διωγμούς στην Αγγλία έφυγαν πρώτα στην Ολλανδία αλλά όταν είδαν ότι θα αφομοιωθούν και θα χάσουν την ταυτότητά τους αποφάσισαν να φύγουν για την Νέα Χώρα .την Αμερική .Όλοι κι όλοι ήταν 110 άτομα και το 1610 σαλπάρανε και μετά από 65 μέρες φτάσανε στην Ν Υόρκη. Οι 44 μόνο ήταν θρήσκοι και οι 66 «επαναστάτες» αλλά συμβιβάστηκαν να συζησουν αρμονικά και τελικά εγκαταστάθηκαν στο Πλύμουθ και ασχοληθήκανε με την καλλιέργεια κυρίως καλαμποκιού .Για τα αγαθά που τους έδινε η γη καθιέρωσαν να γιορτάζουν στο τέλος της σοδιάς που για πρώτη φορά ήταν στις 29 Νοεμβρίου .Το 1817 εφαρμόστηκε η γιορτή των Ευχαριστιών σε αρκετές πολιτείες αλλά το 1863 ο Πρόεδρος Αμπραχάμ Λίνκολν όρισε η γιορτή αυτή να γιορτάζεται την τελευταία Πέμπτη του Νοέμβρη και να είναι αργία . Η γιορτή αυτή φέρνει τους συγγενείς και τις οικογένειες μαζί στο οικογενειακό τραπέζι και είναι σαν μέρα συμφιλίωσης .

Την γιορτή αυτή την γιορτάζαμε με μεγαλοπρέπεια και στην ΑΓΣ .Ο κύριος και η κυρία Χάους καλούσαν πολλούς επισήμους από την Θεσσαλονίκη .Τον Αμερικανό πρόξενο ,τον Άγγλο και άλλους επιχειρηματίες, τον Δήμαρχο, όλους με τις οικογένειές τους και τον Δεσπότη με μερικούς παπάδες αλλά οι πόρτες ήταν ανοιχτές και για τους γονείς μας αλλά και συγγενείς για να συνεορτάσουν μαζί μας . Έσφαζαν κούρκους που τους έτρεφαν στη Σχολή για το σκοπό αυτό και τα καλοψήνανε με μεγάλο μεράκι είχαν

άφθονα ποτά, γλυκά και φρούτα. Μετά είχαμε διάφορες εκδηλώσεις με τραγούδια χορούς και παιχνίδια .

Οι πρώτες μέρες της σχολικής χρονιάς ήταν γεμάτες με εκδηλώσεις και αμέσως κάναμε ετοιμασίες και για τα Χριστούγεννα αφού οι Αμερικάνοι την γιορτή αυτή την γιορτάζουν με περισσότερη αφοσίωση και στολίζουν δένδρα με δώρα και αίθουσες με πολλούς Αη-Βασίληδες . Η κυρία Χάους δε, που έπαιζε το πιάνο μας μάθαινε να ψέλνουμε τα κάρολς . Κάθε τι που κάναμε και βλέπαμε ήταν καινούριο για μας και μας ενθουσίαζε .

Τα παιδιά, από τις πρώτες μέρες της γνωριμίας αρχίσαμε να επιλέγουμε τις παρέες μας και φυσικό ήταν να είναι ανάλογα με την εμφάνιση ,την συμπεριφορά ,τη μόρφωση και κοινωνική κατάρτιση και το χαρακτήρα και να ταιριάζουμε μεταξύ μας αλλά αυτό δεν σήμαινε ότι περιφρονούσαμε τους άλλους συμμαθητές μας διότι όλοι συζούσαμε και συνεργαζόμασταν σαν μία οικογένεια 24 ώρες την ημέρα στη τάξη, στη δουλειά, στα παιχνίδια στο φαΐ και στον ύπνο.

Από τα 54 παιδιά που ήταν όλα καλά ένας μόνο ξεχώριζε που ήταν φίλος και στενά συνδεδεμένος με όλους μας .Αυτός ήταν ο Ανδρέα Καραμανλής από το Άδενδρο αλλά η οικογένειά του έμενε στη Θεσσαλονίκη και ο πατέρας του είχε λεωφορεία συγκοινωνίας στη πόλη και ήταν αρκετά ευκατάστατοι .Ο Αντρέας ήταν κοντός και αθλητικός τύπος έξυπνος με θρακιώτικη προφορά αλλά δεν του άρεσαν τα μαθήματα και ιδίως τα Αγγλικά δεν μπορούσε να τα χωνέψει .Μία Κυριακή μετά την εκκλησία κάναμε βόλτα και έξω από το σπίτι ενός αμερικανού έπαιζαν τα δύο μικρά κοριτσάκια τους και μιλούσαν . Σταμάτησε ο Ανδρέας και τα άκουγε που μιλούσαν τόσο άνετα τη γλώσσα τους και τα καμάρωνε .Και μετά λει σε μας με απορία «Για δες ρε μια σταλιά μπάσταρδα και μιλάν φαρσί τα Αγγλικά, και εγώ ακόμα δεν μπορώ να μάθω τι θα πει benefit».Αυτή η λέξη του έκανε εντύπωση και κάθε λίγο και λιγάκι την έλεγε και μετά ρωτούσε «Τι θα πει ρε μπένεφιτ ;»

Ένα άλλο που έκανε ήταν που είχε δώσει σε όλους μας παρατσούκλια που με την κρίση του το παρατσούκλι που έδινε ταίριαζε απόλυτα και ήταν ανάλογα με την εμφάνισή του τις γνώσεις του και την καταγωγή του κλπ. Για παράδειγμα θα πω μόνο εμάς τους τρεις χωριανούς .

Εμένα με βάπτισε (Παχύδερμο) διότι ήμουν λίγο παχουλότερος αλλά και πολύ υπομονητικός.

Τον Νίκο τον βάπτισε Γυφτοπρόξενο διότι ήταν μελαψός και είχε χρυσό δόντι.

Τον Φώτη τον βάπτισε και τον φωνάζαμε (Υπεράνω) γιατί όταν κάναμε ντους παρατήρησε ότι αυτός την είχε από όλους τους άλλους τη μεγαλύτερη τσουτσού .Επίσης επειδή ήταν και λίγο ερωτιάρης και ερωτεύτηκε αμέσως μία από την οικοκυρική που την έλεγαν Σίδνεη(Βαφτισιμιά του κ. Λοκ) τον φωνάζαμε και Σίδνεη. Αλλά μερικά παιδιά τη γλίτωσαν διότι δεν βρήκε τίποτα που να τους ενοχοποιεί για να τους δώσει παρατσούκλι . Αυτόν τον ονομάσαμε όλοι(Νονό)

Τον πρώτο χρόνο μάθαμε αρκετά πράγματα και προ παντός λίγα γράμματα .Ο καθηγητής των Ελληνικών κ. Γεώργιο. Δήμου ήταν πολύ καλός φιλόλογος και προσπαθούσε ότι δίδασκε να τα καταλαβαίνουμε όλοι και τα έλεγε απλά .και έπαιρνα 18. Επίσης ήταν και ψάλτης και ιεροκήρυκας και δίδασκε θρησκευτικά στα οποία δεν ήμουν τόσο καλός γιατί πολλές φορές αυτά που έλεγε δεν τα πίστευα και είχαμε διαφωνίες ,παρ' όλα αυτά με βαθμολογούσε με 19.

Ο κ. Θ. Βουδούρογλου μας έκανε μαθηματικά. Αυτά μ' άρεσαν πολύ ήμουν καλός και έπαιρνα μέχρι και 18 που ήταν καλός βαθμός.

Ο κ. Δημ. Χατζής που ήταν πρώην μαθητής της Σχολής και σπούδασε στις ΗΠΑ μας δίδασκε Χημεία, Γεωργία, και Υγιεινή, σ' αυτά ήμουν καλός και έπαιρνα 17

Ο κ. Πιρίνος ήταν ειδικός στην Αμπελουργία και ο κ. Γαζής στη Σηροτροφία και Μελισσοκομία και με βαθμολογούσε 10 και 15 στη Φυτολογία 19 αλλά στη Δενδροκομία και Λαχανοκομία 14.

Στα Αγγλικά που μας τα δίδασκε η κυρία Χάους ήμουν καλός και μου άρεσαν και έπαιρνα 19

Όσο για τα πρακτικά μαθήματα ήμουν και εκεί καλός και με βαθμολογούσαν από 16-17-18 και συνκαταλεγόμουν με τα κατώτερα και των αριστούχων. Τα παιδιά που αποτελούσαν εξαίρεση και έπαιρναν άριστα στα μαθήματα ήταν, ο Γρηγοριάδης, Κουλαουζίδης, Τσιγκίδης, Στοϊδης, Δάφτσιος, Πετρίδης και Σαμανίδης.

Από τα παιδιά αυτά ο Γρηγοριάδης έγινε μεγαλέμπορος ξυλείας και χορηγός της Σχολής. Ο Κουλαουζίδης έγινε Διευθυντής Εκπαίδευσης της ΑΓΣ. Ο Τσιγκίδης έφυγε τον τέταρτο χρόνο και (θα επανέλθω σ' αυτόν αργότερα). Ο Στοϊδης σπούδασε στις ΗΠΑ και έγινε πρόεδρος της Αποθεματικής τράπεζας των ΗΠΑ στην Βιρτζίνια. Ο Δάφτσιος σπούδασε Αιματολόγος και ήταν καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Ανν Άρμπορ στο Μίτσιγκαν. Ο δε Πετρίδης έγινε ξενοδόχος έχτισε στον Πλαταμώνα το μεγαλύτερο ξενοδοχείο επτακοσίων κλινών (Ο Πλαταμών) και ήταν πετυχημένος επιχειρηματίας και σε άλλες επιχειρήσεις.

Εδώ βλέπουμε ότι παρ' όλο που η Σχολή εκπαίδευε παιδιά για να επιστρέψουν στα χωριά τους να εργαστούν στα κτήματα και να διδάξουν και τους συντοπίτες τους βελτιωμένες μεθόδους καλλιέργειας κανένας απ' αυτούς αλλά και πολλά άλλα παιδιά δεν το έκαναν αυτό, ίσως διότι όπως ανέφερα και πιο μπροστά το επάγγελμα του γεωργού στην Ελλάδα ήταν πολύ υποτιμημένο και δεν υποστηριζόταν από το κράτος, αλλά ορισμένα παιδιά που είχαν μεγάλα κτήματα και επιδόθηκαν στη συστηματική καλλιέργεια των αγρών τους ή της κτηνοτροφίας, πτηνοτροφία και ότι άλλο είχε πέραση τότε προόδευαν κι αυτοί.

Τώρα όσο για τα μαθήματα ωδικής, χορού, και στα σπορ δεν μας βαθμολογούσαν αλλά σε όλα ανακατευόμουν και ήμουν καλός και είχα πρωτεύοντα ρόλο ιδίως στο ποδόσφαιρο. Όλα αυτά βέβαια τελείωναν κατά τα τέλη του Ιουνίου που τελείωνε και η σχολική χρονιά και τα παιδιά πήγαιναν στα σπίτια τους. Αρκετά όμως από τα παιδιά δεν μπορούσαν τότε να πάνε στα σπίτια τους λόγω του εμφύλιου πολέμου που τα χωριά τους είτε κατέχονταν από τους αντάρτες ή είχαν εγκαταλειφθεί και καταστραφεί, έτσι μερικά παιδιά έμεναν στη σχολή και δούλευαν εκεί, και μερικά ερχόντουσαν στο χωριό μας και δούλευαν στους λαχανόκηπους για να βγάλουν λίγο χαρτζιλίκι. Τα παιδιά που προτιμούσαν το χωριό μας ήταν ο Χρήστος Γρηγοριάδης, ο Γεώργιος Πετρίδης και ο Γιάννης Στοϊδης που τους έδινε δουλειά και στέγη ο Πατέρας του Νίκου Χατζημάρκου. Έτσι το καλοκαίρι είχαμε καλή παρέα πήγαινα κι εγώ κάπου κάπου να δουλέψω όταν είχαν μεγάλη ανάγκη, αλλά περισσότερο με χρειαζόταν ο πατέρας μου να τον βοηθώ στο καφενείο που πάντα είχε δουλειά.

Έτσι ο πρώτος χρόνος πέρασε τόσο γρήγορα που με ανυπομονησία περιμέναμε πότε θα έρθει ο καιρός να ξαναπάμε στο σχολείο που τόσο είχαμε αγαπήσει.

Την περίοδο του καλοκαιριού τα Σαββατοκύριακα ερχόταν στο κτήμα του Νίκου και ο καθηγητής μας κ. Δήμου με την γυναίκα του εκδρομή και απολάμβανε τα φρέσκα ροδάκινα, τα καίσια και τα σύκα κάτω από τα σκιερά δένδρα και το κρύο νερό που έβγαζε το μωτέρ από το πηγάδι για να ποτίσουν τον λαχανόκηπό τους. Τα πάντα ήταν άφθονα, φρέσκα και νόστιμα και ο τρόπος ήταν σωστός παράδεισος γιατί αυτοί οι

πρόσφυγες δούλεψαν με ζήλο και μεράκι και μετατρέψαν τους βαλτότοπους σε έφορους μπαξέδες που προμήθευαν λαχανικά και φρούτα όχι μόνο την Θεσσαλονίκη αλλά και την Αθήνα ακόμα με τα νόστιμα φράουλα του Θανάση Χατζημάρκου .

Θα πρέπει να πω εδώ ότι ο Γρηγοριάδης ήταν θύμα πολέμου .Ο πατέρας του που ήταν γραμματέας της κοινότητας του Άδενδρου δολοφονήθηκε από τους αντάρτες ,επίσης και ο πατέρας του Στοϊδή στο χωριό του στις Μουριές είχε την ίδια ατυχία έτσι τα παιδιά αυτά είχαν και κάποιο ψυχικό τραύμα .Ο δε Πετρίδης, είχαν περί τα 40 στρέμματα οπωρώνα με μηλιές επάνω στην παραλία του χωριού τους στον Πλαταμώνα αλλά με τον πόλεμο δεν καλλιεργήθηκε κανονικά , καταστράφηκε και δεν είχαν τα μέσα και τα χρήματα να τον ξανακαλλιεργήσουν γι αυτό και δεν πηγαίνανε στα χωριά τους και το κτήμα τότε το θεωρούσαν άχρηστο .

Όλα τα παιδιά που ήρθαν την πρώτη χρονιά τα περισσότερα ήταν πάνω από 16 ετών και ένα ή δύο που ήταν από τα μέρη της Θράκης είχαν λάβει μέρος και σε μάχες κατά των Βουλγάρων και λίγο ή πολύ όλα τα παιδιά είχαν και κάποια πολιτική απόχρωση και ιδεολογία και πολλές φορές όταν ανοίγανε πολιτικές συζητήσεις δημιουργούσαν προβλήματα και αντιπαραθέσεις και αντιπάθειες που εμπόδιζαν την ομαλή συμβίωση αλλά οι κανονισμοί της σχολής ήταν αυστηροί και στις ακραίες περιπτώσεις μπορούσαν να αποβάλουν τους ταραξίες ,έτσι οι πολιτικές συζητήσεις ήταν απαγορευμένες και δεν γινόντουσαν μπροστά στους καθηγητές ή στο προσωπικό. ο Πετρίδης (Σουρής) ήταν αριστερών φρονημάτων ήξερε πολλά ποιήματα και αντάρτικα τραγούδια και πολύ καλά την κομμουνιστική θεωρία αλλά πολλές φορές έκανε και τον εθνικιστή ήθελε τον βασιλιά και όλους τους μπερδευε και δεν ήξερε κανείς τι πραγματικά ήταν .

Ο Νίκος κι εγώ δεν ήμασταν πολιτικοποιημένοι αλλά αφού οι γονείς μας ήταν Βενιζελικοί και εμείς λέγαμε ήμασταν ο, τι ήταν και οι γονείς μας αλλά δεν ήμασταν βασιλικοί ούτε και κομμουνιστές όταν όμως ήρθαν οι αντάρτες μετά την κατοχή κάναμε ο, τι λέγανε αυτοί για να μη μας πάρει ο διάβολος , όπως τον Καβαλιέρο τον Κόνιαλη και άλλους. Ο Φώτης διάβαζε πολύ την <Μακεδονία>ήταν καλός πολιτικάντης και συζητητής, τα μάθαινε από τον πατέρα του που ήταν αρκετά μορφωμένος και είχε διατελέσει πρόεδρος της κοινότητας και στο καφενείο τους που ήταν σαν πολιτικό γραφείο, όλη την ημέρα μιλούσαν αυτά και ήξερε αρκετά..

ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΤΟΣ

1946-47

Τον Σεπτέμβριο όταν γυρίσαμε πίσω στη σχολή για τη δεύτερη χρονιά δεν είμαστε 54 παιδιά γιατί, μερικά παιδιά δεν παρουσιάστηκαν να συνεχίσουν για πολλούς και διάφορους λόγους αλλά ήρθαν άλλα 50 καινούρια κατά λίγα χρόνια μικρότερα από εμάς που είχαν τελειώσει το δημοτικό σχολείο και προερχόντουσαν από την επαρχία και από όλα τα μέρη της Ελλάδας .Εκτός βέβαια από τους μαθητές είχαμε και καμιά εκατοσταριά Αμερικανούς αξιωματικούς και στρατιώτες σαν επισκέπτες οι οποίοι είχαν έρθει ως παρατηρητές για το δημοψήφισμα ως προς την επαναφορά του βασιλιά ή όχι ,και είχαν καταλάβει τις γερμανικές παράγκες που υπήρχαν στα πάρκα της σχολής .Έτσι είχαμε μεγάλη κίνηση .Είχαν πολλά αυτοκίνητα τζιπ και $\frac{3}{4}$ για να κινούνται σε όλη τη Μακεδονία και άλλα μέρη .Αυτοί δεν μας εμπόδιζαν, εμείς αρχίσαμε κανονικά τα

μαθήματα με 4-5 λιγότερους στη τάξη μας και σχεδόν τα ίδια μαθήματα αλλά πιο προχωρημένα .

Τα πρακτικά τμήματα είχαν εφοδιαστεί με καινούρια τρακτέρ<Φάρμαλ>που είχαν λαστιχένιους τροχούς και μας μάθαιναν τη χρήση τους ,επίσης έφεραν καινούριες ράτσες αγελάδων και χοίρων για να βελτιώσουν την παραγωγή .

Ο κύριος Λίτσας που ήταν διευθυντής εκπαίδευσης καλυτέρευσε τις αίθουσες διδασκαλίας και έφερε καινούριες ιδέες ψυχαγωγίας, ανεβάζαμε θεατρικά έργα ,οργάνωνε ποδοσφαιρικά ματς με το Αμερικανικό κολέγιο Ανατόλια και τα γύρω χωριά και κάπου κάπου εκδρομές στα γύρω χωριά .Επίσης ήταν και η χρονιά που άρχισε ο κ. Χάους να κατασκευάζει ημικυκλικές κερκίδες κοντά στο γήπεδο για πολλαπλές χρήσεις ,για παρακολούθηση παρελάσεων, παραστάσεων, βόλει, μπάσκετ κλπ και ήταν ωραίο κατασκευασμένο από ελαφρόπετρα του Χορτιάτη .

Ο δεύτερος χρόνος τελείωσε με πανηγυρισμούς και ήταν καλλίτερος από τον πρώτο γι αυτούς που μπορούσαν να πάνε στα σπίτια τους .Έτσι και φέτος είχαμε παρέα τα ίδια παιδιά πάλι στο χωριό φιλοξενούμενοι από τον Μπάρμπα Θανάση Χατζημάρκο.

ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΕΤΟΣ

1947-48

Το τρίτο έτος ήταν καλό διότι είχαμε τελειώσει το ήμισυ της τετραετούς φοίτησής μας και με χαρά αρχίζαμε να τελειώσουμε και τα υπόλοιπα δύο χρόνια .Είχαμε μεγαλώσει πια ήμασταν 17,18,19 χρονών όλοι είχαμε τη σκέψη τι δουλειά θα κάνουμε όταν τον άλλο χρόνο τελειώσουμε το σχολείο διότι μετά θα ακολουθούσε το στρατιωτικό . Τότε η κατάσταση ήταν χειρότερη διότι ο εμφύλιος πόλεμος είχε πάρει μεγάλες διαστάσεις και δεν υπήρχε μέρος στη χώρα μας που να μη σκότωνε ο ένας τον άλλον όχι μόνο επάνω στα βουνά και στα χωριά αλλά και μέσα στις πόλεις

Ένα άλλο πράγμα που απασχολούσε πολλά παιδιά ήταν ότι το απολυτήριο της σχολής δεν ήταν ισότιμο του γυμνασίου και δεν ήταν αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Παιδείας για να μπορέσει κάποιος να συνεχίσει το γυμνάσιο κάπου αλλού. Γιατί όπως είπα, αυτοί που είχαν κτήματά δεν είχαν πρόβλημα αλλά όσοι δεν είχαν τους προβλημάτιζε αν τελειώνοντας θα έβρισκαν κάποια απασχόληση .Έτσι την τρίτη χρονιά δεν ήρθαν πάλι αρκετά παιδιά ,όπως ο φίλος μας ο Φώτης ο Καραμανλής και άλλοι καμιά δεκαριά που δεν ήταν ευχάριστο τόσο για τη σχολή όσο και για μας που επηρέαζε κατά κάποιο τρόπο το ηθικό μας .

Στην τρίτη χρονιά προστέθηκαν άλλα 50 παιδιά όπως ήταν το πρόγραμμα και το σχολείο άρχισε να επανέρχεται στο κανονικό ρυθμό λειτουργίας να έχει 4 τάξεις αλλά αυτό θα γινόταν την επόμενη χρονιά. Τώρα εμείς σαν πρώτοι, μετά τον πόλεμο ,τριτοετείς και μεγαλύτεροι σε ηλικία είχαμε κάποιο πρωτεύοντα ρόλο ιδίως στα πρακτικά τμήματα .Είχαμε μαζί μας τους μικρότερους «τα μικράκια» που δούλευαν στο πλευρό μας και τους δείχναμε από την δική μας πείρα πως και τι να κάνουν και είχαμε κάπως το ρόλο του εκπαιδευτή. Στα θεωρητικά μαθήματα προστέθηκαν και άλλοι καθηγητές άλλοι σαν έκτακτοι και άλλοι μόνιμα .

Η χρονιά κύλησε ομαλά εμπλουτίζοντας τις γνώσεις μας περισσότερο μέσα στην τάξη και στα πρακτικά τμήματα αλλά και στη κοινωνική μας συμπεριφορά ,από παιδιά που ήμασταν περνούσαμε στην άλλη φάση της ζωής, της ενηλικίωσης, της υπευθυνότητας και των αποφάσεων.

Η χρονιά τελείωσε με μεγάλες γιορτές και παρελάσεις μαθητών και μαθητριών με την φιλαρμονική της Θεσσαλονίκης , πλωτά συρόμενα από άλογα που απεικόνιζαν αναπαραστάσεις της αγροτικής ζωής με απαγγελίες λόγων και ποιημάτων από τους μαθητές που ήταν μια χρονιά που δεν θα τη ξεχάσω. Έτσι τελείωσε η χρονιά αισίως για πολλούς και πήγαμε στα σπίτια μας για να συνεχίσουμε εκεί τις δουλειές του καλοκαιριού στα δικά μας κτήματα .

Αυτή η χρονιά του 1948 ήταν χειρότερη από πέρσι, σχετικά με τον εμφύλιο .Τα παιδιά πάλι φέτος ήρθαν να περάσουν τον κίνδυνο δουλεύοντας στο χωριό αλλά ήρθαν και εκατοντάδες άλλοι πρόσφυγες από εμπόλεμες περιοχές γιατί ήταν το πιο ασφαλές μέρος και είχαν άφθονη εργασία στους λαχανόκηπους και στα χωράφια

Συνάντησα τον Φώτη ο οποίος δούλευε στο λεωφορείο του γαμπρού του Παναγιώτη Μαυρίδη σαν εισπράκτορας και μου είπε ότι ο γαμπρός του έχει «μέσα» στο Επιτελείο (αλλά και πού δεν είχε) και θα τον τακτοποιούσε να εισαχθεί στη Σχολή Τεχνιτών του Τεχνικό Σώμα Στρατού στην Αθήνα για πέντε χρόνια ως εθελοντής με την προοπτική μονιμοποίησης για καριέρα στο στρατό και μου πρότεινε να πάμε μαζί. Μιλήσαμε και με τον Παναγιώτη ο οποίος μας είπε ότι οι θέσεις είναι έμμισθες και δεν έπρεπε να χάσουμε την ευκαιρία αυτή να αποκτήσουμε και ένα επάγγελμα τεχνίτη με δίπλωμα αναγνωρισμένο και από το κράτος Η πρόταση ήταν πολύ ελκυστικοί και δεν υπήρχαν πολλά περιθώρια χρόνου .Το συζήτησα με τους γονείς μου και τους είπα ότι αν πάω ακόμα ένα χρόνο στην ΑΓΣ να τελειώσω θα πάρω μία βεβαίωση που δεν είναι ούτε ισότιμη του γυμνασίου, μετά θα είμαι σε ηλικία στρατεύσιμη και δεν θα έχω επιλογή σε ποίο σώμα και κλάδο να υπηρετήσω ενώ τώρα κάνω επιλογή εγώ να μάθω μηχανικός αυτοκινήτων και μάλιστα με μισθό από την πρώτη μέρα και να μείνω μόνιμος αν θα μου άρεσε το στράτευμα . Λοιπόν η απόφαση ήταν ομόφωνη και μου έδωσαν το πράσινο φως να κάνω αυτό που νόμιζα ότι ήταν πιο καλό για το μέλλον μου . Πήγα στον Φώτη και του είπα «ρε Φώτη από παιδιά μαζί, στη Βέροια μαζί, στο γυμνάσιο μαζί, στη ΑΓΣ μαζί άντε και στο στρατό μαζί να δούμε τι θα γίνει . Και αργότερα στην Αυστραλία για λίγο μαζί. Άντε πες τον Παναγιώτη να βάλει μπρος αμέσως ,τόρα.

ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Μερικά από τα αγροτικά και άλλα τραγούδια που τραγουδούσαμε στις εκδηλώσεις μας ήταν:

ΤΑ ΧΩΡΙΑΤΟΠΟΥΛΑ

(αγόρια και κορίτσια)

Είμαστε εμείς τα τιμημένα χωριατόπουλα

Πρώτα εις το χορό και πρώτα στο τραγούδι

σα δε δουλεύουμε γλεντούμε κι' είν η νιότη μας
αέρας, φως ζωή, χαρά σωστό λουλούδι.

(τα αγόρια)

Είμαστε εμείς που σκάβομε σπέρνουμε και θερίζουμε

μέσα στον ήλιο στη βροχή στην παγωνιά στο χιόνι.

κλαδεύουμε φυτεύουμε τρυγούμε και ποτίζουμε

και σαν παιδιά χαιρόμαστε γιορτή σαν ξημερώνει.

Είμαστε εμείς τα τιμημένα χωριατόπουλα κ λ π

(τα κορίτσια)

Είμαστε εμείς που πλένουμε κι υφαίνουμε στον αργαλειό
τη προίκα μας που τη θωρεί ο νιος και καμαρώνει.
Είμαστε εμείς π' αρμέγουμε ζυμώνουμε και πλένουμε
Και σαν παιδιά χαιρόμαστε γιορτή σα ξημερώνει .

Είμαστε εμείς τα τιμημένα χωριατόπουλα κ λ π

.

Το «Πιστεύω του γεωργού» ήταν υποχρεωτικό να το ξέρουν όλοι οι πρωτοετείς μαθητές της ΑΓΣ

ΤΟ ΠΙΣΤΕΥΩ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΟΥ

ΠΙΣΤΕΥΩ: Στην Όμορφη ύπαιθρο και στη ζωή του αγρότη, στις ελπίδες του, στις φιλοδοξίες του και στη πίστη του, την ικανότητα του και τη δύναμή του να καλυτερέψει τη ζωή του και να φροντίσει για την ευτυχία εκείνων π' αγαπά.

ΠΙΣΤΕΥΩ: Στον Αγρότη ,που αποτελεί την ασφαλή άμυνα της πατρίδας ,την πηγή της ευημερίας της ,το λιμάνι της ασφάλειας της από κάθε εσωτερικό και εξωτερικό κίνδυνο.

ΠΙΣΤΕΥΩ: Στην ιερότητα της Αγροτικής Στέγης ,στην αγιότητα της αγάπης της Αρχόντισσας και στο γεγονός ότι το αγροτικό σπίτι αποτελεί το στερεό θεμέλιο για την ανάπτυξη πολιτισμένης, χαρούμενης και υγιεινής ζωής .

ΠΙΣΤΕΥΩ: Στο Αγροτόπαιδο και στην αγροτοπούλα ,στη σφοδρή τους επιθυμία να χρησιμοποιήσουν κάθε ευκαιρία να καλλιεργήσουν το πνεύμα τους ,ν' αποκτήσουν γερά σώματα, να δημιουργήσουν αγνές ψυχές και να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους όταν η Πατρίδα τους καλέσει .

ΠΙΣΤΕΥΩ: Στο σκοπό και στις επιδιώξεις των Μορφωτικών Συλλόγων ,στα Γεωργικά Σχολεία και Γεωργικά Ιδρύματα που προετοιμάζουν τους νέους για μια καλύτερη αγροτική ζωή .

ΠΙΣΤΕΥΩ: Στην Ορθόδοξη Ελληνική Εκκλησία που μας διδάσκει την αγάπη από τα βάθη της καρδιάς μας για μία τιμημένη ζωή.

ΠΙΣΤΕΥΩ: Στην Πατρίδα μου, την Αθάνατη Ελλάδα και είμαι υπερήφανος που είμαι Έλληνας και τιμημένο Α γ ρ ο τ ό π α ι δ ο .

Ο εύθυμος γεωργός

Κρατώ σφιχτά της γης τα μυστικά
 στα μπράτσα μου τα' ατσάλινα τα στιβαρά
 Η μάνα Γη τον ώριμο της καρπό
 μου δίνει και μ' ανέκφραστη μεθώ χαρά
 Μέστωσαν τα στάχυα κι' οι καρποί,
 Χαρά Θεού πλημμύρα στον αγρό,
 Στα χείλη πάντα προσευχή για το Θεό.
 Μητέρα Γη μονάχη προκοπή
 σκληρή δουλειά και καθαρή καρδιά
 και καύχημα μου στη ζωή η Α Γ Ρ Ο Τ Ι Κ Η

Το τραγούδι (Ο γεωργός) το τραγουδούσαμε σε ρυθμό βαλς

Ο γεωργός

- 1.Ακόμα γλυκοχάραμα με τον αυγερινό
 ολόφωτός που λάμπ' εκεί ψηλά στον ουρανό
 ξυπνάει μ' ελπίδες με χαρά να πάει στη δουλειά
 φιλόπονός κι' εργατικός ο γεωργός .

λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα λα
 λα λα λα λα λα λα λα λα λα ο γεωργός.

- 2.Ευθύς 'τοιμάζει τα' άροτρα τα βόδια, τα τσαπιά
 και όλη η φαμίλια του ξυπνάει για τη δουλειά
 κι' αμέσως βλέπεις ξεκινούν καβάλα, άλλοι περπατούν
 με γέλια πάνε με χαρά για τη δουλειά .

(το λα λα λά με σφύριγμα).....για τη δουλειά

- 3.Πηγαίνουν στα χωράφια τους. Στ' αμπέλια μακριά
 και όλη μέρα σκάβουνε ,δουλεύουν με καρδιά.
 Μικροί μεγάλοι, μια χαρά τους βλέπεις στη σειρά
 σαπ, τσαπ, κλαπ, κλαπ, τη γη γλεντούν και τραγουδούν

λα λα λα λα,.....και τραγουδούν

4. Το βράδυ πάλι με χαρά στο σπίτι τους γυρνούν
 γεροί και μ' όρεξη, χωρίς τους κόπους ν' αψηφούν .

Μ' ελπίδα πάντα το ψωμί το βγάζουνε με την τιμή
Δουλεύουν πάντα με χαρά και με καρδιά.

Το λα λα με σφύριγμακαι τραγουδούν

Το τραγούδι της εργασίας

(σε ρυθμό βαλς)

Εμπρός ας αρχίσουμε όλοι δουλειά ,μ' ανάλαφρη καρδιά .
Αυτή θα μας δώσει υγεία χαρά ,εμπρός για τη δουλειά .
Δούλεψε, δούλεψε γέλα πολύ, δίχως δουλειά είν' η ζήση πεζή
Δουλειά χαρά, δουλειά χαρά όλοι μαζί στη δουλειά .

Η δούλεψη κάνει γερά τα κορμιά ,κι' είναι υγεία χαρά .
Οι φίλοι γνωρίζονται μέσ' τη δουλειά, κι' είν' η φιλία χαρά .
Δούλεψε, δούλεψε γέλα πολύ δίχως δουλειά είν' η ζήση πεζή
Δουλειά χαρά, δουλειά χαρά όλοι μαζί στη δουλειά.

Τον ύμνο της Σχολής μας στα Αγγλικά το λέγαμε σε επίσημες
εκδηλώσεις και τις Κυριακές το βράδυ μετά την λειτουργία της
Ευαγγελικής εκκλησίας .

The American Farm School Song of Thessalonica

O, School of Macedonia, to Thee our song we raise
Beloved Alma Mater, accept our love and praise,
God's country lies before us and his smiling sky above
The fruitful vines the waving grain that prove His thoughtful love.

Chorus

Hail to Thee, Thessalonica
Macedonia's School, three cheers!
Our loyal love and service true,
We pledge through all these years,
Thessalonica, Thessalonica.
All hail three cheers.

Behind us old Hortiat, in power and strength holds sway.
Emblem of faith and justice our teacher day by day,
Below the sparkling waters of the bay look unafraid,
In to the deepest, bluest sky that god has ever made.

Across the Blue Aegean fair Olympus rises high,
A purple shadow dimly lined against the western sky.
And here are trained for service true,

The head, the heart, and hand,

Grace, B, House

Χορευτικά τραγούδια (Διαφόρων Ελληνικών χωρών)

Συρτός Μακεδονίτικος (τραγούδι Πυλαίας ή Καπουτσίδας)

Στον επάν' το μαχαλά παίζν' νταούλια και βιολιά (δισ)
Παίζν' νταούλια και βιολιά
Να χόρεψ' η νύφ' με τη πεθερά
Τρα λα λα λα λα με τη πεθερά .

Πάνω στ αλώνια και στα πετραλώνια (δισ)
Παις ο βασιλιάς τραγούδα με το γιοτ' μαζί (δισ)
Τρα λα λα λα λα με το γιγιότ μαζί .

Καιει ο φούρνος καιει, καιει και λαμπαδίζει (δισ)
Για να ψήσουμε τα κλίκια να τα φαι η νύφ'
Με την πεθερά.
Τρα λα λα λα λα με την πεθερά .

Κόκκινος πετεινός (χασάπικο)

Κόκκινος πετεινός λαλεί
μες την Αγία Παρασκευή
Μέσ' την Αγία Παρασκευή
κόρη κοιμάται μοναχή.

Κοιμάται κι' ονειρεύεται
έβλεπε πως παντρεύεται
Έβλεπε πως παντρεύεται
παίρνει νερό και νίβεται.

Ματούδια μου περδικλωτά
μη σε γελάσουν τα φλουριά
Μη σε γελάσουν τα φλουριά
κι' πάρτε γέρο με παιδιά .

Τον ύμνο της Σχολής μας στα Ελληνικά τον λέγαμε σε επίσημες
γιορτές .

Τα φώτα της γεωπονίας

Χαίρε κλεινή Γεωπονία θεά ωραία των τεχνών,
στηρίζουσα εσύ και μόνη τας τύχας όλων των Εθνών .
*

Ρεφρέν
Τα φώτα της Γεωπονίας είθε παντού να σκορπιστούν
παντού εις όλη την Ελλάδα οι γεωργοί να φωτιστούν .
*

Τιμή εις τον Διευθυντή μας που για τον Εθνικό σκοπό
μορφώνει νέους της υπαίθρου για της πατρίδας το καλό .
*

Ρεφρέν
Τα φώτα της Γεωπονίας.....κ.λ.π.

Τιμή εις τους καθηγητές μας όπου συμφώνως συντελούν
με ευχαρίστηση μεγάλη οι γνώσεις να διαδοθούν .

Ρεφρέν
Τα φώτα της Γεωπονίας.....κ.λ.π.

Το τραγούδι του χωρισμού το λέγαμε κάθε φορά στο τέλος του
σχολικού έτους όταν φεύγαμε για τα σπίτια μας .

Το τραγούδι του χωρισμού

Μήπως πρέπει να φύγουμε χωρίς ελπίδα πια
πως θα ξανανταμώσουμε και πάλι μια φορά .

Παλιό κι' ωραίο παρελθόν που ζήσαμε μαζί
θα μείνει ως παράδειγμα στην όλη μας ζωή.

Ρεφρέν
Όχι δεν χωριζόμαστε για πάντοτε παιδιά .
μα θα ξανανταμώσουμε και πάλι μια φορά

Και τώρα ας ενώσουμε τα χέρια όλοι μαζί
κι' αλυσίδας πλέξουμε αγάπης περισσή

Ρεφρέν

Και ο θεός αδιάκοπα μας βλέπει από ψηλά
θα μας ένωση κάποτε όλους μαζί ξανά .

Ιούνιος 1948

Όταν τελείωσε η σχολική περίοδος στην ΑΓΣ αποφάσισα να μη συνεχίσω την επόμενη χρονιά που ήταν και η τελευταία αλλά να καταταχτώ ως εθελοντής στο Τεχνικό Σώμα Στρατού για μία πενταετή θητεία για ν' αποκτήσω ένα τεχνικό επάγγελμα που θα μου έδινε καλύτερα εφόδια στη ζωή αλλά και με την προοπτική να μείνω μόνιμος στο στράτευμα και να κάνω καριέρα ως τεχνικός του Ελληνικού Στρατού που θα μπορούσα να προαχθώ μέχρι το βαθμό του συνταγματάρχη.

Η άλλη περίπτωση. Αν έμενα να τελειώσω και το τέταρτο έτος αμέσως μετά θα πήγαινα στο στρατό ως κληρωτός και η περίπτωση να με στείλουν στις πολεμικές επιχειρήσεις να σκοτώνω τα αδέρφια μας ήταν σίγουρη, γι αυτό προτίμησα να είμαι σε μη άμεση μάχιμη μονάδα του στρατεύματος.

Τάσος Προδρ. Κολοκοτρώνης

Ο στρατός κι εγώ

**** *******

1948-1953

***Αναμνήσεις, εμπειρίες και γνώμες από την
πενταετή εθελοντική θητεία μου στο
Σώμα Τεχνικών Υπηρεσιών
του Ελληνικού Στρατού***

~~~~~

ΜΕΛΒΟΥΡΝΗ-ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ 2008

Προλεγόμενα

Είναι γνωστό ότι ο μεγαλύτερος εργοδότης κάθε κράτους είναι γενικά οι ένοπλες δυνάμεις και ιδιαίτερα όταν βρίσκεται το κράτος σε εμπόλεμη περίοδο. Ξοδεύονται τεράστια ποσά είτε όταν είναι σε άμυνα ή επίθεση.

Το βιβλίο αυτό περιέχει μερικές μικρές και αληθινές ιστορίες με φωτογραφίες και περιγραφές από την πενταετή μου εθελοντική θητεία στο Τεχνικό Σώμα Στρατού κατά την περίοδο 1948-1953, που είναι και μέρος της αυτοβιογραφίας μου.

Δεν έχει λογοτεχνικά στολίδια γιατί δεν είμαι λογοτέχνης αλλά τεχνικός και καλλιτέχνης και η αφήγηση είναι γνήσια και φυσική όπως θα την έλεγα στα παιδιά μου και στα εγγόνια μου

Το 1940 ζούμε τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο και το 1941 την Γερμανική κατοχή που διήρκεσε μέχρι το 1944 με τραγικές συνέπειες.

Εκεί που χαρήκαμε λίγο που έληξε ο πόλεμος και θα είχαμε ειρήνη άρχισε ένας άλλος και πιο καταστρεπτικός για την πατρίδα μας πόλεμος «**Ο εμφύλιος πόλεμος**» που διήρκεσε περί τα πέντε χρόνια τραυματίζοντας τις ψυχές όλων των Ελλήνων που οι πληγές ακόμα δεν έχουν κλείσει.

Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος δεν μ' άφησε να τελειώσω ούτε την πέμπτη τάξη του δημοτικού σχολείου και μου στέρησε σχεδόν πέντε χρόνια από την στοιχειώδη μόρφωση. Όχι μόνο σε μένα αλλά και σε όλα τα παιδιά της χώρας μας.

Το 1945 είχα κλείσει σχεδόν τα 16 μου χρόνια όταν ξανάρχισα να πηγαίνω σχολείο στην πρώτη τάξη της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής της Θεσσαλονίκης που άρχισε να ξαναλειτουργεί. Για συμμαθητές μου θα είχα τώρα τους παιδικούς μου φίλους και χωριανούς τον Φώτη Διαμαντόπουλο και Νίκο Χατζημάρκο

Η χαρά μας ήταν απερίγραπτη που επί τέλους θα αρχίζαμε να μαθαίνουμε τα Ελληνικά γράμματα αλλά και το επάγγελμα του γεωργοτεχνίτη (γεωπόνου) έστω και μεγάλοι.

Η σχολή με τα Αμερικανικά πρότυπα ήταν η καλύτερη που υπήρχε στην Ελλάδα στο είδος της και ακόμα είναι αλλά την εποχή εκείνη δεν ήταν αναγνωρισμένη από το Υπουργείο Παιδείας σαν ισότιμο με τα Ελληνικά σχολεία και έτσι βόλευε τα παιδιά που οι γονείς τους είχαν μεγάλα κτήματα που θα επέστρεφαν να αξιοποιήσουν τα κτήματά τους για να είναι πιο παραγωγικά.

Το δεύτερο χρόνο αποσύρθηκε ο Φώτης διότι οι γονείς του δεν ήταν γεωργοί και δεν υπήρχε περίπτωση να εργαστεί σαν γεωργός και προτίμησε να δουλέψει σαν οδηγός στο λεωφορείο του γαμπρού του.

Τον τρίτο χρόνο αποσύρομαι κι εγώ και αποφασίζουμε μαζί με τον Φώτη να καταταχθούμε ως εθελοντές για μία πενταετία στο Τεχνικό Σώμα Στρατού στην Αθήνα για να αποκτήσουμε στη σχολή αυτή την ειδικότητα του μηχανικού οχημάτων πριν μας επιστρατεύσουν σαν κληρωτούς και μας στείλουν στις επιχειρήσεις να σκοτώνουμε τους άλλους Έλληνες που είχαν άλλα πολιτικά φρονήματα.

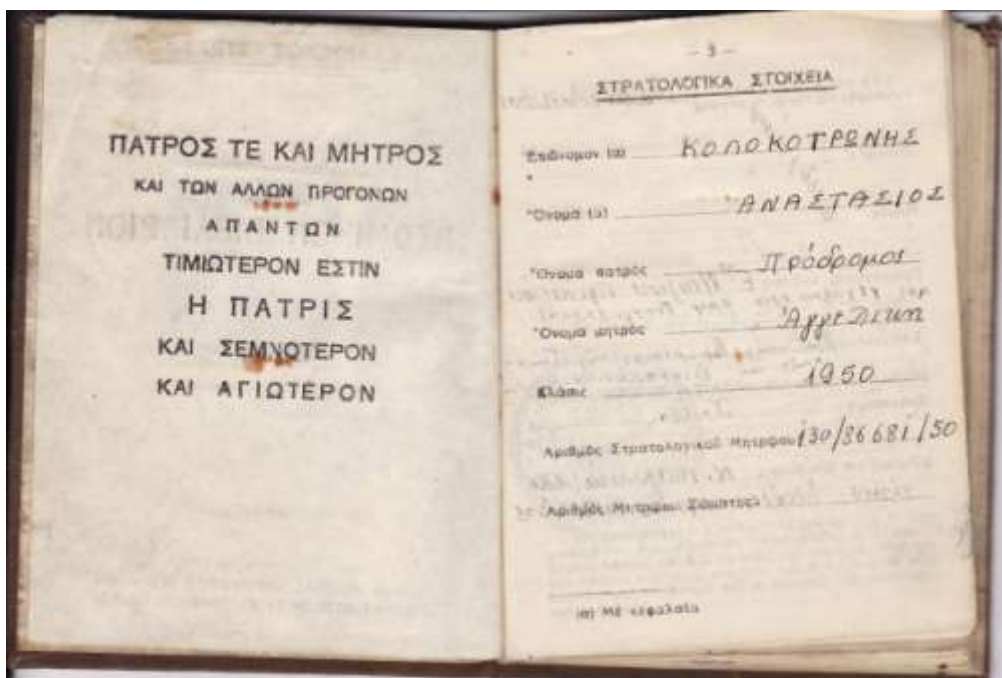
Ο Παναγιώτης Μαυρίδης, γαμπρός του Φώτη με τα **πολλά μέσα** και γνωριμίες συνέβαλε ώστε η εισαγωγή μας στο κλάδο αυτό να είναι κάπως εύκολη.

Για περιεχόμενα παραθέτω το ατομικό μου βιβλιάριο που είναι και σαν ημερολόγιο που καταγράφονται όλες οι μεταβολές κατά τη διάρκεια της ζωής μου στο στρατό.

Συγγνώμη το βιβλίο αυτό το γράφω κατ' ευθείαν στον υπολογιστή μου όπως έρχονται τα γεγονότα στην μνήμη μου και πιθανώς να υπάρχουν συντακτικά και ορθογραφικά λάθη.

Στο βιβλιάριο αυτό αναγράφονται όλες οι μεταβολές στο διάστημα της θητείας μου

Ωραίο το ρητό στη σελίδα επάνω αλλά θα έπρεπε να προστεθεί και το « ΤΕΚΝΩΝ» διότι σε κάθε πόλεμο υπηρετούν και πολλοί πατεράδες για τα τέκνα τους

ΙΟΥΝΙΟΣ 1948

Το σχολικό έτος είχε λήξει και οι μαθητές κάθε καλοκαίρι επέστρεφαν στα χωριά τους άλλοι για ανάπαυση και άλλοι να δουλέψουν στα κτήματά τους. Πολλά παιδιά όμως δεν μπορούσαν να πάνε στα χωριά τους λόγω του ανταρτοπόλεμου και αναγκαζόντουσαν να μείνουν στη σχολή και άλλοι να δουλέψουν στους λαχανόκηπους του χωριού μου στη Νέα Μαγνησία .

Θυμάμαι, όπως ο Γεώργιος Πετρίδης από τον Πλαταμώνα, ο Γιάννης Στοΐδης από τις Μουριές, ο Αρχιμήδης Κουλαουζίδης από τον Καταχά και ο Χρήστος Γρηγοριάδης που οι αντάρτες σκότωσαν τον πατέρα του δουλεύανε στο κτήμα του Θανάση Χατζημάρκου για λίγο χαρτζιλίκι, φαγητό , στέγη και περισσότερο για ασφάλεια.

Ιούνιος του 1948 με τους γονείς μου μπροστά στο καφενείο του πατέρα μου λίγες μέρες πριν καταταγώ στο στρατό. (Ετών 19)

Ενώ μέσα στις μεγάλες πόλεις υπήρχε κάποια τάξη, στην ύπαιθρο οι μάχες μεταξύ του στρατού και των δυνάμεων του ΕΛΑΣ μαίνονταν σε όλη την ηπειρωτική Ελλάδα με πολλά θύματα και από τις δύο πλευρές. Ήταν κάτι που ανησυχούσε τους γονείς και τα νέα παιδιά που ήταν στη στρατεύσιμη ηλικία που θα τους καλούσαν να πάρουν τα όπλα και να πολεμήσουν τα ίδια τους τα' αδέρφια για συμφέροντα ξένων δυνάμεων.

Από τις πρώτες μέρες των διακοπών μου σκεπτόμουν σοβαρά ότι κόντευα τα είκοσι μου χρόνια και γρήγορα θα περνούσα από την εξεταστική επιτροπή για να υπηρετήσω την κλάση μου. Σκεπτόμουν σοβαρά αν έπρεπε να πάω να τελειώσω και το τέταρτο έτος της Αμερικανική Σχολής ή να μη χάσω την ευκαιρία και να καταταγώ εθελοντής στο τεχνικό σώμα για πέντε χρόνια που θα ήμουν πιο ασφαλής και μακριά από τον πόλεμο..

Τόσο εγώ όσο και οι γονείς μου ήμασταν σε δίλημμα τι να κάνουμε .Εκείνοι σκεπτόντουσαν ότι θα με χάνανε για πέντε χρόνια που με είχαν και μοναχογιό αλλά εγώ ήθελα να δοκιμάσω την τύχη μου σε κάτι διαφορετικό με την ελπίδα να μάθω και μία τέχνη που θα μου εξασφάλιζε ένα καλύτερο μέλλον παρά να γίνω ήρωας ή να αφήσω τα κόκαλά μου πάνω στα βουνά του Βίτσι και Γράμμου.

Αφού συνεννοηθήκαμε με τον Φώτη αποφασίσαμε να υποβάλλουμε τα δικαιολογητικά μας με την ελπίδα και τη βοήθεια του Παναγιώτη να γίνουμε δεκτοί.

Τα στρατολογικά χαρτιά ο Παναγιώτης μας τα έβγαλε σα να τα είχε μέσα στη τσέπη του γνώριζε τους πάντες και είχε πολλές διασυνδέσεις. Όσο για τα χαρτιά ότι ήμασταν Έλληνες και Χριστιανοί Ορθόδοξοι τα βγάλαμε από το χωριό που μας ξέρανε καλά (Τότε, αλλά και τώρα νομίζω μόνο τέτοιους δέχονται στο εθελοντικό σώμα) .Αν είσαι άλλης ράτσας και θρησκείας δεν είσαι καλός Έλληνας).

Τα δικαιολογητικά τα υποβάλλαμε στα γρήγορα και αμέσως γίναμε δεκτοί και σε λίγες μέρες αρχίσαμε να περνάμε από τους γιατρούς .Οι υποψήφιοι μόνο από τη βόρειο Ελλάδα θα ήμασταν περί του τριακοσίους και κατά μικρές ομάδες πηγαίναμε σε διάφορα ιατρεία. Όλες οι εξετάσεις πήγαν καλά το μόνο που δεν μας άρεσε ήταν η εξέταση με το δάκτυλο από πίσω.

Όταν τελείωσαν όλες αυτές οι διαδικασίες μας έδωσαν εισιτήρια και από το λιμάνι της Θεσσαλονίκης επιβιβάστήκαμε στο πλοίο «ΕΛΕΝΗ» με κατεύθυνση τον Πειραιά .Ο λόγος που μας έστειλαν με πλοίο ήταν ότι τα τρένα δεν ήταν ασφαλή λόγω του ανταρτοπόλεμου .Πολλές γέφυρες ήταν ανατιναγμένες και οι ενέδρες στα ορεινά μέρη ήταν συνηθισμένο φαινόμενο .

Το ταξίδι με το πλοίο που είχε και πολλούς πολίτες ήταν ευχάριστο. Περάσαμε από την Χαλκίδα για να κατεβούν μερικοί και να παραλάβουν και άλλους επιβάτες

Πρώτη φορά έφευγα από το σπίτι τόσο μακριά και στο άγνωστο δίχως να ξέρω πού πήγαινα και τι θα συναντούσα αλλά ήξερα ότι μέχρι την ημέρα της ορκωμοσίας μπορούσα να ακυρώσω την αίτησή μου και να γυρίσω πίσω στο σπίτι αλλά εξακρίβωσα ότι οι περισσότεροι πήγαιναν στον κλάδο αυτό του στρατού με μεγάλα μέσα βουλευτών αξιωματικών κλπ. και έτσι θεωρούσα τον εαυτόν μου λίγο τυχερό, μετά σκεπτόμουν αν δεν πήγαινα με την θέλησή μου θα με παίρνανε με τη θέλησή τους και με το ζόρι . Άρνηση να υπηρετήσεις πηγαινες φυλακή και άρνηση να πολεμήσεις στο εκτελεστικό απόσπασμα.

Όταν φτάσαμε στο Πειραιά ήταν νύχτα .Μας παραλάβανε και με τα στρατιωτικά οχήματα μας πήγαν στο Κ.Υ.Τ (Κέντρο Υποδοχής Τεχνητών) που ήταν στην οδό Βασ. Σοφίας απέναντι από το Νοσοκομείο του Ευαγγελισμού . Τα οχήματα ήταν όλα ανοιχτά λόγω της ζέστης και η φωταγωγημένη πόλη του Πειραιά και μετά της Αθήνας με την

κίνηση που είχε ήταν εντυπωσιακή και η υπόλοιπη χώρα ήταν βυθισμένη στο σκοτάδι και στο αίμα από τον εμφύλιο σπαραγμό .

Εκεί στο Κέντρο ήδη είχαν έρθει περί τα διακόσια άτομα από άλλα μέρη της Ελλάδας για να πάρουν μέρος για τις εισαγωγικές εξετάσεις . Το «κοσκίνισμα» αυτό γινόταν για να επιλέξουν τους ικανότερους σε γραμματικές γνώσεις και ανάλογα να κατανέμουν τους υποψήφιους σε διάφορους τεχνικούς κλάδους κατά τις απαιτούμενες ανάγκες του στρατού .

Από τους πεντακοσίους περίπου που πήραν μέρος στον διαγωνισμό αυτό οι διακόσιοι περίπου θα γινόντουσαν δεκτοί και οι υπόλοιποι θα επιστρέφανε στα σπίτια τους .

Όταν βγήκαν τα αποτελέσματα είδα ότι ήμουν 17^{ος} και ήθελα πολύ να εισαχθώ στο τμήμα τεχνιτών της τηλεπικοινωνίας αλλά στάθηκα άτυχος. Οι πρώτοι δεκαπέντε μόνο που ήταν απόφοιτοι γυμνασίου και κατ' εξαίρεση όλους αυτούς τους πήρανε για τεχνίτες τηλεπικοινωνίας . Όσο για του υπόλοιπους θα πήγαιναν σε όλους τους τεχνικούς κλάδους με κλήρο .Αυτό με τρόμαζε διότι αν π.χ τραβούσα κλήρο και έπεφτε να γίνω οπλουργός το μέλλον μου θα ήταν περιορισμένο να μείνω μόνιμος στο στρατό.

29 Ιουνίου 1948 Δεξιά .Ο Φώτης Διαμαντόπουλος, ο γαμπρός του Παναγιώτης Μαυρίδης και εγώ μπροστά στην Ακαδημία Αθηνών πριν ντυθούμε στο χακί. Αριστ. Στο πάρκο του Άλσους ο Φώτης Διαμαντόπουλος και εγώ.

Ό, τι δήποτε άλλη ειδικότητα τύχαινα, όπως, μηχανικός αυτοκινήτων, τورναδόρος ηλεκτρολόγος. οπτικός κλπ θα σιμού χαρούμενος διότι θα μπορούσα να εξασκήσω το επάγγελμα αυτό και σαν πολίτης.

Τελικά όταν έγινε η κλήρωση εγώ και ο Φώτης τύχαμε στον κλάδο των μηχανικών οχημάτων και αυτό ικανοποίησε τις επιθυμίες μας όπως θέλαμε .

Μετά την κλήρωση οι αποτυχόντες πήρανε εισιτήρια επιστροφής και πολλοί με κλάματα φεύγανε που δεν κατάφεραν ώστε το όνειρό τους να πραγματοποιηθεί .

Λοιπόν στο πλοίο αλλά και όσες μέρες ήμασταν στην Αθήνα κάναμε έναν φίλο από την Θεσσαλονίκη τον **Αλέκο Αγγελίδη** ο οποίος δεν πέρασε και έπρεπε να φύγει. Λυπηθήκαμε που το όνειρό του δεν πραγματοποιήθηκε και ήταν τόσο απελπισμένος που ντρεπόταν να πάει πίσω και να πει στη χήρα μητέρα του ότι απέτυχε.

Ο Παναγιώτης βέβαια ήρθε να βεβαιωθεί ότι περάσαμε και όταν το εξακρίβωσε χάρηκε και μας πήρε να πάμε σε ταβέρνα που σύχναζαν μόνο ανώτατοι αξιωματικοί. Στρατοδίκες, ταγματάρχες, συνταγματάρχες, και δεν τελείωναν οι γνωριμίες του .Ο Φώτης αν και κουνιάδος του δεν ήξερε ακριβώς τι ρόλο έπαιζε .Αυτό που ξέραμε λίγο ήταν ότι έπαιρνε παλιά στρατιωτικά αυτοκίνητα και ανταλλακτικά και προμήθευε άλλους εμπόρους .Του δίνανε δε να οδηγεί και τζιπ στρατιωτικό που τότε δεν έβλεπες πολίτης να οδηγάει στρατιωτικό όχημα .Είχε ειδική ταυτότητα. Και ήταν καταφερτζής

Αθήναι Ιούνιος 1948. Αριστερά ο Φώτης Διαμαντόπουλος ,εγώ και ο φίλος μας για λίγες μέρες Αλέκος Αγγελίδης μπροστά στις Καρυάτιδες λίγες μέρες πριν ντυθούμε στο χακί .

Ο Αλέκος έφυγε στη Θεσσαλονίκη .Εγώ υπηρέτησα τη θητεία μου και το 1954 έφυγα για την Αυστραλία τον ξέχασα τελείως και δεν τον ξαναείδα.

[.....] **Ιούνιος 1994.** Όταν πήγαμε στην Ελλάδα για διακοπές ένα βράδυ φύγαμε με τη γυναίκα μου από το σπίτι της αδελφής της στη Κάτω Τούμπα για να πάμε στο σπίτι της αδελφής μου στη Νεάπολη και πήραμε ένα ταξί . Κατά τη διαδρομή μετά από αρκετή σιωπή άνοιξα συζήτηση με τον ταξιτζή και ρώτησα πως πάει η δουλειά του . Μας είπε ότι πάλευε για να κάνει μεροκάματο και άλλα παράπονα . Μετά ρώτησα αν γνώριζε κανέναν Φώτη

Διαμαντόπουλο που ήταν και αυτός ταξιτζής . Μου είπε ότι τον γνωρίζει καλά και κάπου κάπου τον συναντάει στις πιάτσες και συνέχισε λέγοντας «Ξέρει ρε φίλε, ο Φώτης εγώ και ένας άλλος που είναι τώρα στην Αυστραλία και τον λένε Κολοκοτρώνη το 1948 πήγαμε να καταταχθούμε εθελοντές στο Τεχνικό Σώμα Στρατού .Εγώ που λες απέτυχα και από τότε είμαι ταξιτζής αλλά ο Κολοκοτρώνης νομίζω ότι δουλεύει στα αεροπλάνα ως μηχανικός όπως μου λέει ο Διαμαντόπουλος ότι είναι πολύ καλά εκεί ο μπαγάσας».

Κόντεψα να πάθω συγκοπή.

Αμέσως ξανακοίταξα να δω τον οδηγό . Ο άνθρωπος ήταν τελείως φαλακρός με χοντρά γυαλιά και φαινόταν αρκετά ηλικιωμένος. Ρώτησα να μου πει το όνομά του και μου λέει ότι τον λένε **Αλέκο Αγγελίδη** . Αμέσως θυμήθηκα τον νεαρό που κάναμε φίλο για λίγες μέρες στο πλοίο και στην Αθήνα. Δεν ήξερα τι να πω και τι να κάνω και του λεω.

«Δεν μου λες Αλέκο, αν δεις τώρα τον Τάσο Κολοκοτρώνη θα τον γνωρίσεις; Κούνησε λίγο του ώμους του σκέφτηκε και λέει . «Πού να τον γνωρίσω ρε φίλε; Απ το 48 και μετά από τόσα χρόνια; Μπορεί να είναι κι αυτός φαλακρός σαν και μένα ,μπορεί και να μη ζει πια».

Του λεω. «Ζει και είναι πολύ καλά και εγώ είμαι ο Τάσος Κολοκοτρώνης». Προσπάθησε να κοιτάξει προς τα πίσω αλλά καθόμουν ακριβώς πίσω του και δεν μπορούσε να με δει . Είχε πάθει σοκ και για μία στιγμή έχασε τον έλεγχο και ανέβηκε πάνω στο πεζοδρόμιο και σταμάτησε, κατέβηκε για να με δει απ' έξω το παράθυρο. Κατέβηκα κι εγώ και απ' τα χαρακτηριστικά του προσώπου του τον γνώρισα και αυτός γνώρισε εμένα. Αγκαλιές και φιλιά πάνω στο πεζοδρόμιο για αρκετά λεπτά και είπαμε λίγα για τις λίγες μέρες της γνωριμίας μας .

Τον Αλέκο κάπου κάπου τον έβλεπα στην φωτογραφία αλλά με περίπτωση ένα στο εκατομμύριο τον βρήκα μέσα στο ταξί του. Μας πήγε εκεί που θέλαμε δεν ήθελε να μας πάρει κόμιστρα αλλά επέμενα να πάρει για να μας θυμάται .Αυστυχώς σε δύο μέρες θα φεύγαμε και δεν μπορέσαμε να πάμε στο σπίτι του που μας είχε καλέσει και δεν τον ξαναείδαμε.

10 Ιουλίου 1948. Ημέρα κατάταξης και ορκωμοσίας στο Τεχνικό Σώμα Στρατού για μία πενταετία. Εδώ μετά από μερικές μέρες μπροστά σε ένα καφενείο του Χαϊδαρίου όπου στην ίδια περιοχή ήταν και το Κέντρο Βασικής Εκπαίδευσης Αθηνών. Αριστερά είναι ο Φώτης Διαμαντόπουλος και δεξιά εγώ. Ετών 19 .

Το Κέντρο Βασικής Εκπαίδευση βρισκόταν στους πρόποδες του βουνού Κασκαντάμ στην περιοχή του συνοικισμού Χαϊδαρίου .Το έδαφος ήταν ξερό και άγονο με μερικά σπίτια εδώ και κει και το βουνό ήταν όλο πέτρα με πουρνάρια .

Το κέντρο ήταν πολύ μεγάλο με ωραία κτίρια και την εποχή εκείνη με τον ανταρτοπόλεμο χιλιάδες ήταν οι στρατιώτες που εκπαιδευόντουσαν να μάθουν τη τέχνη του πολέμου για μπορούν να σκοτώνουν τους άλλους Έλληνες που είχαν διαφορετική πολιτική ιδεολογία .

Εκτός από εμάς που ήμασταν εθελοντές για τη σχολή των τεχνιτών όλοι οι άλλοι, οι περισσότεροι ήταν κληρωτοί του πεζικού που μόλις θα τελείωναν την εκπαίδευσή τους και θα πήγαιναν στο Γράμμο ή στο Βίτσι να αλληλοσκοτωθούν με τους αντάρτες.

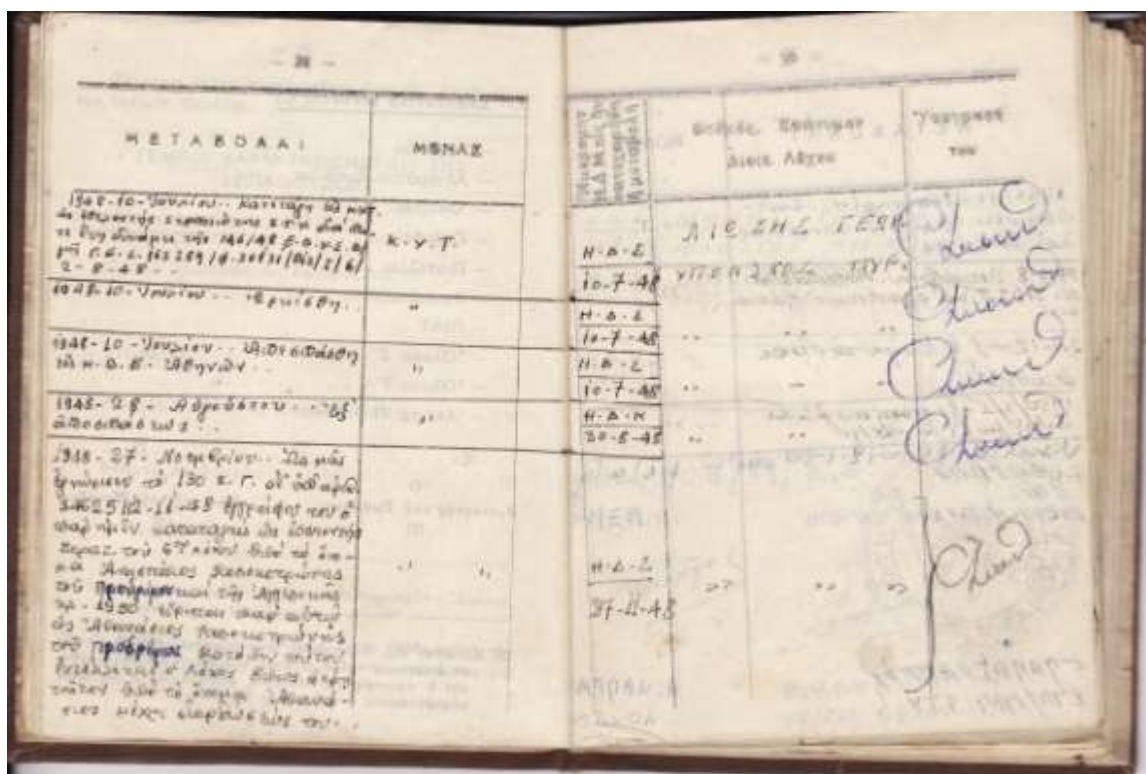
Η πρώτη μου εμπειρία, όταν πάτησα το πόδι μου μέσα στο κέντρο ήταν να χάσω κάθε ανθρώπινη αξιοπρέπεια και ελευθερία .Κατάλαβα ότι δεν ήμουν πια στη ωραία Αμερικανική Γεωργική Σχολή αλλά σε ένα βασανιστήριο. Δεν ήμουν πια κύριος του εαυτού μου αλλά όργανο του δεκανέα και λοχία εκπαιδευτή . Όλο το διάστημα αυτοί λέγανε και ορίζανε τι θα κάνω, τι θα τρώγω, πότε θα κοιμάμαι, και πως θα ζω, γενικά .

Τυχαία έμαθα ότι ένας χωριανός μου, ο Κυριάκος Καραπασχάλης, ήταν εκεί εκπαιδευτής με το βαθμό του λοχία .Ήταν ψηλός λεβέντης τριαντάρης και ήδη υπηρετούσε εκεί περί τα τρία χρόνια ως έφεδρος. Πήγαμε με τον Φώτη και τον βρήκαμε .Μόλις μας είδε χάρηκε και περισσότερο που κάναμε την επιλογή να πάμε εθελοντές για τεχνίτες. Μας είπε ότι κάθε μήνα στέλνουν για τις επιχειρήσει περί τα χίλια άτομα και

αρκετοί δεν πάνε πίσω στα σπίτια τους . Ας είναι καλά η γνωριμία του ωφέλησε ώστε οι εκπαιδευτές που τον γνώριζαν, γιατί ήταν παλιός εκεί ,μας προσέχανε λίγο διαφορετικά .

Εδώ δείχνει τα στοιχεία γνώσεών μου, ότι είμαι Χριστιανός Ορθόδοξος και ικανός κλπ .Ο κάθε στρατιώτης είχε αυτό το βιβλιάριο όπου καταχωρούσαν όλες τις μεταβολές κατά τη διάρκεια της θητείας του .

Η 10^η Ιουλίου είναι η ημέρα που ορκίσθηκα και αποσπάστηκα στο Κέντρο Βασικής εκπαίδευσης Αθηνών στο Χαϊδάρι. Πότε τελείωσα και πήγα στη σχολή, και το λάθος αντί το όνομά μου να το έχουν Αναστάσιος το είχαν Αθανάσιος, όπου είχα και φασαρίες.

Ιούλιος 1948. Στην περιοχή του Κέντρου Βασικής Εκπαίδευσης Χαϊδαρίου στο βουνό Κασκαντάμ. Αριστ. είμαι εγώ, στο κέντρο ο δεκανέας εκπαιδευτής μας και ο Φώτης Διαμαντόπουλος δεξιά (Η θερμοκρασία θα ήταν 38-40 βαθμούς Κ).

Η εκπαιδευτική περίοδος ήταν δύσκολη λόγω της ζέστης αλλά και οι τοποθεσίες δύσβατες και ανώμαλες που μόνο τα κατσίκια θα άρεσαν να βόσκουν εκεί .

Ιούλιος 1948. Μία μικρή ομάδα του λόχου εθελοντών που αναπαυόμαστε μετά από μία δύσκολη άσκηση στο βουνό Κασκαντάμ του Χαϊδαρίου. Πάνω δεξιά είναι ο Φώτης και δίπλα του εγώ.

Η ζέστη ήταν ένας παράγων που έκανε τη ζωή μας ανυπόφορη αλλά και η έλλειψη νερού στο Κέντρο δυσκόλευε του στρατιώτες να διατηρούνται καθαροί. Θυμάμαι τον φίλο μου τον Τριαντάφυλλο από τη Θεσσαλονίκη που δεν έπλυνε το σώμα του για σαράντα μέρες ώσπου έλιωσε και το πέταξε.

Τις караβάνες μας δεν τις πλέναμε ποτέ διότι δεν υπήρχε ζεστό νερό αλλά και οι βρύσες που υπήρχαν μόλις και έσταζαν .Έτσι με τη ψίχα του ψωμιού την καθαρίζαμε και ήταν μία χαρά.

Αν είχες κόψιμο και έπρεπε να πας στο μέρος γρήγορα για να μη τα κάνεις επάνω σου έπρεπε να βρεθεί κάποιος ευγενικός από τη μεγάλη ουρά να σου δώσει τη σειρά του .Και δεν είχαμε την πολυτέλεια να τα κάνουμε καθιστοί . Με λυγισμένα τα γόνατα και καλό στόχο στην ανοιχτή τρύπα. Και το χειρότερο ήταν ότι τα αποχωρητήρια δεν είχαν πόρτες Ευτυχώς τότε ήμασταν νέοι, είχαμε γερά γόνατα και σηκωνόμασταν γρήγορα .

Μια μέρα που περίμενα κι εγώ τη σειρά μου ένας στρατιώτης άναψε τσιγάρο για να σπάσει τη δυσοσμία και το αναμμένο σπίρτο το πέταξε μέσα στο βόθρο .Έγινε μια τρομερή έκρηξη εκσφενδονίζοντας τα σκατά στους πισινούς αυτών που έτυχε να τα κάνουν εκείνη την ώρα .Εκατοντάδες συγκεντρώθηκαν να διασκεδάσουν με το πάθημα των άτυχων φαντάρων ,Τέτοιο ρεζιλίκι δεν είχα ξαναδεί . Είχε μια πινακίδα που έλεγε να μη ρίχνουν αναμμένα τσιγάρα στις τρύπες αλλά ποίος τηρούσε τους κανονισμούς;

Η ζωή στο κέντρο, εκτός που δεν υπήρχαν ευκολίες, που ίσως έπρεπε να είναι έτσι ήταν και σκληρή με αδιάκοπες ασκήσεις, πορείες και προπαντός τα καψώνια για του ψύλλου πήδημα. Πάντα λέγαμε ότι θα είναι για λίγες μέρες και κάναμε υπομονή και τα αντέχαμε . Δυστυχώς ένα νεαρό παλικάρι της σειράς μας από τη Δράμα που θα έκανε άλλα όνειρα και αλλιώς τα βρήκε δεν άντεξε τη σκληρή ζωή του Κέντρου έτσι ένα βράδυ μετά τα μεσάνυχτα όταν όλοι σχεδόν είχαμε κοιμηθεί ακούσαμε έναν πυροβολισμό μέσα σε μία σκηνή . Σηκωθήκαμε και τον βρήκαμε σκοτωμένο. Αυτοκτόνησε βάζοντας το δάκτυλό του ποδιού του στη σκανδάλη του όπλου του . Μας έλεγε ότι δεν αντέχει θα αυτοκτονήσει αλλά δεν τον πίστευε κανένας

Αύγουστος 1948. Μία ομάδα εθελοντών στο ΚΒΕΑ (Κέντρο Βασικής Εκπαίδευσης Αθηνών) Αριστερά κάτω με το πολυβόλο είμαι εγώ και ο Φώτης με το(Φ) όρθιος μετά από μία άσκηση σκοποβολής . Πίσω μας είναι τα υψώματα του Κασκαντάμ.

Η σκοποβολή γινόταν σε ειδικό μέρος που προστάτευε να μη μπορούν να πάνε εκεί κοντά βοσκοί και ζώα . Για στόχους είχαν στρόγγυλες σημαδούρες με αριθμούς από το κέντρο προς τα έξω και ο κάθε στρατιώτης έπαιρνε βαθμούς ανάλογα με τις ικανότητες σκοποβολής . Εγώ τι να πω για μένα; Ούτε το μεγάλο στρόγγυλο στόχο δεν μπορούσα να χτυπήσω . Το βουνό το έβρισκα εύκολα. Είχανε και στόχους σαν ανθρώπους . Παρ' όλο που ήταν από χαρτόνια δεν μπορούσα να σημαδεύω έστω και σε ζωγραφιστό άνθρωπο . Εγώ τον έβλεπα σαν άνθρωπο Τρέμανε τα χέρια μου και ο εκπαιδευτής φώναζε .

Τη μιζέρια των ασκήσεων την έσπασε ο χωριανός μου και εκπαιδευτής εκεί Κυριάκος Καραπασχάλης που υπηρετούσε από το 1945. Μου είπε ότι θα έφευγε ένα τάγμα νεοσύλλεκτων πεζικού (περίπου χίλιοι άντρες) που τελειώσανε την εκπαίδευση τους με προορισμό στις επιχειρήσεις στο Βίτσι ή Γράμο μέσω Πάτρας αλλά μέχρι εκεί θα πήγαιναν με τα εκπαιδευτικά όπλα του Κέντρου και ήθελε να πάρει τρεις εθελοντές που θα τον βοηθούσαν να πακετάρει τον οπλισμό τους σε κάσες και να το επιστρέψει στο κέντρο και ρώτησε αν ήθελα να πάω μαζί του . Από την Πάτρα θα έπαιρναν άλλον οπλισμό.

Μου είπε ότι για καμιά εβδομάδα θα γλίσωνα τις ασκήσεις και με την ευκαιρία θα κάναμε και ένα ταξιδάκι αναψυχής να δούμε και την Πάτρα και θα περνούσαμε ωραία.

Ήμουν όλο χαρά που θα έκανα ένα ωραίο Αυγουστιάτικο ταξίδι σιδηροδρομικώς απαλλαγμένος από τα καψώνια .

Σε δύο μέρες και ένα πρωί από τα ξημερώματα ήμασταν στο σταθμό Πελοποννήσου Το τρένο έτοιμο με ένα βαγόνι μετά τη μηχανή ήταν τεθωρακισμένο πολυβολείο. Μετά τα 2-3 βαγόνια για πολίτες(ανθρώπους) και τα υπόλοιπα βαγόνια για τους χίλιους περίπου φαντάρους ήταν βαγόνια που γράφανε επάνω (Ίπποι 8 Άνδρες 44) και το τελευταίο πάλι ήταν βαγόνι πολυβολείο που είχαν μόνιμη φρουρά συνοδείας.

Στους συγκεντρωμένους στρατιώτες μίλησαν ανώτεροι αξιωματικοί με ενθαρρυντικά λόγια για την αποστολή τους στις επιχειρήσεις και πριν επιβιβαστούν τραγουδήσανε το πατριωτικό τραγούδι (Τι ζητούν οι Βούλγαροι μέσ' την Μακεδονία, έξω βουλγαριά Ουστ Μουστ κλπ). Μετά ένας λοχαγός μίλησε για τον κίνδυνο που μπορεί να έχουμε κατά την διάρκεια του ταξιδιού μας στην Πάτρα .

Αυτό δεν μ' άρεσε πολύ και ρώτησα τον Κυριάκο αν υπάρχει κανένας κίνδυνος να μη πάω μαζί του . Μου είπε ότι είχε ξανάπαι κι άλλες φορές και δεν συνέβη τίποτα .

Η διαταγή δόθηκε και όλοι επιβιβαστήκαμε στα βαγόνια και το τρένο ξεκίνησε

Όλοι ήμασταν χαρούμενοι και οι αξιωματικοί κάθε λίγο και λιγάκι έβαζαν τους φαντάρους να τραγουδούν τα πατριωτικά τραγούδια της εποχής ιδίως (το φανταράκι απόψε πάλι έχει μεράκι και τάχει πειει και άλλα) λες και πηγαίναμε εκδρομή.

Η διαδρομή μετά την Κόρινθο ήταν φανταστική. Δεξιά μας η γαλάζια θάλασσα με τις ωραίες παραλίες και τα πεύκα και αριστερά μα τους ελαιώνες και τα αμπέλια διάσπαρτα φτάνανε μέχρι τους πρόποδες των βουνών .

Μέχρι το Αίγιο απολαμβάναμε το καταπληκτικό αυτό θέαμα και ο νους μας ποτέ δεν πήγε για καμιά ενέδρα η χτύπημα από τους αντάρτες που δρούσαν στα βουνά της Πελοποννήσου με επιτυχία .

Το τρένο σταμάτησε στο Αίγιο για λίγη ώρα όπου κατέβηκαν αρκετοί πολίτες και γυναικόπαιδα . Κατεβήκαμε κι εμείς να φαμε κάτι και να πιούμε καμιά γκαζόζα .

Όταν φύγαμε από το σταθμό και κοντεύαμε να περάσουμε μία μεγάλη γέφυρα ακούστηκε μια μεγάλη έκρηξη και το τρένο σταμάτησε απότομα στο χείλος του γκρεμού.

Πανικός, φωνές, από τις γυναίκες και σφυρίγματα από τους αξιωματικούς για συγκέντρωση όλων των οπλιτών

Οι πολίτες φύγανε προς τη θάλασσα και το σταθμό και όλος ο στρατός συντάχθηκε σε ένα ανοιχτό χώρο για να πάρουμε θέση μάχης .

Είχαν μάθει ότι οι αντάρτες ήθελαν να ανατινάξουν την γέφυρα ενώ το τραίνο θα ήταν πάνω στη γέφυρα αλλά δεν το πέτυχαν και ήταν ακόμα στους πρόποδες του βουνού και τους βλέπανε να φεύγουν τραβώντας μαζί του και ζώα. .Ενώ οι αξιωματικοί οργανώνανε μικρές ομάδες και τρέχανε μέσα στα αμπέλια προς το βουνό, από τη θάλασσα ήρθαν μικρά πολεμικά πλοία και άρχισαν να βάζουν με τα κανόνια προς το μέρος των ανταρτών . Συνεχίστηκαν τα πυρά για αρκετή ώρα, συνάμα εμείς οι τρεις εθελοντές ο Κυριάκος και ένας άλλος δεκανέας του κέντρου μας πήρε ένα δόκιμος της αεροπορίας που πήγαινε σπίτι του με άδεια .Ο φουκαράς έτρεμε από φόβο του σαν ψάρι, τελικά πήγαμε μέσα στα αμπέλια και ξαπλώσαμε κάτω από τα κλήματα και χορτάσαμε από σταφύλια .

Μετά από καναδυό ώρες σφυρίζανε για ανασύνταξη. Εκτός από τους αμπελουργούς που είχαν απώλειες σταφυλιών άλλος κανένας δεν έπαθε τίποτα .

Βέβαια το γεγονός έγινε γνωστό παντού. Από την Πάτρα στείλανε άλλο τρένο να μας παραλάβει αλλά έπρεπε να κουβαλήσουμε όλα τα πράγματα μας μέσα από μια απότομη χαράδρα στην απέναντι μεριά και για να γίνει αυτό η γλώσσα μας βγήκε έξω σαν παλαμίδα.

Όταν φτάσαμε στην Πάτρα όλο το τάγμα (περίπου 1000 στρατιώτες) αφήσανε τα εκπαιδευτικά όπλα σε ένα στρατώνα που ήταν κοντά στην παραλία παραλάβανε άλλα καινούρια και με το πλοίο περάσανε στην απέναντι μεριά για να πάνε στα μέτωπα επιχειρήσεων .

Εμάς τους τρεις εθελοντές μας παραχώρησαν ένα μεταλλικό τόλ .Το πρώτο πράγμα που κάναμε ήταν να πάμε να κάνουμε μπάνιο στη θάλασσα να ξεβρομίσουμε

Αύγουστος 1948 σε ένα πάρκο της Πάτρας με τους συναδέλφους μου, από αριστερά είναι: Ο Ζαφειρόπουλος περιοχή Δράμας , στη μέση εγώ και δεξιά ο Κελτσιδής από τα μέρη της Κοζάνης.

Λοιπόν σύμφωνα με το λογία τον Κυριάκο και τον δεκανέα μπροστά μας είχαμε μεγάλη δουλειά ,ως που να καθαρίσουμε, λαδώσουμε και να πακετάρουμε τα όπλα που θα τα πηγαίναμε πίσω στο Χαϊδάρι θα περνούσαν λίγες μέρες αλλά μας είπαν ότι ως που να φτιάξουν τη γέφυρα θα χρειαζόντουσαν περί τις δέκα μέρες και έτσι δεν βιαζόμασταν . Είχαμε στέγη και φαγητό και λίγο χαρτζιλίκι για κανένα ταβερνάκι το βράδυ .

Οι μέρες πέρασαν .τα όπλα φορτώθηκαν στα βαγόνια ήρθε και η μέρα να φύγουμε αλλά μέσα μας είχαμε το φόβο από καμιά ενέδρα πάλι και ο Κυριάκος κανόνισε να μπούμε στο τελευταίο βαγόνι που ήταν και θωρακισμένο και της φρουράς με πολυβόλα κλπ. Δεν μου άρεσε η ιδέα διότι αυτό το βαγόνι θα ήταν στόχος αν μας χτυπούσαν οι αντάρτες.

Τέλος. Το ταξίδι της επιστροφής ήταν δίχως επεισόδια και στο κέντρο φτάσαμε σώοι και αβλαβείς .Ο Φώτης, που ο Κυριάκος δεν τον πήρε μαζί του ήταν λίγο θυμωμένος αλλά όταν του είπαμε τι πάθαμε χάρηκε και ήρθε να μας υποδεχτεί

Το πρόγραμμα της βασικής εκπαίδευσης σχεδόν τελείωνε και μετά από λίγες μέρες θα ετοιμαζόμασταν να πάμε στη βάση μας για να αρχίσουμε την τεχνική εκπαίδευση .

ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΤΕΧΝΗΤΩΝ

Στις 28 Αυγούστου 1948 επιστρέψαμε στο Κέντρο Υποδοχής Τεχνητών για ν' αρχίσουμε τα μαθήματα . Το περιβάλλον εδώ ήταν τελείως διαφορετικό. Η σχολή μετά τον πόλεμο οργανώθηκε από το τεχνικό τμήμα του Αγγλικού στρατού REME. (Royal Electrical & Mechanical Engineers) και λειτουργούσε πάνω στα πρότυπα της Αγγλικής τεχνολογίας.

Νοέμβριος 1948 στο πάρκο του Νοσοκομείου Ευαγγελισμού που ήταν απέναντι από το Κέντρο Υποδοχής Τεχνιτών επί της Λεωφόρου Βασ. Σοφίας στην Αθήνα .

Εκτός βέβαια που εκπαιδευόμασταν να αποκτήσουμε μια ειδικότητα στο στρατό δεν παύαμε να είμαστε και στρατιώτες με όλες τις υποχρεώσεις που είχαν όλοι οι στρατιώτες. Μετά από τα μαθήματα της ημέρας εκτελούσαμε όλες τις υπηρεσίες που απαιτούσε ο στρατός. Στη φρουρά, επιφυλακές, παρελάσεις, ασκήσεις πορείας, σε τιμητικές υποδοχές ξένων στρατιωτικών και διπλωματών, ακόμα και σκοποί στο μνημείο του αγνώστου στρατιώτη

Εδώ μέσα στη τάξη με μαθήματα θεωρητικά

Εδώ με μαθήματα πρακτικής πάνω στον κινητήρες

Το Κ.Υ.Τ υπολογίζεται ότι την εποχή εκείνη ήταν μία από τις καλύτερες τεχνικές σχολές που είχε η χώρα μας με άριστους εκπαιδευτές και με τεχνολογικά καλές εγκαταστάσεις.

Ο στρατώνας ήταν παλιός και υπολογίζεται ότι κτίστηκε επί Όθωνος που τότε ήταν έξω από την Αθήνα και ονομαζόταν **Εφορία Στρατού**.

Νοέμβριος 1948 έξω από την αίθουσα διδασκαλίας με τον συμμαθητές στη μέση ο Δημ. Κρέτσης και Διαμαντόπουλος Φώτης δεξιά

Μία από τις τάξεις των μηχανικών οχημάτων μπροστά στην αίθουσα διδασκαλίας.

(Παρέμβαση)

Πριν από το πόλεμο και παλαιότερα ο στρατώνας που ονομαζόταν **Εφορία Στρατού** μετά τον πόλεμο μετατράπηκε σε Κέντρο Υποδοχής Τεχνιτών (ΚΥΤ).

Όταν λοιπόν τακτοποιήθηκα έβγαλα μερικές φωτογραφίες και έγραψα στους γονείς μου να τους πω ότι υπηρετούσα κοντά στα ανάκτορα επί της Βας. Σοφίας και απέναντι στο Νοσοκομείο Ευαγγελισμός ο πατέρας μου έγραψε αμέσως και κατάπληκτος να μου πει ότι και αυτός είχε καταταχθεί στο ίδιο μέρος το 1919 ως εθελοντής .Και έχει ως εξής.

Ο πατέρας μου είχε γεννηθεί το 1892 στη Μαγνησία της Σμύρνης .Κατά το 1910 οι Τούρκοι επιστρατεύανε τότε τους νέους υπηκόους τους. Για να μη τον πάρουν στον στρατό με έναν φίλο του φύγανε κρυφά στη Σάμο και από εκεί στον Πειραιά . Μέχρι εκεί το όνομα που είχε ήταν Καραμπέτσογλου . Στον Πειραιά πήγε στο προξενείο και είπε ότι το πραγματικό του επίθετο ήταν Κολοκοτρώνης που για πολλά χρόνια το είχαν μυστικό .Έτσι επανέφερε το όνομα που του είχαν πει οι παππούδες του ότι ήταν Κολοκοτρώνης και στη συνέχεια μετανάστευσε στη Αμερική . Εκεί δούλεψε εργάτης σε πολλά έργα . Κατατάχθηκε εθελοντής στον Αμερικανικό στρατό το 1915 για ένα χρόνο και τελικά είχε εστιατόριο και ήταν καλά αποκαταστημένος στην Καλιφόρνια .

Όταν το 1919 ο Ελληνικός στρατός εισέβαλε στη Σμύρνη και απελευθέρωσε τα μέρη που γεννήθηκε, αποφάσισε να πουλήσει την επιχείρησή του, να επιστρέψει στην Ελλάδα, να καταταγεί εθελοντής στον Ελληνικό στρατό και να λάβει μέρος στην Μικρασιατική εκστρατεία. Απ' εκεί τον έστειλαν στην Σμύρνη σαν οδηγό σε ένα τάγμα μεταφορών. Μετά βέβαια από τις θριαμβευτικές νίκες ήρθε το 1922 η Μικρασιατική καταστροφή όπου χιλιάδες έγιναν πρόσφυγες και κατέληξαν στην Ελλάδα Το μέρος που κατατάχθηκε ο πατέρας μου το 1919 ήταν το ίδιο μέρος που κατατάχθηκα και γώ το 1948. Σπάνια σύμπτωση αλλά αληθινή

Έκτοτε βέβαια προστέθηκαν και άλλα καινούρια κτήρια, Το διοικητήριο, αναρρωτήριο, αίθουσες διδασκαλίας, μηχανουργεία σχολή τηλεπικοινωνίας και άλλων ειδικοτήτων αλλά τα παλιά κτήρια με τους πολλούς κοιτώνες ήταν εκεί από τα παλιά χρόνια .

Το κέντρο εκπαίδευε κληρωτούς., εθελοντές πενταετούς υποχρεώσεως .οκταετούς υποχρεώσεως και δόκιμους αξιωματικούς.

Το Κέντρο ήταν ένα πολυτεχνείο για τις ανάγκες του στρατού που εκσυγχρονιζόταν κατά τις απαιτήσεις των συμμάχων μας που τότε όλος ο εξοπλισμός αυτοκινήτων, τανκς, αρμάτων μάχης, πυροβόλων όπλων και ατομικού οπλισμού ήταν Αγγλικός. Σίγουρα όλα αυτά τα είχαν μεταφέρει από την έρημο της Αφρικής και δεν ήταν σε καλή κατάσταση .Ήταν παραδουλεμένα και η άμμος είχε προξενήσει κάποια φθορά στα τριβόμενα μέρη των μηχανημάτων.

Η ζωή στο ΚΥΤ ήταν τελείως διαφορετική από το κέντρο βασικής εκπαίδευσης αλλά δεν ήταν και σαν την Αμερικανική Γεωργική Σχολή

Εδώ εκτός από μαθητές για οκτώ ώρες ήμασταν και στρατιώτες τις υπόλοιπες δεκάξι ώρες. Πριν από τα μαθήματα αλλά και μετά από τα μαθήματα εκπληρώναμε και πολλά άλλα στρατιωτικά καθήκοντα , όπως προείπα

Πρώτα ήταν η αγγαρεία ,υπηρεσία φρουράς. επιφυλακής, ασκήσεων, παρελάσεων και μέχρι ένοπλες τιμητικές συνοδείες κηδειών σκοτωμένων αξιωματικών από τον ανταρτοπόλεμο και άλλες υπηρεσίες που θα αναφέρω με λεπτομέρεια στη συνέχεια.

Η δική μας σειρά ήταν η δεύτερη των εθελοντών της πενταετούς θητείας. Ενταχθήκαμε στον 5^ο λόχο με λοχαγό των Γεώργιο Λιώση. Το πρώτο πράγμα που έκανε η διοίκηση της σχολής ήταν να επισκεφθούμε το αφροδισιακό μουσείο του Συγγρού που ήταν κοντά μας. Ήμασταν όλοι νέοι και οι περισσότεροι άπειροι από τη ζωή της πρωτεύουσας και οι γιατροί μας μίλησαν για τους κινδύνους που διατρέχαμε στην πρωτεύουσα με το εύκολο σεξ που υπήρχε στη πόλη αυτή. Και πράγματι τα πάρκα και ιδιαίτερα το πάρκο απέναντι μας, του Ευαγγελισμού το βράδυ μετατρέπονταν σε υπαίθριο οίκο ανοχής με γυναίκες ελευθέρων ηθών ακόμα και παντρεμένες με παιδιά να πουλούν το σώμα τους για λίγα χρήματα ώστε να μπορέσουν να επιζήσουν.

Τα κέρρινα ομοιώματα με τις αρρώστιες της σύφιλης, της βλεννόρροιας και άλλων νοσημάτων ήταν τόσο παραστατικά που έκανε όλους να το σκεφτούν καλά πριν πάνε με γυναίκα επί πληρωμή σε πάρκο

Οι γνώσεις που είχα αποκτήσει στην Αμερικανική Γεωργική Σχολή και ήταν πολλές και χρήσιμες με βοήθησαν πολύ, και το κυριότερο ήταν, η Αγγλική γλώσσα. Μπορούσα με άνεση να διαβάζω και να καταλαβαίνω τα τεχνικά εγχειρίδια που τα περισσότερα ήταν στην Αγγλική.

Οι εκπαιδευτές ήταν αξιωματικοί και απλοί στρατιώτες που προέρχονταν από πανεπιστήμια αλλά είχαμε και πολίτες τεχνικούς, μηχανολόγους, μαθηματικούς, κλπ

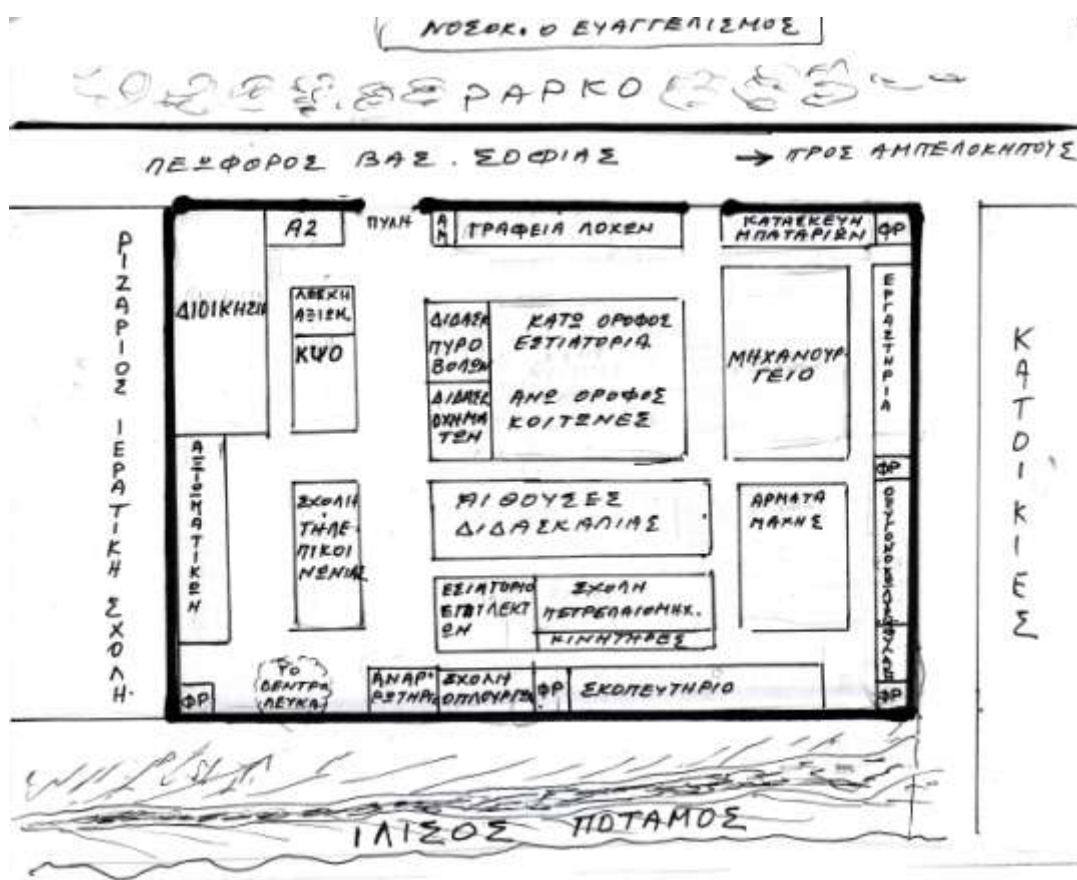

**13-10-48. Εδώ μία ομάδα φρουράς μπροστά στη σχολή πυροβόλων όπλων
Δεύτερος στη σειρά είμαι εγώ και τρίτος ο Φώτης Διαμαντόπουλος.**

Το Κέντρο είχε μια έκταση περίπου 20 στρεμμάτων με πολλά κτίρια και είχε γύρω γύρω μεγάλο μανδρότειχο.

Από Δυσμάς συνόρευε με την Ιερατική σχολή Ροζαρίου από τον Νότο ήταν ένα ρυάκι ή ο παλιός Ιλισός ποταμός δίχως νερό γεμάτος με σκουπίδια και θάμνους. Από ανατολές ήτα ένας μικρός δρόμος με μονώροφα σπίτια και από το βόρειο ήταν η Λεωφόρος Βασ. Σοφίας και απέναντι το Νοσοκομείο του Ευαγγελισμού με το πάρκο μπροστά.

Το στρατόπεδο είχε σκοπιές με πολυβολεία που φρουρούταν επί 24 ώρες.

Έτσι περίπου ήταν το στρατόπεδο του ΚΥΤ μέχρι την δεκαετία του πενήντα και αρχές του εξήντα. Μετά η Σχολή μεταφέρθηκε στην Πάτρα και ο πολύτιμος αυτός χώρος παραχωρήθηκε ή πουλήθηκε και στη τοποθεσία αυτή κτίσθηκε το πολυτελές ξενοδοχείο του Χίλτον και άλλα κτίρια με πάρκα κλπ.

Σκοπός στο φυλάκιο του σκοπευτηρίου.

Μία μέρα ήρθε η σειρά μου να φυλάξω σκοπός στο πολυβολείο του σκοπευτηρίου που ήταν κάτω δεξιά στη γωνία από τις 2-4 τα ξημερώματα. Ο δεκανέας μας πήγε στα φυλάκια και μας έδωσε τις σχετικές οδηγίες, το σύνθημα και παρασύνθημα, και τι θα κάναμε αν ερχόταν κάποιος να κάνει έφοδο κλπ.

Κατά τις 3 άκουσα από τα κοντινά φυλάκια οι σκοποί να φωνάζουν ΑΛΤ και κατάλαβα ότι κάποιος ερχόταν να κάνει έφοδο.

Μετά από λίγα λεπτά είδα έναν αξιωματικό που ερχόταν προς το δικό μου μέρος και σύμφωνα με τους κανονισμούς του είπα «ΑΛΤ». Σταμάτησε, μου είπε το παρασύνθημα κλπ και έπιασε κουβέντα μαζί μου. Ρώτησε αν είχα σφαίρα μέσα στο όπλο.

Του είπα «Όχι». Μετά ρώτησε αν το πολυβόλο ήταν γεμάτο και του είπα πάλι «Όχι». Μετά ρώτησε αν ο πολυβολητής και ο βοηθός του ήταν επάνω, και του είπα ότι αυτοί μένουν κάτω από το πολυβολείο και τώρα κοιμούνται και αν γίνει κάτι θα τους ξυπνήσω.

Εδώ είναι ο σύγχρονος χάρτης με την Βασιλέως Κωνσταντίνου να έχει κόψει τη Ριζάρειο Σχολή και το Κ.Υ.Τ διαγωνίως και να ενώνεται με την Βασ. Σοφίας απέναντι από τον Ευαγγελισμό.

Μετά άρχισε να ανεβαίνει τα σκαλιά και να έρχεται προ τα εμένα . Ε... είδα ότι ήταν ένας ανθυπολοχαγός που τον ήξερα λίγο και τον άφησα να ανεβεί επάνω. Πιάσαμε και κουβέντα και στη συνέχεια ζήτησε να δει ξανά αν το όπλο ήταν γεμάτο . Αφού το είδε πήρε να κατεβαίνει τα σκαλοπάτια να φύγει . Πάτησα τις φωνές και πήγα να πάρω το όπλο μου . Ξαναγύρισε επάνω και άρχισε να με ρωτάει πόσο καιρό ήμουν στρατιώτης και αν έκανα εκπαίδευση για σκοπός κλπ . Του είπα ότι πρώτη φορά φύλαγα και δεν είχα εκπαιδευτεί για σκοπός στο κέντρο . Έκατσε για αρκετή ώρα και μου έκανε θεωρεία και μου είπε ότι κανονικά έπρεπε να με παραπέμψει για στρατοδικείο που μου πήρε το όπλο.

Μετά αφού μου είπε πώς πρέπει να φυλάγω του είπα να μη κάνει ξανά τέτοια αστεία γιατί μπορεί να τον κλάψει η μάνα του . Δεν ήταν δικό μου σφάλμα αν δεν μου έμαθαν τον σωστό τρόπο φύλαξης .

Όλοι οι εθελοντές ανήκαμε στον 5^ο Λόχο εθελοντών με λοχαγό τον Γεώργιο Λιώση επιλοχία τον Ξηρό και δεκανέα τον Γαλάνη . Πριν από το μάθημα και μετά από το μάθημα ήμασταν στα χέρια αυτού του λοχαγού που ήταν ένας αυστηρός επιδεικτικός και αδίστακτος άνθρωπος τύπος Χίτλερ. Μας τάραζε στις ασκήσεις τις παρελάσεις και σε επιδείξεις.

Μάθαμε ότι υπηρετούσε στην Ξάνθη στα τεθωρακισμένα . Εκεί είχε ερωτευθεί την κόρη ενός βουλευτή που ήταν πολύ ωραία. Την ζήτησε από τον πατέρα της σε γάμο αλλά αυτός αρνήθηκε διότι δεν τον συμπαθούσε. λόγω της τρέλας του. Τότε.

Πήρε ένα άρμα μάχης πήγε έξω από το σπίτι του, ευθυγράμμισε το κανόνι προς το σπίτι του και έστειλε μήνυμα αν δέχεται να δώσει την κόρη του ή όχι . Αν έλεγε όχι θα κατεδάφιζε το σπίτι του με το κανόνι .

Είδε ο άνθρωπος ότι είχε να κάνει με τρελό και δέχτηκε να τον κάνει γαμπρό. Όταν την έφερνε στο λόχο τρέχανε τα σάλια όλων και καμάρωνε σαν κούρκος .

Όταν κανένας στρατιώτης έκανε κανένα σφάλμα τον αποκαλούσε «Κόκκινο ναυτάκι του Μολότοφ» ή «Κουμουνάκι»

Όλοι οι εθελοντές ήμασταν μισθωτοί και ο μισθός ήταν αρκετά καλός ,όσα έπαιρνε και ένας δημόσιος υπάλληλος . Κάθε μήνα όταν μας πλήρωνε πρώτα έβγαζε από το φάκελο μερικά χιλιάρικά (περίπου 10%) για τον έρανο της βασίλισσας Φρειδερίκης αλλά υπογράφαμε ότι παίρναμε όλη τη πληρωμή. Με το φάκελο έδινε ο ίδιος και μία άδεια διανυχτέρευσης ή 48ωρη και έλεγε , «Άντε άντε μπαγάσα πήγαινε απόψε με τη γκόμενα να το γλεντήσεις . Ήταν πολύ χουβαρδάς την ημέρα εκείνη και όλο χαμόγελα

Κάθε φορά εκείνη την ημέρα ήταν γελαστός έλεγε αστεία θαρρείς και τα έδινε από την τσέπη του τα λεφτά .Κατά πόσο τα έδινε για τον έρανο και τι έδινε ο θεός το ήξερε

Μία μέρα πήγαμε να κάνουμε άσκηση κάπου στα υψώματα της Καισαριανής και θα ερχόταν να κάνει επιθεώρηση ο ταξίαρχος Τσερέπης . Παραταχθήκαμε όλοι και άρχισε πρώτα αυτός να μας επιθεωρεί . Κατά κακή μου τύχη την ώρα εκείνη από την τρύπια φυσιγγιοθήκη μου έπεσε μια σφαίρα . Φαίνεται ότι δεν του άρεσε αυτό και μου έκανε παρατήρηση φωναχτά που ήταν έτοιμος να με δαγκάσει Μου έδωσε όμως μια κλοτσιά στο δεξί μου πόδι πάνω στο κόκαλο (καλάμι) και το μέρος πρήστηκε αμέσως και άρχισε το πόδι μου να ματώνει .Μαύρισαν τα μάτια μου ζαλίστηκα και κόντεψα να πέσω κάτω. Με έβρισε και συνέχισε να επιθεωρεί τους άλλους και έστειλε τον λοχία Ξηρό να μου το δέσει. Είπα να βάλω σφαίρα στο όπλο και να του τη δώσω αλλά συγκρατήθηκα. Επίσης σκέφτηκα να τον αναφέρω αλλά ήξερα ότι ο στρατιώτης ποτέ δεν έχει δίκαιο.

Μια Κυριακή απόγευμα με τον Φώτη πήγαμε στο πάρκο του Συγγρού .Εκεί πιάσαμε κουβέντα με δύο νεαρές κοπέλες και όταν νύχτωσε πήγαμε σε ένα πάρκο της Καισαριανής γιατί έμεναν εκεί κοντά αλλά πριν ακόμα κάτσουμε στο παγκάκι είδαμε ένα τζίπ της ΕΣΑ να σταματάει στο δρόμο . Μετά από λίγα λεπτά άστραψαν μπροστά στα μάτια μας οι φακοί και με τα πιστόλια τεταμένα μπροστά στα πρόσωπα μας . πήραν τις κοπέλες στο τζίπ τις ανακρίνανε και τις άφησαν να φύγουν Σηκώσαμε τα χέρια μας, μας ψάξανε και μας ανακρίνανε. Αφού τους είπαμε ότι ήμασταν εθελοντές του ΚΥΤ, είχαμε και κανονικές άδειες μας πήραν και μας πήγαν πίσω στη σχολή και μας είπαν να μη πατήσουμε πόδι ξανά στην Καισαριανή γιατί η περιοχή ήταν επικίνδυνη από του κομμουνιστές .

Μια άλλη περίπτωση ήταν στον Πειραιά .

Σαν στρατιώτες τότε είχαμε τα στραβά και τα ανάποδα αλλά είχαμε και τζάμπα βόλτες , κανένας στρατιώτης δεν πλήρωνε εισιτήρια στα τραμ τρένα και λεωφορεία λόγω του εμφυλίου και οι εισπράκτορες δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα. Δεν ήταν νόμος αλλά οι στρατιώτες τον είχαν κάνει νόμο.

Με τον Φώτη πάλι μία Κυριακή πήγαμε στον Πειραιά βόλτα και απ' εκεί θα πηγαίναμε στην Κοκκινιά στη θεία μου.

Μεσα στο λεωφορείο δύο μυστικοί της ασφάλειας μας κατέβασαν σε μία στάση, μας πήραν σε μία άκρη και αρχίσανε να μας ανακρίνουν . Δείξαμε τις άδειές μας αλλά δεν πιστεύανε ότι ήμασταν εθελοντές ,μας έβλεπαν για πολύ νέους να είμαστε στρατιώτες . Μας πήγαν στο τμήμα ασφαλείας στο Πειραιά. Εκεί είχαν ένα σωρό άλλους πολίτες και στρατιώτες και ως που νάρθει η σειρά μας να ανακριθούμε και από τους αξιωματικούς της ασφαλείας πέρασαν τρεις ώρες και παραπάνω .

Μας ρώτησαν γιατί πηγαίναμε στην Κοκκινιά και πού πηγαίναμε .Αφού εξακρίβωσαν ότι είμαστε αληθινοί στρατιώτες μας άφησαν να φύγουμε αλλά μας είπαν να μη συχνάζουμε στην Κοκκινιά γιατί όλοι εκεί είναι κομμούνες .

Που να έλεγα ότι εκεί που πάω το όνομά της θεία μου ήταν Λαφαζάνη και τα παιδιά της Παναγιώτη, Βασίλης και Θωμάς ήταν κομμουνιστές . Ίσως να είχα τραβήγματα .

Όταν γυρίσαμε το βράδυ στο κέντρο ο φίλος μας Κελτσίδης από ένα χωριό της Κοζάνης μας έχασε και ρωτούσε .

«Ρε αφορισμένοι που χαθήκατε όλη την μέρα;
Του είπαμε ότι πήγαμε στο Πειραιά. Και Κοκκινιά .
«Και πως δεν σας είδα ρε , Και γώ εκεί ήμουν »;
Θα νόμιζε ότι ήμασταν σε χωριό.

Ο Φώτης Διαμαντόπουλος κι εγώ στην οδό Σταδίου στην Αθήνα. Πηγαίνουμε στο (Σπίτι του Στρατιώτη)που τραγουδούσε η Μπέλου και η Νίνου για τη ψυχαγωγία των οπλιτών

Η μεταπολεμική Αθήνα παρά τον εμφύλιο πόλεμο που είχαμε τότε και σφαγιαζόμασταν για μια ιδέα ήταν γεμάτη από ζωή . Εκτός από τα λεωφορεία τα τραμ τα στρατιωτικά οχήματα και λίγα ταξί που κυκλοφορούσαν στους δρόμους δεν υπήρχαν πολλά ΙΧ και η ατμόσφαιρα ήταν κατακάθαρη και οι παραλίες με τις μικρές ταβερνούλες συγκέντρωναν πολλούς θαμώνες για κανένα ποτό και πολλοί που πήγαιναν να κάνουν τα μπάνια τους.

Το καλοκαίρι του 1949 προλάβαμε να κάνουμε μερικά μπάνια. Πηγαίναμε ομαδικώς με τα στρατιωτικά οχήματα μέχρι την Βουλιαγμένη που να νερά ήταν κατακάθαρα με λίγους μόνο να κολυμπούν εκεί.

Στη γωνία Σταδίου και Κοραή (αν δεν κάνω λάθος) ήταν το «σπίτι του στρατιώτη» ένα μεγάλο κέντρο ψυχαγωγίας οπλιτών Κ.Ψ.Ο που συγκέντρωνε εκατοντάδες και χιλιάδες ίσως στρατιώτες για να τους προσφέρει λίγη ψυχαγωγία ,φθινό φαγητό, ποτά και γλυκά .

Συχνά τραγουδούσαν εκεί η Μπέλου η Νίνου και άλλοι τραγουδιστές την εποχή του ανταρτοπόλεμου με τα ρεμπέτικα της εποχής για να τονώσουν το ηθικό των φαντάρων που κατέβαιναν από τις επιχειρήσεις με άδεια για ξεκούραση . Το σπίτι αυτό ήταν επίσης και τόπος συνάντησης με φίλους στρατιώτες άλλων μονάδων ,πεζικού, αεροπορίας και ναυτικού και γενικά όλων των ενόπλων δυνάμεων . Δεν έλειπαν ακόμα και οι γυναίκες των ελευθέρων ηθών που τριγύριζαν εκεί για να βρουν κανένα πελάτη.

¾ πλατσομούρικο Σεβρολέ εκ του Αγγλικού στρατού της ερήμου δίχως φώτα

10-6-1949 με μια παρέα συναδέλφων από τη Θεσσαλονίκη στην παραλία της Βουλιαγμένης Απόαριστ. Τσαμανδάνης, Μανάκας, Λευτεράκης, Γαρυφαλίδης, επάνω εγώ, Διαμαντόπουλος Παπαδημητρίου και Αρβανητίδης .Όλοι της ηλικίας των 19-20 ετών

Όταν ο άνθρωπος έχει εξασφαλισμένη στέγη, τροφή και οικονομική άνεση νιώθει σιγουριά και με την υγεία υπεράνω όλων σημαίνει ευτυχία .

Αυτή τη σιγουριά την είχαμε εξασφαλίσει σαν εθελοντές για πέντε χρόνια και ήμασταν χαρούμενοι.

Εδώ μετά από το μπάνιο . Από αριστερά. Τ. Κολοκοτρώνης, Παπαδημητρίου. Διαμαντόπουλος Τσαμανδάνης, Λευτεράκης και Αρβανιτίδης στην πλας της Βουλιαγμένης 10-6-1949.

Ο δικός μας λόχος εθελοντών με λοχαγό το Γ. Λιώση εκτός από την τεχνική εκπαίδευση έπαιρνε μέρος σε πολλές άλλες εκδηλώσεις .

Όταν κάποιος σπουδαίος πολιτικός ή στρατιωτικός ξένης χώρας επισκεπτόταν την Αθήνα εμείς ήμασταν για την τιμητική υποδοχή του με υποδειγματικές παρελάσεις

1-10-1949. Ο Λόχος μας παρελαύνει μπροστά από το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη και το ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία για την επίσκεψη (νομίζω) του Στρατηγού Βαν Φλιτ. Εγώ είμαι πίσω από την ομάδα του σημαιοφόρου (τόξο)

Εκτός από τις παρελάσεις για μία περίοδο τριών μηνών είχαμε και στη φύλαξη του μνημείου αγνώστου στρατιώτη, εν αλλάξ, από το Στρατό, Ναυτικό ,Αεροπορία και Ευζωνικό .

Οκτ.1949.Στρατώνας Ευζωνικού Σώματος Ανακτόρων. Ήταν πίσω από τα ανάκτορα, εκεί εκπαιδευτήκαμε τον τρόπο αλλαγής φρουράς στο μνημείο του άγνωστου στρατιώτη και τους βηματισμούς που κάναμε κάθε μισή ώρα για να μη μουδιάζουν τα πόδια μας. Το τόξο κοντά στην πόρτα δείχνει πού είμαι .

Οκτ. 1949. Στρατώνας Ευζώνων και στον ίδιο χώρο . Ο Λόχος μας σε μία εκπαιδευτική άσκηση στο προαύλιο του ευζωνικού σώματος .Εδώ έπ' ώμον τα όπλα και πρώτος από αριστερά με τα πρώτα αναστήματα.

Εκτός από αυτά είχαμε και την ευθύνη να φρουρούμε και τον Λυκαβηττό ,που , τότε με τον εμφύλιο πόλεμο ήταν σπουδαίο στρατηγικό σημείο . Αν, π.χ δεν φυλαγόταν και πήγαιναν μερικοί τρομοκράτες αντάρτες και στήνανε κανένα όλμο θα μπορούσαν να χτυπήσουν πρώτα τον δικό μας στρατώνα που ήταν από κάτω, τα Ανάκτορα τη βουλή ακόμα και τον Παρθενώνα.

!5 Νοεμβρίου 1949.Αριστερά ο συνάδελφός μου Νίκος Κελαϊδίτης από την Καβάλα και στη μέση ένας Αμερικανός τουρίστας που κουβέντιασα μαζί του και φωτογραφηθήκαμε δεξιά εγώ με τα όπλα μας φρουροί στο προαύλιο του Αγίου Γεωργίου του Λυκαβηττού.

Ο λόφος του Λυκαβηττού ύψους 277 μέτρων πράγματι ήταν στρατηγικής σημασίας μέρος .Από την κορυφή μπορούσε ένας κάποτε, πριν τη μόλυνση της ατμόσφαιρας του λεκανοπέδιου, να διακρίνει όλη τη Αττική .

Ο Ιωάννης Μεταξάς το μετέτρεψε τότε σε ένα κάστρο απόρθητο. Ο λόφος αυτός ήταν όλος σκαμμένος από μία είσοδο που έβλεπε προς δυσμάς και είχε μεγάλες αποθήκες εφοδίων του στρατού ,γραφεία επιτελικά, νοσοκομείο, μηχανουργείο ,σταθμό ηλεκτρικής παραγωγής και ένα σωρό άλλα πράγματα που οι Γερμανοί τότε με την κατοχή τα χρησιμοποίησανε αλλά φεύγοντας δεν τα ανατινάξανε.(θα σεβάστηκαν τον λόφο)

Μετά την κατοχή, το ναυτικό κυρίως, αλλά και τα άλλα σώματα εγκατέστησαν εκεί τους ασύρματος και άλλα συστήματα τηλεπικοινωνίας που ήταν άκρως απόρρητα και τα φυλάγαμε μέρα νύχτα και ορισμένα μέρη εκεί ήταν αυστηρώς απαγορευμένα για τους πολίτες.. για τα ερωτευμένα ζευγάρια, ομόφυλους, και μπανιστριτζήδες και άλλους

Είχα τη τύχη να μπω μέσα στα οχυρά αυτά και ήταν άξια θαυμασμού για την αρχιτεκτονική τους κατασκευή που είχαν γίνει τότε συγχρόνως με τα οχυρά του Μεταξά στο Μπέλες κοντά στα Πορρόια και Πετρίτσι στα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα..

Νοέμβριος 1949. Ο Φώτης Διαμαντόπουλος ,ο Νίκος Χατζημάρκος και εγώ. Από την επίσκεψη του φίλου μας Νίκου στην Αθήνα Τρεις παιδικοί φίλοι, χωριανοί, μαζί στο δημοτικό και στην Αμερικανική Σχολή στο λόφο του Λυκαβηττού. Στο βάθος αριστερά διακρίνεται το Καλλιμάρμαρο Στάδιο. Δεξιά τα ανάκτορα με την πλατεία Συντάγματος και κάτω μπροστά η συνοικία του Κολωνακίου.

Προερχόμενος από την συμπρωτεύουσα, την Θεσσαλονίκη, και από σχολή που είχε σχεδόν τις ίδιες αρχές πειθαρχίας η ζωή στο στρατό και στη πρωτεύουσα δεν διέφερε και πολύ για μένα και προσαρμόστηκα πολύ εύκολα και μου άρεσε διότι παρ' όλο που το πρόγραμμά και οι υποχρεώσεις του στρατού ήταν παραφορτωμένες έβρισκα καιρό και για ψυχαγωγία αλλά και να έρχομαι σε επαφή με τους συγγενείς που είχα βρει στον Πειραιά στην Αθήνα και Νέα Ιωνία.

Αρκετές φορές όμως αναστατώθηκα από αποστολές να συνοδεύσουμε κηδείες (Ηρώων). Συνήθως μας έστελναν (μία ομάδα από 20) όταν ο σκοτωμένος ήταν από ανθυπολοχαγός και πάνω .Για τους στρατιώτες δεν γινόταν και μεγάλη τιμή ,Ανάλογα με τις περιστάσεις που καμιά φορά τον θάβανε επί τόπου εκεί που άφηνε την τελευταία του πνοή. και αν δεν προλαβαίνανε να βάλουν κανένα σταυρό με όνομα τον είχαν για αγνοούμενο

Είχα πάει σε καμιά δεκαριά αλλά στη μνήμη μου έμεινε χαραγμένη καλά η κηδεία ενός παντρεμένου νεαρού λοχαγού που σκοτώθηκε κάπου στο Γράμμο και καταγόταν από την Μάνη και έμενε κάπου στην Καλλιθέα .Εκτός βέβαια την στρατιωτική μπάντα που θα τον συνόδευε ήρθαν και ειδικές μοιρολογήτρες και κάτοικοι από το χωριό του και ο θρήνος ήταν βαθύς για τον άδικο χαμό του . Τα μοιρολόγια των γυναικών έλεγαν όλη την ιστορία της ζωής του που έκαναν και αυτούς που δεν τον ήξεραν να κλαινε με μαύρα δάκρυα .

Σε συζητήσεις που κάμναμε τότε με στρατιώτες που είχαν πάρει μέρος στις επιχειρήσεις έλεγαν ότι υπήρχαν περιπτώσεις στρατιώτες που δεν συμπαθούσαν ορισμένους αξιωματικούς ή είχαν διαφορετικά πολιτικά φρονήματα πάνω στη μάχη τους σκοτώνανε για να εκδικηθούν και κανείς δεν μπορούσε να το αποδείξει .

Οι κηδεείς γι αυτούς που σκοτωνόντουσαν στα πεδία των μαχών προξενούσαν μεγάλη λύπη στους οικείου, συγγενείς, φίλους και άγνωστους ακόμα και ήταν άδικο αυτό που συνέβαινε .

Αυτό όμως που συνέβη μία μέρα του Οκτώβρη δεν το έχω ξεχάσει ακόμα και συχνά έρχεται η σκηνή μπροστά στα μάτια μου όταν το θυμάμαι .

Ένα βράδυ εκεί που κοιμόμασταν ήσυχα ήρθε ο δεκανέας και ξύπνησε καμιά τριανταριά από τον κοιτώνα μας μέσα στους οποίους ήμουν και γώ, Μας είπε να ντυθούμε και να κατεβούμε στο προαύλιο του λόχου δίχως να μας πει γιατί . Παρουσιάστηκε ο λοχαγός μας Γεώργιο Λιώσης και μας είπε ότι θα επιβιβαστούμε σε ένα στρατιωτικό όχημα για να συνοδεύσουμε κάτι φυλακισμένους αντάρτες .

Ήταν νύχτα ,το όχημα σκεπαστό και δεν βλέπαμε καλά που πηγαίναμε αλλά θυμάμαι ότι ήταν κάπου κοντά στο στρατιωτικό νοσοκομείο. Εκεί περιμέναμε μέχρι που κόντευε να ξημερώσει και πριν ξεκινήσουμε τότε μας είπαν ότι θα συνοδεύαμε το εκτελεστικό απόσπασμα και αυτούς που πήγαιναν για εκτέλεση . Όλοι αναστατωθήκαμε και ήμασταν σε αμηχανία .Βλέπαμε αρκετούς άλλους αξιωματικούς να κουβεντιάζουν και να κινούνται με νευρικότητα . Κατά τις 4 το πρωί θα ήταν όταν ξεκίνησαν τα φορτηγά και με τα τζιπ οι αξιωματικοί. Φτάσαμε σε ένα ερημικό μέρος που υπολογίζω ότι ήταν στην περιοχή κοντά στο Γουδί . Κατεβήκαμε και παραταχτήκαμε κοντά στα αυτοκίνητα και στη συνέχεια από τους τριάντα που ήμασταν παραταχτήκαμε ανά δέκα μπροστά και στα πλάγια σαν φρουρά. Περιμέναμε λίγη ώρα και από ένα άλλο όχημα κατέβηκε το εκτελεστικό απόσπασμα ,Πήραν θέση ανά δύο και από μία κλούβα κατεβάσανε έξι κατάδικους αντάρτες, τους έβαλαν στη σειρά και ένας αξιωματικός του ρώτησε αν ήθελαν να τους δέσουν τα μάτια.. Όλοι τους αρνήθηκαν και άρχισαν να τραγουδούν τον Εθνικό ύμνο. Όλοι ήταν νέοι. Όταν φτάσανε και λέγανε «Απ' τα κόκαλα βγαλμένοι των Ελλήνων τα ιερά» ο Αξιωματικός διέταξε «Σκοπεύσατε.... Πυρ». Με το πυρ όλοι ήταν ξαπλωμένοι κάτω . Πήγε ένας αξιωματικός με το πιστόλι και τους έδωσε την «χαριστική».

Ένα νοσοκομειακό που ακολούθησε την αποστολή αυτή πήρε τα πτώματά αμέσως και έφυγε . Δεν είχε ξημερώσει ακόμα αλλά για κανέναν η ημέρα εκείνη αλλά και οι άλλες δεν ήταν ήσυχες .Όλοι ήταν αναστατωμένοι αλλά όλοι εκτελούσαν διαταγές των ανωτέρων . Βέβαια τέτοια περιστατικά συνέβαιναν την περίοδο εκείνη και από τους αντάρτες που σκότωναν αθώους, στρατολογούσαν παιδιά ,νέους και νέες εκτελώντας διαταγές άλλων

Επί κατοχής είδα παρόμοια εκτέλεση Ελλήνων ανταρτών με πολλά άτομα από Γερμανούς αλλά ήμουν παιδί τότε και ήξερα ότι οι Γερμανοί ήταν κατακτητές και εχθροί μας αλλά οι Έλληνες να στήνουν μπροστά σε εκτελεστικό απόσπασμα άλλους Έλληνες και να τους εκτελούν ήταν κάτι που δεν έπρεπε να γίνει και δεν μπόρεσα να το ξεχάσω .

Κατά τα άλλα η ζωή συνεχιζόταν και είχαμε ευχάριστα γεγονότα που μας κάνανε για λίγο να ξεχνάμε τα δυσάρεστα .

Τα Χριστούγεννα και το Πάσχα στο Κέντρο διοργάνωναν λαμπρές γιορτές με ωραία φαγητά και ορχήστρες για την ψυχαγωγία των μαθητευομένων .Αυτές τις μέρες κατ' εξαίρεση μας επιτράπανε να φέρνουμε σαν επισκέπτες, γονείς, συγγενείς ,φίλους και φίλες για να συνεορτάσουμε όλοι μαζί τις Άγιες μέρες..

Θα παραθέσω μερικές φωτογραφίες που πήρα τότε με τη μηχανή μου.

1949. Το σούβλισμα των αρνιών ήταν συνηθισμένο στο στρατό κάθε Πάσχα και εδώ είναι μόνο του πέμπτου λόχου που είναι καμιά εικοσαριά .

1949. Εδώ στην τραπεζαρία της σχολής απολαμβάνουμε το ψητό αρνί με διάφορα ποτά με την συνηθισμένη παρέα Από αριστερά Σιλίδης, Κελαϊδίτης, Διαμαντόπουλος, εγώ Γαρυφαλίδης και Παπαδημητρίου

1949 Εδώ είμαστε στη Χριστουγεννιάτικη γιορτή με φίλους και φίλες .

Όλο αυτό το μικρό διάστημα που ήμουν στο στρατό πάντα έφερνα στο νου μου την Γεωργική Σχολή τους συμμαθητές μου και αλληλογραφούσα τακτικά με τον Νίκο Χατζημάρκο και με άλλα παιδιά για να μαθαίνω τα νέα .Μάλιστα δε μερικά παιδιά μου γράψανε να τους στείλω και τσιγάρα διότι καπνίζανε και δεν μπορούσαν να τα προμηθευτούν εύκολα εκεί . Εγώ δεν κάπνιζα και πάντα τα τσιγάρα που μας δίνανε τα μάζευα . Τα λέγαμε «Στούκας» διότι ήταν κατασκευασμένα από καπνό κακής ποιότητας και τα έστελνα στο χωριό μου σε μία γριά γειτόνισσα τη θεία Γκεράνα που κάπνιζε πολύ. αλλά μια φορά έκανα και ένα μικρό δεματάκι για τους θεριακλήδες συμμαθητές, που δεν έπρεπε .Αργότερα έμαθα ότι ο Διευθυντής κ. Λίτσας το έμαθε και δεν του άρεσε αυτό που είχα κάνει και δεν ξανάγινε .

Οι Θερινές διακοπές ήταν κάτι που το περιμέναμε όλοι διότι όσοι μπορούσαν πηγαίνανε στα χωριά τους και κοντά στους γονείς και συγγενείς αλλά και κάθε Χριστούγεννα και Πάσχα τα παιδιά της Γεωργικής Σχολής, όπως προείπα, πηγαίνανε για μία εβδομάδα στα σπίτια τους, όταν μπορούσαν, για να περάσουν με τους δικούς τους και επέστρεφαν όλοι την καθορισμένη ημέρα .Αλλά κατά περίεργη σύμπτωση την σχολική χρονιά 1948-1949 μετά τις θερινές διακοπές δεν επέστρεψε ένας συμμαθητής μας που ήταν ο καλύτερος στη τάξη και μάλιστα άριστος σε όλα .

Γρήγορα όμως μαθεύτηκε πως ο Άγγελος Τσιγγίδης, είχε προσχωρήσει στα ανταρτικά σώματα και λίγο μετά την έναρξη των μαθημάτων ένα βράδυ οδήγησε τους αντάρτες στη Σχολή για να απαγάγει τους συμμαθητές του. Τα νέα κυκλοφόρησαν αμέσως παντού και ιδιαίτερα ο Φώτης κι εγώ μείναμε άναυδοι που έτυχε να είναι και δικοί μας συμμαθητές..

Θα διηγηθώ τα γεγονότα όπως μου τα είπε ο Νίκος και τα έγραψε.

Η απαγωγή Παρ. 29 Οκτ.1948

Η σχεδιασμένη και βίαια απαγωγή των μαθητών συντάραξε όχι μόνο την Ελληνική κοινωνία αλλά έγινε και παγκοσμίως θέμα καταδικαστέο για την συμπεριφορά των ανταρτών να κάνουν λεηλασίες, απαγωγές μικρών παιδιών και ενηλίκων και να τους προσηλυτίζουν στον κομμουνισμό.

Θα πρέπει να θεωρήσω τον εαυτόν μου πολύ τυχερό διότι εάν πήγαινα να συνεχίσω και το τέταρτο έτος που ήταν και το τελευταίο στην Αμερικανική Γεωργική Σχολή θα είχα κι εγώ την ίδια τύχη που είχαν οι 42 συμμαθητές που δια της βίας οδηγήθηκαν στα βουνά της Χαλκιδικής με προορισμό και πρόγραμμα να μεταφερθούν στη Βουλγαρία και στο σιδηρούν παραπέτασμα για να τους κάνουν στελέχη του κόμματός τους και να επιστρέψουν πίσω να «απελευθερώσουν» την Ελλάδα από την φασιστική Κυβέρνηση των Αγγλοαμερικάνων.

Η Αμερικανική Γεωργική Σχολή. Ιδρύθηκε το 1904 από τον Δρ. John Henry House πριν απελευθερωθεί η Μακεδονία μας από τους Τούρκους με σκοπό να επιμορφώνει τα αγροτόπαιδα να χρησιμοποιούν καλύτερες μεθόδους καλλιέργειας .Να τους μαθαίνει τα Ελληνικά και άλλα χρήσιμα πράγματα να γίνουν καλοί πολίτες. Έκτοτε και μέχρι σήμερα που θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα στη χώρα μας εκπαιδευτικό ίδρυμα συνεχίζει το έργο αυτό δίχως να επιβαρύνει τους μαθητές και τους γονείς έστω και με ένα δολάριο Όλα δε συντηρούνται από δωρεές που προέρχονται κυρίως από την Αμερική αλλά και την Ελλάδα

Στα εκατό και πλέον χρόνια από τη Σχολή αυτή έχουν διαπρέψει χιλιάδες παιδιά στη τέχνη της Γεωργίας στα γράμματα στις επιστήμες και σε άλλες τέχνες που δεν νομίζω ότι οι απαγωγείς θα μπορούσαν να προσφέρουν την ίδια ποιότητα μόρφωσης στα παιδιά αυτά που τα παρέσυραν δια της βίας στα βουνά για να μάθουν να σκοτώνουν τους ίδιους του Έλληνες και τα αδέλφια τους

Χρησιμοποιώντας την δική μου μνήμη ,από τα δημοσιεύματα των εφημερίδων και διηγήματα από τα ίδια τα παιδιά για τα γεγονότα αυτά αλλά περισσότερο από τα απομνημονεύματα του χωριανού μου ,του φίλου και συμμαθητή μου Νίκου Χατζημάρκου θα διηγηθώ μερικά ενδιαφέροντα αποσπάσματα από τις 105 σελίδες των περιπετειών του που είχε σε δύο μήνες που ήταν με τους αντάρτες στα βουνά τις Χαλκιδικής

Όπως όλα τα σχολεία της χώρας έτσι και το δικό μας σχολείο η ΑΓΣ τον Ιούνιο έκλεινε για τις καλοκαιρινές διακοπές και άνοιγε κατά τα μέσα του Σεπτεμβρίου. Η Νέα σχολική χρονιά άρχισε με λιγότερους μαθητές διότι μερικοί αποφάσιζαν για λόγους δικούς τους να κάνουν κάτι άλλο. Ένας από του συμμαθητές μας που δεν ήρθε τον Σεπτέμβριο ήταν ο Άγγελος Τσιγγίδης από τη Σουρωτή Χαλκιδικής ..

Ήταν ο άριστος μαθητής της τάξης μας και πολύ ήσυχος .Η απουσία του ανησύχησε όλα τα παιδιά και ιδιαίτερα την διεύθυνση της σχολής η οποία ειδοποίησε τους γονείς του για να μάθει την αιτία και η απογοήτευση της ήταν όταν οι γονείς του είπαν ότι ο Άγγελος πήγε στο βουνό με του αντάρτες . Ίσως δια της βίας, αλλά ίσως και εθελοντικώς που θα του τάξανε μεγάλο πόστο. Δεν πέρασαν βέβαια λίγες μέρες που άρχισαν τα μαθήματα. Μία Παρασκευή βράδυ κατά τα τέλη του Οκτώβρη ,όταν τα παιδιά πήγαν στις 9.30 στο κοιτώνα να κοιμηθούν ο μπάρμπα Κυριάκος που ήταν ο επιμελητής μας και αυστηρός έδωσε το σήμα να τηρηθεί ησυχία .Δεν είχε περάσει ούτε μία ώρα και ξαφνικά μία μεγάλη ομάδα ανταρτών με οδηγό τον Άγγελο βρισκόντουσαν μέσα στη σχολή και πάνω από τα κρεβάτια των μαθητών να τους διατάζουν με την απειλή των όπλων να ντυθούν να πάρουν από μία κουβέρτα και να κατεβούν κάτω στο μεγάλο Χολ. Ήταν κάτι που δεν περίμενε κανένας και επήλθε σύγχυση και αναστάτωση .Ως που να καταλάβουν τι συνέβαινε μέσα στο σκοτάδι ο φόβος τους ξύπνησε γρήγορα και κατάλαβαν ότι τα πράγματα ήταν σοβαρά Άλλοι πήγαν στο χώρο του μαγειρείου ξύπνησαν τον μάγειρα και τον βοηθό του για να βγάλουν από την αποθήκη και να δώσουν ένα ή δύο ψωμιά στο κάθε ένα και τους είπαν να μη φύγουν και ειδοποιήσουν κανέναν διότι θα εκτελεστούν επί τόπου .Όλα έγιναν γρήγορα και με την απειλή αυτομάτων όπλων, πιστολιών και μαχαιριών και γρήγορα είχαν πάρει το δρόμο με τα πόδια για το βουνό Χορτιάτη που ήταν λίγα χιλιόμετρα από την Σχολή. Έπρεπε να περάσουν είτε κοντά από το Πανόραμα ,το Σέδες η την Σχολή Πολέμου και την Πολεμική Αεροπορία που είχαν στρατό και φρουρούσαν την πόλη της Θεσσαλονίκης .

Ένα μέρος των εγκαταστάσεων της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης

Πριν γίνουν όλα αυτά είχαν κόψει τα σύρματα του τηλεφώνου και δεν υπήρχε άλλη επικοινωνία με την πόλη παρά μόνο με αυτοκίνητο αλλά είχαν ειδοποιήσει ότι όποιος βγει έξω από την σχολή θα εκτελεστεί επί τόπου.

Όταν τους βάλανε στη σειρά πλέον για να φύγουν τους φύλαγαν αυστηρά, ένας αντάρτης ανά δύο παιδιά για να μη δραπετεύσουν. Τον Άγγελο τον είδαν στην αρχή μέσα στον κοιτώνα για λίγο που τους είπε «Συναγωνιστές μη φοβάστε θα είμαστε πάλι όλοι μαζί». Κανένας τους δεν πίστευε πως ο συμμαθητής που ζούσε έτρωγε, δούλευε και καθόταν στην ίδια αίθουσα μαζί τρία χρόνια να τους πρόδωσε με αυτόν τον τρόπο. Όλο το βράδυ δεν τον ξαναείδαν αλλά και την άλλη μέρα μόνο για λίγο από μακριά.

Μερικά παιδιά που είχαν περισσότερο θάρρος και ψυχραιμία και κάποια πείρα από τον ανταρτοπόλεμο άρχισαν να φέρνουν αντίρρηση και άρχισαν να λογομαχούν με τους αντάρτες και ιδιαίτερα ο Αντώνης Σινάκος από την Επανομή του οποίου ο πατέρας ήταν Γεν. Γραμμ, του Κομμουνιστικού Κόμματος και βρισκόταν στο σιδηρούν παραπέτασμα με τον Ζαχαριάδη. Μαζί με το παιδί αυτό όταν μιλούσαμε για τον εμφύλιο έδειχνε ότι είχε μπερδεμένα συναισθήματα ακόμα και για τον πατέρα του που του έλειψε όταν έπρεπε να είναι κοντά του.

Σύμφωνα με τα λεγόμενα του Νίκου τους απειλούσε ότι θα στείλει μήνυμα στον πατέρα του να τους καθαρίσει όλους από την Χαλκιδική γι' αυτό που κάνουν και σε μια στιγμή ,όπως ήταν ο ψηλότερος όλων, γεμάτος και δυνατός, πήγε ν' αρπάξει το αυτόματο από έναν αντάρτη. Αλλά όταν ακούσανε το ανάμα Σινάκος, τον οποίο ξέρανε καλά οι αντάρτες τον άφησαν να φύγει . Αμέσως έτρεξε στο σπίτι του διευθυντή να του πει προς τα πού κατευθύνονται και να ειδοποιήσει την αστυνομία . Αυτό όμως έγινε με κάποια καθυστέρηση και οι αντάρτες αφού πέρασαν πολύ κοντά από την Πολεμική Αεροπορία του Σέδες και από του προβολείς που έψαχναν περιοδικά την περιοχή κατόρθωσαν να ξεφύγουν και κατά τα ξημερώματα να φτάσουν στους πρόποδες του Χορτιάτη.

Το πρωί ξεχύθηκαν τα άρματα μάχης από το στρατόπεδο του Βότση αλλά αυτά είχαν πρόσβαση μέχρι ορισμένες περιοχές .Τα ΛΟΚ χτένισαν όλα τα υψώματα και τα αεροπλάνα όλη την περιοχή δίχως να μπορέσουν να τους εντοπίσουν .Όπως μου διηγήθηκε ο Νίκος, την ημέρα έμεναν σε πλήρη ακινησία και ησυχία σε ειδικά μέρη για να μη μπορούν να τους δουν ακόμα και με τις διόπτρες.

Την δεύτερη βραδιά τα βουνά ήταν πιο δύσβατα από την πυκνή βλάστηση και βαδίζανε ένας ένας και μέσα στο σκοτάδι κατόρθωσαν την δεύτερη μέρα να δραπετεύσουν καναδυό άλλοι και σ' αυτό βοηθούσε ο Νίκος. Τους μικρότερους όταν έβρισκε την ευκαιρία του έλεγε να φύγουν αλλά όσο λιγόστευαν οι μαθητές τόσο περίσσευαν οι αντάρτες και η δραπετεύση γινόταν πιο δύσκολη.

Την τρίτη βραδιά βάδιζαν τώρα βρεμένοι κουρασμένοι και πεινασμένοι με πόδια πρησμένα και σχισμένα ρούχα με γρατσουνιές στο πρόσωπο και στα χέρια .Την ημέρα εκείνη και κατά το απόγευμα οι δύο σκοποί που φύλαγαν τα τελευταία παιδιά αποκοιμήθηκαν για λίγο .Την ευκαιρία αυτή την εκμεταλλεύτηκαν και αποδράσαν τρεις και χάθηκαν μέσα στο πυκνό δάσος μέσα στους θάμνους και ο Νίκος πήγε να κάνει το ίδιο αλλά τον αντιλήφτηκαν και ετοιμάστηκαν να τον πυροβολήσουν αλλά τους είπε ότι πήγαινε να κάνει την ανάγκη του .Όταν είδαν ότι έλειπαν τα τρία παιδιά τα έβαλαν μαζί του ,έτρεξαν προς τα κάτω πυροβόλησαν μερικές φορές αλλά τα παιδιά εξαφανίστηκαν .

Απ' εκείνη τη στιγμή ο Νίκος ήταν υπό αυστηρή παρακολούθηση και τον έβαλαν μπροστά στη φάλαγγα για να μη τους φύγει. Τώρα από του 42 που είχαν απαγάγει σε μία εβδομάδα είχαν μείνει μόνο 15 και ο αρχηγός τους ήταν πολύ θυμωμένος και σκεφτότανε τι απολογία να δώσει στους ανωτέρους του που η αποστολή του απέτυχε .Τους πήρε περίπου 10 μέρες να φτάσουνε στη βάση τους που ήταν στον Χωλομόντα .Εκεί, όπως λέει ο Νίκος είχαν σε διάφορα μέρη μικρά στρατόπεδα με καλύβες φτιαγμένες από κλαδιά δένδρων και μία βάση που έκαναν εκπαίδευση σ' αυτούς που στρατολογούσαν με το ζόρι. Την πρώτη μέρα τους συγκεντρώσανε κάτω από ένα μεγάλο δένδρο για να έχουν κάλυψη από τα αεροπλάνα και όλα ήταν καλά καμουφλαρισμένα και δύσκολα να εντοπιστούν .Τους μίλησε μία νεαρή καπετάνισσα οπλισμένη σαν αστακός και τους έκανε θεωρία για το σκοπό που πολεμάνε και άλλα, και στο τέλος τους είπε ότι όποιος αποπειραθεί να δραπετεύσει η ακόμα σκεφτεί κάτι τέτοιο θα εκτελείται επί τόπου και τους είπε ότι «Αύριο θα εκτελέσω ένα νεαρό που δραπετεύσε. Τον πιάσαμε και τον δικάσαμε σε θάνατο και θα τον εκτελέσουμε αύριο μπροστά σας για να δείτε πως τιμωρούνται οι «προδότες» . Δεν είπε ψέματα..

Τελικά, τώρα μόνον πέντε παιδιά από την ΑΓΣ είχαν εκεί .Τα τρία τα πήγαν άλλού και το Νίκο με τον Αντώνη Μάρκαρη τους είχαν μαζί. Ο Αντώνης δεν ήταν θαρραλέος και δεν είχε αυτοπεποίθηση να δραπετεύσει και βασιζόταν στον Νίκο και κάθε λίγο και

λιγάκι ρωτούσε τι να κάνουν για να φύγουν και έδινε υπόνοιες στους αντάρτες ότι κάτι «μαγειρεύαν». Την άλλη μέρα αφού τους έκαναν πάλι θεωρία έφεραν ένα νεαρό παιδί 16 χρόνων που το είχαν απαγάγει από ένα χωριό και η καπετάνισσα το εκτέλεσε μπροστά σε όλους τους στρατολογημένους και καμαρώνοντας για το κατόρθωμα της είπε. . «Όποιος θέλει ας φύγει».

Οι αρχές τώρα είχαν πληροφορίες από του φυγάδες μαθητές που περίπου ήταν οι βάσεις τους και η αεροπορία έκανε συχνά επιδρομές για να τους εντοπίσει . Σύμφωνα με τον Νίκο μία μέρα έγιναν αντιληπτοί από τον καπνό που έβγαινε από το μαγειρείο τους .Εσβησαν την φωτιά γρήγορα αλλά ήταν αργά. Ένα αναγνωριστικό εντόπισε τον καταυλισμό τους και σε λίγα λεπτά τα Σπιτ Φάϊρ ήταν εκεί και δεν αφήσανε με τις ρουκέτες και τα μυδράλια ούτε κλαδί όρθιο αλλά και με αρκετά θύματα .Όταν μου περιέγραφε ο Νίκος αυτή τη σκηνή έκλεγε γιατί είδε έναν που η ρουκέτα τον έκοψε στα δύο τόσο ακαριαία που το μισό κορμί του περπάτησε μερικά βήματα και μετά έπεσε . Χιλιάδες σφαίρες και μερικές ρουκέτες περάσανε από πάνω του αλλά ήταν τυχερός που δεν το βρήκε καμία .Αλλά του έκανε εντύπωση που όταν η ρουκέτα βρήκε το μαγειρείο τους ο φούρνος τινάχτηκε στον αέρα και έκατσε στην κορυφή ενός δένδρου που κάπνιζε για δύο μέρες .

Οι αντάρτες δεν χάσανε το ηθικό τους πήγαν σε άλλο μέρος και ξανακάνανε καλύβες αλλά ήταν τώρα προσεκτικοί με τον καπνό και την φωτιά, αλλά, δεν μπορούσαν να κάνουν δίχως την φωτιά διότι μαγειρεύανε, Όπως λέει και η παροιμία (εκεί που υπάρχει καπνός υπάρχει φωτιά) και προδίδει κάτι . Έτσι μετά από λίγες μέρες τους εντόπισαν ξανά και τα αεροπλάνα τα έκαναν λίμπα, πάλι, είχαν αρκετά θύματα και πάλι ο Νίκος και ο Αντώνης ακόμα μια φορά ήταν τυχεροί.

Κοντεύανε τώρα δύο μήνες στο βουνό τα γένια τους είχαν φτάσει μέχρι το στήθος και η ψείρα ρουφούσε το λίγο αίμα που τους είχε απομείνει. Το φαγητό τους ήταν βραστό κατσικάκι που το κλέβανε από τα χωριά και ήταν σκέτο ζουμί δίχως αλάτι, Όλοι τους είχαν διάρροια και πόνο στη κοιλιά και αν δεν πέθαιναν από τις σφαίρες των αεροπλάνων θα πέθαιναν σίγουρα από εντερικά και τη ψείρα. Τους είχαν δώσει και από ένα όπλο τώρα αλλά δίχως σφαίρες γιατί δεν τους είχαν εμπιστοσύνη. Τους έδιναν να κουβαλάνε και πολυβόλα και πάντα τους βάζανε να βαδίζουν μπροστά ώστε αν πατούσαν καμία νάρκη η πέφτανε σε καμία ενέδρα των «φασιστών» να σκοτωθούν αυτοί και πήγαιναν σε χωριά που ακόμα κάποιος κατοικούσε για να κλέψουν τρόφιμα η να απαγάγουν κάποιον νέο αν υπήρχε .

Αυτό που έκαναν να πηγαίνουν για επιχειρήσεις στα χωριά έδωσε κάποια ελπίδα στον Νίκο να μπορέσει να κάνει σχέδια να δραπετεύσει αλλά παρ όλο που ήταν δύο μήνες στο βουνό δεν ήξερε ακόμα που ακριβώς βρισκότανε και κατά πού να έφευγε . Όταν έδειξε πια ότι ήταν έμπιστος τους ρώτησε που βρισκόντουσαν αλλά δεν του έλεγαν , και του είπαν. «Συναγωνιστή δεν επιτρέπετε να ξέρεις πού είσαι μόνο θα πολεμάς και θα σκοτώνεις τα τσογλάνια τους χωροφύλακες» .

Μία μέρα που πήγαιναν να χτυπήσουν ένα χωριό από ψηλά είδε θάλασσα, ένα χωριό και ένα πολεμικό πλοίο λίγο στα ανοιχτά και υπολόγισε ότι πρέπει να βρίσκονται ακόμα κάπου στη Χαλκιδική και έβαλε στο μάτι το χωριό αυτό και ένα άλλο διπλανό το οποίο θα ήταν κατάλληλο να δραπετεύσει εκεί αλλά σκεπτόταν τι θα γινόταν αν εκεί ήταν αντάρτες. Τα έπαιξε μονά ζυγά και σκέφτηκε ότι απ' αυτή την υπόθεση δεν θα γλίτωνε ζωντανός και αυτή ήταν τώρα η μόνη ευκαιρία να πάρει απόφαση δίχως να πει τίποτα

στον Αντώνη διότι συμφωνήσανε ο καθ ένας να δραπετεύσει χωριστά όταν θα μπορούσε

. Ο αντάρτης που ήταν μαζί του και τον πρόσεχε είχε εμπιστοσύνη τώρα στον Νίκο και όταν πιάσανε τις θέσεις τους περίμεναν να νυχτώσει καλά και να τους πιάσουν στον ύπνο. Νίκος επιθεώρησε τα γύρω υψώματα καλά και λίγο πριν κάνουν την έφοδο ζήτησε από τον συναγωνιστή του να πάει πίσω από τους θάμνους να κάνει την ανάγκη του διότι είχε διάρροια και δεν ήθελε να βρωμίσει εκεί όλο το τόπο

. Τον εμπιστεύτηκε και δεν έφερε αντίρρηση .

Αυτό ήταν. Δεν πήγαινε για τη φυσική του ανάγκη αλλά για να βρει την ελευθερία του . Μόλις χάθηκε πίσω από τους θάμνους έτρεχε μέσα από τους θάμνους όσο μπορούσε πιο γρήγορα. Όταν απομακρύνθηκε μερικά χιλιόμετρα βρήκε μία κουφάλα δένδρου και εκεί μέσα έμεινε μέχρι που άρχισε να φέγγει. Οι αντάρτες κατέβηκαν στα ακριανά σπίτια έκαναν τη δουλειά τους και φύγανε.

Το πρωί όταν έφεξε έβλεπε το πλοίο αλλά πιο μέσα διότι πήραν τα απαραίτητα μέτρα και πήγε πιο βαθιά για να μη το κτυπήσουν τίποτα με όλμους . Τώρα δεν ήταν μακριά από το χωριό και αποφάσισε να βαδίζει με προσοχή και να δει αν υπάρχει εκεί κανένας άνθρωπος.

Πριν μπει μέσα στο χωριό είδε μια μαύρη γάτα και αυτό τον ανησύχησε διότι τη θεωρούσε γρουσουζιά αλλά όταν προχώρησε μπρος το πρώτο σπίτι είδε μια γριά γυναίκα και την πλησίασε

.Πριν μιλήσει ο Νίκος η γριά όταν το είδε σαν αγριάνθρωπο με τη γενειάδα του λει «Κει κατ παραδίνονται παιδίμ»

1947 Μηχανιώνα Θεσσαλονίκης .Μία εκδρομή που πραγματοποίησε η τρίτη τάξη της σχολής στην Μηχανιώνα. Από αριστερά η Διευθύντρια της σχολής κυρία House,Κωνστινούδης. Κολοκοτρώνης Χατζημάρκος. Από τους όρθιους ο δεύτερος από δεξιά είναι ο Άγγελος Τσιγγίδης που πρόδωσε στους αντάρτες για να κάνουν την απαγωγή των μαθητών.

Η απόδραση (Του αντάρτη)

Η γριά γυναίκα του έδινε οδηγίες πώς να βρει το αστυνομικό τμήμα και εκεί έμαθε ότι το χωριό αυτό ήταν η Στρατονίκη και λίγο πιο κάτω η Στρατώνη. Του είπε ότι και αυτή έχασε τον γιο της και τον άντρα της από τους αντάρτες αλλά αυτήν δεν την πειράζανε .Τέλος έστειλε ένα μικρό αγοράκι να του δείξει τη χωροφυλακή. Όταν πλησίασε οι χωροφύλακες τον κράτησαν σε απόσταση τον έψαξαν και άρχισαν να τον ανακρίνουν. Τους είπε ότι ήταν μαθητής της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής και ζήτησε να έρθει αμέσως ο κύριος House με τον κύριο Λίτσα .Του υποσχέθηκαν ότι θα το κάνουν αλλά έπρεπε να κάνουν και αυτοί τις κατάλληλες ανακρίσεις και μετά. Όταν βράδιασε έμαθαν ότι οι αντάρτες θα κατέβαιναν πάλι και θα χτυπούσαν το αστυνομικό τμήμα .Επειδή είχαν λίγους για την άμυνα, του είπαν ότι θα τον έβαζαν μέσα σε ένα από τα πολυβολεία να κρατήσει άμυνα με ένα πολυβόλο και ένα βοηθό γιατί ήξερε από πόλεμο .Αυτός διαμαρτυρήθηκε ότι δύο μήνες δεν είχε πυροβολήσει ούτε μια φορά αλλά επέμεναν και τον έβαλαν μέσα στο πολυβολείο .

Πραγματικά το βράδυ εκείνο ήρθαν οι αντάρτες να καταλάβουν το χωριό αλλά μόνο λεηλάτησαν τα ακριανά σπίτια (.Σύμφωνα με τον Νίκο). δεν πλησίασαν πολύ τον Αστυνομικό Σταθμό. Ο Νίκος από τον φόβο του και από το πολυβολείο μέσα έβαζε προς το σπίτι της γριάς που ήταν η είσοδος προς το χωριό δίχως να σκοπεύει διότι δεν έβλεπε και τίποτα . Το πολυβόλο όμως γύρισε προς το σπίτι και σε λίγα λεπτά το σπίτι της γριάς είχε κατεδαφιστεί από τα πυρά .Το πρωί βγήκε η γριά από το υπόγειο που ήταν και καταφύγιο ήρθε μανιασμένη και τα έβαλε με τον διοικητή και φώναζε. Ήθελε να δει ποιος ήταν αυτός ο ηλίθιος σκοπευτής . Πήγαν και είδαν και θαύμασαν για την σκοπευτική ικανότητα του Νίκου .Τελικά την καθησύχασε ο Διοικητής την έβαλε να συμπληρώσει κάτι χαρτιά για αποζημίωση και υποσχέθηκε να της το χτίσουν και να το κάνουν καλύτερο

Την άλλη μέρα τον κούρεψαν και τον απολυμάνανε με DDT και μετά με άλλους θα τους προωθούσαν στον Σταυρό που ήταν και το κέντρο και απ' εκεί στη Θεσσαλονίκη . Ο δρόμος όμως από την Νικίτη στο Σταυρό ήταν χωραφόδρομος και επικίνδυνος από ενέδρες και νάρκες . Έτσι όταν ήταν να ξεκινήσει η φάλαγγα, όπως έκαναν οι αντάρτες και βάζανε μπροστά πάντα τους στρατολογημένους, έτσι και ο φαλαγγάρχης στο πρώτο αμάξι έβαλε όλους του αιχμαλώτους. Αλλά μπροστά απ' αυτούς το ναρκαλιευτικό, ένα τζίπ, το οποίο παρ όλο που ανίχνευε τον δρόμο δεν μπόρεσε να εντοπίσει μια νάρκη. Έπεσε επάνω και ανατινάχτηκε στον αέρα με δύο θύματα . Και πάλι ήταν τυχεροί.

Όταν φτάσανε στο Σταυρό και τους πήγαν στον Αστυνομικό Σταθμό για ανακρίσεις έτυχε ο Σταθμάρχης να είναι πολύ φίλος με τον πατέρα του Νίκου, όταν ήταν πρόεδρος αυτός έτυχε να υπηρετεί στο χωριό μας, στις αρχές του 1930. Ο Νίκος ζήτησε να ειδοποιήσει τον πατέρα του και τον διευθυντή της Σχολής κ. Χάους, Αυτό έγινε αμέσως και την άλλη μέρα ήταν κι όλα όλοι εκεί και έγιναν ορισμένες ενέργειες να αφηθεί ο Νίκος ελεύθερος αλλά οι κανονισμοί ήταν να μεταφερθούν και στη Θεσσαλονίκη για περισσότερες ανακρίσεις και όταν έγιναν όλες οι διαδικασίες ο Νίκος επέστρεψε στο χωριό που έγινε δεκτός από τους δικούς του αλλά και χωριανούς με πανηγυρισμούς και γλέντια. Μετά από λίγες μέρες μαθεύτηκε ότι όλοι οι μαθητές είχαν δραπετεύσει σε άλλα

μέρη και αργότερα σε επιχειρήσεις που έκανε ο στρατός έπιασε πολλούς αντάρτες στην περιοχή εκείνη μαζί δε και τον Άγγελο Τσιγγίδη ο οποίος ήταν και ο πρωτεργάτης όλης της τραγωδίας. Το ευτύχημα είναι ότι κανένας από τους μαθητές δεν έπαθε τίποτα . Αργότερα ο Άγγελος δικάστηκε ισόβια αλλά με την επέμβαση του κ. Χάους η ποινή του ελαττώθηκε και αργότερα αποφυλακίστηκε

Όσο για τον Νίκο . Χαρακτηρίστηκε από τις αρχές ως κομμουνιστής Το ποινικό του μητρώο «λερώθηκε» αλλά με ενέργειες του διευθυντή της σχολής και των τοπικών αρχών επανέφεραν στη τάξη των νομιμοφρόνων πολιτών και με επαίνους που βοήθησε να αποδράσουν όλοι οι μαθητές και τελευταίος αυτός

Τις περιπέτειές του ο Νίκος μου τις έγραφε λεπτομερώς και μου τις έστελνε με γράμμα στο Κέντρο. Τότε όλα τα γράμματα των στρατιωτών έπρεπε να είναι ανοιχτά για να διαβάζονται από τη λογοκρισία .

Για ένα διάστημα σταμάτησε να γράφει,

Μια μέρα ήρθε ο λοχίας και μου είπε ότι με ζητούσε ο αξιωματικός του Α2.

Πάγωσα και έβαλα κακό στο νου μου . Πήγα και έτρεμα. Τους είδα γελαστούς στο γραφείο.(αυτοί σπάνια γελούσαν) και ένας αξιωματικός με ρώτησε λέγοντας. «Ο φίλος σου που ήταν στα αντάρτικα γιατί δεν σου γράφει πια;» Τους είπα ότι δεν ήξερα και αν ήθελαν να μάθουν περισσότερα να του γράψω να συνεχίσει.

Μου είπαν ότι όλα τα γράμματα τα διαβάζανε και τους άρεσε η περιπέτειά του και ήθελαν να μάθουν περισσότερα . Αμέσως έγραψα να συνεχίσει τη διήγηση του και το έκανε.

1950 Εδώ ο φίλος μου, ο χωριανός μου και συμμαθητής Νίκος Χατζημάρκος που απήχθηκε από τους αντάρτες και οδηγήθηκε στα βουνά της Χαλκιδικής

1950 ο Νίκος Χατζημάρκος στην αστυνομία μονάδας στον στρατώνα της Βένης του Νομού Φλωρίνης με τον βαθμό του δεκανέα

Το 1952 υπηρέτησε και στη φρούρηση της γέφυρας του Στρυμόνα των Σερρών .Εκεί τον επισκεπτόμουν τακτικά όταν υπηρετούσα στο Σιδηρόκαστρο και τα λέγαμε.

Μετά το Πάσχα του 1949 με επισκέφθηκε η μητέρα μου για να δει που υπηρετούσα αλλά και να δει για πρώτη φορά μετά την προσφυγιά του 1922 τις δύο πρώτες εξαδέλφες της που έμεναν στην Κοκκινιά και Νέα Ιωνία .που δεν τις είχε δει για 27 χρόνια και η χαρά της ήταν μεγάλη ..Με την ευκαιρία θα έβλεπε και την Αθήνα που ήταν και το ταξίδι της ζωής της.

Αθήνα 17-9-1949 .Η μητέρα μου Αγγελική κι εγώ

Αθήνα 9-9-1949 .Η μητέρα μου εγώ και οι εξαδέλφες μου, αν και γεννημένες στην Αθήνα για πρώτη φορά επισκεφθήκανε την Ακρόπολη και είδαν τον Παρθενώνα από κοντά.

Ο Σεπτέμβριος του 1949 ήταν ο καλύτερος μήνας της παραμονής μας στη σχολή . Για ένα μήνα σχεδόν είχαμε μαθήματα οδηγήσεως και έπρεπε να μάθουμε σε διάφορα οχήματα που είχε ο στρατός, ρυμουλκά ,3/4 ,μεγαλύτερα μέχρι και τεθωρακισμένα και ήταν που όλους μας άρεσε διότι με την ευκαιρία αυτή πηγαίναμε σχεδόν σε όλη την Αττική και γνωρίζαμε ωραία μέρη αλλά επειδή ήμασταν και οικονομικά σε καλύτερη μοίρα από τους κληρωτούς κάθε μεσημέρι κάναμε μεγάλα γλέντια στις καλύτερες ταβέρνες

Μέγαρα Σεπτ.1949 .Το τμήμα μηχανικών οχημάτων κατά την διάρκεια εκπαίδευσης στην οδήγηση . Εδώ σε ένα κέντρο των Μεγάρων για μεσημεριανό . Διακρίνωμαι στο βάθος δεξιά .

*Ζούμπερι Αττικής 1949.Μία ομάδα μαθητών οδήγησης σε μία ταβέρνα
Από αριστερά είμαι ο πέμπτος.*

Εκτός από το προνόμιο να πηγαίνουμε στις ταβέρνες οι εκπαιδευτές μας πήγαιναν και σε ωραίες παραλίες για μπάνιο για να δροσιστούμε και μετά να πάμε για φαγητό.

1949 .Μία ομάδα μαθητών οδήγησης στην παραλία του Ζούμπερι

Πεντέλη 1949. Από την εκπαίδευση οδήγησης

Μέγαρα 1949. Εκπαίδευση οδήγησης σε 3/4. Είμαι στο τιμόνι

Εκτός από τα γλέντια που κάναμε έξω στις ταβέρνες είχαμε φίλους Αθηναίους που συχνά μας καλούσαν στα σπίτια τους όταν είχαμε άδεια για κανένα καφέ ή ουζάκι αλλά και πάρτι. Ένας που ξεχώριζε για τα σπιτικά πάρτι ήταν ο αγαπητός μας φίλος ο Κώστας Σιταρίδης . Ήταν παιδί προσφύγων από των Πόντο και οι γονείς του εγκαταστάθηκαν σε προσφυγικό σπίτι στην Καλλιθέα μετά την Μικρασιατική καταστροφή και ορφάνεψε όταν ο πατέρας του πέθανε επί κατοχής .Είχε τρεις αδελφές πολύ καλές και όλη η οικογένεια ήταν υποδειγματική και προκομμένη .

Ο Κώστας μπήκε δίχως κανένα πρόβλημα στη σχολή τηλεπικοινωνίας ως ηλεκτρονικός γιατί ήταν και πρώτος στις εισαγωγικές εξετάσει .Ήταν απόφοιτος γυμνασίου και πολύ έξυπνος σε όλα τα μαθήματα . Συχνά οργάνωνε πάρτι στο σπίτι τους και η μητέρα του και οι αδελφές του έκαναν το πάν να μας διασκεδάσουν με μουσική και τραγούδια

Αθήνα 1949 Καλλιθέα. Μπροστά στο σπίτι του Κώστα Σιταρίδη Κάτω αριστ. Εγώ η μικρή αδελφή και ο Νίκος Κελαϊδίτης. Επάνω οι άλλες αδελφές και πιο πάνω ο Αλέκος Κοντογεώργος

Αθήνα 1949 Καλλιθέα μετά το πάρτι με φίλους και συναδέλφους στο σπίτι του Κώστα Σιταρίδη . Δεξιά με το άσπρο πλόβερ είναι ο Κώστας και επάνω με την γραβάτα εγώ.

Αθήνα Καλλιθέα 1949. Εδώ στο χαγιάτι του σπιτιού του Κώστα Σιταρίδη παίζουμε στο γραμμόφωνο βαλίτσα τραγούδια της εποχής εκείνης .Είμαι ο όρθιος ανάμεσα στην πόρτα και το παράθυρο.

Κατά τις αρχές του Οκτωβρίου είχαμε τελειώσει πλέον τα θεωρητικά μαθήματα και την οδήγηση και στις 8 Οκτωβρίου αποσπασθήκαμε στο 311 Συνεργείο Περιοχής που ήταν πίσω από τα ανάκτορα (Νομίζω στην οδό Ρηγίλλης) για πρακτική εξάσκηση.

Ο χώρος αυτός που ήταν αρκετά στρέμματα, ήταν γεμάτος από παλιά αυτοκίνητα του στρατού άλλα για γενική επισκευή και αρκετά άχρηστα που αφαιρέθηκαν εξαρτήματα για να διορθωθούν άλλα και ήταν σχεδόν όλα του Αγγλικού στρατού.

Το 1948-49 νομίζω ήταν και η χρονιά που ο στρατός μας άρχισε να εξοπλίζεται με Αμερικανικό οπλισμό και μηχανοκίνητα και όσα είχε προμηθευτεί δεν ήθελαν ακόμα επισκευές γιατί ήταν καινούρια και τα κυριότερα οχήματα που κυκλοφορούσαν ήταν ; Τα Jip, 3/4 Dodge, G.M.C και οι μοτοσικλέτες Harley Davidson

Από την πρακτική εξάσκηση στο 311 Συνεργείο Περιοχής

Πολίτης εκπαιδευτής δίνει τεχνικές οδηγίες στους μαθητευόμενος στρατιώτες

Η πρακτική αυτή εξάσκηση ήταν απαραίτητη και θα διαρκούσε περίπου τρεις μήνες , μετά θα αποσπαζόμασταν σε διάφορα συνεργεία επισκευών οχημάτων της χώρας .

Ήδη υπηρετούσα 18 μήνες και δεν είχα πάρει άδεια να δω τους γονείς μου . Κατάφερα όμως την παραμονή των Χριστουγέννων στις 24 Δεκεμβρίου να πάρω δεκαήμερη άδεια για να πάω να κάνω Χριστούγεννα με τους γονείς μου. Μαζί μου δε πήρα και έναν καλό μου φίλο από την Καβάλα τον Παύλο Χιρβάτη για να κάνουμε Χριστούγεννα στο σπίτι με τους γονείς μου γιατί δεν είχε γονείς. και δεν είχε να πάει πουθενά

Θα ταξιδεύσαμε με το τρένο και ήταν η πρώτη φορά που θα κάναμε τέτοιο ταξίδι που μέχρι τότε ήταν το πιο επικίνδυνο από τις επιθέσεις των ανταρτών .

Οι πολεμικές επιχειρήσεις είχαν λήξει αλλά ακόμα υπήρχαν μεμονωμένες ομάδες φανατικών ανταρτών που δρούσαν και προξενούσαν ζημιές.

Ήταν χειμώνας και σε πολλά μέρη της χώρας υπήρχε χιόνι και το θέαμα ήταν καταπληκτικό . Τις γέφυρες τις φρουρούσαν πολύ αυστηρά και παντού σε επικίνδυνα μέρη υπήρχαν στρατιώτες κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής στους σταθμούς και στα χωριά .

Το ταξίδι διήρκησε περίπου 12 ώρες διότι πολλές γέφυρες ήταν πρόχειρα φτιαγμένες και οι γραμμές δεν είχαν συντηρηθεί για πολλά χρόνια και σε πολλά σημεία το τρένο πήγαινε με ταχύτητα πεζού

Τελικά φτάσαμε και οι γονείς μου χάρηκαν που με είδαν μετά από ενάμισι χρόνο, επίσης χάρηκαν που θα φιλοξενούσαν και τον φίλο και συνάδελφο Παύλο

Πρώτη άδεια 26 Δεκεμβρίου 1949 Με την αδελφή μου Βασούλα μπροστά στο καφενείο του πατέρα μου. Οι πρόσφυγες πελάτες κάθονται στο δυτικό μέρος που έχει λιακάδα .

26 Δεκεμβρίου 1949. Μία παρέα προσφύγων από τον Χαμιντιέ της Μικράς Ασίας λιάζονται μπροστά στην αυλή του καφενείου του πατέρα μου και κουβεντιάζουν. Πάντα μιλούσαν για τις χαμένες τους πατρίδες και για τη προσφυγιά. Από αριστ. Αντώνιος Χουρσόγλου, (νονός μου) Γιάννης Καραπαύλος, η μητέρα μου Αγγελική ,ο συνάδελφος Παύλος Χιρβάτης .η Αδελφή μου Βασούλα, Παναγιώτης Δαουλτζόγλου, Στρατής Σαρρής και ο πατέρας μου Πρόδρομος Κολοκοτρώνης .

Κατά τη δεκαήμερη άδεια περάσαμε ωραία πήγαμε αρκετές φορές στην πόλη της Θεσσαλονίκης που απέχει μόνο 7 χιλ. και επίσης πήγαμε και στην Αμερικανική Γεωργική Σχολή για να μάθω περισσότερα για την απαγωγή των συμμαθητών μου .

Επιστρέψαμε πάλι με το τρένο στην Αθήνα και περιμέναμε να πάρουμε αποσπάσεις σε συνεργεία επισκευών .

Τα υπόλοιπα τριάνμισι χρόνια τώρα θα ήταν δουλειά για να αποκτήσουμε περισσότερη πείρα πάνω στη δουλειά που θα μας ανάθεταν να κάνουμε οι διοικήσεις των συνεργείων .

Ήταν η στιγμή του χωρισμού μετά από 18 μήνες συμβίωσης με νέα παιδιά της ίδιας ηλικίας από διάφορα μέρη της Ελλάδας που γίναμε φίλοι στη βασική εκπαίδευση, στις αίθουσες διδασκαλίας, στις ασκήσεις, και σε διάφορες δραστηριότητες που δεν ήταν πάντοτε εύκολες μέσα στο στράτευμα . Δεν μάθαμε μόνο μία τέχνη αλλά μάθαμε να συνυπάρχουμε και να ζούμε αγαπημένοι, και να σέβεται ο ένας τον άλλον, να είμαστε νομοταγείς, να αυτοπειθαρχούμε και να αγαπάμε τη πατρίδα μας.

12-1-1950 Εδώ στο σταθμό Λαρίσης στην Αθήνα έτοιμοι ν' αναχωρήσουμε για την Φλώρινα. Στο παράθυρο δεξιά εγώ με τον Παύλο

Ιανουάριος 1950 Θεσσαλονίκη . Κοντά στο Λευκό Πύργο με την παρέα των αποσπασμένων για τη Φλώρινα και αλλού

Θεσσαλονίκη 1950 στην παραλία και κοντά στον Λευκό Πύργο με την ίδια παρέα

Στο κέντρο επέστρεψα στις 5 Ιανουαρίου και στις 10 πήρα μετάθεση να παρουσιαστώ στο 325 Συνεργείο Επισκευών της 10^{ης} μεραρχίας που έδρευε στη Φλώρινα . Πήρα το φύλλο πορείας και με άλλους συναδέλφους που πήγαιναν στην Θεσσαλία και Βόρεια Ελλάδα πήραμε το τρένο πάλι για τη Θεσσαλονίκη .

Στο ίδιο συνεργείο θα πηγαίναμε εγώ ο Χιρβάτης Παύλος, ο Θεόδωρος Κεχαγιάς και ο Πασβάντης και έπρεπε να παρουσιαστούμε εντός μίας εβδομάδας

Στη Θεσσαλονίκη φτάσαμε την ίδια μέρα αλλά είχαμε στη διάθεσή μας μερικές μέρες για ξεκούραση έτσι πάλι με τον Παύλο πήγαμε στο σπίτι και οι άλλοι στο κέντρο διερχομένων. Οι γονείς μου χάρηκαν που μας ξαναείδαν

19-1-1950 Στο σταθμό της Φλωρίνης

Το ταξίδι μέχρι στη Φλώρινα ήταν ευχάριστο και ιδίως μετά την Έδεσσα τα τοπία ήταν υπέροχα με το χιόνι που σκέπαζε σχεδόν τα βουνά και τις πεδιάδες . Στο σταθμό φτάσαμε το απόγευμα και εκεί μάθαμε ότι το συνεργείο δεν ήταν πολύ μακριά .Βαδίσαμε με τους σάκους στη πλάτη και παρουσιάστηκε στον διοικητή ο οποίος μας περίμενε και η υποδοχή που μας έκανε ήταν πολύ ευγενική . Κράτησε τους άλλους στο μεγάλο συνεργείο κι εμένα με έστειλε στο 35 ΕΣΕ (Ελαφρό Συνεργείο Επισκευών που ήταν δίπλα με διοικητή τον ανθυπολοχαγό Μανόλη Φουντεδάκη με δεκαπέντε περίπου τεχνίτες και με λοχία τον εθελοντή Μανόλη Αλτιμπαρμάκη (τουρκικά, εξαδάκτυλος).

Όλοι τους με δεχήκανε με χαρά μου δώσανε κρεβάτι και θα μέναμε όλοι στον ίδιο θάλαμο που είχε μία σόμπα για να μας κρατάει ζεστούς ..

Ήμουν ο νεώτερος μεταξύ όλων και την πρώτη μέρα πήρα εργαλεία και πέρασα την μέρα μου κουβεντιάζοντας με όλους για να τους γνωρίσω καλύτερα .Εκτός από τον Μανόλη κι εμένα όλοι οι άλλοι ήταν κληρωτοί και υπηρετούσαν αρκετούς μήνες λόγω του εμφυλίου. Την Τρίτη μέρα πήγα να δουλέψω με έναν τεχνίτη ο οποίος ήταν αρκετά ηλικιωμένος και φαλακρός αλλά από ευγένεια δεν ρώτησα την ηλικία του διότι νόμισα ότι ήταν μόνιμος. Μετά που γνωριστήκαμε καλά ρώτησα ποίας κλάσεως ήταν και μου είπε ότι ήταν του 1930 και προστάτης οικογενείας αλλά υπηρετούσε από ένα λάθος της στρατολογίας και μου είπε ότι:

Κάποιος άλλος της ίδιας κλάσεως με το ίδιο όνομα ,επώνυμο, όνομα πατρός και όνομα μητρός δεν είχε παρουσιαστεί ποτέ να υπηρετήσει και τον είχαν κηρύξει λιποτάκτη και επειδή ταίριαζε το όνομα του Γερμενή με του ανυπότακτου συλλάβανε αυτόν . Βέβαια η υπόθεση ήταν σε έρευνα αλλά λόγω του πολέμου καθυστέρουσαν και κόντευε να κλείσει χρόνο από λάθος της στρατολογίας.

Ας πω εδώ τι έπαθα εγώ.

Εγώ είμαι της κλάσεως του 1950 και κανονικά το 1949 έπρεπε να παρουσιαστώ στο περιοδεύον συμβούλιο για να με κατατάξουν σε ποίο σώμα θα υπηρετήσω . εγώ όμως πήγα ένα χρόνο πιο μπροστά ως εθελοντής αλλά οι στρατολόγοι δεν το σημείωσαν αυτό στα βιβλία τους και όταν ήρθε η σειρά της κλάσεως του 50 εγώ φαινόμουν στα βιβλία τους ως ανυπότακτος. Έτσι μία μέρα πήγαν με ένα τζίπ άνδρες της ΕΣΑ στο σπίτι βρήκαν τους γονείς μου και τους είπαν ότι ήρθαν να συλλάβουν τον Αναστάσιο Κολοκοτρώνη γιατί έχει κηρυχθεί λιποτάκτης . Και οι δύο γελάσανε τόσο πολύ που οι ΕΣΑτζίδες θύμωσαν . Τους έδωσαν ένα φάκελο από γράμμα μου με την διεύθυνση του τεχνικού σώματος και τους είπαν να πάνε και να με συλλάβουνε κάτω στην Αθήνα .

Την άλλη μέρα με καλέσανε στη Διοίκηση του κέντρου για να εξακριβώσει ο ιδίως ο διοικητής Παπαϊωάννου αν όντως ήμουν εγώ ο Αναστάσιος Κολοκοτρώνης . Ε... του είπα ότι ήμουν εγώ ο Αναστάσιος Κολοκοτρώνης . Έτσι τελείωσε η γκάφα τους

Παρ' όλο που οι επιχειρήσεις είχαν τελειώσει η περιοχή της Φλώρινας ήταν ακόμη επικίνδυνη από ναρκοπέδια αλλά και από αντάρτες και πάντοτε ήμασταν σε επιφυλακή .

Μία μέρα που πήγαμε στην περιοχή του Πισοδερίου μέσα στα βουνά είδαμε έναν καταυλισμό των ανταρτών που είχαν σκάψει το βουνό και είχαν μέσα αποθήκες τροφίμων πυρομαχικών ρουχισμού και ακόμα και τέλειο μηχανουργείο με τórνους και τρυπάνια, και μηχανή με ηλεκτρογεννήτρια και όλα σε αχρηστία

Ήταν βέβαια λεηλατημένα αλλά εκεί όπως λέγανε οι παλιοί του συνεργείου έπιασαν αιχμάλωτη και μία αντάρτισσα , την Χρύσα. Η Χρύσα ήταν σκύλα και την είχαμε στο συνεργείο σαν φύλακα να φυλάγει την πύλη και το συνεργείο τα κρύα βράδια

Ποτέ δεν άφηνε αξιωματικούς εφόδου να εισέλθουν το βράδυ μέσα στο συνεργείο .Αυτό δεν άρεσε την ΟΑΣ (ομάς ασφαλείας Στράτου) και ένα βράδυ της έδωσαν φόλα για να την δηλητηριάσουν . Την γλιτώσαμε όμως δίνοντάς της αλμυρό νερό για να το κάνει εμετό .Την ξαναδηλητηριάσανε και πάλι την σώσαμε και μετά το βράδυ την δέναμε και φυλάγαμε εμείς στην πύλη. Το χιόνι ήταν μισό μέτρο και κρύο τα βράδια ήταν ανυπόφορο αλλά είχαμε τη σόμπα και ήταν αναμένη όλο το βράδυ και αλλάζαμε κάθε δύο ώρες '

Ένας έξυπνος ένα βράδυ από το άλλο συνεργείο σηκώθηκε να φυλάξει 2 με 4. Έκατσε ένα τέταρτο στη σκοπιά πήγε έβαλε το ρολόι να δείχνει 4 και ξύπνησε τον αντικαταστάτη του .Περίμενε ο φουκαράς σε δύο ώρες να φέξει για να έρθει στο θάλαμο αλλά η μέρα δεν ξημέρωνε .Νόμισε ότι σταμάτησε η γη να γυρίζει .

Το πρωί όταν ανακαλύφθηκε η πονηριά του πρώτου κοντέψανε να σκοτωθούνε .Άρπαξε όμως 20 μέρες φυλάκιση από τον Διοικητή και ησύχασε .

Φλώρινα Ιανουάριος 1950. Εδώ καλά ντυμένος με τη Χρύσα στη χιονισμένη Φλώρινα. Πίσω μου είναι ο στρατώνας της 10ης Μεραρχίας και τα συνεργεία επισκευών

Φλώρινα 1950. Από αρ. ο εθελοντής. Αλτιμπαρμάκης. Λεωνίδης. Διοικ. Φουντεδάκης Δικαίος Φαμελιάρης με τα κουταβάκια της Χρύσας στη χιονισμένη Φλώρινα

Η Φλώρινα ήταν τότε επιχειρησιακό κέντρο και στη πόλη μέσα κυκλοφορούσαν περισσότεροι στρατιώτες παρά πολίτες. Αυτό έδινε ζωή και κίνηση και δουλειά στον κόσμο της πόλης και στα χωριά.

Τα παλιά παραδοσιακά σπίτια, το ποτάμι που διέσχισε την πόλη, τα καταστήματα και οι ταβέρνες και γενικά η τοποθεσία της πόλης την έδινε μία ιδιαίτερη ομορφιά.

Στην Φλώρινα πήγα το 1938 για να συνοδεύσω τον πρώτο μου εξάδελφο που θα εισαγόταν στο ορφανοτροφείο αλλά εκτός από το ορφανοτροφείο δεν θυμόμουν και πολλά πράγματα.

Φεβρουάριος 1950 Φλώρινα . Στο βάθος τα υπόστεγα επισκευών με τα παλιά Αγγλικά αυτοκίνητα προς επισκευή έξω στο ύπαιθρο στα χιόνια και στις λάσπες.

Φεβρουάριος 1950 Φλώρινα χιονισμένη. Μία ομάδα μηχανικών μπροστά στο συνεργείο Το όχημα με τη σκάλα δεξιά ήταν το μηχανουργείο μας που είχε τórνο τρυπάνι οξυγόνο κλπ και το άλλο ήταν η αποθήκη ανταλλακτικών.

Ήδη όλος ο Στράτος είχε εξοπλιστεί με Αμερικανικά οχήματα και τα παλιά τα παροπλίζαμε σε ειδικούς χώρους .Πολλά από αυτά τα πουλούσαν στους γεωργούς αλλά τα μεγαλύτερα τα πουλούσαν σε ορισμένους και τα μετατρέπανε σε λεωφορεία που τότε κυκλοφορούσαν στην επαρχία και στα χωριά .

Ο νομός Φλωρίνης είχε πολλά χωριά και ο κάμπος είναι εύφορος, παράγει λαχανικά όσπρια ,σιτηρά, φρούτα ,και άλλα γεωργικά προϊόντα .

Κάθε Παρασκευή στη πόλη έστηναν παζάρι το οποίο συγκέντρωνε πολύ κόσμο από τα χωριά που πουλούσαν τα προϊόντα τους και αγόραζαν άλλα .Πολύς κόσμος ερχόταν με βοδόκαρα, αλογόκαρα, γαϊδουράκια και άλλοι με τα πόδια και όλοι οι δρόμοι είχαν κίνηση .Όταν τελείωνε το παζάρι φορτωμένοι επιστρέφανε στα χωριά τους .

Την ημέρα εκείνη δικαιολογούσα ότι πήγαινα να δοκιμάσω ένα όχημα, με γνώση του αφεντικού, και έπαιρνα όσους πεζούς μπορούσα να του πάω στα χωριά τους .Πήγαινα στην Αγία Παρασκευή ,στις Κάτω Κλεινές, στο Αρμενοχώρι και μέχρι το χωριό Νέο Καύκασο αλλά και σε άλλα χωριά . Αυτό το εκτιμούσαν και όταν φτάναμε στο χωριό πρόθυμοι να μας κεράσουν κάτι για την εξυπηρέτηση.

Μάρτιος 1950 στο χωριό Ν. Καύκασος της Φλώρινας .Οι πρώτοι κάτοικοι ήταν όλοι από τον Πόντο εκεί κάναμε πολλούς φίλους και μας καλέσανε σε ένα γλέντι .Εδώ μπροστά στο Ηρώο του χωριού και στην εκκλησία.. Από αριστερά δίπλα από τον πολίτη είναι το αφεντικό μας με τον ενωμοτάρχη του χωριού, μερικοί του συνεργείο, Δεξιά είμαι εγώ .

1950 στο χωριό Νέος Καύκασος στην πλατεία χορεύουμε με τον κεμεντζέ ποντιακούς χορούς με τους χωρικούς. Στο βάθος είναι η εκκλησία του χωριού.

Νέος Καύκασος Φλωρίνης 1950 .Κάτοικοι και μέλη του συνεργείου χορεύουν ποντιακούς χορούς με την ποντιακή λύρα που έπαιζε ένα νεαρό παιδί.

Ο διοικητής του συνεργείου μας, Μανόλης Φουντεδάκης, ανθυπολοχαγός, Κρητικός στην καταγωγή που άρχισε κι αυτός από εθελοντής ήταν παντρεμένος με την Αλίκη από την Θεσσαλονίκη .Δεν είχε παιδιά αλλά είχε μαζί του την πεθερά του που ήταν καλή και την λάτρευε . Τον αποκαλούσαμε «Αφεντικό» διότι είχαμε το θάρρος και δεν κρατούσαμε τόσο αυστηρά τους στρατιωτικούς κανονισμούς λόγω της δουλειάς μας. Η δουλειά μας ήταν να επισκευάζουμε τα αυτοκίνητα να είναι σε καλή κατάσταση και ιδιαίτερα περιποιούμασταν τα τζιπ των αξιωματικών και τις μοτοσυκλέτες της ΕΣΑ και όλοι μας εκτιμούσαν .Αυτό μας έκανε να ξεχωρίζουμε κάπως από τον υπόλοιπο στρατό.

Μια Κυριακή πήρα με το $\frac{3}{4}$ την οικογένειά του και πήγαμε βόλτα στο χωριό Αγία Παρασκευή που είναι στα σύνορα της Σερβίας .Πηγαίναμε για πρώτη φορά και κάναμε μια βόλτα να δούμε αν υπήρχε κανένα ταβερνάκι. Είδαμε ένα καφενείο ,το περάσαμε και μετά πέσαμε σε ένα γάμο . Σταματήσαμε να δούμε από μακριά αυτούς που χορεύανε στην αυλή ενός διώροφου σπιτιού .

Σε λίγο ήρθαν και μας κάλεσαν να πάρουμε και μισ μέρος στο χορό . Μας κέρασαν τσίπουρο, κρασί και μεζέδες αλλά μας είπαν να κάτσουμε και για το επίσημο φαγητό που ήταν ψάρι με ρύζι, αλλά είχαν και κρέατα .

Ήρθε ο παπάς και η τελετή έγινε στο προαύλιο του σπιτιού και μετά ακολούθησε το γλέντι με ντόπια μουσική από οργανοπαίκτες της περιοχής και το φαγητό ήταν νοστιμότατο.

Τα δώρα και τα προικιά της νύφης ήταν εκτεθειμένα πάνω στα κάρα .Η κυρά Αλίκη σκέφτηκε επειδή δεν ήμασταν προετοιμασμένοι γι αυτό το γάμο την ώρα που η νύφη χόρευε καρφίτσώσαμε λίγα χαρτονομίσματα στο πέπλο της για τη φιλοξενία που μας έκαναν . Πράγματι ήταν ωραία . Έβγαλα και αρκετές φωτογραφίες αλλά όλες απέτυχαν και δεν έχω καμία από εκείνο το γάμο . Κάναμε όμως καλούς φίλους που ήταν όλοι φιλόξενοι και ευγενικοί

Ήταν τώρα άνοιξη και ο λοχίας Αλτιμπαρμάκης με μάθαινε να οδηγώ μοτοσικλέτα. Είχαμε μία του συνεργείου Norton αλλά είχαμε και τις Harley Davidson

Αυτές συνήθως ανήκαν στις Διαβιβάσεις και στην ΕΣΑ αλλά όσο καιρό ήταν στο συνεργείο ήταν σαν δικές μας .

Απρίλιος 1950. Επισκευή και συντήρηση μίας Harley Davidson των Διαβιβάσεων Είμαι στη μέση και τρώγω ψημένο καλαμπόκι .

Είναι αλήθεια ότι δεν δυσκολεύτηκα πολύ να μάθω να οδηγάω την μοτοσικλέτα .Είχαμε μεγάλο και ανοιχτό χώρο μπροστά στο συνεργείο και με τη πρώτη φορά μπορούσα να κάνω στροφές δεξιές και αριστερές . Μια μέρα όμως την έπαθα .

Μπήκα στο στενό χωραφόδρομο που πήγαινε προς την Αγία Παρασκευή και δεν έβρισκα φαρδύ μέρος να στρίψω και πήγα μέχρι την Αγία Παρασκευή που είναι πάνω από δέκα χιλιόμετρα και έκανα στροφή στην πλατεία του χωριού.

Απέναντι από το στρατόνα μας ήταν ένα συνοικισμός που έμεναν μόνιμα τσιγγάνοι και εκεί γνωρίσαμε αρκετούς νέους και νέες που κάναμε παρέα και τα Σαββατοκύριακα πάντοτε είχανε μουσική με βιολιά ζουρνάδες και νταούλια και έκαναν μεγάλα γλέντια που παίρναμε μέρος κι εμείς και ο χορός δεν σταματούσε για δύο μέρες συνεχώς .

Την Δευτέρα όμως πηγαίνανε στα χωράφια για δουλειά ,κυρίως οι γυναίκες

Μάιος 1950 στο χωράφι με τις ωραίες τσιγγάνες φάγαμε όλοι μαζί το μεσημέρι, μας έδωσαν δε πεπόνια και καρπούζια. Όρθιος δεξιά είναι ο βοηθός μου ο Μακαρόνας και εγώ μόλις διακρίνομαι πίσω από την τρίτη κοπέλα ,αριστερά με τη στάμνα στο χέρι.

Μάιος 1950 με τις τσιγγανοπούλες στο χωράφι που δούλευαν. Φιλοξενηθήκαμε με τσιγάρα ψωμί και καρπούζι . Πίσω από τα κοτίσια είμαι εγώ και ο βοηθός μου Μακαρόνας με την πετσέτα .

Η ζωή σχετικά στο συνεργείο ήταν ήσυχη και ευχάριστη και δεν νιώθαμε ότι ήμασταν στρατιώτες είχαμε ελευθερία κινήσεων και το σπουδαιότερο ότι είχαμε στη διάθεσή μας αυτοκίνητα να πάμε βόλτες, εντός βέβαια των ορίων , στα γύρω χωριά και να γνωρίσουμε τα μέρη . Αρκετά χωριά ήταν καταστραμμένα από τον εμφύλιο αλλά πολλά έμειναν άθικτα .

Κάπου κάπου ήμασταν υποχρεωμένοι να εκτελούμε καθήκοντα σκοπού αλλά δεν μας πείραζε . Είχαμε και την ευθύνη ορισμένες μέρες τα βράδια την φρούρηση του μικρού αεροδρομίου που ήταν κοντά στην Αγία Παρασκευή .

Ένα βράδυ σήμανε συναγερμός που προερχόταν από το αεροδρόμιο ότι εισέβαλαν αντάρτες από την Γιουγκοσλαβία και το κουμπί το πάτησε ο φίλος μου Θεόδωρος Κεχαγιάς που είδε έξω από τον φράκτη του αεροδρομίου να τρέχουν αρκετά άτομα .

Ξεσηκώθηκε όλη η μεραρχία και οι μάχιμες ομάδες τραβήξαντε προς τα εκεί και εμείς ντυθήκαμε κάναμε το τσάι μας και περιμέναμε διαταγές που δεν ήρθαν μέχρι το πρωί.

Μας είπαν το πρωί ότι ο συναγερμός έληξε και αυτοί που τρέχαντε δεν ήταν αντάρτες αλλά δραπέτες από τον «παραδεισένιο» σιδηρούν παραπέτασμα του Τίτο. Παραδόθηκαν και ήταν άοπλοι πεινασμένοι και άπλυτοι για αρκετές μέρες

Ήταν εννέα άτομα, τρεις γυναίκες και έξι άντρες μεσήλικες που τους φέρανε κοντά στο συνεργείο που ήταν το ειδικό γραφείο του στρατού γι' αυτές τις υποθέσεις,

Πήγα και τους είδα γιατί γνώριζα τον αξιωματικό και κουβέντιασα μαζί τους .Ο ένας ήξερε καλά Ελληνικά και μία γυναίκα και ένας άντρας μιλούσαν τα Αγγλικά. Όλοι ήταν άνθρωποι των γραμμάτων και προέρχονταν από τα ανατολικά κράτη Τσεχοσλοβακία, Ουγγαρία Πολωνία κλπ και επιθυμούσαν να μεταναστεύσουν στις ΗΠΑ. Μετά τις τυπικές ανακρίσεις τους περιποιήθηκαν έμειναν μερικές μέρες και μετά τους στείλαντε στην Αθήνα.

Το φαινόμενο αυτό ήταν συνηθισμένο εκεί στα σύνορα αλλά δεν ξεσήκωναν όλη την Μεραρχία . Ο Κεχαγιάς κι αυτός σαν και μένα άπειρος να φυλάγει σκοπιά άπτησε λάθος κουμπί και αναστάτωσε όλη την Φλώρινα .

(Ο Θ. Κεχαγιάς μετανάστευσε το 1954 στην Αυστραλία. Συναντηθήκαμε στη Μελβούρνη και κάναμε παρέα . Ασχολήθηκε με κτηματομεσιτικές επιχειρήσεις, έκανε αρκετά χρήματα και επέστρεψε στη πατρίδα του την Κοζάνη όπου εκεί έγινε μεγαλοεργολάβος οικοδομών κλπ).

Εκτός από το σοβαρό γεγονός έγινε και ένα κωμικό με τον συνάδελφο και φίλο μου Παζβάντη . Ο Παζβάντης ήταν από ένα χωριό της Δράμας. Ήταν κοντός με ίσια μαλλιά και μεγάλη καμπουρωτή μύτη ,σαν του Καραγκιόζη, και πάντα μας έλεγε ότι αν δεν είχε τέτοια μύτη θα γινόταν ηθοποιός σαν τον Τζέιμς Κάκνεϊ .

Παρά την ασκήμια του γρήγορα έπιασε γκόμμενα, μια νοστιμούλα που την λέγανε Ειρήνη και κάθε βράδυ μετά τη δουλειά πήγαινε να την συναντήσει (κρυφά βέβαια για να μη τον δείρουν τ' αδέρφια της), Αλλά ένα βράδυ την έπαθε πολύ άσχημα και θα το πω με ποίηση .

*Ο Παζβάντης
(Φεβρ.1950)*

*Ο συνάδελφος Παζβάντης στο στρατώνα της Φλωρίνης
ήταντε ερωτευμένος με τα κάλλη της Ειρήνης.*

*Ένα βράδυ του χειμώνα πήγε να τη συναντήσει
σφύριζε το σύνθημα τους για να πάει να της μιλήσει.*

*Σήμα τούκανε να έρθει απ' τη πίσω τη μεριά
να τα πουν να χαιδευτούντε ν' ανταλλάζουντε φιλιά.*

*Πήδηξε σιγά το φράκτη βάδιζε και στα τυφλά
πέφτει άθελα στο βόθρο και βουτιέται στα σκατά.*

*«Φύγε γρήγορα» του λέει «Μη μας πάρουνε χαμπάρι
θα μας σπάσουνε στο ξύλο και ο διάολος θα μας πάρει».*

*Τρέχει πίσω στο στρατόνα να πλυθεί και να αλλάξει
τον αρπάζουνε αμέσως και τον βάζουν στο αμάξι.*

*Τον πηγαίνουν στο ποτάμι κ' είχε κρύο φοβερό
και του λεν να κάνει μπάνιο και με μπόλικο νερό.*

*Τη στολή του παρατάει να την παρ ο ποταμός
βγήκε κάγκελο και ήταν σαν κουφέτο καθαρός
τον εφέραν στη μονάδα κι εκεί έγινε χαμός.*

*Με το πάθημα αυτό ο συνάδελφος Παζβάντης
έμαθε το μάθημά του να μην είναι πια μπερμπάντης*

Τάσος Κολοκοτρώνης

Η ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Μια μέρα πήραμε διαταγή το συνεργείο μας να μετακινηθεί στην Καστοριά γιατί ήμασταν δύο συνεργεία το ένα δίπλα στο άλλο και το δικό μας που ήταν ελαφρό συνεργείο επισκευών θα εξυπηρετούσε ένα λόχο μεταφορών στην Καστοριά .Κόντευε το καλοκαίρι και όλοι χαρήκαμε που θα πηγαίναμε εκεί που είχε και τη λίμνη

Στο διάστημα των επιχειρήσεων το συνεργείο ήταν σχεδόν στη πρώτη γραμμή αλλά δεν έπαιρνε μέρος σε μάχες και επιχειρήσεις ήταν στην περιοχή της Καστοριάς στα χωριά .Γαύρο, Απόσκεπο, Ανταρτικό κλπ αλλά και μέσα στη πόλη της Καστοριάς. Σε αρκετούς παλιούς η Καστοριά ήταν γνωστή αλλά εγώ θα πήγαινα για πρώτη φορά εκεί.

Πήγαμε μια μέρα με το αφεντικό την κυρά Αλίκη και τη μητέρα του την κυρά Ελένη για αναγνώριση για να δει που θα έβαζε το συνεργείο και επίσης να βρουν σπίτι να το νοικιάσει . Σπίτι βρήκανε αμέσως γιατί γνώριζε εκεί πολλούς και ο χώρος του συνεργείου θα ήταν σε ένα μεγάλο χώρο του συνεταιρισμού που ήταν μπροστά στην παραλία με ωραίους αμπελώνες και δένδρα από κερασιές και συκιές που ήταν πριν μπούμε στη πόλη της Καστοριάς δεξιά και θα μέναμε σε ατομικές σκηνές .

Μείναμε ένα βράδυ σε ένα σπίτι του φίλου του Γιάννη Κλιτσίδη που είχε και εστιατόριο και την άλλη μέρα επιστρέψαμε στη Φλώρινα για να ετοιμαστούμε .

Το συνεργείο μας είχε ένα γερανό GMC και ένα απλό GMC που ήταν χρεωμένα σ' εμένα ένα $\frac{3}{4}$ Dodge μια μοτοσικλέτα Norton, ένα μηχανουργείο Leyland και μία αποθήκη ανταλλακτικών Mack αλλά επίσημα άδεια οδηγήσεως είχαμε μόνον οι δύο εθελοντές οδηγούσαν όμως και οι άλλοι αλλά ήταν παράνομοι

Όλοι οι λόχοι μεταφορών του στρατού και των άλλων σωμάτων χρησιμοποιούσαν Αυτοκίνητα του Αμερικανικού στρατού όπως αυτό το GMC που είχε πέντε ταχύτητες και βοηθητική με τρία διαφορεικά και ένα εργάτη (βαρούλκο). Είχε δε εξακύλινδρη μηχανή της General Motors.

Τα αυτοκίνητα αυτά ήταν ικανά να ανεβαίνουν σε μεγάλες ανηφόρες, να διαβαίνουν από λασπώδη μέρη και να έλκουν μεγάλες και βαριές ρυμούλκες και κανόνια. Όταν βούλιαζε κάπου είχε ειδική σιδερένια πλάκα άγκυρα που καρφώνονταν επί του εδάφους και χρησιμοποιούσε τον εργάτη για να βγει από τη λάσπη με το συρματόσχοινο που είχε μπροστά.

Αυτό το όχημα ήταν χρωμένο σ' εμένα και ήμουν υπεύθυνος να το συντηρώ και να το περιποιούμαι

Επίσης αυτό είναι ακριβώς ίδιο όχημα με τη διαφορά ότι έχει μετατραπεί σε γερανό για ρυμουλκήσεις χαλασμένων οχημάτων και άλλων εργασιών. και αυτό το όχημα με τα εξαρτήματα και τα εργαλεία ήταν χρωμένο σε μένα μέχρι και το κατσαβίδακι.

Η μετακίνηση για την Καστοριά έγινε δίχως καμία δυσκολία και την ίδια μέρα όλα ήταν τακτοποιημένα το μόνο που εδώ θα μέναμε σε ατομικές σκηνές και όχι σε κοιτώνα με κρεβάτια. Για γραφείο είχαμε μεγάλη σκηνή και τεχνικός γραφέας ήταν ο Διονύσιος Ρόκος.

Ήταν Ιούνης και ο καιρός ήταν κατάλληλος για κατασκήνωση και το νερό της λίμνης αρκετά καλό για μπάνιο και για ψάρεμα .Το μόνο που δεν είχαμε ήταν ο καμπινές .Έτσι χρησιμοποιούσαμε τις δασωμένες καλαμιές της λίμνης για να μεγαλώνουν περισσότερο .

Η πόλη απείχε περίπου δύο χιλιόμετρα και κάτι, αλλά από μεταφορικά μέσα ήμασταν καλά και έτσι κάθε μέρα μετά από τη δουλειά πηγαίναμε στη πόλη και ο καθ' ένας διασκεδάζε με τον τρόπο του. Οι παλαιότεροι γνώριζαν αρκετούς καστοριανούς και κάνανε παρέα .

Το αφεντικό με την γυναίκα του και τη μαμά του πήγαιναν τα βράδια για φαγητό στο ξακουστό εστιατόριο του Γιάννη Κλιτσίδη που τον γνώριζαν και παλαιότερα .Πολλές φορές πήγαινα κι 'εγώ μαζί τους . Με ήθελαν για παρέα γιατί μπορούσα να ξοδέψω δίχως δυσκολία για φαγητά και πιοτά αφού ήμουν μισθωτός όπως και αυτός .

Εξ αιτίας αυτών γνώρισα ευκατάστατους καστοριανούς που είχαν γουναράδικα και άλλες επιχειρήσεις και τις οικογένειές τους και σε λίγο χρονικό διάστημα είχα αρκετούς φίλους της ηλικίας μου που με καλούσαν στα παλιά αρχοντικά τους σπίτια ,στα πάρτι και σε άλλες συνάξεις και βόλτες στη παραλία .

Μια μέρα πήρε ο διοικητής μας διαταγή από το σύνταγμα να πάμε έναν ανθυπολοχαγό του πεζικού σε ένα φυλάκιο του Γράμου. Το αφεντικό μου είπε να πάω εγώ αλλά να πάρω μαζί μου και τον μαθητευόμενο Ανδρέα Τρομάρα που ήταν από τα μέρη του Γράμου και ήξερε την περιοχή.. Ο Ανδρέας ήταν ορφανός και είχε τσιγγάνικη καταγωγή, Έπαιζε πολύ καλό βιολί και τραγουδούσε αλλά ήταν και τέλειος μηχανικός στα 16 του χρόνια .Ό, τι ήταν δύσκολο να επισκευαστεί φωνάζαμε τον Ανδρέα Τρομάρα. Τρομερό παιδί . Για κάθε ενδεχόμενο πήρα το επάνω όχημα (τον γερανό).που ήταν καλύτερα εξοπλισμένο με εργαλεία.

Η διαδρομή μέχρι το Νεστόριο ήταν κάπως καλή αλλά μετά το Νεστόριο άρχισαν οι ανηφόρες και οι απότομες στροφές. Ο δρόμος ήταν χωματένιος που έγιναν για τις επιχειρήσεις αλλά βεβιασμένα δίχως μελέτες και οι βροχές προξενούσαν ζημιές που δεν τις διόρθωνε κανένας .Ορισμένες στροφές ήταν τόσο επικίνδυνες που μπορούσε εύκολα ο γερανός να βρεθεί σε χαράδρα βάθους 200 μέτρων και να σκοτωθούμε.

*Εδώ ο Ανδρέας Τρομάρας περίπου 19 χρόνων
Μηχανικός σε ένα μεγάλο συνεργείο του Πει-
ραιώς και αργότερα ιδιοκτήτης δικού του συν-
νεργείου στη ίδια πόλη με άλλα περίπου 40
κινητά συνεργεία στην Πελοπόννησο και Αττική*

Όταν φτάσαμε στο τσομπανοχώρι Πεύκο ήταν ένα επίπεδο μέρος με μεγάλα πλατάνια όπου ο στρατός είχε κατασκευάσει πέτρινες βρύσες που το νερό έβγαινε από πυγές και ήταν παγωμένο αλλά δεν υπήρχε ψυχή εκεί . Σταματήσαμε να πιούμε νερό να ξεκουραστούμε και να ξεκουράσω λίγο τη μηχανή .

Σε όλη τη διαδρομή οι πλαγιές και τα υψώματα ήταν διάσπαρτα με πολυβολεία των ανταρτών και παντού ναρκοπέδια για να προστατεύονται. Όλα τα πολυβολεία ήταν κατασκευασμένα από δέκα και παραπάνω σειρές από κορμούς δένδρων . Απορούσα πως μπόρεσαν και τα κουβάλησαν σ' εκείνα τα σημεία που ήταν τόσο απότομα που ούτε κατσίκι δεν μπορούσε ν' ανεβεί και όλοι οι κορμοί ήταν καρφωμένα μεταξύ του με ειδικά καρφιά (Π). Σύμφωνα με τα λεγόμενα του ανθυπολοχαγού οι ρουκέτες των αεροπλάνων Spit Fire δεν μπορούσαν να εισχωρήσουν στο εσωτερικό τους

Σε μία περιοχή κάπως πεδινή είδα μία έκταση πολλών στρεμμάτων με φράουλα τα οποία είχαν φυτρώσει μόνα τους αλλά δεν τολμήσαμε να μπούμε μέσα να κόψουμε για να μη πατήσουμε καμία νάρκη .

Σχεδόν ήμασταν στη κορυφή του Γράμου και λίγο πριν από το χωριό αφήσαμε τον ανθυπολοχαγό και πήγαμε ακόμα λίγα χιλιόμετρα να μου δείξει ο Αντρέας ένα τεράστιο λάκκο μήκους ενός περίπου χιλιομέτρου και πολύ βαθύ . Αυτοκίνητο δεν κατέβαινε αλλά είχε κατσικόδρομους και μέσα έμεναν μερικοί βοσκοί στις καλύβες τους .

Όσο δύσκολη ήταν η ανάβαση άλλο τόσο δύσκολη ήταν και η κατάβαση . Τα φρένα δεν ήταν και τόσο χρήσιμα σε δρόμο με χοντρά χαλίκια και υποχρεωτικά κατέβαινα με πολύ μικρή ταχύτητα μέχρι σχεδόν το Νεστόριο. Εκεί σταματήσαμε να πιούμε κάτι και στη συνέχεια το βραδάκι ήμασταν στο συνεργείο.

Ενώ Θαυμάζαμε τα πολυβολεία των ανταρτών την τέχνη και τον κόπο να τα κατασκευάσουν. Μετά από λίγες μέρες με διαταγή του συνταγματάρχη πεζικού όπου ανήκαμε και πρόταση του αφεντικού μας, πήγα άλλες δύο-τρεις φορές εκεί για να κατεδαφίσω τα πολυβολεία, αυτά που μπορούσε να τα πλησιάσει ο γερανός και ήταν λίγα αυτά και να μεταφέρω τους κορμούς σε ένα ξυλουργείο της Καστοριάς .

Το γκρέμισμα ήταν εύκολο. Βεβαιωνόμασταν πρώτα ότι δεν ήταν παγιδευμένα και δεν ήταν ναρκοπεδημένα . Μετά δέναμε όλο το πολυβολείο με το συρματόσχοινο και με το μπροστινό βαρούλκο το τραβούσαμε με σιγανή ταχύτητα και σε δύο λεπτά ήταν διαλυμένο. Μετά με τη χρήση του γερανού τα φορτώναμε και τα μεταφέραμε στο ξυλουργείο . Τώρα τι τα έκαναν τα ξύλα και πού πηγαίνανε μετά, χαμπάρι δεν είχα . Πάντως οι ξυλέμποροι αρκετές φορές μας τάισαν μπριζόλες με ρετσίνα και ουζάκι στην υγεία των ανταρτών που τα είχαν κόψει στα μέτρα τους .

Επίσης καλά φαγητά τρώγαμε και στο εστιατόριο του Γιάννη Κλιτσίδη που ήταν καλοί φίλοι με το αφεντικό μας και είχαν καλές οικογενειακές σχέσεις έτσι με την ευκαιρία αυτή κι εγώ ήμουν πάντα μαζί τους

Δεν ξέρω γιατί αλλά η πεθερά του η γυναίκα του κι αυτός με συμπάθησαν και πάντα με παίρνανε μαζί τους .Ίσως επειδή έτυχε στη Θεσσαλονίκη το σπίτι τους να είναι δίπλα από το σπίτι της πρώτης εξαδέλφης του πατέρα μου ,εκεί επί κατοχής έμενα όταν πήγαινα στο γυμνάσιο και έλεγαν ότι με ήξεραν από τότε .Εγώ όμως δεν θυμώμουν τίποτα.

Εδώ η νεώτερη Καστοριά όταν την επισκέφτηκα το 1994

Η Βάφτιση

Αυτή η βάφτιση ήταν ιδιαίτερα διαφορετική από τις συνηθισμένες και έγινε κάτω από ειδικές συνθήκες.

Ο φίλος εστιατορας του αφεντικού μου Γιάννης Κλιτσίδης και η οικογένειά του καταγόntonταν από το χωριό Κρυσταλλοπηγή που είναι περί τα 30 χιλιόμετρα βόρεια της Καστοριάς και απέχει δύο χιλιόμετρα από τα σύνορα της Αλβανίας. Το χωριό το εγκατέλειψαν το 1940 με τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο. Στο διάστημα της κατοχής και στη συνέχεια με τον εμφύλιο δεν ήταν μέρος για να κατοικηθεί.

Ο Γιάννης όμως έδωσε υπόσχεση όταν παντρευτεί και κάνει παιδιά να το βαφτίσει στο χωριό του την Κρυσταλλοπηγή αλλά όλες αυτές οι περιοχές τότε είχαν κηρυχθεί εμπόλεμες και οι πολίτες, αυστηρά, δεν είχαν καμία πρόσβαση. Αλλά όπως λέμε πάντα είναι....Στη ζωή είναι ποιόν ξέρεις.....κλπ.

Το αφεντικό μίλησε με τον συνταγματάρχη, ο συνταγματάρχης μίλησε με το Μέγαρχο αυτός δεν ξέρω αν μίλησε με κανέναν άλλον, μπορεί να ρώτησε τη γυναίκα του και δόθηκε ειδική άδεια να πάμε.

Το αφεντικό μου είπε να ετοιμάσω το φορτηγό GMC και στις 15 Αυγούστου φορτώσαμε τα φαγητά, τα μεζεδάκια το γραμμόφωνο βαλιτσάκι, τον παπά τον ψάλτη με την κολυμπήθρα και τα εργαλεία του και τους κοντινούς συγγενείς (καμιά τριανταριά) και αναχωρήσαμε νωρίς το πρωί. Ακολουθήσαμε τον κεντρικό δρόμο που οδηγεί προς την Φλώρινα. Στο χωριό που ο δρόμος στρίβει αριστερά για την Κρυσταλλοπηγή στο φυλάκιο μας περίμενε ένα τζίπ με έναν λοχαγό ο οποίος πήρε την γραπτή άδεια και μας συνόδευσε μέχρι το «χωριό». Τελείως ακατοίκητο και καταστραμμένο. Η εκκλησία δεν είχε οροφή και μέσα υπήρχαν κρεβάτια με στρώματα ματωμένα, επίδεσμοι και άλλα πράγματα γιατί είχε χρησιμοποιηθεί από τους αντάρτες σαν νοσοκομείο.

Ένα θέαμα πολύ θλιβερό. Ένα χωριό σε τόσο ωραίο μέρος δίχως ανθρώπους. Ευτυχώς υπήρχαν τα πλατάνια στην αυλή και κάτω από τη σκιά τους δροσιστήκαμε λίγο γιατί έκανε και πολύ ζέστη και για παρέα είχαμε τα πουλιά και αργότερα ένα αδέσποτο σκυλί που φαινόταν να είναι πεινασμένο.

Καθαρίσανε την εκκλησία όλοι μαζί και ο παπάς με τον ψάλτη έστησαν προσωρινά τα εικονίσματα και στα γρήγορα τελέσανε το μυστήριο της βάφτισης .Όχι βέβαια όπως θα έπρεπε να γίνει αλλά τουλάχιστον έγινε στο χωριό του Γιάννη όπως το είχε τάξει .

Τα υπόλοιπα ήταν όλα καλά οργανωμένα .Στρώσανε κάτω από το πλάτανο τις κουβέρτες τα φαγητά , τα ποτά και το γραμμόφωνο με τα ωραία τραγούδια και έγινε ένα γλέντι καστοριανό και αξέχαστο .

Εγώ λίγο παραβίασα τον κανονισμό του στρατού αλλά και των δικών μου αρχών και ήπια λίγο παραπάνω ούζο ,έκατσα στον ήλιο για λίγη ώρα και ξαφνικά ζαλίστηκα τόσο πολύ που έβλεπα τον πλάτανο να κρέμεται ανάποδα στον ουρανό .

Η κυρ' Αλίκη στεναχωρέθηκε, πως θα οδηγούσα στο γυρισμό; .Ο άντρας της ο Μανόλης εκτός από τζιπ και $\frac{3}{4}$ δεν οδηγούσε μεγάλα αυτοκίνητα. Αλλά έλπιζα μέχρι τις 6 το απόγευμα θα ήμουν καλύτερα, όμως η κατάστασή μου δεν βελτιώθηκε και πολύ αλλά τους είπα να φορτώσουνε τα πράγματα και μετά να με ανεβάσουνε στο τιμόνι, γιατί ήταν ψηλά και δεν μπορούσα ν' ανέβω και όλα θα πήγαιναν καλά. Καταλάβαινα ότι ένα μέρος του μυαλού μου έλεγχε την ικανότητα της οδήγησης μου και την ευθύνη που είχα για τόσους επιβάτες να μη πάθουν τίποτα .

Τελικά έβαλα μπρος και ξεκινήσαμε. Δίπλα μου έκατσε το αφεντικό για να είναι σίγουρος ότι ήμουν εντάξει και η κυρ' Αλίκη μου έλεγε που ήταν τα χαντάκια οι λακκούβες οι χαράδρες και οι απότομες στροφές . Είχε αυτή τη συνήθεια όπως όλες οι γυναίκες

Τελικά φτάσαμε στην Καστοριά δίχως κανένα πρόβλημα και σε όλη την διαδρομή εκτός από του χωρικούς με τα γαϊδουράκια τους ή τα αλογόκαρά τους δεν είχε στο δρόμο αυτοκίνητα ιδιωτικά και τρακτέρ και οι δρόμοι ήταν τόσο χάλια που κανείς δεν μπορούσε να τρέξει πάνω από 30 χιλ. την ώρα .

Το συνεργείο μας ήταν ακριβώς απέναντι από τη πόλη και βλέπαμε τα ωραία αρχοντικά σπίτια . Μία Κυριακή ο Αλτιμπαρμάκης εγώ και άλλοι δύο αποφασίσαμε να κάνουμε μία σχεδιά με καμιά εικοσαριά παλιές φουσκωμένες σαμπρέλες για να πάμε στην απέναντι μεριά. Κάναμε και 4 κουπιά από ξύλα ,δέσαμε τις σαμπρέλες την μία με την άλλη με σχοινιά ,ντυθήκαμε καλά για να πάμε και στην εκκλησία . Ανεβήκαμε επάνω και οι άλλοι μας σπρώξανε στη λίμνη και αρχίσαμε με τα πρόχειρα κουπιά να απομακρυνόμαστε στα ήσυχα νερά της λίμνης .

Όταν φύγαμε καμιά διακοσαριά μέτρα ένας έκανε ν' αλλάξει λίγο τη θέση του και ξαφνικά οι σαμπρέλες τινάχτηκαν στον αέρα και εμείς βρεθήκαμε μέσα στη λίμνη . Προσπαθήσαμε να ξανανεβούμε αλλά ήταν αδύνατον και έτσι πήραμε το δρόμο της επιστροφής κολυμπώντας. Αλλά σε ένα σημείο κοντέψαμε να πνίγουμε όλοι όταν πέσαμε σε μέρος που είχε αυτά τα ινώδη χόρτα που φυτρώνουν εκεί και μπερδεύονται στα χέρια και στα πόδια .Ξέραμε όμως το κόλπο που ήταν να κάνουμε κινήσεις πολύ σιγανές και μόνο με τα χέρια και στην επιφάνεια του νερού .Έτσι βγήκαμε έξω σαν βρεγμένες γάτες .είχαμε και την καζούρα των άλλων . Χαλάσανε τα ρολόγια μας, τα χαρτονομίσματα και οι φωτογραφίες μας. Μία άλλη φορά που πήγαμε ήταν με το «καράβι» του αμπελουργού που ήταν δίπλα μας .Στη Καστοριά τις βάρκες τις λενε (καράβια) και δεν έχουν καρίνα . Η λίμνη είχε άφθονο και νόστιμο ψάρι που δεν μας έλειψε όσο καιρό ήμασταν εκεί

Ο Μανόλης Αλτιπαρμάκης ήταν ερωτευμένος με μία ωραία κοπέλα από την Καστοριά που την λέγανε Αλίκη και πάνω στο αυτοκίνητό του στο μουσαμά είχε γράψει το όνομά της (Η ΑΛΙΚΗ ΜΟΥ). Ε ,είδα και γώ αυτόν και αποφάσισα να βάλω κι εγώ το όνομα της δικής μου κοπέλας που ήταν στον Πειραιά και έβαλα (Η ΠΟΠΗ ΜΟΥ) .Έτσι διαφημίζαμε και τα κορίτσια μας.

Το μοναδικό είδος βάρκας της λίμνης της Καστοριά που το λενε (Καράβι).

Το Αφεντικό ήξερε ότι δεν είναι για τη γυναίκα του η Αλίκη, και για τη δική μου Πόπη δεν τον πείραζε πολύ .Τότε ήταν μόδα οι οδηγοί του στρατού να βάζουν ονόματα και άλλα μπιχλιμπίδια και λόγω των επιχειρήσεων δεν έκαναν παρατηρήσεις . Αλλά όταν ο συνταγματάρχης είδε τις επιγραφές έστειλε χαμπέρι στο αφεντικό μας να σβηστούν αμέσως οι σαχλαμάρες μας αλλιώς θα μας χάριζε από 20 μέρες φυλάκιση .

Αυτό έγινε αμέσως .

Τελικά στην Καστοριά περάσαμε περίπου τρεις μήνες υπέροχα το μόνο που δεν σώθηκαν ήταν οι φωτογραφίες μου γιατί χάλασαν από το πέσιμο στη λίμνη.

Κατά τον Σεπτέμβριο μετακινηθήκαμε στο Βαθύλακο Κοζάνης. Εκεί η Μεραρχία θα έκανε ασκήσεις και έπρεπε το συνεργείο μας να ακολουθήσει τους λόχους μεταφορών. Κατασκηνώσαμε σε έναν ερημότοπο που η ζέστη ήταν ανυπόφορη αλλά βρίσκαμε καιρό να πηγαίνουμε στα Πετρανά και στα Σέρβια για διασκέδαση.

Σέρβια 1950. Εδώ με μία παρέα με ντόπιους φίλους σε μία εκδρομή έξω από τα Σέρβια όπου διασκεδάσαμε με το μπουζούκι και την κιθάρα Διακρίνομαι με τον μπερέ πίσω από την σύζυγο του κιθαρίστα .

Κι 'εδώ περάσαμε καλά . Εμείς τουλάχιστον. Το πεζικό όταν τελείωσε τις ασκήσεις που έπρεπε να κάνουν ήρθε διαταγή από το Γενικό Επιτελείο Στράτου η 10^η Μεραρχία να μετακινηθεί στις Σέρρες.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ

Οι ετοιμασίες άρχισαν μερικές μέρες πριν αλλά πρώτα άρχισε να μετακινείται το πεζικό με τα φορτηγά των λόχων μεταφορών μετά τα μηχανοκίνητα, οι διαβιβάσεις και τελευταία τα δύο συνεργεία της Μεραρχίας. Μπροστά το μεγάλο συνεργείο 225 ΣΕ και τελευταία εμείς το 35 ΕΣΕ (ελαφρό συνεργείο επισκευών).

Η φάλαγγα που αποτελείτο από 35 περίπου αυτοκίνητα επεκτεινόταν για περίπου ένα χιλιόμετρο και η πορεία μας μέχρι το χωριό Πυγή και Μ. Σουμελά ήταν ομαλή.

Μπροστά ήταν το αφεντικό με το ¾ και την οικογένειά του και με επαγγελματία οδηγό τον Σερραίο Θανάση Κελεμένη . Ήταν όλο χαρά που θα πήγαινε κοντά στη γυναίκα του που ήταν και νιόπαντροι .

Τον γερανό ,το μηχανουργείο και τα άλλα 2 GMC και την αποθήκη ανταλλακτικών τα οδηγούσαν μηχανικοί αλλά δεν είχαν άδειες οδηγήσεως . Ιδιαίτερα την αποθήκη και το μηχανουργείο που ήταν ψηλά και βαριά οχήματα οι οδηγοί ήταν άπειροι με τη χρήση των ταχυτήτων..

Όταν πήραμε την κατηφόρα προς τη Βέροια τελευταίος στη φάλαγγα ήμουν εγώ και μπροστά μου είχα την αποθήκη που οδηγούσε ο γέρο Γερμενής που δεν είχε οδηγήσει τέτοιο όχημα πριν .

Ενώ κατεβαίναμε την μεγάλη κατηφόρα με στροφές και με χαμηλή ταχύτητα, ξαφνικά είδα η αποθήκη μπροστά μου να αναπτύσσει ταχύτητα που δεν έπρεπε .Τη μία κλειστή στροφή κατάφερε και την πήρε αλλά όταν έφτασε στην ανοιχτή στροφή και δεξιά μια

μεγάλη χαράδρα δεν μπόρεσε να την πάρει και το όχημα εξαφανίστηκε πέφτοντας στο κενό .

Όταν φτάσαμε σ' εκείνο το σημείο κατεβήκαμε με τον Ανδρέα Τρομάρα και είδαμε από την άκρη του δρόμου η αποθήκη να είναι τελείως αναποδογυρισμένη και όλοι οι τροχοί με τα διαφορικά τους να λείπουν πεσμένα πιο κάτω στη χαράδρα . Δεν βλέπαμε όμως τον αποθηκάριο και τον Γερμενή και σκεφτήκαμε ότι θα είχαν σκοτωθεί.

Κατεβήκαμε την απότομη πλαγιά και όταν φτάσαμε εκεί κοντά είδαμε και τους δύο να κάθονται σε μία πέτρα και να καπνίζουν . Τους αγκαλιάσαμε και όλοι μαζί κλαίγαμε .Είχανε κάτι μικροτραύματα και λίγα υγρά μπαταρίας είχαν χυθεί στο πρόσωπό τους τα οποία σκουπίσαμε με τα κάτουρα μας για να μη πάθουν εγκαύματα .

Όταν ανεβήκαμε επάνω στο δρόμο είχε σταματήσει ένα λεωφορείο και όλος ο κόσμος κατέβηκε κάτω να δει το ατύχημα .Μετά όποιο αυτοκίνητο περνούσε σταματούσε και για μία στιγμή θα ήταν μαζεμένοι μέχρι και χίλια άτομα .

Δεν έφτανε το ένα ατύχημα παραλίγο θα είχαμε μεγαλύτερο όταν κάποιος απρόσεκτος αφού άναψε τσιγάρο πέταξε το αναμμένο σπέρτο πάνω στα χόρτα και σε λίγα λεπτά είχαμε τέτοια μεγάλη πυρκαγιά που ο πανικός του κόσμου και των λεωφορειούχων ήταν απερίγραπτος . Για μισή ώρα όλοι έπεσαν με τα μούτρα να σβήσουν τη φωτιά και τα κατάφεραν.

Όταν είδε ο διοικητής μας ότι δεν τον ακολουθήσαμε γύρισε πίσω να δει, και όταν αντίκρισε την αποθήκη στη χαράδρα έτρεμε από σύγχυση και για την ευθύνη που είχε τώρα να απολογηθεί στους ανωτέρους του .

Με αρκετή καθυστέρηση ειδοποιήθηκε ο διοικητής του μεγάλου συνεργείου που έστειλε δύο μεγάλους γερανούς και μία πλατφόρμα . Με μεγάλη δυσκολία έφεραν επάνω στο δρόμο την αποθήκη και μετά επάνω στην πλατφόρμα αφού η συγκοινωνία κόπηκε για δύο ώρες περίπου και οι θεατές δεν ήταν και λίγοι που λέγαμε τι να κάνουμε.

ΣΤΙΣ ΣΕΡΡΕΣ

Με το ατύχημα που είχαμε καθυστερήσαμε πάνω από τρεις ώρες και στις Σέρρες φτάσαμε σχεδόν νύχτα και κουρασμένοι από την ταλαιπωρία αυτή .

Το καταστραμμένο όχημα το φέραμε μέσα στις εγκαταστάσεις του συνεργείου και αποφασίστηκε να το ανακατασκευάσουμε οι ίδιοι και να μη το βγάλουμε BLR (Beyond Local Repair) όπως το έλεγαν τότε και να το στείλουμε στα Εργοστάσια Βάσεως που ήταν στα Λιόσια των Αθηνών . Αυτό για να μη το μάθει το Επιτελείο και ζητήσει ευθύνες προφανώς.

Στις Σέρρες πήγαινα για πρώτη φορά και ήμουν χαρούμενος που θα γνώριζα τον πρώτο εξάδελφο του πατέρα μου τον Φίλιππα Καραμπέτσογλου ή Κολοκοτρώνη, τον συνομήλικό μου και τις δύο ξαδέρφες μου . Μετά από μερικές μέρες πήγα και τους βρήκα αλλά όλοι ήταν στα μαύρα . Με μεγάλη θλίψη και κλάματα μου είπαν ότι πενθούσαν τον 19χρονο γιο τους. Και μου είπαν ότι:.

Δύο μήνες πριν τελειώσουν οι επιχειρήσεις οι αντάρτες απήγαγαν τον γιο τους και τον πήγαν πάνω στα βουνά κοντά στα σύνορα της Βουλγαρίας . Εκεί σε μία επιχείρηση που έκαναν τα ΛΟΚ σκοτώσανε περίπου τριάντα αντάρτες και αντί να φέρουν κάτω τα πτώματά τους έφεραν μόνο τα κεφάλια τους τα οποία αραδιάσανε στις σκάλες της Εθνικής Τράπεζας των Σερρών και καλέσανε αυτούς που είχαν παιδιά στο βουνό να έρθουν και να αναγνωρίσουν τα κεφάλια των παιδιών τους . Και όπως έμαθα.

Έτρεξε και ο θείος μου να δει αν ήτανε εκεί και το κεφάλι του γιου του. Με μεγάλη φρίκη είδε το κεφάλι του γιου του εκτεθειμένο επάνω στα μαρμάρινα σκαλοπάτια και λιποθύμησε επί τόπου . Απαίτησε να πάρει τουλάχιστον το κεφάλι για να του κάνουν την κηδεία αλλά δεν του το δώσανε και ποτέ δεν έμαθε τι το έκαναν .

Όλη η οικογένεια ήταν τόσο τραγικά συγκλονισμένοι και τραυματισμένοι στη ψυχή που δεν μπορούσαν να παρηγορηθούν με τίποτα.

Τέτοιες θηριωδίες γινόντουσαν και από τις δύο παρατάξεις και κανένας Έλληνας δεν πρέπει να είναι υπερήφανος για τέτοιου είδους πράξεις

Βέβαια το γεγονός αυτό επηρέασε τρομερά κι έμένα και τους γονείς μου ,όταν τους το είπα αμέσως ήρθε η μητέρα μου να του δει , να τους παρηγορήσει και να μοιραστεί τον πόνο τους

Είμαι σίγουρος ότι οι Σερραίοι που έζησαν αυτές τις καταστάσεις να θυμούνται καλά το γεγονός αυτό που συγκλόνησε τότε όλη την πολιτισμένη κοινωνία της πόλης.. Η ζωή όμως συνεχιζόταν με τον τότε ρυθμό που τέτοια περιστατικά δυστυχώς γίνανε και σημάδεψαν λίγο πολύ τις ψυχές όλων μας .

Το συνεργείο μας ήταν μπαίνοντας στη πόλη ερχόμενος από την Θεσσαλονίκη αριστερά. και γειτονεύαμε με τα σπίτια των κατοίκων με ένα κοντό συρμάτινο φράκτη . Εδώ είχαμε για δωμάτια μεταλλικά τól δίχως θέρμανση και το κρύο ήταν τσουχτερό και τις επισκευές τις κάναμε έξω στην ύπαιθρο .Το πρώτο πράγμα που κάναμε ήταν να επισκευάσουμε την αποθήκη με τα ανταλλακτικά .

Εδώ είχα και την ευκαιρία να βρω και παλιούς συμμαθητές μου από την Αμερικανική Γεωργική Σχολή της Θεσσαλονίκης Τον Γιάννη Διαμαντόπουλο (Σπάρο) και τον Θεμιστοκλή Χατζηιακώβου (Σεφ) και έναν που αποφοίτησε πριν από τον πόλεμο ,τον Μπαμπατζάνη .

Σέρρες 1951. Εδώ σε μία συνάντηση με τους παλιούς συμμαθητές μου Θεμιστοκλή Χατζηιακώβου και Γιάννη Διαμαντόπουλο και επάνω στο ¾ με τους μαθητευόμενους Σάββα και Μακαρόνα.

Στις Σέρρες είχαμε και ένα άλλο θλιβερό γεγονός.. Μέσα στο συνεργείο μας είχαμε μία βρύση που έπαιρναν νερό και οι γείτονές μας. Μία μέρα ήρθε να πάρει νερό μία γριά που φορούσε βράκες που το σκυλί μας η Χρύσα φαίνεται ότι δεν την συμπαθίσει ώρμηξε και την ξέσκιζε κυριολεκτικά αλλά και την δάγκασε σε πολλά μέρη του σώματός της .

Τρέξαμε και την γλιτώσαμε ίσως και από βέβαιο θάνατό και αμέσως την μεταφέραμε στο ιατρείο του στρατού που της πρόσφεραν τις πρώτες βοήθειες. .

Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΧΡΥΣΑΣ (της σκύλας)

Μετά από το ατυχές περιστατικό με το σκυλί ο Γιατρός(ταγματάρχης) έδωσε εντολή να σκοτώσουμε την (Χρύσα).Όλοι μας ήμασταν αναστατωμένοι ,ακόμα και το σκυλί κατάλαβε από τις κινήσεις και τις κουβέντες μας ότι είχε κάνει κακό στην γιαγιά .Πήγε και κρύφτηκε κάτω από τα αυτοκίνητα . Ο διοικητής πρότεινε έναν-έναν αλλά κανένας μας δεν τολμούσε να πάρει το όπλο και να την σκοτώσει .Ο Αλτιμπαρμάκης που ήταν ο προστάτης της έφυγε για να μη δει. Τελικά ο Θανάσης πιο τολμηρός, όταν πήγε να την πιάσει και να την πάει σε ένα καταφύγιο που ήταν εκεί κοντά άρχισε να ουρλιάζει να κλαίει και να μη θέλει να βαδίσει. Ράγισε η καρδιά όλων μας από το φρικτό αυτό θέαμα να τραβάει το σκυλί με το ζόρι για εκτέλεση. Ήταν βέβαια διαταγή ανωτέρων και έπρεπε να εκτελεστεί, όπως εκτελούσαν και τους ανθρώπους .Με τη βοήθεια άλλου στρατιώτη την πήγαν στο χαράκωμα και με μια τουφεκιά τιμώρησαν το σκυλί με θάνατο γιατί δάγκασε τη γιαγιά .

Χάρηκα που βρήκα και τους συμμαθητές μου τον Γιάννη Διαμαντόπουλο τον (Σπάρο. Έτσι ήταν το παρατσούκλι του) και τον Θέμη Χατζηακώβου τον Σεφ (παρατσούκλι). Με τον Σπάρο ταιριάζαμε περισσότερο. Όποτε πήγαινα στο σπίτι του ήταν εκεί, διότι δεν δούλευε, και η μητέρα του και ο πατέρας του ήταν πολύ καλοί και φιλόξενοι. Κάθε φορά που πήγαινα έπρεπε να με καλέσει μέσα να με κεράσει γλυκό και πολλές φορές μας μαγείρευε να φάμε μαζί.

Ανήκαν στην Ευαγγελική εκκλησία και ο πατέρας του ήταν ιεροκήρυκας στην Αγγλική και Ελληνική γλώσσα και έπαιζαν όλοι τους το αρμόνιο. Όταν ήμασταν στην Αμερ. Γεωργ. Σχολή ο Γιάννης έπαιζε το αρμόνιο κάθε Κυριακή βράδυ γιατί είχαμε το εκκλησίασμα της Ευαγγελικής εκκλησίας με τον διευθυντή κ. Χάους ως ιερέα .

Κάθε φορά που έπαιρνα ένα όχημα για να το δοκιμάσω περνούσα και από τον Σπάρο. Τον έπαιρνα και πηγαίναμε για οδήγηση στα γύρω χωριά . Καμιά φορά περνούσαμε και από τον Σεφ τον Θέμη και όταν τον βρίσκαμε να μη δουλεύει τον παίρναμε κι αυτόν μαζί μας και πηγαίναμε στις γύρω περιοχές για κανένα ουζάκι με καλό μεζέ

Η πόλη αυτή ήταν ωραία και αρκετά μεγάλη με μεγάλη κίνηση στο εμπόριο. Είχε δε και καλή κοινωνική ζωή. Οι κινηματογράφοι, τα εστιατόρια ,τα καφενεία ,ζαχαροπλαστεία και τα κέντρα διασκέδαστων ήταν γεμάτα και ιδιαίτερα τις Κυριακές. Ο κεντρικός δρόμος γέμιζε από κόσμο να κάνει βόλτες που έφτανε μέχρι τον σιδ, σταθμό που ήταν περί τα δύο χιλιόμετρα .

Την περίοδο εκείνη θυμάμαι ο πόλεμος στη Κορέα ήταν στην ακμή του. Η Ελλάδα είχε στείλει μία μονάδα κληρωτών να βοηθήσει τους Αμερικάνους να νικήσουν τους

Κορεάτες. Μερικά άλλα κράτη είχαν στείλει στρατεύματα για τον πόλεμο αυτό, όπως η Τουρκία κλπ..

Μία μέρα ένας ανθυπολοχαγός πέρασε από το συνεργείο, διαφήμιζε και ζητούσε για εθελοντές ..Μας είπε πως εκτός από τον δικό μας μισθό οι Αμερικάνοι πλήρωναν καλά άλλον έξτρα μισθό και όσοι πηγαίνουν και γυρίζουν ζωντανοί έχουν πολλά δολάρια, μερικά παράσημα και καλές κρατικές δουλειές..

Η προσφορά τους ήταν ελκυστική .Ο Μανόλης κι εγώ το κουβεντιάσαμε το θέμα και σκεφτήκαμε ότι εμείς ήμασταν τεχνικοί και δεν θα παίρναμε μέρος στις μάχες (έτσι μας είπε) με τους Κορεάτες και θα ήμασταν κάπου στα μετόπισθεν μέσα σε καμία πόλη και θα ήταν καλά να πάμε για έξι μήνες η και για ένα χρόνο για να λύσουμε και το οικονομικό αλλά να βολευτούμε κι' από δουλειά, να δούμε και την Κορέα και την Ιαπωνία που πήγαιναν εκεί για διακοπές...

Είπαμε στον Ανθυπολοχαγό να έρθει την άλλη μέρα για να το σκεφτούμε.

Ο Μανόλης το σκέφτηκε πιο γρήγορα και απέρριψε την ιδέα να πάει γιατί ήθελε ακόμα λίγους μήνες ν' απολυθεί και ήθελε να πάει κοντά στους γονείς του στη Νέα Μάκρη και να επιδοθεί στα κτήματά τους που είχαν αμπέλια. Εγώ ήθελα να πάω περισσότερο για περιπέτεια να δω και άλλα μέρη και όταν βρήκα την ευκαιρία πήγα να το συζητήσω και με το αφεντικό μου διότι έπρεπε να υπογράψει κι αυτός την αίτησή μου. Μόλις του είπα. «Ξέρεις αφεντικό ένας ανθυπολοχαγός πέρασε και ρωτούσε αν θέλουμε να πάμε στην Κορέα κλπ.». Κατάλαβε τι ήθελα να πω και αρκετά ενοχλημένος μου λέει. «Ξέρω τι θέλει ο ανθυπολοχαγός αλλά απ' εδώ δεν πρόκειται να πάει στην Κορέα κανένας». «Την άλλη εβδομάδα φεύγουμε όλο το συνεργείο για το Κιλκίς». «Εάν τολμήσεις και γραφτής θα σε περιλάβω στο ξύλο και θα σε κάνω αγνώριστο... βλάκαηλίθιε....μαλάκα.....Και γω νόμιζα ότι είσαι έξυπνος, μπουμπούννα.». «Ρε η μάνα σου και ο μπαμπά σου σε έχουν έναν και περιμένουν στα γεράματά τους να είσαι μαζί τουςΆντε χάσου από μπροστά μου και δεν υπογράφω εγώ την καταδίκη σου .Έτσι;» Αυτά μου έψαλε ο κυρ Μανόλης

Έφυγα σαν βρεμένος γάτος και ντροπιασμένος που τον έκανα να θυμώσει τόσο πολύ. Ποτέ δεν μου είχε μιλήσει με τέτοιο τρόπο γιατί ήμασταν πολύ καλοί φίλοι ,είχε γνωρίσει και τους γονείς μου κάποτε που πήγαμε στη Θεσσαλονίκη αλλά η γυναίκα του η κυρά Αλίκη ήταν Θεσσαλονικιά και έμεναν όπως είπα δίπλα από το σπίτι της θείας μου με τους πολλούς κοριούς εκεί που έκανα φροντιστήριο ήξεραν και τους συγγενείς μου

Στενοχωρήθηκα και σκέφτηκα ότι για να μου μιλήσει έτσι είχε δίκαιο . Ήξερε τι έλεγε, και ήθελε να με προστατεύσει .Και μου φαίνεται ότι έκανε καλά διότι ή Αποστολή εκείνη που πήγε τότε δεν γύρισαν πίσω παρά μόνο καμιά δεκαριά .

Στις Σέρρες περάσαμε και καλά και άσχημα αλλά η 10^η Μεραρχία κάλυπτε και την περιοχή του Κιλκίς και έπρεπε να μετακινηθούμε εκεί για να εξυπηρετούμε και τον λόγο μεταφορών που ήταν εκεί .

Στο Κιλκίς

Η μετακίνηση στο Κιλκίς ήταν πιο εύκολη, είχαμε επισκευάσει και την κινητή αποθήκη ανταλλακτικών και ήμασταν πλήρες συνεργείο . Ήταν αρχές του 1951 και έκανε πολύ κρύο και χιόνια σε όλα τα μέρη . Ο στρατώνας ήταν παλιός κοντά στην αγορά πάνω στον κεντρικό δρόμο και το ίδιο μέρος με τον λόχο μεταφορών όπου δεν υπήρχαν αρκετές ευκολίες, όπως ντους και αρκετά αποχωρητήρια ,ένα αποχωρητήριο για τριακόσια άτομα, πού να φτάσει, ιδίως το πρωί; Παίρναμε το $\frac{3}{4}$ και πηγαίναμε έξω στα χωράφια και κοπρίζαμε τους αγρούς .Ήταν φυσική ανάγκη και έπρεπε κάπου να τα κάνουμε .Δεν ήταν μόνο οι Γερμανοί στρατιώτες που τα κάνανε όπου νάναι .Τα κάναμε κι εμείς

Κιλκίς 1951. Μερικά μέλη του συνεργείου μπροστά στο όχημα μηχανουργείο. Επάνω είναι ο Νιόνιος και από αριστ. Λεωτέρης, Μουτάφης, Διονύσης. Το αφεντικό. Μανόλης, Τάσος (Εγώ) και ο Ανδρέας. Κάτω Παναγιώτης και οι τρεις μαθητευόμενοι

Η αγορά ήταν μικρή αλλά είχε αρκετή κίνηση .Εκτός από εμάς υπήρχε και ένα τάγμα πεζικού και μία μονάδα αρμάτων και όλος ο στρατός έδινε ζωή στην πόλη .

Μία μέρα ήρθε στο συνεργείο μας ένα νεαρό παιδί κάπου 16 χρονών από το χωριό Μεταλλικό και ζήτησε δουλειά σαν μαθητευόμενος .Ο Διοικητής μας δεν έφερε αντίρρηση ήθελε βοηθούς και μας είπε να τον πάρουμε ,αλλά ήταν δίχως μισθό μόνον φαγητό, απ' αυτό που τρώγαμε και μισ Έμενε μαζί μας και καμιά φόρμα της δουλειάς.

Ήταν εργατικός, φρόνιμος, υπάκουος και δούλευε καλά και είχε όρεξη να μάθει την τέχνη. Μετά από μερικές μέρες τον πήρα εγώ κοντά μου για να με βοηθήσει ν' αλλάξουμε ένα κιβώτιο ταχυτήτων και στη κουβέντα που κάναμε τον ρώτησα για το χωριό του.

Είχα πάει εκδρομή εκεί το 1938 με το δημοτικό σχολείο μας στις πυγές με τα μεταλλικά νερά και ήθελα να μάθω αν ακόμα είχαν νερό .Μετά ρώτησα να μάθω για την οικογένειά του και με τι δουλειά ασχολούνται εκεί κλπ. Ήμασταν καθισμένοι μέσα στο αυτοκίνητο

και λύνουμε ορισμένα πράγματα πρώτα. Όταν άρχισε να μου διηγείται ο Κώστας (έτσι τον λέγανε) για την οικογένεια του που συγκινήθηκα πάρα πολύ.

Μου είπε ότι ο πατέρας του ήταν άρρωστος από φυματίωση και ήταν σε ένα σανατόριο της Αθήνας. Είχε έναν μεγαλύτερο αδελφό 18 χρονών που τον έλεγαν Γιάννη και αυτός δουλεύει που και που σαν πλανόδιος μανάβης και συντηρούσε την οικογένεια και άλλον έναν αδελφό 8 χρ. και δύο αδελφές 6 και 4 ετών και εκεί σταμάτησε. Στη συνέχεια τον ρώτησα. «Καλά, τα άλλα αδέρφια σου πως τα λένε;» Σταμάτησε λίγο και με αμυχανία μου λέει. «Κυρ Τάσο τα τρία αδέρφια μου δεν έχουν ακόμα όνομα γιατί είναι αβάφτιστα. Δεν τα βαπτίζει κανένας από το χωριό από φτώχεια και από την αρρώστια του μπαμπά μας, και το κακό είναι, επειδή δεν έχουν όνομα χριστιανικό δεν τα παίρνει στο σχολείο ο δάσκαλος αλλά και ο παπάς ακόμα δεν τα αφήνει να μπουν μέσα στην εκκλησία». Έμεινα άναυδος όταν το άκουσα αυτά που μου έλεγε το παιδί, και του λεω. «Είναι αλήθεια ρε Κωστάκη αυτά όπως τα λες;»

Ορκίστηκε σ' όλα τα θεία και άρχισε πάλι να δουλεύει λίγο ταραγμένος.

Το βράδυ όταν βγήκαμε βόλτα έξω με τον άλλον δεκανέα, τον Ανδρέα Καλλέργη από τα Καμίνια Πειραιώς του είπα σχετικά τι μου αφηγήθηκε ο Κωστάκης και δεν τα πίστευε. Έκανα τη σκέψη να πάμε μέχρι το σπίτι του αφεντικού και να πούμε σ' αυτόν και στη κυρ' Αλίκη το δράμα αυτής της οικογένειας και αν μπορούμε να τα βαπτίσουμε και τα τρία εμείς, ένα ο καθένας και να κάνουμε ένα καλό στα παιδιά και στην οικογένεια..

Πήγαμε. και μόλις μας είδε το αφεντικό λέει. «Πάλι για 48ωρη άδεια ήρθατε; Δεν έχει». «Αν ήρθατε για καφέ ελάτε να μας κάνει η μαμά μου που κάνει καλούς καφέδες και η Αλίκη θα μας βγάλει από ένα γλυκό και να κουβεντιάσουμε».

«Αφεντικό για να κουβεντιάσουμε ήρθαμε εδώ και μάλιστα να σου πούμε ένα σοβαρό πράγμα.»

Τους είπα για την οικογενειακή κατάσταση του Κωστάκη και δεν πίστευαν αυτά που τους έλεγα.. Μας έστειλε να φέρουμε το παιδί στο σπίτι για να τα ακούσουν και από τον ίδιο. Όταν τα είπε ο ίδιος και τ' άκουσαν δάκρυσαν οι δύο γυναίκες και ζήτησαν όταν πάει το Σαββατοκύριακο στο σπίτι να πει στη μαμά του αν ήθελε να πάμε μία επίσκεψη στο σπίτι τους τη Δευτέρα για να μιλήσουμε μαζί της.

Τη Δευτέρα πήγαμε στο χωριό που απέχει περί τα 6-7 χιλιόμετρα από το Κιλκίς και συναντήσαμε εκεί όλη την φαμίλια και κουβεντιάσαμε να μάθουμε περισσότερα πράγματα. Μας είπαν ότι όλοι οι κάτοικοι ήταν πρόσφυγες από τον Πόντο και εγκαταστάθηκαν εκεί μετά από το 1917 και 1922 και τα χωράφια τους ήταν τελείως άγονα και μετά βίας έβγαζαν τον επιούσιο, αλλά μετά την αρρώστια του συζύγου της και με πέντε παιδιά η ζωή ήταν πολύ πιο δύσκολη και το χειρότερο ότι τα παιδιά της έμειναν αβάφτιστα λόγω φτώχειας και δεν βρισκόταν νονός η νονά να τα βαφτίσουν, γι' αυτό δεν τα δεχόντουσαν και στο σχολείο (Να κράτος να μάλαμα).

Η κυρ' Αλίκη πρότεινε αν ήθελε να τα βαφτίσουμε εμείς. Η γυναίκα κόντευε να λιποθυμήσει από την χαρά της. Δεν ήξερε τι να πει και πώς να μας ευχαριστήσει και έλεγε. «Αχ θεέ μου, ο θεός σας έστειλε εδώ να σώσετε τα παιδιά μου; Είναι σαν παράσιτα μέσα στο χωριό. Όλοι τα κοροϊδεύουν με άσχημα παρατσούκλια και δεν θέλουν να πάνε να παίξουνε έξω, βαφτίστετα και θα κάνετε ένα μεγάλο καλό.» Είχε ραγίσει η καρδιά όλων μας.

Όταν φύγαμε πήγαμε πάλι στο σπίτι του αφεντικού και κανονίσαμε η κυρά Αλίκη να βαφτίσει το μικρό κοριτσάκι εγώ το δεύτερο και ο Ανδρέας το μεγάλο αγόρι. Την άλλη μέρα κιόλας βγήκαμε στην αγορά να ψάξουμε για ρουχαλάκια και όλα τα απαραίτητα για

βαφτιστικά.. Κανονίσαμε ώστε στη βάφτιση να έχουμε και ζωντανή μουσική (Στρατολογήσαμε) από τον Λόχο Μεταφορών έναν που έπαιζε ακορντεόν και έναν που έπαιζε μπουζούκι. με καλεσμένους όλους του συνεργείου και οι 18 και όσους ήθελε να καλέσει η μητέρα των παιδιών .Δεν είχε όμως κανέναν παρά μόνο τον γείτονα με την οικογένεια του που κάπου κάπου τους βοηθούσε.

Μέχρι την επόμενη Κυριακή όλα ήταν έτοιμα. Το μόνο που θα κάναμε ήταν τρεις βαφτίσεις την μία μετά την άλλη και αρχίσαμε από τον μεγάλο ο οποίος ήταν 8 χρονών και ντρεπόταν να ξεντυθεί μπροστά σε όλους αλλά τον καταφέραμε .Μετά, τη δεύτερη, που τη βάφτιζα εγώ και ήταν 6 χρονών που της έδωσα το όνομα Γεωργία. Το όνομα της αδελφής μου που πέθανε 4 χρονών το 1935 και την μικρή που ήταν 4 ετών την βάφτισε η κυρ' Αλίκη αλλά δεν θυμάμαι πώς τα ονομάσανε οι άλλοι .

Στην εκκλησία το απόγευμα ήρθαν αρκετοί και είμαι σίγουρος ότι πολλοί χάρηκαν που τα παιδιά αυτά απόκτησαν όνομα και έγιναν Χριστιανοί με το βάπτισμα, αλλιώς με τους κανονισμούς της εκκλησίας και του Υπουργείου παιδείας δεν θα μπορούσαν να αποκτήσουν την βασική παιδεία και να γίνουν χρήσιμοι πολίτες.

Μετά την βάφτιση τα ντύσαμε και τα τρία με τα καλά τους και περπατήσαμε μέχρι το σπίτι όλοι μαζί. Το σπίτι ήταν μικρό προσφυγικό δίχως έπιπλα και σκεύη αλλά φέραμε καρέκλες τραπέζια τρόφιμα και ό, τι άλλο ήταν απαραίτητο για να γίνει το γλέντι της βάφτισης .Ο μόνος που έλειπε ήταν ο μπαμπάς τους που ήταν στο σανατόριο αλλά το ρόλο του μπαμπά τον έκανε ο Γιάννης ,ο πρώτος γιος. Για λίγες ώρες το σπίτι πλημμύρισε από χαρά από το κέφι που δημιουργήσαμε με τα όργανα και τα τραγούδια μας .Η χαρά των παιδιών ήταν ζωγραφισμένη στα προσωπάκια τους που παίζανε με τα παιχνιδάκια που φέραμε και δεν τα άφηναν από τα χέρια τους .Πρώτη φορά είχαν πάρει δώρα, όπως μας έλεγε η μαμά τους .

Όπως πάντα τα καλά πράγματα έχουν και το τέλος τους .Στις δέκα το βράδυ έπρεπε να φύγουμε για να μη παραβιάσουμε και το στρατιωτικό κανονισμό .Όταν σηκωθήκαμε να χαιρετίσουμε την κουμπάρα και τα παιδιά. Το μικρό κοριτσάκι άρχισε να κλαίει με μαύρα δάκρυα και η κυρία Αλίκη το πήρε αγκαλιά να το φιλήσει και να το χαϊδέψει λέγοντας του . «Μη κλαις κοριτσάκι μου εμείς θ' αρθούμε πάλι αύριο να σε δούμε.». Σταμάτησε για λίγο και είπε. « Τη κούκλα μου και τα ρούχα μου θα τα πάρετε τώρα που θα φύγετε ;»

Η κυρ' Αλίκη συγκινήθηκε πολύ, και όλοι μας δακρύσαμε . Το κοριτσάκι νόμιζε φεύγοντας θα πάρουμε τα ρουχαλάκια και τα δώρα . Πραγματικά δακρύσαμε και δεν το ξέχασα από τότε .Το καθησύχασε λέγοντας .«Θα σας φέρουμε και άλλα» Το κοριτσάκι άγγιξε τις καρδιές όλων μας.

Ήταν πια άνοιξη του 1951 και ο καιρός άρχιζε να καλυτερεύει. Ένα πρωί πήρε σήμα ο Διοικητής μας ότι ένα $\frac{3}{4}$ της μεραρχίας μας που ήταν το συνεργείο οπλουργών έμεινε από βλάβη κινητήρος κοντά στα σύνορα της Σερβίας σε ένα φυλάκιο κοντά στη Κορώνα .Με κάλεσε και μου είπε να πάρω μαζί μου τον Κωστάκη το GMC ρυμουλκό (recovery) να πάω και να το φέρω το αμάξι στο συνεργείο να το επισκευάσουμε . Μέχρι το Μεταλλικό ο δρόμος ήταν καλός αλλά μετά απ εκεί οι δρόμοι ήταν χωραφόδρομοι και λάσπη.

Τελικά ρώτα ρωτά από ένα χωριό στο άλλο φτάσαμε και βρήκα έναν ανθυπολοχαγό και ένα στρατιώτη οπλουργό να περιμένουν κοντά στο φυλάκιο. Ήταν οπλουργοί και έκαναν επιθεώρηση όπλων στα συνοριακά φυλάκια Η βλάβη δεν διορθωνόταν εκεί και έπρεπε να τον ρυμουλκήσω στο συνεργείο του Κιλκίς .Αφού έδεσα, σήκωσα το όχημά του και ήμασταν έτοιμοι να φύγουμε. Ξαφνικά αποφασίζει ο Ανθυπολοχαγός και μου λέει να

πάμε στη Ροδόπολη όπου ήταν το επόμενο τάγμα να κάνει επιθεώρηση όπλων εκεί .Αμέσως έφερα αντίρρηση λέγοντας ότι είχα διαταγή από τον διοικητή μου να πάω το όχημα στο Κιλκίς και όχι εκεί που θέλει αυτός. Εκτός βέβαια αν έπαιρνα άλλη εντολή να τον πάω εκεί που ήθελε αυτός.

Ήταν λίγο θρασύς και μου λέει . «Σε διατάζω εγώ και θα με πας εκεί που πρέπει». Του είπα με ευγένεια « Εάν επιμένεις κύριε Ανθυπολοχαγέ θα το ξεγαντζώσω και θα φύγω, τηλεφώνησε στο αφεντικό μου και αν πει να σε πάω θα σε πάω και στη Σερβία ».

Πήγαμε στο φυλάκιο και με ένα τηλέφωνο κουρτιστήρη κάναμε μία ώρα για να έρθουμε σε επαφή με το συνεργείο το οποίο δεν είχε τηλέφωνο .Πήρε πρώτα το Τρίτο Σώμα Στρατού μετά την Μεραρχία μετά το Σύνταγμα μετά το Τάγμα και μετά τον Λόχο μεταφορών για να ειδοποιήσει τον διοικητή μου που είχε πάει στο σπίτι του να φαιε .Ηρθε ο άνθρωπος μισοφαγωμένος και μίλησα μαζί του σχετικά και μου είπε να πάω .

Λοιπόν μέχρι εδώ καλά αλλά εγώ δεν ήξερα τους χωραφόδρομους πώς να πάω στη Ροδόπολη ούτε ήξερα και προς τα πού είναι αλλά ούτε και αυτός είχε ξανάπαι από αυτό το σημείο στην Ροδόπολη .Πάντα γύριζε στο Κιλκίς και πήγαινε από τον ασφαλόδρομο του Μεταξά μέσω Ευκαρπίας και Θεοδώρειο από τα Κρούσια.

Επέμενε λέγοντας ότι ξέρει αυτός τον δρόμο και θα με πήγαινε μία χαρά . Αφού περιπλανηθήκαμε μέσα στα χωράφια στις χαράδρες και τα υψώματα είδαμε από μακριά την λίμνη της Δοϊράνης. Κατέβηκα το ύψωμα από ένα μικρό δρομάκι που είχε δεξιά και αριστερά μεγάλους θάμνους και ξαφνικά βρέθηκα διακόσα μέτρα απέναντι από ένα μικρό κτίριο και ένα μεγάλο πολυβολείο και σταμάτησα .Είδαμε να τρέχουν στρατιώτες και να μπαίνουν μέσα .Ο Ανθυπολοχαγός ταραχτηκε έβγαλε το πιστόλι του και ο στρατιώτης το αυτόματό του. Λέει και σε μένα . «Πάρε και συ το αυτόματό σου και προσπάθησε να γυρίσουμε πίσω γιατί νομίζω ότι τα πεσμένα σύρματα που περάσαμε πριν από λίγη ώρα ήταν τα Σερβικά σύνορα και είμαστε μέσα στη Σερβία » Για να κάνω στροφή με το ρυμουλκισμένο όχημα πίσω, μου ήταν αδύνατο, λόγω του εδάφους και η μόνη λύση ήταν να προχωρήσουμε σιγά σιγά και να περάσω δίπλα από το πολυβολείο και ο, τι γίνεται γίνεται αλλά ο φόβος ότι μπορούσαν να μας πιάσουν ομήρους η να μας σκοτώσουν ήταν μεγάλος διότι όντως ήμασταν μέσα σε ξένο έδαφος .Σκέφτηκα και του λεω. «Βάλε το πιστόλι σου στη θήκη και εμείς τα αυτόματα κάτω από το κάθισμα διότι αυτοί είναι μέσα στο πολυβολείο, τα όπλα μας είναι άχρηστα ,να κατεβούμε κάτω και να τους χαιρετήσουμε να δουν ότι είμαστε άοπλοι και να προχωρήσουμε» .Κάναμε έτσι και σε λίγο ένας έκανε με το χέρι του σαν να μας έλεγε να προχωρήσουμε . Ο δρόμος περνούσε περί τα πενήντα μέτρα από το πολυβολείο και τα πολυβόλα ήταν στραμμένα προς τα εμάς αλλά παρατηρήσαμε οι Σέρβοι στρατιώτες να μας χαιρετούν. Τους χαιρετήσαμε κι εμείς και περάσαμε δίχως κανένα επεισόδιο .

Όταν προχωρήσαμε κανένα χιλιόμετρο είδαμε πολλά κτήρια από την μία η Ελληνική σημαία και από την άλλη η Σερβική. Όταν φτάσαμε εκεί εξακριβώσαμε ότι ήταν τα φυλάκια του Ελληνικού και του Σερβικού στρατού του δρόμου της Δοϊράνης προς την Σερβία .Πήγαμε στο Ελληνικό φυλάκιο και τους είπαμε τι πάθαμε και μας είπαν ότι μπορούσαν να μας πιάσουν και θα είχαμε τραβήγματα αλλά από τότε που τελείωσαν οι επιχειρήσεις οι σχέσεις μας είναι πολύ φιλικές και στα φυλάκια ανταλλάσσουν επισκέψεις. Εκεί μας φιλοξένησαν, φάγαμε και μετά λίγη ώρα αφού πήραμε οδηγίες ξεκινήσαμε πάλι από χωραφόδρομους προς τις Μουριές αλλά στο δρόμο βουλιάξαμε πολύ άσχημα .Ευτυχώς τα οχήματα αυτά είναι εφοδιασμένα με τα κατάλληλα εργαλεία που με την κατάλληλη χρήση δεν σε αφήνουν στο δρόμο .Έτσι αφού βουτηχτήκαμε μέσα

στη λάσπη σαν τα βουβάλια βγήκαμε αλλά τώρα πήραμε μαζί μας έναν Μ.Α.Υ (Μονάδες Άμυνας Υπαίθρου) να μας δείξει τον δρόμο για να μη πέσουμε πάλι σε κανένα βούρκο. Αυτός ήταν ντόπιος και ήξερε την περιοχή καλά

Μετά από την περιπέτεια αυτή ο δρόμος ήταν κάπως καλύτερος και κατά το βράδυ φτάσαμε στη Ροδόπολη όπου είχε πολύ στρατό. Ο ανθυπολοχαγός κανόνισε για ύπνο και φαγητό για όλους και την άλλη μέρα αφήσαμε τον Μ.Α.Υ εκεί να γυρίσει πίσω με το τρένο και πήραμε τον δρόμο της επιστροφής, αλλά τώρα από τον καλό δρόμο που έγινε επί Μεταξά μέσο Κρουσίων

Στο Κιλκίς περνούσαμε καλά μέναμε σε κανονικό κτίριο με δίχως αποχωρητήριο και πλυντήρες κλπ είχαμε όμως πολύ φασαρία και θόρυβο με το λόχο μεταφορών. Αυτοί ξυπνούσαν νωρίς και μας ανησυχούσαν. Εμείς πιάναμε δουλειά στις 8 το πρωί αλλά ως που νάρθει το αφεντικό, κατά τις 9, ήμασταν ακόμα στα κρεβάτια και δεν άρεσε αυτό στον διοικητή. Εγώ που ήμουν δεκανέας του συνεργείου και υπεύθυνος πάντα τα έβαζε μ' εμένα. Επειδή αργούσαμε να σηκωθούμε είπε στον δεκανέα του λόχου να έρχεται και να μας ξυπνάει. Έτσι πρωί πρωί ένας ενοχλητικός τύπος από τον λόχο ερχόταν και σφύριζε τόσο δυνατά που μας τάραζε τα νεύρα. Απο λόγια δεν έπαιρνε ο βλάκας. Σκεφτήκαμε να τον σταματήσουμε να μπαίνει μέσα στο θάλαμο μας με άλλο τρόπο.

Ένα βράδυ φέραμε ένα μπετόνι νερό. Βάλαμε την λεκάνη που πλενόμασταν πάνω στη μισάνοιχτη πόρτα του θαλάμου και την γεμίσαμε νερό ώστε μόλις σπρώξει την πόρτα ο δεκανέας να τούρθει όλο το νερό επάνω του και περιμέναμε. Να όμως που δεν ήρθε εκείνο το πρωί αυτός. Κατά τις 8 έκανε έφοδο να μπει το αφεντικό και να μας πιάσει στον ύπνο και ανοίγοντας την πόρτα η λεκάνη με το νερό ήρθε καπάκι πάνω στο κεφάλι του. Έπεσε κάτω απ την τρομάρα του, αλλού το πηλήκιο αλλού αυτός και όλοι μείναμε με ανοιχτά τα στόματα και δεν ξέραμε τι να πούμε. Πρώτη φορά τον είδαμε να είναι τόσο θυμωμένος γιατί νόμισε ότι το κάναμε γι αυτόν. Μας έβριζε όλους. «Ρουφιάνοι το σόι σας τη φάρα σας» και ο, τι άλλο ήθελε. Πήγε στο σπίτι άλλαξε και ήρθε κάπως καλμαρισμένος. Του είπαμε για ποιόν ήταν το αστείο. Μετά κάθε φορά που έμπαινε στο θάλαμο κλωτσούσε πρώτα την πόρτα και μετά έμπαινε. Για πολύ καιρό γελούσαμε με τη φάρσα αυτή.

Στο Κιλκίς βρήκα και μία συμμαθήτριά μου, την Κίτσα Παπαδοπούλου, γνώρισα και την οικογένειά της και κάπου κάπου βγαίναμε έξω στο ζαχαροπλαστείο για κανένα γλυκό και σινεμά αλλά η παραμονή μας εκεί ήταν μικρή

Ήρθε καιρός τώρα να κάνουμε άλλη μετακίνηση και αυτή τη φορά η Μεραρχία θα μας έστέλνε στο Σιδηρόκαστρο Σερρών για να εξυπηρετήσουμε ένα σύνταγμα με λόχο μεταφορών, διαβιβάσεις, ΕΣΑ και άλλες υπηρεσίες που ήταν στα σύνορα με τη Βουλγαρία

Στο Σιδηρόκαστρο (Σερρών)

Πρώτη φορά θα πηγαίναμε εκεί και ο διοικητή πήγε με τη γυναίκα του και τη μαμά του να βρουν σπίτι και να δει που θα βάζαμε το συνεργείο μας .Η μετακίνηση έγινε δίχως φασαρίες και το μέρος που διάλεξε ήταν μέσα στον στρατώνα αλλά στη άκρη του στρατοπέδου προς το νεκροταφείο .Είχε ένα θάλαμο για όλους και ένα μικρό δωμάτιο για γραφείο και δίπλα ένα πολυβολείο πάνω σε λοφίσκο που από πάνω ήταν ορατό αρκετό μέρος της πόλης .Γενικά είχαμε ωραίο ψηλό μέρος με θέα προς τη πόλη και τον καταπράσινο κάμπο από αμπέλια και χωράφια και τον κεντρικό δρόμο μπροστά από λίγη απόσταση .

1951 Το Σιδηρόκαστρο με την παλιά γέφυρα και το ποτάμι που ρέει μέσα από την πόλη και την χωρίζει στα δύο. Αριστερά ήταν τα παλιά κάστρα αλλά και πολυβολεία του στρατού.

Από το Σιδηρόκαστρο είχαμε στο χωριό μας επί κατοχής την οικογένεια Κασάπη με τα τέσσερα παιδιά. Ο μεγάλος γιος Στέφανος ήταν συνομήλικος μου και ήμασταν πολύ καλοί φίλοι. Πουλούσαμε στους Γερμανούς τσιγάρα και άλλα πράγματα ,αλλά και ο πατέρας του ο κυρ, Θοδωρής ήταν πελάτης του καφενείου μας και φίλος του μπαμπά μου. Έτσι το πρώτο πράγμα που έκανα ήταν να πάω να τους βρω .Όταν με είδαν χάρηκαν και λέγαμε για ώρες ιστορίες της κατοχής. Μετά την κατοχή επέστρεψαν στο σπίτι τους και στη δουλειά τους που είχαν χασάπικο στην αγορά και ήταν μια χαρά.

Το Σιδηρόκαστρο διέφερε πολύ από το Κιλκίς .Είχε καλύτερη αγορά, παλιά παραδοσιακά σπίτια το ποτάμι που περνούσε κοντά από τη πόλη .Το παλιό κάστρο και το πράσινο με τα πλατάνια και τις ιτιές που έδινε μία ιδιαίτερη ομορφιά .Είχε αρκετές ταβέρνες και το Ζαχαροπλαστείο του Μπάρμπα Γιάννη με τις δύο όμορφες κόρες που συγκέντρωνε εκατοντάδες στρατιώτες για να παραγγείλουν ένα γλυκό και να τις κάνουν γλυκά ματάκια και να φλερτάρουν στις κόρες του . Τα κορίτσια ήταν ευγενικά ηθικά και ήταν πόλος έλξης όλων των πελατών και χρυσωρυχείο για τον μπάρμπα Γιάννη που δούλευε καλά για τα νόστιμα και ωραία γλυκά του .

Πάντως ο Ανδρέας Καλλέργης εγώ και το αφεντικό με τη κυρά του ήμασταν τακτικοί για τα γλυκά και για τα ωραία τραγούδια που έβαζε στο ραδιογραμμόφωνο του και ακουγόταν σε όλη την αγορά .

Σε λίγες μέρες είχα εξερευνήσει σχεδόν όλη την περιοχή με το αιτιολογικό ότι δοκίμαζα τα οχήματα και κανένας δεν μπορούσε να με ελέγξει όταν είχα την πινακίδα ΔΟΚΙΜΗ αναρτισμένη μπροστά και πίσω .Ακόμα δεν υπήρχε έλεγχος στην κατανάλωση βενζίνης και στη κίνηση οχημάτων και σε άλλα έξοδα που έκανε ο στρατός . Ίσως για να πουλούν οι έμποροι τα καύσιμά τους και ότι άλλο είχαν για μεγάλα κέρδη . Θυμάμαι ,ήρθε μία διαταγή που έπρεπε όλα τα οχήματα του Στράτου, ναυτικού και αεροπορίας να αλλάξουν τα λάδια των μηχανών με «εξευγενισμένο» λάδι αλλά πριν γίνει αυτό έπρεπε η μηχανές να δουλέψουν πρώτα με ειδικό καθαρκτικό λάδι, το οποίο πετούσαμε και δεν είχε άλλη χρήση .και μετά βάζαμε καλό λάδι για λίγη ώρα , το πετούσαμε κι αυτό και μετά βάζαμε πάλι από το καλό για χίλια μίλια .

Εδώ μιλάμε για πολλά εκατομμύρια Αμερικάνικα δολάρια έξοδα. Και σκεπτόμουν πως δούλευαν όλα αυτά τα χρόνια με το παλιό λάδι και τώρα ήθελαν εξευγενισμένο; Κάποιοι εξευγενίστηκαν και πλούτισαν από τέτοιες κομπίνες .

Είχα τον φίλο μου τον Κλεάνθη ,έξυπνο και μορφωμένο παιδί . Ήταν υπεύθυνος του αρτοποιείου εκεί στον στρατώνα . Έπρεπε να φουρνίζει κάθε μέρα ορισμένα ψωμιά για το στρατό και για να είναι εντάξει έβαζε λίγα τσουβάλια αλεύρι παραπάνω και είχε κάθε μέρα 200-300 ψωμιά περίσσειμα Ήρθε μια μέρα στο συνεργείο και μου λέει «Τάσο έχω 250 ψωμιά και δεν ξέρω τι να τα κάνω. Αν το ανακαλύψει ο Διοικητής θα μου κόψει τον κώλο .Ρε Κλεάνθη μπορώ να φάω λίγο από τη γωνία που μου αρέσει αλλά τόσα ψωμιά πώς να τα φάω; Αν θες δώσε μου δύο-τρία να πάω στον φίλο μου τον Στέφο και κάνα δύο σε μία κοπέλα που ξέρω και είναι φτωχιά αλλά τα άλλα κάτσε και φάτα εσύ . Αργότερα μου είπε ότι τα πήγαινε σε έναν φούρναρη και του έδινε κάτι για χαρτζιλίκι και καμιά πάστα στου μπάρμπα Γιάννη .Αργότερα μου είπε ότι είχε 200 τσουβάλια αλεύρι περίσσειμα και δεν είχε χώρο να βάλει τα καινούρια που έστελνε ο εφοδιασμός. Δεν ρώτησα τι απέγιναν, γιατί στο στρατό δεν πρέπει να ξέρεις πολλά και να μην ακούς καλά ,εκτός αν πρόκειται για την ασφάλεια την δική σου και των συναδέλφων σου .

Μου έκανε εντύπωση στην αρχή που δίπλα απ' το συνεργείο μας και μέσα στον στρατώνα ζούσαν και 3-4 πολίτες . Έμαθα ότι ο ένας ήταν Έλληνας και οι τρεις ήταν Βούλγαροι και εκτελούσαν καθήκοντα κατασκοπείας και δεν μπορούσα να καταλάβω τι είδος κατασκοπεία έκαναν . Δεν πέρασε πολύς καιρός που μία μέρα ήρθε ο Έλληνας στο συνεργείο για μια δουλειά στο τζίπ του και τον γνώρισα . Μου είπε μόνο το όνομά του ότι τον λένε Χάρη και γίναμε καλοί φίλοι και κάναμε παρέα .Ήταν συμπαθητικός εύθυμος και καλός χαρακτήρας ,είχε μεσαίο ανάστημα με λίγη φαλάκρα και ήταν περίπου 35 χρονών .Μιλούσε άπταιστα τα Ελληνικά ,Αγγλικά, Γερμανικά τα Τουρκικά και όλες τις σλαβικές γλώσσες ήταν διάνοια Μαζί του είχε και τρεις Βουλγάρους που δεν μιλούσαν Ελληνικά .Επειδή ήμουν εθελοντής και βαθμοφόρος όταν τον ρώτησα τι κάνουν; Εμπιστευτικά μου είπε, ότι μια φορά τον μήνα μπαίνουν μέσα στη Βουλγαρία από ένα ορισμένο μέρος του Μπέλες πηγαίνουν μέχρι τη Φιλιππούπολη, Σόφια και κατασκοπεύουν για όφελος της Ελλάδας. Περισσότερα δεν ρώτησα γιατί δεν με ενδιέφεραν

Συγκεκριμένα μία μέρα ο διοικητής με έστειλε με ένα $\frac{3}{4}$ να πάω πάνω στο Ιστί Μπεϊ του Μπέλες και να παραλάβω τον Χάρη που θα με περίμενε κάπου πριν από το τελευταίο φυλάκιο. Το Μπέλες λέγεται και όρος Κερκίνη και έχει σχεδόν 2000 μέτρα υψόμετρο και

ο δρόμος είναι όλο στροφές και ανηφόρες και πολύ δασωμένο. Ήταν χειμώνας και στις κορυφές υπήρχε χιόνι και ο φόβος ακόμα από μεμονωμένους αντάρτες ήταν υπαρκτός ..Ξαφνικά όπως οδηγούσα και είχα το φόβο πετάχτηκαν μέσα από τους θάμνους τρία άτομα οπλισμένοι με αυτόματα . Σταμάτησα για λίγο αλλά γνώρισα τον Χάρη από το περπάτημά του . Προχώρησα και όταν έφτασα κοντά τους ανέβηκαν και μιλήσαμε με τον Χάρη και συνέχισα το οδήγημα ακόμα 5 χιλιόμετρα για να μπορέσω να κάνω στροφή στο φυλάκιο που ήταν στην κορυφή του Μπέλες . Το θέαμα από την κορυφή ήταν πανοραμικό μπορούσαμε να δούμε όλο τον κάμπο των Σερρών με τα διάσπαρτα χωριά ακόμα και τον κόλπο του Στρυμονικού και απέναντι το Μαυροβούνι(Κρούσια) που είναι καταπράσινο από τα πλατάνια και τα πεύκα που κατά μήκος βρέχεται από την ωραία λίμνη της Κερκίνης. Προς το βόρειο μέρος όπου είναι η Βουλγαρία πολλά χωριά ήταν ορατά που φαινόntonουσαν στα καταπράσινα υψώματα σαν στολίδια .Τώρα, λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης είναι δύσκολα να δει κανείς σε βάθος παραπάνω από πέντε χιλιόμετρα στο κάμπο και να διακρίνεις κάτι..

Μπέλες 1951 στο σημείο Ιστίμπεϊ υψόμετρο 2031 που ήταν και το τελευταίο φυλάκιο

Όσο για τον Χάρη ήταν άνθρωπος με πολλά πρόσωπα και ιδιότητες και κανένας δεν ήξερε τι ήταν .Μία μέρα πήρα μερικούς και πήγαμε σε μία πανηγυρη που γινόταν στο χωριό Κοίμηση. Εκεί συναντήσαμε και μερικούς φίλους από το Σιδηρόκαστρο και τον Χάρη και πάνω στο κέφι παραβιάσαμε την άδειά μας και κάτσαμε μέχρι τις 2 τα ξημερώματα. Φεύγοντας τους πήρα όλους και τους πολίτες που απαγορευόταν τότε να επιβαίνουν σε στρατιωτικά οχήματα αλλά σκέφτηκα ότι εκείνη την ώρα ποιος θα μ' έβλεπε; Φτάνοντας όμως στο σιδ. Σταθμό ήταν εκεί η ΕΣΑ που έκαμναν έλεγχο .Λεω στον Χάρη «τώρα την πάτησα» μου λέει .«Άσε να κάνουν τη δουλειά τους και μετά θα αναλάβω εγώ. Η πρώτη παρατήρηση ήταν γιατί κυκλοφορούσα δίχως άδεια και μετά γιατί είχα μεσα πολίτες .Αμέσως ο Χάρης τον φώναξε να έρθει από την δική του πλευρά έβγαλε από την τσέπη μία κάρτα και την έδωσε να την διαβάσει ,Όταν την είδε ο ΕΣΑτζής τον χαιρέτησε και ζήτησε συγνώμη για την ενόχληση και μας είπε να φύγουμε.

.Λεω « Ρε χάρη με έσωσες » .Αλλά τον Χάρη τον είδα άλλες φορές ντυμένο ανθυπολοχαγό ,λοχαγό, ταγματάρχη, στρατιώτη και μια φορά χωροφύλακα και ποτέ δεν μου είπε τι ήταν .

Ενώ υπηρετούσα στο Σιδηρόκαστρο προβιβάστηκα στο βαθμό του λοχία και κατατάχτηκα στην πρώτη τεχνική κλάση Μου στείλανε δε από το Κέντρο Εκπαίδευσης Τεχνικού Σώματος το πτυχίο του μηχανικού οχημάτων.

Αυτό σήμαινε αύξηση μισθού και περισσότερες εξουσίες και ευθύνες στο συνεργείο αλλά αυτά δεν άλλαξαν καθόλου την συμπεριφορά μου στους συναδέλφους μου. Ήμασταν όλοι σαν μία οικογένεια ,όλους τους βοηθούσα και πολλές φορές ήταν εις βάρος μου

Μία μέρα ήρθε ένα GMC για να αλλάξουμε το κυβώτιο ταχυτήτων .Μόλις το κατεβάσαμε άρχισε να βρέχει και φαινόταν ότι δεν θα σταματούσε η βροχή γρήγορα .Όλοι δουλεύαμε έξω και επειδή το αφεντικό ήταν στο σπίτι του, είπα σε όλους να πάμε στον θάλαμο και να το ρίξουμε στον ύπνο . Η βροχή σταμάτησε, βγήκε ο ήλιος ,και εμείς όλοι ροχαλίζαμε . Ξαφνικά ήρθε για επιθεώρηση από το Γ2 του Τεχνικού σώματος ο Ταγματάρχης να κάνει επιθεώρηση και δεν είδε ούτε τον διοικητή μας αλλά ούτε και κανέναν έξω να δουλεύει και παραξενεύτηκε .Ήρθε στο μικρό κτίριο, έσπρωξε την πόρτα και είδε όλους να κοιμόμαστε . Πατάει κάτι φωνές που πεταχτήκαμε πάνω σαν ελατήρια., και είπε. «Ποιος είναι εδώ επικεφαλής»; Παρουσιάστηκα εγώ τον χαιρέτησα και του λεω . «Εγώ είμαι, ο Λοχίας του συνεργείου κύριε ταγματάρχα . «Και πού είναι τα διακριτικά σου λοχία ; Πού είναι ο διοικητής σας ;» Του είπα ότι πήγε στο σπίτι του γιατί η γυναίκα του ήταν άρρωστη . Ήταν πολύ θυμωμένος και μου λέει .«Να του πεις να σου βάλει πέντε μέρες φυλάκιση από σήμερα».15-3-51 και να με πάρει στο τηλέφωνο όταν θα έρθει Τον Χαιρέτησαμε όλοι μας ανέβηκε στο τζίπ και έφυγε θυμωμένος μαζί μας

Όταν βγήκαμε έξω το όχημα που είχαμε βγάλει το κυβώτιο ταχυτήτων έλλειπε και το κυβώτιο ταχυτήτων ήταν εκεί που το είχαμε κατεβάσει μέσα στις λάσπες .Όλοι μείναμε με ανοιχτά τα στόματα .Υποψιάστηκα ότι κάποιος πήρε το όχημα για να κάνει φάρσα αλλά έπρεπε να το τραβήξουν με άλλο όχημα οπότε θα το ακούαμε. Αυτό δεν θα τολμούσε να το κάνει κανένας .Σε λίγο το εντοπίσαμε περίπου τριακόσια μέτρα κοντά σε ένα φυλάκιο καυσίμων και έξω από το στρατόπεδο .Ο σκοπός μας είπε ότι όταν είδε το αυτοκίνητο να έρχεται προς την πύλη πήγε να κάνει έλεγχο αλλά κόντεψε να πάθει συγκοπή όταν είδε το GMC να έρχεται προς τα επάνω του και δίχως οδηγό .Ακολουθούσε σωστά το δρόμο. Το μόνο που έσπασε την αλυσίδα της πύλης και σταμάτησε μόνο του έξω από την πύλη δίχως να πάθει κανένας τίποτα

Λοιπόν αυτό που συνέβη ήταν ότι το όχημα ήταν σε έδαφος με μικρή κλίση προς την έξοδο. Όταν έβρεξε το έδαφος μαλάκωσε και τις πέτρες που βάλαμε να σταματάει το όχημα βουλιάζανε μέσα στο χώμα και το όχημα άρχισε σιγά σιγά να κυλάει προς τον κατήφορο. Το ευτύχημα ήταν ότι την ώρα εκείνη δεν ήταν κανένας έξω λόγω τη βροχής και το άλλο είναι ότι το όχημα συμπτωματικά μπήκε μέσα στις τροχιές του δρόμου και δεν ανέπτυξε μεγάλη ταχύτητα λόγω της λάσπης και εξαφανίστηκε .

Όταν το επισκευάσαμε πήγα με τον βοηθό μου τον Ανδρέα για «ΔΟΚΙΜΗ» προς τα αμπέλια και οδηγώντας λιμπιστήκαμε τα ωραία τσαμπιά να κρέμονται και αποφασίσαμε να κόψουμε από ένα τσαμπάκι να τα γευτούμε .Αφού φάγαμε αρκετά εκεί κόψαμε λίγα και για το αφεντικό μας και λίγα για το βράδυ . Αφού κάναμε για καμιά ώρα βόλτες στα γύρω χωριά πήγαμε στο συνεργείο . Μόλις φτάσαμε μας περίμενε εκεί ο διοικητής του

συντάγματος και το αφεντικό μας . Νόμισα ότι ήρθε πάλι να του βάνω το τζιπ (κάθε τρεις μήνες του βάφαμε το τζιπ). Πατάει τις φωνές.. «Κλέφτες, λωποδύτες, αλήτες. δέκα μέρες φυλάκιση λοχία..» Του είπα ότι ψάχναμε να βρούμε τον αμπελουργό, αλλά δεν τον βρήκαμε και τα ζητήσαμε από το αμπέλι και μας είπα να κόψουμε. Μου είπε «Τον κακό σου τον καιρό, βλάκα, είπε και έφυγε.. Μάθαμε δε αργότερα ότι μας είδε ο αγροφύλακας που ήταν κρυμμένος και έτρεξε στα ΤΕΑ και τηλεφώνησε στον διοικητή .Ο δικός μας όμως ο διοικητής πήρε τα σταφύλια που του δώσαμε και τη ποινή των δέκα ημερών φυλάκισης τις έκανε πέντε μέρες περιορισμό που δεν ήταν τίποτα σοβαρό .Τι κάνουν τα μπαξίσια όλοι τα δέχονται .Όσο για τον συνταγματάρχη αντί να πλύνει το τζιπ το έφερνε στο συνεργείο και το βάφαμε κάθε τρεις μήνες (Εξοδα να δουν τα μάτια σας)

Στο Σιδηρόκαστρο είχαμε κάνει μία μικρή ομάδα κανταδόρων με ντόπιους και στρατιώτες του λόχου μεταφορών που παίζανε κάποιο όργανο και τραγουδούσαν καλά (σαν και μένα)

Εδώ μερικοί της χορωδίας των κανταδόρων με τον ακορτεονίστα ,(εκτός του δόκιμου).

Τα βράδια βγαίναμε στις γειτονιές που υπήρχαν ωραία κορίτσια και κάναμε καντάδες και ο κόσμος άρεσε να ακούνε κάποιοι να τραγουδάνε διότι ραδιόφωνα και γραμμόφωνα μόνο τα ζαχαροπλαστεία και ταβέρνες είχαν για μουσική και τραγούδια .

Ιδιαίτερα πηγαίναμε να κάνουμε καντάδες στην Ασπασία που ήταν μία από τις πιο ομορφότερες κοπέλες του Σιδηροκάστρου ,κάπου 18 ετών μετρίου αναστήματος με γαλανά μάτια και ξανθιά κατσαρά μαλλιά με σώμα Μπριτσίτ Μπαρτώ. Και όλοι οι στρατιώτες ήταν ερωτευμένοι μαζί της. Η μεγάλη αδελφή της ήταν φωτογράφος και με την ευκαιρία να εμφανίζω τα φιλμ πήγαινα στο σπίτι της και είχαμε πολύ καλές φιλίες .

Μία μέρα ήρθε στο συνεργείο μας ένας λοχαγός των διαβιβάσεων και ανστηρά μου λέει: «Κολοκοτρώνη πέντε μέρες φυλακή από μένα ». Έμεινα κόκαλο και του λεω. «Τι έκανα κυρ λοχαγέ;» Και μου λέει: «Ξέρεις λίγο πιο πάνω από την Ασπασία μένω εγώ με τη γυναίκα μου και αυτή την εβδομάδα δεν φανήκατε για καντάδες και η γυναίκα μου μου είπε να σου ρίξω μία πενθήμερη που δεν ήρθατε, εκτός και αν θ' αρθείτε απόψε ». Του είπα ότι έλειπε ο ακορτεονίστας σε άδεια και τη γλίτωσα .

Ξέραμε που έμενε ο λοχαγός και φοβόμασταν να πάμε προς τα εκεί μη θυμώσει νομίζοντας ότι κάνουμε καντάδες για τη γυναίκα του και ζηλέψει γιατί κι αυτή ήταν πολύ ωραία αλλά τους άρεσαν οι καντάδες

Ενώ η κυκλοφορία των στρατιωτών στη πόλη ήταν μέχρι τις οκτώ και με δίωρη μετά το ανακλητικό μέχρι τις δέκα το βράδυ κατά παράξενο τρόπο η ΕΣΑ και η ΟΑΣ μας ενόχλησε λίγες μόνο φορές που μέναμε μέχρι τα μεσάνυχτα, αλλά , επειδή μερικοί αξιωματικοί ήθελαν τις καντάδες βρήκαμε παραθυράκι και παίρναμε άδεια διανυχτέρευσης και ήμασταν ασφαλείς ,Πάλι δούλευαν τα μέσα.

Στο Μπέλες

Με την ευκαιρία που ανέφερα το Μπέλες όπου έχω πάει αρκετές φορές επάνω εκεί και στις γύρω περιοχές θα αναφερθώ σε ορισμένα τοπικά ιστορικά γεγονότα από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο που έλαβαν χώρα στα μέρη αυτά και ιδίως στα Πορόια που βρέθηκαν στο κέντρο των επιχειρήσεων και δεύτερον επειδή παντρεύτηκα μετά από πολλά χρόνια την Ποροϊώτισσα Χριστίνα Τζέγκα και έμαθα περισσότερα από τους δικούς της που πήραν μέρος σε όλους τους πολέμους. Από τον Μακεδονικό αγώνα μέχρι που τελείωσαν οι επιχειρήσεις το 1949 με αρκετά θύματα συγγενών της.

Το Μπέλες και η οροσειρά της Ροδόπης όπως μάθαμε ήταν τα γνωστά Οχυρά του Μεταξά. Με τον πόλεμο του «Όχι» που ο εχθρός επανειλημμένα είχε ηττηθεί. Τα οχυρά αυτά είχαν σχεδόν απογυμνωθεί και από άντρες και από πολεμικό υλικό. Γνωρίζοντας αυτό οι Γερμανοί το πρωί στις 6^{ης} Απριλίου με μία συνδυασμένοι δράση των στούκας της, του πυροβολικού της και της εφόδου των στρατιωτών της στα οχυρά, σχεδίαζαν ότι θα έμπαιναν ελεύθερα να προελάσουν προς την Θεσσαλονίκη .Στο στενό πέρασμα μεταξύ Μπέλες και όρος Άγκιστρον που ρέει ο Στρυμόνας και είναι παράλληλα ο δρόμος και η σιδ, γραμμή προς τον Προμαχώνα και επάνω στο Μπέλες από τα ξημερώματα γινόταν χαλασμός που κράτησε μέχρι το απόγευμα της 9^{ης} Απριλίου.

Οι Γερμανοί με εξορμήσεις εκατοντάδων αεροπλάνων που κατά κύματα βομβάρδιζαν τα οχυρά, με αλλεπάλληλες εφόδους των τεθωρακισμένων μηχανοκίνητων μονάδων και των τέλεια εξοπλισμένων πεζών στρατιωτών τους απεγνωσμένα προσπαθούσαν να κάμψουν την αντίσταση των οχυρών .Αυτό κράτησε τρεις μέρες και είχε γραφεί ξανά ένα νέο Ελληνικό έπος.

Τα απόρθητα οχυρά και η μαχητικότητα των στρατιωτών. Αυτά τα δύο έδωσαν τη δυνατότητα να εμποδιστεί η προέλαση των Γερμανών που άφησαν στα πεδία μαχών εκατοντάδες νεκρούς .

Μόνο όταν έσπασε το Σερβικό μέτωπο, τμήμα του Γερμανικού στρατού παρέκαμψε τα δυτικά οχυρά του Μπέλες κατέβηκε στις πεδιάδες της Δοϊράνης και του Κιλκίς και της Ειδομένης για να μπει στη Θεσσαλονίκη .Επειτα έγινε η συνθηκολόγηση και σταμάτησε η αντίσταση στο Μπέλες.

Υπάρχει όμως και μία μικροϊστορία των γεγονότων που άκουσα από αρκετούς Ποροϊώτες. Στη δυτική περιοχή του Μπέλες ,επάνω από τα Άνω Πορόια στα χαμηλότερα υψώματα του ιστορικού Δεμίρ καπού(σιδερένια πύλη) τρία τσιμεντοπολυβολεία προκάλυψης, μακριά από το σύστημα των μεγάλων οχυρών ,δέχτηκαν κι αυτά τη μεγάλη φωτιά της μάχης, ήδη από την πρώτη στιγμή . Δόθηκε όμως κάποια ευκαιρία και μέσο Ποροϊών να ξεφύγουν αρκετοί στρατιώτες και να πάνε στο απέναντι βουνό.

Στα Κρούσια, που ήταν η δεύτερη ζώνη άμυνας . Τα τρία αυτά πολυβολεία διευκόλυναν όλες αυτές τις κινήσεις και οι εγκλωβισμένοι μέσα στα πολυβολεία ακολούθησαν το δρόμο της αυτοπάρνησης ,για να εμποδίσουν την ελεύθερη κάθοδο των Γερμανών αλλά και να μείνουν πιστοί στον όρκο τους.

Το πρώτο πολυβολείο 158,με διοικητή τον υπολοχαγό Χρήστο Μαρούδη 29 ετών κράτησε για 11 ώρες ,ως το πρωί και σίγησε όταν πια όλοι τους ,ο Μαρούδης και τα δεκαεπτά παλικάριά του έπεσαν νεκροί .

Στο δεύτερο πολυβολείο, το Π 9, χωρίς να έχουν διασωθεί ονόματα ,οι υπερασπιστές του κράτησαν μέχρι το απόβραδο της πρώτης μεγάλης μέρας ώσπου τελείωσαν οι σφαίρες του και πιάστηκαν αιχμάλωτοι έχοντας προκαλέσει μεγάλες απώλειες στο εχθρό.

Στο πολυβολείο Π 8 στη θέση Ομορφοπλαγιά στα Άνω Πορόια οι λίγοι στρατιώτες με επικεφαλής τον λοχία Δημήτριο Ίτσιο που χειριζόταν και το πολυβόλο, μάχονταν ακόμη μέχρι το βράδυ της 9^{ης} Απριλίου έχοντας προκαλέσει τεράστιες απώλειες στους Γερμανούς .Μη έχοντας τηλεφωνική επικοινωνία με την μονάδα τους ,που διεκόπη από νωρίς , δεν μπόρεσαν να ενημερωθούν για τη διαταγή αποχώρησης . Οι Γερμανοί είχαν είδη κυριεύσει τα γύρω υψώματα και είχαν πια κατηφορίσει στα Άνω Πορόια ως τη Ροδόπολη, όταν οι πολεμιστές αποφάσισαν ,μετά από υπόδειξη αξιωματικού που ήταν ήδη στα χέρια των Γερμανών ,να αφήσουν το πολυβολείο και να παραδοθούν . Βγαίνοντας όμως πρώτος ο Ίτσιος ,Γερμανοί στρατιώτες πάνω από το πολυβολείο πυροβόλησαν μόλις πρόβαλε το κεφάλι του Ίτσιου που γεμάτος αίμα και έπεσε νεκρός. Βγήκαν όμως έξω οι άλλοι πολεμιστές, ο Γιάννης Κοζάρτσης από Άνω Πορόια και ο Βαγγέλης Παπαβασιλείου από το Αμύνταιο της Φλώρινας που άφησαν δραματικές μαρτυρίες για κείνες τις στιγμές ,Οι Γερμανοί είχαν διαταγή, τους άφησαν και έφυγα προς το χωριό Άνω Πορόια

Τα γεγονότα του Μπέλες από το πρωί της 6^{ης} Απριλίου 1941 ως το μεσημέρι της 9^{ης} Απριλίου οπότε υπογράφηκε στον Προμαχώνα η Συνθήκη παράδοσης του Ελληνικού στρατού με τη Γερμανία συνιστούν μία πραγματική εποποιία για την ιστορία μας ,μία αιτία μεγάλης εθνικής υπερηφάνειας ,μία πράξη αναγνώρισης και από τους αντιπάλους.

Ο Γάλος ιστορικός Ραιμόν Καρτιέ ,αναφερόμενος στους Έλληνες μαχητές των Οχυρών του Μεταξά ,θα γράψει στην *Ιστορία του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου* : «Οι Γερμανοί τους γεμίζουν επαίνους ,θαυμάζουν την ποιότητα των οχυρωματικών τους έργων και διατυπώνουν την ακόλουθη κρίση , που ο Χίτλερ θα επαναλάβει μερικές μέρες αργότερα στον ύμνο των θριάμβων του . «Είσαστε ο μόνος στρατός ,που άντεξε στα Στούκας».

Ο Δημήτριος Ίτσιος τιμήθηκε με επίσημες αναγνωρίσεις. Πρώτα του δόθηκε μεταθανάτια προαγωγή στο βαθμό του έφεδρου επιλοχία και λίγο αργότερα του απονεμήθηκε το (Αργυρό Αριστείο Ανδρείας). Σαράντα περίπου χρόνια μετά .το 1980 η κοινωνία των Άνω Ποροίων τίμησε στο πρόσωπό του τους ήρωες του Μπέλες και του έστησε χάλκινη προτομή στην κεντρική πλατεία του χωριού.

Εκείνες οι δραματικές πράξεις των ηρώων του 1941 επάνω στο Μπέλες σφράγισαν το τέλος μια σημαντικής εποχής για την περιοχή εκείνη και έδειξαν συμβολικά ,έπειτα, το νόημα της τυπικής φράσης (έπεσαν για την πατρίδα).

Για τον υπολοχαγό Χρήστο Μαρούδη 29 ετών που έπεσε ηρωικώς μαχόμενος εις Γκις Μουνάρ τη 6-4-1941 απλώνεται ο πόνος η αγάπη και η υπερηφάνεια της αδελφής του από τα Άνω Πορόια Ελένης Μαρούδη σε ένα επτάστροφο άτεχνο ποιητικό σύνθεμα που, σε κάποιο τμήμα του διαβάξει ίσως ανυποψίαστος για το βάθος των συμβάντων και απορημένος ο σημερινός επισκέπτης .

Πλεκτά στεφάνια με οξιές
 με δάφνες με πουρνάρι
 τέτοια στεφάνια αξίζουνε
 σε σε το παλικάρι.
 Η χώρα η Ελληνική
 για σε βαθιά βογκάει
 και κάθε ελληνική καρδιά
 για σε βαθιά πονάει .

Να επιστρέψω τώρα στο Σιδηρόκαστρο που και αυτό το μέρος έχει γράψει την δίκη του ιστορία αλλά εγώ θα περιοριστώ στην στρατιωτική μου ζωή, που ήταν κάθε μέρα και διαφορετική.

Στο στρατό δεν περνούν όλοι καλά ,ιδίως οι έφεδροι στρατιώτες του πεζικού, οι ημιονηγοί που φροντίζουν τα ζώα ,οι λόχοι καταδρομών και άλλες δύσκολες υπηρεσίες και τους αξίζουν συγχαρητήρια για τη δουλειά που κάνουν υπηρετώντας την πατρίδα .Ορισμένες όμως υπηρεσίες είναι πολύ καλές και προσφέρουν με τις ειδικές γνώσεις τους στους στρατιώτες κάποια επαγγελματική κατάρτιση, ειδικότητα ,διαπλάθουν τον χαρακτήρα τους και φεύγοντας από το στράτευμα αποκτούν ένα επάγγελμα και γίνονται χρήσιμοι πολίτες στην κοινωνία .

Σχετικά εγώ, επέλεξα τον τεχνικό κλάδο του στρατού και πήγα εθελοντής με πενταετή σύμβαση ώστε να αποκτήσω μία τέχνη και με προοπτική να μείνω στο στράτευμα και να κάνω καριέρα στο τεχνικό σώμα στρατού, αν ήθελα .

Η ειδικότητα αυτή στο στρατό έχει αρκετά προτερήματα. Εκτός που απόκτησα μία τέχνη είχα ελευθερία κινήσεως ,ήμουν πάντα μέσα ή κοντά σε πόλεις και έκανα πολλές γνωριμίες με στρατιώτες αξιωματικούς και πολίτες που ήταν προνόμιο κανείς να το έχει .Είχα διανύσει σχεδόν το ήμισυ της θητείας μου και στο διάστημα αυτό είχα δει και είχα μάθει τόσο πολλά πράγματα που θεωρούσα ότι ήμουν σε ένα μεγάλο πανεπιστήμιο και πολύ τυχερός.

Σιδηρόκαστρο.1951.Εδώ βάζουμε καζούρα στον Φάνη που κάθεται στο καροτσάκι μετά την αποφυλάκισή του και πρώτος εγώ αριστερά

Το Σιδηρόκαστρο ήταν μέχρι τώρα το καλύτερο μέρος που κάναμε καλή και ευχάριστη ζωή και αυτό βέβαια ήταν που το αφεντικό μας ο υπολοχαγός κυρ Μανόλης ήταν ένας χρυσός άνθρωπος. Τον αγαπούσαμε όλοι και ποτέ δεν τον χαλούσαμε χατίρι. Εγώ σαν δεύτερος κατά σειρά υπεύθυνος του συνεργείου τον έβγαζα πάντα «άσπρο πρόσωπο». Το μόνο που δεν πηγαίναμε τις Κυριακές και γιορτές στην εκκλησία και ήθελε να πηγαίνουμε όλοι μαζί σαν συνεργείο. Μία μέρα που μας είπε να πάμε, ο Φάνης ο Πειραιώτης που τον είχαν στείλει κοντά μας από την Μακρόνησο, του λέει «Αφεντικό αν πάω εγώ στην εκκλησία θα πέσει ο πολυέλαιος στο κεφάλι μου». Μια Κυριακή τους συγκέντρωσα και με τα πόδια που ήταν και απέναντι μας, πήγαμε να ανάψουμε από ένα κερί και να προσευχηθούμε. Είχε αρκετό κόσμο και αναγκαστικά σταθήκαμε στο κέντρο μπροστά από το πρώτο πολυέλαιο αλλά όχι από κάτω. Δεν πέρασαν είκοσι λεπτά σπάει το σύρμα που κρατούσε τον μεγάλο πολυέλαιο και πέφτει σε απόσταση ενός μέτρου μπροστά μας και γίνεται θρύψαλα. Ο κόσμος πανικοβλήθηκε κοίταζαν το ταβάνι που είχε ξεκολλήσει, σταμάτησε η λειτουργία, οι γυναίκες σταυροκοπιόντουσαν και κάνανε μετάνοιες. Εμείς κοιταχτήκαμε μεταξύ μας και πριν μας πιάσουν τα γέλια βγήκαμε έξω.

Ο Φάνης, όπως πάντα, άρχισε να βρίζει τα Άγια και γυρίζοντας σε όλους είπε: «Δεν σας είπα ρε μαλάκες αν πάμε στην εκκλησία θα πέσει πολυέλαιος στο κεφάλι μας; Καλά να πάθετε και καλά που δεν σκότωσε κανέναν». Βέβαια το συμβάν ήταν συμπτωματικό και όχι γιατί το είπα ο Φάνης.

Ο Φάνης πήγε στη Μακρόνησο για στρατιωτικά παραπτώματα αλλά φαίνεται ότι δεν είχε βάλει μυαλό. Μου είπε να μεσολαβήσω να μιλήσουμε στο διοικητή να πάρει άδεια να πάει να δει την μάνα του και την υποψήφια αρραβωνιάρα που δεν τις είχε δει για πολύ καιρό. Τελικά του έδωσε δεκαπενθήμερη άδεια, αλλά όταν ήταν να επιστρέψει ο Φάνης δεν εμφανίει. Περνάν άλλες μερικές μέρες πάλι ο Φάνης δεν εμφανίει. Με την ελπίδα ότι σε μία εβδομάδα μετά τη λήξη της άδειάς του θα επέστρεφε δεν κάναμε αναφορά αδικαιολόγητης απουσίας, που ήταν αντικανονικό, και το αφεντικό ανησυχούσε, αλλά για να μη βρει το μπελά του έκανε σχετική αναφορά και τον κήρυξε λιποτάχτη. Όλοι στεναχωρηθήκαμε αλλά με το στρατό δεν παίζει κανένας λογικός

Πέρασε κανένας μήνας κανένα χαμπέρι απ' αυτόν. Πήραμε ένα τηλεφώνημα από την Μεραρχία ότι τον Φάνη τον βρήκανε και θα τον φέρουν σε μας .Μία μέρα βλέπουμε ένα τζίπ της ΕΣΑ με δύο στο πίσω κάθισμα να μπαίνει στο συνεργείο και στη μέση είχαν τον Φάνη με χειροπέδες . Ήταν αζύριστος και δεν μιλούσε τον κατεβάσανε, έβγαλαν τις χειροπέδες και τον παραδώσανε στον διοικητή μας, Αφήσανε κάτι χαρτιά και φύγανε. Μέσα στο γραφείο ήμουν εγώ ο διοικητής και ο Φάνης που αμέσως άρχισε να ζητάει συγγνώμη και να εκλιπαρεί που τον πρόσβαλε και δεν τήρησε τους όρους της άδειάς του .Η δικαιολογία ήταν ότι αρραβωνιάστηκε και με την κοπέλα του πήγανε ταξίδι όχι στην Μακρόνησο βέβαια ,άλλα στη Σάμο όπου και τον συλλάβανε . Για να μη τον στείλουν ξανά στη Μακρόνησο τον έφεραν στο συνεργείο για να του επιβάλλει ποινή η μονάδα μας. Έτσι τον έκλεισε στο κρατητήριο των μουλαράδων δέκα μέρες όπως έγραφαν τα χαρτιά.

Ο Φάνης όταν έπαιρνε άδεια ξεχνούσε να γυρίσει πίσω στη μονάδα του .Ξεχνούσε ότι ήταν στρατιώτης γι αυτό και υπηρετούσε φυλακίσεις από προηγούμενες παραβιάσεις .

Όλοι λίγο ή πολύ κάναμε παραβιάσεις και αταξίες .Εγώ μήπως ήμουν Άγιος ; Όχι . Ειδικά εγώ που έπρεπε να είμαι σαν βαθμοφόρος υπόδειγμα έκανα λίγες ζαβολιές και παρανομίες . Ακόμα και αξιωματικοί έκαναν το ίδιο.

Στο Σιδηρόκαστρο εκτός από επισκευές αυτοκινήτων έκανα και επισκευές στις μοτοσικλέτες της ΕΣΑ και των διαβιβάσεων έκανα και τις μηνιαίες επιθεωρήσεις αυτών .Έτσι είχα στη διάθεσή μου ποικιλία να κινούμε με ότι είδους τροχοφόρου ήθελα.

Εδώ στο συνεργείο του Σιδηροκάστρου επισκευάζω μία μοτοσικλέτα Χάρλεϊ Ντάβιτσον των Διαβιβάσεων της 10^{ης} Μεραρχίας.

*Ακροβατικές επιδείξεις
Στο γήπεδο του Σιδηρο-
κάστρου. Παράνομη και
επικίνδυνη*

*Εδώ σε μία άλλη φάση
επίδειξης. Παράνομη
και επικίνδυνη*

Οι μηχανές αυτές ήταν περίπου 800 cc (κυβ. εκατοστών) και ήταν ικανές να τραβήξουν και ένα όχημα .Τις επισκεύαζα στο συνεργείο μας εγώ και τις επιθεωρούσα κάθε μήνα όπως και όλα τα οχήματα του συντάγματος και τα δοκίμαζα .Οι ζημιές που προξενούντο από την αμέλεια των οδηγών τις χρεώναμε στους οδηγούς ,αλλά σπάνια το κάναμε .

*Το κτίριο πίσω με τα δύο δωμάτια ήταν εκεί που έμενε το προσωπικό του συνεργείου.
Εδώ κάνω μία επίδειξη με τη μηχανή έχοντας επάνω άλλα τέσσερα άτομα σε δρόμο κατηφορικό*

Εδώ η επίδειξη απέτυχε, έπεσα επάνω στη μηχανή και χτύπησα στα πλευρά μου

Στο συνεργείο του Σιδηροκάστρου έκανα παρέα με τον έφεδρο δεκανέα Ανδρέα Καλλέργη. Βγαίναμε πάντοτε έξω μαζί και ταιριάζαμε στις τρέλες και στα τζαναμπετλίκια . Ξαφνικά ερωτεύθηκε μία μαθήτριά του γυμνασίου και συχνά πυκνά πήγαινε έξω από το γυμνάσιο με αυτοκίνητο η μοτοσικλέτα για να συναντάει την κοπέλα του ..

Του έγιναν παρατηρήσεις από τους καθηγητές και το αφεντικό μας αλλά ο έρωτας δεν τον άφηνε να κάνει πέρα. Μετά το μάθημα όταν σχολνούσε την συνόδευε μέχρι το χωριό Χορτερό όπου και έμενε.

Το έμαθαν οι γονείς της κοπέλας και τα αδέλφια της και στράφηκαν κατά του Ανδρέα που ξεμυάλισε την κοπέλα που ακόμα ήταν στην πέμπτη τάξη και όπως πήγαινε στα μαθήματα δεν θα την τελείωνε. Για να αποφύγει τα λόγια του κόσμου και το σούσουρο ζήτησε να πάμε μαζί στο σπίτι της και να ζητήσει επίσημα από τους γονείς της να την αρραβωνιαστεί. Δέχτηκαν οι άνθρωποι διότι οι σχέσεις τους είχαν προχωρήσει περισσότερο από φιλία και έτσι μία Κυριακή πήγαμε και αντάλλαξαν δακτυλίδια και επισημοποίησαν τις σχέσεις του με υπόσχεση μόλις θα απολυόταν να την έπαιρνε μαζί του στον Πειραιά .

Εδώ με τον Ανδρέα Καλλέργη κάνουμε μερικές ακροβατικές επιδείξεις στο γήπεδο του Σιδηροκάστρου. 1951

Εδώ πάλι σε μία διαφορετική επίδειξη ακροβασίας στο γήπεδο του Σιδηροκάστρου με τον Ανδρέα 1951 λίγο πιο επικίνδυνη

*Εδώ στο γήπεδο και στο προαύλιο της
Εκκλησίας του Σιδηροκάστρου με τον
Φίλο μου Ανδρέα Καλλέργη 1951*

Εκτός βέβαια τον αρραβώνα του Ανδρέα είχαμε και ένα γάμο που διέφερε κάπως από τους συνηθισμένους .

Ένας καλός μας φίλος από το λόχο μεταφορών ερωτεύθηκε μία κοπέλα που εργαζόταν στον οίκο ανοχής του Σιδηροκάστρου και αποφάσισε να την παντρευτεί. Όστε με την πράξη του αυτή να αποδεσμευτεί η κοπέλα από την υποχρεωτική εξάσκηση του επαγγέλματος αυτού που στιγματίζει κάθε γυναίκα που αποφασίζει να μπει και να εργαστεί σε ένα πορνείο .

Όποιος έχει υπηρετήσει στις τάξεις των σωμάτων στρατού και πει ότι δεν επισκέφτηκε ποτέ, ή έστω και από περιέργεια τους οίκους ανοχής (μπουρδέλα) λέει ψέματα. ή ήταν ομόφυλος ή μισογύνης .

Η πολιτεία δια νόμου επέτρεπε τη λειτουργία των οίκων αυτών για να προσφέρουν στους άνδρες την υπηρεσία τους για τις σεξουαλικές τους ανάγκες για να αποφεύγονται έτσι οι βιασμοί και οι κακοποιήσεις των γυναικών . Οι γυναίκες αυτές για οποιαδήποτε αιτία έκαναν την δουλειά αυτή εκτελούσαν ένα επάγγελμα (το αρχαιότερο όπως λένε) και συγχρόνως ένα κοινωνικό έργο.

Μία γυναίκα από την στιγμή που αποφάσισε να μπει σε οίκο ανοχής για να εργαστεί σαν πόρνη ήταν πια σαν μόνιμη κάτοικος εκεί .Δεν επιτρεπόταν να βγει έξω απ' εκεί εάν δεν είχε άδεια από την αστυνομία και αν έβγαινε δεν επιτρεπόταν να εξασκεί έξω από τον οίκο το επάγγελμα της και υπήρχαν πολλοί και αυστηροί περιοριστικοί όροι .

Η μόνη περίπτωση να βγει μία γυναίκα από τον οίκο ανοχής ήταν να παντρευτεί κάποιον που με τον γάμο εξασφάλιζε την ελευθερία της και τον έννομο βίο ή ανίκανη για λόγους υγείας .

Η κοπέλα αυτή που παντρεύτηκε αυτόν τον φίλο μας και βγήκε από το βούρκο και την κόλαση .έκανε ένα γάμο ωραιότατο που παραβρέθηκαν πολλοί φίλοι του να τον συγχαρούν για το τόλμημά του να σώσει μία κατατρεγμένη ψυχή από την κόλαση .

Στο Σιδηρόκαστρο είχα γνωρίσει πολλούς πολίτες που κάναμε παρέα αλλά βρήκα και έναν μακρινό εξάδελφο που είχε κέντρο διασκέδασης και τακτικά πηγαίναμε για κανένα ουζάκι και καλό μεζέ .

Σιδηρόκαστρο 1951
Εδώ παρέα με μέλη του
συνεργείου στο κέντρο του
ξάδελφου απολαμβάνουμε
ουζάκι με καλό μεζέ
Αριστ, Ανδρέας Καλέργης,εγώ,
Νιόνιος Φαμελιάρης, Κώστας
Και ο Κωστάκης ο Ντιντίς

Στο συνεργείο μας δεν είχαμε την πολυτέλεια να έχουμε ντους και μπάνια. ,κάναμε αυτοσχέδια ντους τα καλοκαίρια και το χειμώνα ζεσταίναμε νερό και ο ένας έχυνε νερό στον άλλον αλλά στο Σιδηρόκαστρο είχαμε τα φημισμένα του λουτρά που ήταν καμιά δεκαριά χιλιόμετρα μακριά .Έτσι μετά τη δουλειά πηγαίναμε όλοι εκεί και το ευχαριστιόμασταν και ήταν τότε δημοτικά και τζάμπα για μας

Σιδηρόκαστρο 1952Εδώ
τεχνίτες και μαθητευόμενοι
του συνεργείου μπροστά στα
θερμά και ιαματικά λουτρά του
Σι-δηροκάστρου.

Τα λουτρά είχαν τρεις μεγάλες πισίνες με διαφορετικές θερμοκρασίες και μία μικρή με πολύ ζεστό νερό. Εκεί πήγαιναν και πολίτες και άλλοι στρατιώτες .Τότε όχι γυναίκες.

Μία μέρα που πήγαμε κάναμε πολύ φασαρία, φωνάζαμε τσιρίζαμε κάναμε βουτιές τραγουδούσαμε σαν τενόροι και άλλα χαζά . Βγήκαν δύο ηλικιωμένοι από το ζεστό λουτρό και μας είπαν να μη φωνάζουμε .Τους είπαμε να πάνε να χαθούνε και να κοιτάζουν τι δική τους δουλειά

Οι άνθρωποι όταν είναι μέσα στο νερό δεν ξέρεις και ποίοι είναι .

Όταν αποφασίσαμε να βγούμε πια και να πάμε να ντυθούμε πέρασαν και οι γέροι που μας έκαναν παρατηρήσεις από κοντά μας δίχως να μιλήσουν και πήγανε στα δωμάτιά τους να ντυθούν . Ως που να ντυθούμε εμείς αυτοί ντύθηκαν και φεύγανε. Ο ένας ήταν συνταγματάρχης και άλλος ταγματάρχης . Κοντέψαμε να πάθουμε συγκοπή. Μας μίλησαν με αυστηρό τρόπο και μας είπαν άλλη φορά όταν είμαστε μέσα στα λουτρά να είμαστε πολιτισμένοι και να μη φωνάζουμε και προ παντός να μη τραγουδάμε. φάλτσα

Στο τιμόνι κάθεται το αφεντικό με τον Παναγιώτη και άλλους τεχνικούς

Σιδηρόκαστρο 1952 Το πολυβολείο επάνω στο ύψωμα και το φυλάκιο χρησιμοποιήθηκαν κατά το διάστημα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και του εμφυλίου και είναι στο ανατολικό άκρο του στρατοπέδου . Με τη μετακίνησή μας εκεί το φυλάκιο ήταν γραφείο και θάλαμος δικός μου και του τεχνικού γραφέα Παναγιώτη Κορδάτου από τον Πύργο της Ηλείας για 18 περίπου μήνες

Σιδηρόκαστρο 1952 Εδώ εγώ και ο Φάνης παίζουμε τους αντάρτες και ο Κωστάκης ο Ντιντής μας πιάνει αιχμαλώτους με το αυτόματό του

Το συνεργείο μας κάλυπτε μία μεγάλη περιοχή της επαρχίας Σιδηροκάστρου που έπιανε από τον Προμαχώνα, Αχλαδοχώρι, Μπέλες που είναι στα Βουλγαρικά σύνορα και όλο το κάμπο του Σιδηροκάστρου μέχρι το δρόμο των Σερρών .

Όταν πάθαινε κανένα όχημα καμία βλάβη πήγαινα ως επί το πλείστον εγώ με κανέναν άλλον τεχνίτη και βοηθό να το διορθώσουμε ή να το ρυμουλκήσουμε στο συνεργείο .Τα περισσότερα αυτοκίνητα τότε παθαίνανε βλάβες από σούστες που σπάνανε λόγω των χαλασμένων δρόμων με τις μεγάλες λακκούβες και από ρουλεμάν μπροστινών τροχών και από τις μπάρες του τιμονιού

Αχλαδοχώρι 1952 . Εδώ βγάλαμε τον μπροστινό τροχό για ν' αλλάξουμε το μπροστινό άξονα και τα ρουλεμάν από ένα GMC του λόχου μεταφορών.

Αχλαδοχώρι 1952 . Εγώ με τον Παναγιώτη Κορδάτο. Πίσω μας με το όρος Αγκιστρο και Όρβηλος όπου είναι και τα βουλγαρικά σύνορα.

Αχλαδοχώρι 1952

*Εδώ αριστερά ο Παναγιώτης Κορδάτος
Τεχνικός γραφέας του συνεργείου κι εγώ
μπροστά στο ηρώο του χωριού στην πλα-
τεία*

Δουλειά σε ναρκοπέδιο

Ο Ποταμός Στρυμόνας είναι αρκετά μεγάλος και τότε, χειμώνα η καλοκαίρι είχε πάντα πολύ νερό .Στο σημείο κοντά στο χωριό Πετρίτσι και προς τα Λουτρά ο ποταμός στενεύει. Εκεί είναι μια μεγάλη σιδηροδρομική και οδική γέφυρα συγχρόνως που καλύπτει και ένα μέρος που δεν περνάει νερό αλλά είναι δασωμένο με θάμνους.

Η γέφυρα αυτή κατασκευάστηκε έτσι ούτως ώστε να χρησιμοποιείται από αυτοκίνητα κάρα, ζώα και πεζούς για να μη κατασκευάσουν και δεύτερη . Η γέφυρα αυτή πάντοτε φυλαγόταν από όλους τους στρατούς και είχε ναρκοπεδωθεί επί κατοχής από τους Βουλγάρους αλλά και μετά από τον Ελληνικό στρατό και είχαν φυλάκια πάνω στις δύο άκρες αλλά και από κάτω .

Ο αμαξωτός δρόμος έμπαινε στη γέφυρα κάνοντας απότομη γωνία και από τις δύο άκριες. Βγαίνοντας όμως προς το Σιδηρόκαστρο ο δρόμος ακολουθούσε το ποτάμι παράλληλα και πολύ κοντά σε μεγάλο ύψος προς τον Προμαχώνα αλλά μετά από εκατό μέτρα από τη γέφυρα πάλι έκανε ορθή γωνία με κατεύθυνση στο Σιδηρόκαστρο

Επομένως ο δρόμος που πλησίαζε τον δρόμο του Προμαχώνα από το Σιδηρόκαστρο είχε κατεύθυνση προς το ποτάμι που το νερό σ' εκείνο το σημείο ήταν πολύ και βαθύ . Αυτή λοιπόν την πορεία ακολούθησε μία μέρα ένα GMC ψυγείο που μετέφερε καταψυγμένα αρνιά Αυστραλίας στο τάγμα του Πετρίτσιου και της Ροδόπολης. Για κάποιο λόγο ο οδηγός δεν μπόρεσε να πάρει την απότομη στροφή προς τα αριστερά . Με το βάρος που είχε και την κεκτημένη ταχύτητα έκανε βουτιά μέσα στο ποτάμι. Ο οδηγός, που έτυχε να τον γνωρίσω ,πρόλαβε και πήδηξε μέσα στο νερό από το όχημα του που δεν είχαν πόρτες και μετά πιάστηκε σε κάτι κλαδιά. Οι σκοποί από την γέφυρα είδαν το ατύχημα και έτρεξαν να βοηθήσουν να βγει έξω από το νερό. Ήταν καλοκαίρι και το νερό ήταν καθαρό και ζεστό .

Ο αξιωματικός της φρουράς τηλεφώνησε στο συνεργείο μας να αναφέρει το ατύχημα και στη συνέχεια πήγα εγώ με τον μαθητευόμενο Ανδρέα Τρομάρα να δούμε αν μπορούμε με το δικό μας το ρυμουλκό να το βγάλουμε έξω από το ποτάμι .

Όταν έφτασα εκεί είδα ότι το όχημα είχε κάνει βουτιά με τη μούρη και στεκόταν όρθιο σχεδόν μέχρι το μισό μέσα στο νερό .Ο ευκολότερος τρόπος να το φέρω να κάτσει πάλι στους τροχούς ήταν να το τραβήξω επάνω από την γέφυρα αλλά ο αξιωματικός το απέκλεισε διότι η γέφυρα δεν έπρεπε να κλείσει ούτε λεπτό .Το μόνο μέρος, κατάλληλο μετά ήταν να ρυμουλκηθεί κάτω από την γέφυρα που είχε χόρτα και θάμνους αλλά ήταν ναρκοπεδημένο .Υπήρχε ένας μικρός δρόμος αχρησιμοποίητος αλλά δεν ήξεραν που ήταν οι νάρκες και έπρεπε να δουν τους χάρτες για να εντοπίσουν με ακρίβεια τις θέσεις τους. Τους πήρε αρκετή ώρα να βρουν ακριβώς που ήταν τοποθετημένες και μου υπέδειξαν από πού να πάω ,αλλά πώς μπορούσα εγώ να ξέρω αν αυτοί ήξεραν και ήταν 100% σίγουροι. Ίδρωνα όχι τόσο από τη ζέστη όσο από τον φόβο να μη γίνω μακαρίτης. Γλίτωσα που δεν πήγα στην Κορέα να μείνω τώρα και κάτω από τη γέφυρα ; Άλλος έλεγε κάνε την διαθήκη σου ,άλλος ένα μπάμ είναι και δεν θα καταλάβεις τίποτα .Ναι αλλά τι κάνεις αν χάσεις τα δύο πόδια σου ;

Μίλησα με το αφεντικό μου και μου είπε να περιμένω να έρθει και αυτός να δει την κατάσταση .Ήρθε και μίλησε με τους άλλους αξιωματικούς και τελικά του είπαν ότι είναι σίγουροι. Μόνο να προσέχω να μη βγω έξω από το δρομάκι και το σημείο που θα πήγαινε αυτός με το συρματόσχοινο μέχρι το βουλιαγμένο όχημα . Τελικά κάναμε την προσευχή μας και τραβήξαμε το σύρμα μέχρι το όχημα . Τώρα το πρόβλημα ήταν ότι το νερό είχε περίπου δύο μέτρα βάθος στο σημείο εκείνο και έπρεπε να βρούμε τον προφυλακτήρα η έναν τροχό να γαντζώσουμε το σύρμα και το νερό θόλωνε και δεν μπορούσαμε να δούμε τίποτα . Μετά από πολλές βουτιές με τον Τρομάρα καταφέραμε και το πιάσαμε από τον προφυλακτήρα και στη συνέχεια το βγάλαμε και το φέραμε κοντά στον χώρο της γέφυρας .Ήταν απότομο το μέρος και αναγκαστικά σκάψαμε για να μπορέσει να βγει έξω από το ποτάμι . Τελικά το βγάλαμε αλλά τόσο τα κρέατα όσο και το όχημα ψυγείο ήταν όλα για τα σκουπίδια. Όλα είχαν γεμίσει με άμμο και λάσπη .Έτσι η περιπέτεια έληξε δίχως θύματα.

Πετρίτσι 1952 Εδώ μπροστά στο προαύλιο της εκκλησίας του Πετритσιού

Εδώ με το γερανό του συνεργείο σε ένα δύσβατο μέρος

Σιδηρόκαστρο 1952. Κοντά στην παλιά συνοικία επάνω σε βράχο απέναντι από το κάστρο με μία παρέα με πολίτες. Από δεξιά είναι ο Χάρης (κατάσκοπος) ο σιτιστής του φούρνου Κλεάνθης εγώ και μέλη των διαβιβάσεων και καθιστός είναι φίλος του Χάρη (κατάσκοπος).

Σιδηρόκαστρο 28 Οκτ. 1952 Οι επίσημοι, καλεσμένοι και οι κάτοικοι παρακολουθούν την παρέλαση των μαθητών του γυμνασίου και δημ. σχολείων. Εγώ όρθιος με τα γυαλιά.

Σιδηρόκαστρο 1952. Αριστερά ο Παναγιώτης κι εγώ με τα παιδιά που δούλευαν να μάθουν τέχνη δίχως πληρωμή. Και δεξιά ο δρόμος ίσα οδηγεί προς το φαράγγι και αριστερά στρίβει για τη γέφυρα που είναι ο παλιός μαχαλάς

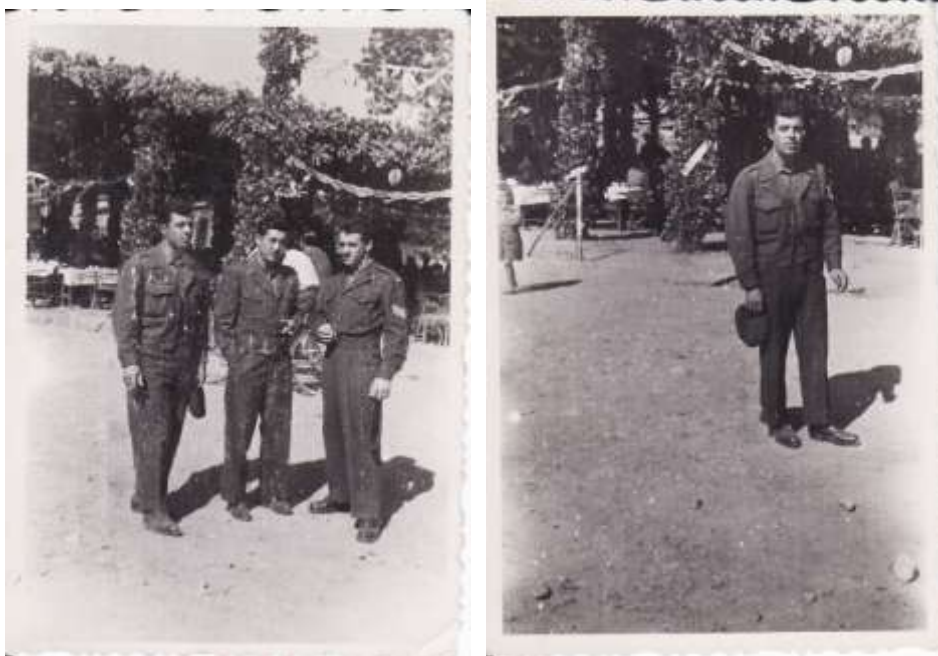
Η Μετάθεση

Είχα συμπληρώσει 26 μήνες στο ίδιο συνεργείο και είχα συνδεθεί καλά με τον διοικητή μου Μανόλη Φουντεδάκη και την οικογένειά του. Πάντοτε με συμβούλευαν και ήταν σαν προστάτες μου και τους θεωρούσα σαν δικούς μου. Όταν έβγαιναν έξω στα κέντρα εστιατόρια και σε εκδρομές πάντα με ήθελαν να τους κάνω παρέα, αλλά στις 16 Μαρτίου του 1952 έλαβα την μετάθεσή μου στο συνεργείο του 782 λόχου μεταφορών που ήταν μέσα στην Θεσσαλονίκη και η χαρά μου που θα ήμουν κοντά στους γονείς μου ήταν απερίγραπτη αλλά μόνο για τέσσερες μέρες διότι ακολούθησε άλλη μετάθεση να πάω στο ΛΥΒ (λόχο υποψηφίων βαθμοφόρων) που ήταν στο χωριό Μητρόπολη Καρδίτσας.

Το χωριό αυτό ήταν πεδινό αλλά είχε στην μία πλευρά πολλά ομαλά υψώματα και σε λίγη απόσταση άρχιζε το βουνό Άγραφα. Το χωριό είχε πολλά ζώα και πολλά κουνούπια και μύγες. Μέναμε δε σε μικρά σπίτια που είχαν κάνει για τους ανταρτόπληκτους που είχαν φύγει στα χωριά τους και τα χρησιμοποιούσε ο στρατός.

Όταν χτυπούσε η σάλπιγγα το πρωί έπρεπε να μαζευτούμε μπροστά στο διοικητήριο για το πρωινό που ήταν στο κέντρο του χωριού. Φεύγαμε τροχάδην μέσα από σύννεφα κουνουπιών και μικρής μύγας και πριν από το ρόφημα καταπίνουμε και μερικές μύγες και κουνούπια. Μετά αρχίζαμε τις ασκήσεις. Αν και όλοι εκεί ήμασταν βαθμοφόροι κάναμε εκπαίδευση για να αποκτήσουμε ειδικές διοικητικές γνώσεις.

Εκεί συνάντησα και άλλους παλιούς συνάδελφους εθελοντές του τεχνικού σώματος. Το Πάσχα έτυχε να είμαστε εκεί, και το έθιμο στο στρατό ήταν αρνιά στη σούβλα, περίπου 40 και άφθονα ποτά. Κάτω από τα μεγάλα πλατάνια της πλατείας κάναμε και ένα μεγάλο υπόστεγο με κλαδιά από δένδρα και τις κολόνες τις στολίσαμε με διάφορα λουλούδια. Καλεσμένοι ήταν και αρκετοί επίσημοι από το χωριό και με ντόπιους μουσικούς γλεντήσαμε από το πρωί μέχρι τις πρωινές ώρες της άλλης ημέρας.

Πάσχα 1952 Μητρόπολη Καρδίτσας με του πρώην συναδέλφους και συμμαθητές μου στο ΛΥΒ (λόχο υποψηφίων βαθμοφόρων) Αριστ. Εγώ με τον Αρχανιωτάκη και Τσιγερίδη μπροστά στα στολισμένα υπόστεγα για το πασχαλινό τραπέζι στην πλατεία του χωριού και δεξιά είμαι εγώ

Λίγες μέρες πριν τελειώσει η εκπαίδευση των πέντε εβδομάδων ένα δυσάρεστο επεισόδιο συνέβη μ' εμένα και τον λοχία εκπαιδευτή.

Ήταν Κυριακή λίγο πριν βραδιάσει. Ξάπλωσα κάτω στο αχυρένιο στρώμα και πήρα την αγαπημένη μου εφημερίδα «Μακεδονία» να διαβάσω τα αθλητικά αλλά και τα νέα του τόπου μας όταν ξαφνικά ήρθε ο εκπαιδευτής άρπαξε την εφημερίδα και την έκανε κομμάτια λέγοντας ότι το διάβασμα των κομμουνιστικών εφημερίδων απαγορεύεται στο στρατό. Δεν ήξερα βέβαια ποιοι ήταν οι κανονισμοί εκεί του στρατοπέδου αλλά σίγουρα ήξερα ότι δεν απαγορεύεται να διαβάζουμε εφημερίδα, αλλά δεν ήταν τρόπος συμπεριφοράς προς έναν ισόβαθμο εκπαιδευόμενο και μάλιστα να αποκαλεί την εφημερίδα κομμουνιστική.

Σηκώθηκα ταραγμένος και αμέσως ζήτησα να μου πει ποίος είναι αυτός ο νόμος που απαγορεύει στους στρατιωτικούς να διαβάζουν εφημερίδα. Όταν μου είπε «Είναι δικός μου νόμος» τότε έγινα θηρίο

.Ήτανε και του χεριού μου ,πιο κοντός και αδύνατος . Τον έσπρωξα κάπως δυνατά, και μαζί πήγαμε με μεγάλη δύναμη πάνω στο τζάκι το οποίο γκρέμισε μαζί με τους σουβάδες και μέρος από το ταβάνι έπεσε επάνω μας και σε άλλους .Το δωμάτιο γέμισε σκόνες, τούβλα και σουβάδες.

Από σοβαρό καβγά μετατράπηκε σε κωμωδία . Όλοι γελούσαν με την ψευτοκατασκευή του σπιτιού που τα έκαναν για του ανταρτόπληκτους.

Το πρώτο μέλημά μου ήταν να δω αν έπαθε τίποτα σοβαρό τραύμα ο λοχίας μας .Ε..ήθελα να τον εκδικηθώ για την απρεπή συμπεριφορά του αλλά όχι και να τον σκοτώσω και το χειρότερο να γκρεμίσω όλο το σπίτι . . Αφού ξεσκονιστήκαμε και ο ένας γνώρισε τον άλλον ζήτησα συγγνώμη αλλά αυτός ήταν ανένδοτος πήγε αμέσως στον διοικητή και τον έφερε να δει τη ζημιά .Ο άνθρωπος έβλεπε και δεν πίστευε στα μάτια του τέτοια ζημιά . Μας έβαλε και καθαρίσαμε το δωμάτιο και το πρωί ήμουν στην αναφορά για να απολογηθώ .Ενώ εγώ με σοβαρό ύφος προσπαθούσα να βγω δικαιωμένος το τι έκανα, όλος ο λόχος υποψηφίων βαθμοφόρων και οι αξιωματικοί γελούσαν με μένα. Τελικά ο λοχαγός με τιμώρησε με πέντε μέρες περιορισμό .για την ζημιά που έκανα .

Όταν ήρθε καιρός να φύγω για την Αθήνα πετάχτηκα μέχρι τη Θεσσαλονίκη να δω τους δικούς μου που άρχισαν να παρουσιάζουν και οι δύο συμπτώματα αδιαθεσίας. Η μητέρα μου είχε πρόβλημα με τα νεφρά της που έπασχε από ουραιμία και ο πατέρας μου έβηχε και δεν ξέραμε ποιά είναι η αιτία.

Η μετάθεση στην Αθήνα για μετεκπαίδευση

Με τον λοχία γίναμε φίλοι και έφυγα ήσυχος για την Αθήνα. Μαζί με τώρα όλοι αναχωρήσαμε για τη Σχολή που μας προόριζαν για μετεκπαίδευση στα σύγχρονα τανκς και σε άλλα χωματουργικά μηχανήματα. Καλή ήταν η επαρχία και τα χωριά.. Πέρασα πολύ ωραία, γνώρισα πολύ κόσμο και συναναστράφηκα με νέους και νέες αλλά η πρωτεύουσα μου άρεσε και η ζωή ήταν τότε. τελείως διαφορετική. Ξαναβρήκα του γνωστούς φίλους και συγγενείς που του είχα γνωρίσει όταν πρωτοπήγα στην Αθήνα .

Πριν φύγω βέβαια από το συνεργείο είχα παράκληση και ρητή εντολή απο τον αφεντικό να φροντίσω με τον Ανδρέα Καλλέργη ώστε ο Ανδρέας Τρομάρας να βρει μια δουλειά κάπου στην Αθήνα σαν μηχανικός διότι ήταν άριστος και ικανός τεχνίτης. Το πρώτο πράγμα που έκανα ήταν να βρω τον Καλλέργη ο οποίος δούλευε σε ένα συνεργείο επισκευών . Χάρηκε όταν με είδε και όταν του μίλησα για τον Τρομάρα κανόνισε με το αφεντικό του να έρθει και να δουλέψει μαζί του και για πρώτη φορά με λεφτά .

Σε λίγες μέρες ο Τρομάρας ήταν εκεί και δούλευε και ήταν πολύ χαρούμενος που μετά τόσα χρόνια θα κέρδιζε για πρώτη φορά χρήματα για τη δουλειά που έκανε

Όσο για μας που ήρθαμε στο Κέντρο αρχίσαμε αμέσως την μετεκπαίδευση και μετά σχεδόν δύο χρόνια είχα κανονικό κρεβάτι και δεν έτρωγα σε караβάνα, αλλά σε πιάτο και σε εστιατόριο επίλεκτων τεχνητών και σε αίθουσες με σύγχρονα μέσα διδασκαλίας και δίχως να μας επιβαρύνουν με σκοπιές και άλλες υπηρεσίες. Κάθε βράδυ ήμασταν έξω και η διαφορά ήταν ότι δεν είχαμε πια τον ανταρτοπόλεμο και κηδείες, αλλά . Ε,,,κάπου κάπου ακόμα εκτελούσαν και κανέναν κατάδικο κομμουνιστή που τον θεωρούσαν επικίνδυνο για την χώρα μας.

Κατά τον Αύγουστο πήγα με άδεια να δω τους δικούς μου και είδα ότι ο πατέρας μου δεν ήταν καλά στην υγεία του έβηχε και έκανε αιμοπτύσεις και αυτό με ανησύχησε πολύ . Αποφασίσαμε να τον πάρω μαζί μου στην Αθήνα για να κάνει εκεί μερικές εξετάσεις για να εξακριβωθεί η αιτία της αιμόπτυσης . Τον έστειλαν στο Αντικαρκινικό Νοσοκομείο όπου εξακρίβωσαν ότι είχε καρκίνο στους πνεύμονες αλλά δεν του είπαμε τίποτα ,Η αιτία όπως μου είπε ένας καθηγητής ήταν το πολύ κάπνισμα που έκανε και το παθητικό κάπνισμα λόγω του επαγγέλματος του που ήταν καφετζής .Τον κράτησαν εκεί και του έκαναν ακτινοθεραπεία για κανένα μήνα και μετά τον πήγαν σε ένα άλλο νοσοκομείο για να αναπαυθεί αλλά μου είπαν ότι δεν υπάρχει σωτηρία και καλό είναι να τον στείλω πίσω στο σπίτι να πεθάνει εκεί ήσυχα και κοντά στη μητέρα μου . Η απόφαση αυτή των γιατρών με συγκλόνισε πολύ .Ήταν μόλις 60 ετών και περίμενε εμένα ν' απολυθώ να με βοηθήσει να κάνω δική μου δουλειά αλλά όλα τα σχέδια του έβλεπε να γκρεμίζονται μπροστά του που κάθε μέρα γινόταν και χειρότερα . Πήγαινα κάθε βράδυ και τον έβλεπα. Το γλυκό και την κομπόστα του την κρατούσε για μένα και την τρώγαμε μαζί .

Μέσα σε ένα μήνα οι οικονομίες που είχα κάνει εξαντλήθηκαν και αναγκάστηκα να πάω σε έναν οργανισμό που ήταν υπεύθυνη η κυρία Τσαλδάρη και να ζητήσω βοήθεια .Μου χορήγησε ένα ποσό και κάποια απαλλαγή από τα έξοδα του νοσοκομείου

Η μητέρα μου που και αυτή δεν ήταν τόσο καλά δούλευε το καφενείο του πατέρα όσο μπορούσε με την βοήθεια κάπου κάπου του αδελφού της Δημητρώ έτσι μόνο για να συντηρείται και να έχουν οι πελάτες ένα μέρος να κάθονται .Πολλές φορές το μαγαζί το άνοιγαν οι ίδιοι οι πελάτες και αυτοσερβιριζόντουσαν και άφηναν τα χρήματά τους σε ένα κασελάκι που είχε ο πατέρας σε μία γωνία .Υπήρχε απόλυτη εμπιστοσύνη και η τιμιότητα στους ανθρώπους αυτούς, ήταν κάτι που τους διέκρινε και ήταν υπερήφανοι γι αυτό .Ο κάθε ένας έκανε τον καφέ του ,έπινε το ούζο και άφηνε τα λεφτά στην κάσα

Ακολουθώντας τις συμβουλές των γιατρών τον έστειλα και πήγε στο σπίτι. Ακόμα ήταν ικανός και περπατούσε, τον ενθάρρυνα να κάνει υπομονή και του υποσχέθηκα μόλις τελειώσω την θητεία μου θα γυρίσω στο σπίτι και θα ήμασταν πάλι όλοι μαζί. Έφυγε μ' αυτή την ελπίδα κι εγώ απαισιόδοξος για την κατάσταση του πήγα να συνεχίσω την μετεκπαίδευσή μου .Εκεί που δεν κάπνιζα άρχισα τώρα να καπνίζω για να καταπραΰνω τις ανησυχίες μου και την στεναχώρια για την όλη κατάσταση που ξαφνικά άλλαξε όλα τα σχέδια μου.

Το δικό μου δράμα

Πέρασε περίπου ένας μήνας και ξαφνικά άρχισα να αισθάνομαι στον λάρυγγα κάτι ενοχλήσεις που με έκανε να βήχω ελαφριά. Αμέσως έβαλα υποψία στο νου μου ότι μπορεί να κόλλησα καρκίνο από το ίδιο κουτάλι που έτρωγα την κομπόστα και το γλυκό του στο νοσοκομείο, ή και από τα χνότα του ακόμα κλπ. Η υπόνοια αυτή και το συχνό βήξιμο τραυμάτισε τον λάρυγγα μου και έβγαξα στο σάλιο μου λίγο αίμα . Πανικοβλήθηκα και αμέσως έτρεξα στο γιατρό μας ο οποίος δεν βρήκε τίποτα και μου έδωσε μερικές σουλφαμίδες και δίαιτα. Αφού κάθε λίγο και λιγάκι τον ενοχλούσα με έστειλε στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο για γενικές εξετάσεις .

Τα αποτελέσματα ήταν όλα αρνητικά και με έδωξε με την απειλή αν ξαναπάω για την ίδια αιτία θα φάω πέντε μέρες φυλακή .

Μετά από μερικές μέρες πήγα σε έναν ιδιωτικό και ειδικό καρκινολόγο που θα μου στοίχιζε αρκετά η επίσκεψη. Αφού με εξέτασε καλά με πήρε στο ιδιαίτερο γραφείο του για να μου πει κάτι .Αμέσως υποψιάστηκα ότι θα μου πει τα κακά μαντάτα . Μου έκανε πολλές ερωτήσεις, για τους γονείς μου για μένα κλπ και στο τέλος μου λέει.

«Άκουσε εδώ παλικάρι μου, όπως σε βλέπω εσύ μπορείς να βγάλεις ζουμί από την πέτρα διότι είσαι κατάγερρος και δεν έχεις τίποτα απ' αυτό που νομίζεις ,αυτό που έχεις είναι ιδέα και τίποτα άλλο, βγάλτο από το μυαλό σου και άντε πάνε στη μονάδα σου, Δεν θέλω να σου πάρω την κούρα μου, κράτησέ τα να πας σε καμιά ταβέρνα να διασκεδάσεις Σταμάτα να καπνίζεις και να βήχεις από τώρα .Πήγαινε στο καλό και μην έρθεις ξανά σε μένα ».

Τον ευχαρίστησα, κατέβηκα τα σκοτεινά σκαλοπάτια και πήγα σε ένα καφενείο να πιω καφέ με ένα τσιγάρο για το θάρρος που μου έδωσε και είπε ότι δεν είχα τίποτα .

Οι μέρες πέρασαν ως που μια μέρα μου είπαν ότι παίρνω μετάθεση στο 724 Συνεργείο Επισκευών που ήταν μέσα στη Λάρισα

Στη Λάρισα **6-10-52**

Από την Λάρισα πέρασα με το τρένο μερικές φορές αλλά στην πόλη μέσα δεν είχα πάει και η χαρά μου ήταν μεγάλη πού πήγαινα εκεί διότι θα ήμουν πιο κοντά προς τη Θεσσαλονίκη να επισκέπτομαι τους δικούς μου. Η αποστολή μου εκεί ήταν να αντικαταστήσω τον λοχία Κανέλλη. Εθελοντής κι αυτός που σε λίγους μήνες θα απολυόταν και θα πήγαινε στο χωριό του τα Σπάτα.

Λάρισα 15 Μαρτίου με χιόνια μπροστά στο χώρο του συνεργείου με τους καινούριους φίλους μου

Όταν έφτασα το βράδυ στο συνεργείο ο διοικητής υπολοχαγός Δημ. Ηλιοδρομίτης και το υπόλοιπο προσωπικό με υποδέχτηκαν με χαρά αλλά βρήκα και τον δεκανέα Δημ Ζάμπρα εκεί που ήταν της ίδιας σειράς και έτσι είχα και κάποιον γνωστό να

κουβεντιάσουμε τα παλιά. Αφού πέρασαν μερικές μέρες έμαθα ότι όλοι τους περνούσαν καλά .Ο Κανέλλης ήταν καλός κυνηγός και διοργάνωνε τα Σαββατοκύριακα και πηγαίνανε σε νυχτερινά κυνήγια με αυτούς που τους άρεσε. κυρίως, στην περιοχή της Αγνιάς (ανατολικά της Λάρισας) στην μικρή και εύφορη πεδιάδα του Αγιόκαμπου με την ωραία παραλία. Ο Αγιόκαμπος ήταν τότε ένας μικρός οικισμός με 200 περίπου άτομα που ασχολούντο με την γεωργία και μερικοί με το ψάρεμα, Στην παραλία είχε μόνο μία ταβέρνα και ένα παντοπωλείο μέσα στο χωριό και ένα μικρό εκκλησάκι, Η επικοινωνία από την Αγιά στο χωριό γινόταν μόνο με στρατιωτικά οχήματα με τα ζώα και τα πόδια και από τον Αγιόκαμπο αλλού μέσω θαλάσσης.

Παρά τις διαβεβαιώσεις από τους γιατρούς και το νοσοκομείο ότι δεν είχα κανένα πρόβλημα με την υγεία μου έκανα δίαιτα ,έτρωγα γιαούρτι και ψωμί ,δεν έπινα ,δεν κάπνιζα.. Για να είμαι ακόμα μια φορά σίγουρος πήγα και στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Λάρισας να κάνω ξανά εξετάσεις για καρκίνο (ευτυχώς που δεν πλήρωνα).Είχα χάσει αρκετό βάρος και άρχισα να νιώθω ζαλάδες. Οι εξετάσεις που έκαναν έδειξαν αρνητικά στοιχεία και μου είπαν ότι δεν έχω τίποτα.

Όταν έφευγα πήγα σε έναν ταγματάρχη γιατρό λίγο γεροντάκι και του λεω. «Γιατρέ μπορώ να φάω ότι θέλω, αρκεί να μη με πειράξεις»; Με κοίταξε κάτω από τα γυαλιά του και σιγά σιγά μου λέει. «Λοχία .Φάγε ότι σκατά βρεις και δεν θα πάθεις τίποτα».

Δεν μ' αρέσουν αυτά αλλά έδωσε έμφαση να το πιστέψω. Τον χαιρέτησα που μου τα είπε και έφυγα. Ο τρόπος του μου έδωσε δύναμη και μου άλλαξε την σκέψη.

Ένα Σαββατοκύριακο που πήγαμε στον Αγιόκαμπο για κυνήγι βράδυ με τους προβολείς δεν βρήκαμε ούτε έναν λαγό. Έτσι καταλήξαμε στην ταβέρνα που είχαν φρέσκια σαρδέλα και μαρίδα. Ήμασταν έξι άτομα .Παραγγείλαμε να μας τηγανίσει από όλα τα ψάρια που είχε και εγώ ζήτησα να μου φέρει γιαούρτι αλλά γιαούρτι δεν πουλούσε και όλοι με πήραν στο ψιλό και γελούσαν .Έκατσα και σκέφτηκα και είπα στον εαυτόν μου . «Ρε Τάσο έτσι κι έτσι θα πεθάνεις από καρκίνο τουλάχιστον να πεθάνεις χορτάτος»

Όταν έφτασαν τα πιάτα με τα φρέσκα ψάρια και τη ρετσίνα τραβήξαμε ένα φαγοπότι που άφησε εποχή. Τα ξημερώματα προς την Κυριακή φεύγοντας ,έξω από το χωριό, ο Κανέλλης δίχως να θέλει πάτησε μερικές πάπιες που ανήκαν σίγουρα σε κανέναν από το χωριό .Σταμάτησε και πήγε να δει και είδε ότι είχε χτυπήσει πέντε πάπιες .Για να μην τις αφήσει πάνω στο δρόμο τις πήρε και τις έβαλε μπροστά στου συνοδηγού το κάθισμα. Στο δρόμο όμως μέσα από το δάσος και νύχτα ακόμα κάποιος οπλισμένος μπήκε μπροστά και μας έκανε σήμα να σταματήσουμε .Όταν φτάσαμε κοντά του είδαμε ότι ήταν χωροφύλακας που γύριζε από το χωριό Σκήτη και πήγαινε για την Αγιά . Τον βάλαμε να κάτσει μπροστά αλλά είδε τις πάπιες και ρώτησε αν ήταν αγριόπαπιες . Καθόλου δεν μοιάζανε για τέτοιες αλλά ο Κανέλλης του είπε να πάρει την μεγάλη και του είπε ότι τις πάτησε κατά λάθος και να μη πει σε κανέναν τίποτα. Ο χωροφύλακας δέχτηκε το ρουσφέτι με ευχαρίστηση και είπε . «Άντε αύριο θα φαμε στο σπίτι πάπια με πατάτες στο φούρνο» Και εμείς με το Κανέλλη το ίδιο θα κάναμε την άλλη μέρα .

Μόλις φτάσαμε στη Λάρισα τις πήγε στον γνωστό του εστιατόρα και του είπε να τις βάλει στο ταψί με πατάτες με μπόλικο ζουμί για το βράδυ και τα ποτά έτοιμα . Το βράδυ περάσαμε πήραμε και τον διοικητή με την γυναίκα του και του είπαμε ότι ήταν αγριόπαπιες αλλά όταν άρχισε να τρώει .(ήταν μια παλιοκαραβάνα) κατάλαβε αμέσως και λέει «Αυτές είναι ήμερες και αγοραστές από μαγαζί» . Όταν έφαγε και μετά του είπαμε τι έγινε και έκανε πως δεν χάρηκε αλλά καταβρόχθισε μία μόνος του.

Όταν ξαναπήγαμε στο ίδιο χωριό μετά από λίγες εβδομάδες ο ταβερνιάρης μας είπε ότι από το χωριό κάτι στρατιώτες κλέψανε πάπιες αλλά δεν ξέρανε ποιοι, γιατί πήγαιναν και άλλοι εκεί. Όλοι για τις πάπιες..... κάναμε την πάπια

Για μένα ήταν αφορμή να απαλλαχτώ από την έμμονη ιδέα ότι ήμουν άρρωστο και έκτοτε έτρωγα ό, τι έβρισκα. Όχι όμως αυτά που μου είπε ο γιατρός .

Είναι αλήθεια ότι παρ' όλο που είχαμε χειμώνα στη Λάρισα πέρασα πολύ καλά. Γνώρισα τη πόλη καλά αλλά και όλη την περιοχή και στο κάμπο της Λάρισας πηγαίναμε συχνά για κυνήγι της μπεκάτσας και φέρναμε πολύ πράμα.

Κόντευαν τα Χριστούγεννα. παρακάλεσα τον διοικητή να μου δώσει μία δεκαήμερη άδεια να πάω να δω τον πατέρα μου που ήταν σχεδόν ετοιμοθάνατος. Ήταν καλός και δεν μου την αρνήθηκε. Όταν με είδαν χάρηκαν. Ανάλαβα αμέσως τη δουλειά του καφεενείου για να ξεκουράσω την μητέρα μου που παρ' όλα τα προβλήματά της προσπαθούσε να εξυπηρετήσει την πελατεία και να βγάλει και το μεροκάματο. Οι πελάτες χάρηκαν που με είδαν και όλοι ήθελαν μόλις απολυθώ να γυρίσω στο μαγαζί, στη δική μου δουλειά .

Η κατάσταση του πατέρα μου ήταν απελπιστική. Ο άνθρωπος με ένα ανάστημα δύο μέτρα είχε ζαρώσει και ήταν τώρα σαν ένα μικρό παιδί. Δεν έτρωγε, δεν έπινε και δεν κάπνιζε πια αλλά νόμιζε ότι θα γίνει καλά και θέλησε να φέρω τον γιατρό να τον δει. Ήθελε να του πει πότε θα γίνει καλά. Έφερα τον κυρ Θρασύβουλο Απαρτόγλου που ήταν πελάτης του (τον λέγαμε και αρπακτόγλου γιατί άρπαζε ότι έβρισκε και δεν χάριζε τίποτα) κάτσαμε όλοι μαζί και ο γιατρός του έδινε κουράγιο και του υποσχόταν ότι θα γίνει καλά μάλιστα δε είπε και στη μαμά μου να μας φέρει και από ένα ούζο με μεζεδάκι για να το γλεντήσουμε. Για μια στιγμή ο πατέρας μου ένιωθε καλά κάτσαμε όλοι μαζί και του λέει «Μπορώ γιατρέ να καπνίσω και ένα τσιγάρο που δεν κάπνισα τόσους μήνες;». Έβγαλε ο ίδιος το πακέτο του και μας κέρασε όλους από ένα ΣΑΝΤΕ'.

Όταν έληξε η άδειά μου έπρεπε να γυρίσω πίσω και εδώ ήταν η δύσκολη στιγμή. Ήξερα ότι ίσως να μη τον ξαναδώ ζωντανό. Έτσι μου είπε και ο γιατρός ότι ήταν ζήτημα να ζήσει δύο με τρεις μήνες ,

Χαιρετηθήκαμε και μου είπε ότι θα με περιμένει μέχρι το Σεπτέμβριο που είχα αποφασίσει να απολυθώ και να μη μείνω στο στράτευμα για καριέρα .

Ο Θάνατός του πατέρα μου ήρθε την Τετάρτη στις 29 Απριλίου 1953. Οι συγγενείς πήγαν στην αστυνομία και παρακάλεσαν να τηλεφωνήσουν στην μονάδα μου στη Λάρισα για να λάβω γνώση και να παραβρεθώ στην κηδεία του. Τα μέσα τηλεπικοινωνίας του στρατού και των αρχών υποτίθεται ότι έπρεπε να είναι καλά και σίγουρα αλλά έκαναν τέσσαρες μέρες να βρουν την μονάδα μου και το συνεργείο που ήταν στη Λάρισα για να με ειδοποιήσουν. Ο αστυνόμος τηλεφώνησε το τρίτο σώμα στρατού. Το τρίτο σώμα τηλεφώνησε το Γενικό Επιτελείο. Αυτοί τηλεφώνησαν στη Φλώρινα. Απ' τη Φλώρινα τηλεφωνούν στις Σέρρες και αυτοί με τη σειρά τους στο ΛΥΒ. Αυτοί ψάξαν και είδαν ότι έφυγα για την Αθήνα στο κέντρο Υποδοχής Τεχνητών και αυτοί με εντόπισαν στο τέλος ότι ήμουν στη Λάρισα, περίπου δύο ώρες με το τρένο να παραβρεθώ στη κηδεία του πατέρα μου. Έτσι την Πέμπτη που έγινε η κηδεία του, δεν ήμουν εκεί και όλο το χωριό δυσαρεστήθηκε μαζί μου, νόμιζαν ότι δεν ήθελα να είμαι εκεί. Ας είναι καλά ο κρατικός μηχανισμός που κατόρθωσε να με βρει σε τέσσαρες μέρες. Τι να πω; Το παρακάτω ήδη το έγραφα

Όταν είχα καταταχθεί εθελοντής το 1948 υπηρετούσα στη σχολή. Κανονικά έπρεπε να πάω σαν κληρωτός το 1950 και δεν παρουσιάστηκα, διότι ήδη ήμουν στο στράτευμα. Με κήρυξαν ανυπότακτο και αμέσως την άλλη μέρα πήγε η ΕΣΑ και βρήκαν αμέσως το σπίτι και ρωτούσαν τον πατέρα μου να μάθουν που ήμουν για να με συλλάβουν.(Όταν θέλουν να συλλάβουν οι κερατάδες σε βρίσκουν)

Η παροιμία λει «Καλύτερα αργά παρά ποτέ».Έστω και λίγες μέρες αργότερα η παρουσία μου κοντά στη μητέρα μου και στην αδελφή μου και στους άλλους συγγενείς ήταν απαραίτητη και τους έδωσε θάρρος να συνεχίσουν τη ζωή τους .και εγώ μετά από λίγες μέρες επέστρεψα πάλι στην μονάδα μου για να συνεχίσω τη δική μου ζωή περιμένοντας να έρθει η μέρα ν' απολυθώ.

Μόλις γύρισα σε λίγες μέρες φεύγει με μετάθεση ο διοικητής απολύεται και ο λοχίας Κανέλλης και έρχεται ο υπολοχαγός του τεχνικού σώματος Δημητριάδης Χρυσοσθένης Νέος , παντρεμένος και πολύ καλός άνθρωπος . Τώρα εγώ σαν παλιότερος λοχίας τον κατατόπισα .Μου είπε και τι ευθύνες θα είχα και φαινόταν πολύ συνεργάσιμος Είχε και δική του τρίκυκλη μοτοσικλέτα που την πρόσεχε σαν τα μάτια του και έβγαине κάθε βράδυ έξω με την γυναίκα του και διασκέδαζαν διότι δεν είχαν παιδιά .Του είπα ότι πηγαίνουμε τα Σαββατοκύριακα για κυνήγι κλπ και μου είπε να πηγαίνουμε όπου θέλουμε και να κάνω ο, τι θέλω, εντός των ορίων βέβαια αλλά, αυτός δεν θα ξέρει τίποτα ,αλλά να προσέχουμε .

Δεν πέρασε λίγος καιρός και κατά τον Ιούνιο το συνεργείο μας μετακινήθηκε σε ένα μικρό χωριό κοντά στη Στυλίδα στο Καραβόμυλο, απέναντι από τον Μαλιακό Κόλπο

Ένα ειδυλλιακό μέρος για παραθέριση, μπροστά στη παραλία που είχε και πηγή με κατακάθαρο και κρύο νερό με μεγάλα πλατάνια και άλλα καρποφόρα δένδρα αλλά δεν μείναμε για πολύ καιρό. Γυρίζουμε πίσω προς τη Νέα Αγχίαλο Βόλου που ο στρατός κατασκεύαζε ένα συνδετικό δρόμο από το Άκετζι προ τον εθνικό δρόμο. Έξω από το χωριό αυτό ήταν ένα τάγμα μηχανικού με πολλά και διάφορα μηχανήματα για την κατασκευή του δρόμου και εμείς επισκευάζουμε τα χωματουργικά μηχανήματα και μέναμε σε σκηνές όπως όλοι αλλά στην άκρη του χωριού και στον κεντρικό δρόμο Βόλου-Αθηνών 6-7 χιλ από την Νέα Αγχίαλο

1953 Καραβόμυλοι. Εδώ όλο το τεχνικό προσωπικό του 724 τάγματος μηχανικού στη παραλία του χωριού κάτω από το μεγάλο πλάτανο .Μπροστά είναι ο διοικητής του τάγματος Καλκάνης Παντελής ή (πατσάς)

Το χωριό Άκετζι και η περιοχή ήταν κατάξερη δίχως πολλά δένδρα και τα χωράφια ήταν σπαρμένα με σιτάρι και έτοιμα να θεριστούν. Η ζωή ήτα πολύ μονότονη και δεν είχαμε να κάνουμε τίποτα παρά να παίζουμε χαρτιά και να κάνουμε βόλτες μέσα στα χωράφια. Ένα καφενείο και το μπακάλικο που υπήρχε άνοιγαν μόνο την Κυριακή. Ο Διοικητής έμενε σε σπίτι και το βράδυ έπαιρνε τη μηχανή του και πήγαινε στο Βόλο ή στην Αγχίαλο. Μερικοί απο μās για να περάσουν την ώρα τους τα βράδια σκαρώνανε φάρσες στα διερχόμενα αυτοκίνητα. Είχαν γεμίσει μία φόρμα δουλειάς με χόρτα έκαναν και ένα κεφάλι με τραγιάσκα και περίμεναν, Όταν βλέπανε τα φώτα κάποιου αυτοκινήτου να έρχεται από μακριά βάζανε τον αχυρένιο άνθρωπο μπρούμυτα στη μέση του δρόμου και κρυμμένοι μέσα στα χωράφια και σκοτάδι έβλεπαν πώς θα αντιδράσει ο οδηγός. Δεν ήταν σωστό και δεν έπρεπε να τους επιτρέπω να κάνουν τέτοιο πράγμα αλλά πήγαινα και γω να δω.

* **Σε μία περίπτωση** σταμάτησε ένα φορτηγό με τα φώτα στραμμένα προ το (σώμα) και ο οδηγός έλεγε στον συνοδηγό του να κατεβεί να δει τι έπαθε ο «άνθρωπος» αλλά δεν κατέβαινε και έλεγε. «Φύγε ρε φύγε γρήγορα και κάνε πως δεν είδαμε τίποτα για να μη μπλέξουμε με την αστυνομία» .

* **Στη δεύτερη περίπτωση** . Αυτή τη φορά έτυχε να είναι ένα ιδιωτικό που πήγαινε προς το Βόλο. Μόλις πλησίασε και αντιλήφτηκε ο οδηγός το «πτώμα» σταμάτησε μπροστά και κατέβηκαν τέσσερις άντρες . Μόλις το σήκωσαν πάτησαν τα γέλια ,και είπαν «Βρε τους ρουφιάνους ,την πάθαμε». Ένας όμως απ αυτούς είχε καλύτερη γνώμη και λει . «Ρε αφήστε το εκεί που είναι να την πάθουν κι άλλοι».

* **Η Τρίτη περίπτωση** ήταν λίγο αργά κατά τις 11.30 ,είδαμε φως από μακριά και είπαμε άντε ας το βάλουμε μια φορά ακόμα να δούμε τι θα τύχει . Ήταν λεωφορείο, μάλλον της γραμμής Αθηνών βόλου ή Θεσσαλονίκης . Ο οδηγός σταμάτησε και προφανώς να είπε και στους επιβάτες κάτι για πτώμα επάνω στο δρόμο .Μόλις σταμάτησε πετάχτηκαν όλοι από μπρος και από την πίσω πόρτα και τρέξαν να βοηθήσουν τον οδηγό .Όταν τους είπε ότι ήταν φάρσα άλλοι γελούσαν και άλλοι έβρισαν με όλα τα επίθετα του Ελληνικού υβρεολόγιου .Μερικοί εκμεταλλεύτηκαν την περίπτωση και ζήτησαν από τον οδηγό να περιμένει να πάνε μερικές γυναίκες πίσω από του θάμνους να κατουρήσουν .

* **Τελικά** Το ομοίωμα αυτό το κρεμάσαμε σε ένα δένδρο κοντά στο δρόμο .και όποιος το έβλεπε σταματούσε και πήγαινε να δει ποιος κρεμάστηκε, αλλά δεν το πείραζε κανένας για να την πάθουν και άλλοι . Η φάρσα αυτή δεν διήρκησε πολύ, την είδε ένας ανθυπολοχαγός το ξεκρέμασε , υποψιάστηκε ότι το κάναμε εμείς και το έφερε στο συνεργείο, το έδωσε στο διοικητή μας να βρει αυτός τους φαρσέρ . Από τη φόρμα κατάλαβε ότι ήταν έργο δικό μας μου τα έσυρε

Όλα αυτά γινόντουσαν μακριά από τον καταυλισμό του συνεργείου για να μη υποψιαστούν ότι τα έκαναν οι δικοί μας στρατιώτες .Ε....λοιπόν όταν ο διάβολος δεν έχει δουλειάχαϊδεύει τα παιδιά του.

1953 στο χωριό Άκετσι κοντά στην Αγχίαλο Βόλου μέναμε σε σκηνές και επισκευάζαμε τα χωματουργικά μηχανήματα του μηχανικού που κατασκεύαζε στρατιωτικό δρόμο

Η μοναξιά και άνοια δεν είναι καλό πράγμα. Έτσι τα βράδια εν γνώσει του διοικητή, έγραφα μερικές δίωρες άδειες και πηγαίναμε στη Νέα Αγχίαλο που ήταν κωμόπολη και μέχρι τις 10 το βράδυ περνούσαμε καλά. Μία Κυριακή όμως πήγαμε πάλι να γλεντήσουμε σε ένα κέντρο αλλά στις δέκα ακόμα δεν είχαμε πει και κανέναν δεν είχε έρθει στα κέφια. Έτσι κάτσαμε λίγο παραπάνω. Κατά τις δώδεκα και κάτι φαίνεται δεν τους άρεσε να βλέπουν οι στρατιώτες να γλεντούν και κάποιος τηλεφώνησε τον ταγματάρχη .. Τον διοικητή του τάγματος μηχανικού που ήμασταν προσκολλημένοι σ' αυτόν και θα του είπαν ότι διασκεδάσαμε. Τέλος, κατά τις δύο τους πήρα, μπήκαμε στο $\frac{3}{4}$ και με τραγούδια σουρωμένοι πήραμε την επιστροφή για το συνεργείο.

Μόλις γύρισα να μπω μέσα προς το συνεργείο βλέπω ένα τζίπ και τον ταγματάρχη (τον λέγαμε πατσά γιατί ήταν κοντός χοντρός με μεγάλα μάγουλα) και ο υπασπιστής του να μας περιμένουν. Έκανε ακόμα ζέστη άλλα εγώ πάγωσα από τον φόβο μου τους είπα να σκάσουν και να μη τραγουδάνε, τραγουδούσαν (το φανταράκι απόψε πάλι έχει μεράκι και τάχει πει κλπ). Πριν κατεβώ από το αμάξι άναψε ένα φακό στα μάτια μου που κόντεψε να με στραβώσει και άρχισε το κατεβατό. Μόνο που δεν με έδειρε. Μου είπε το πρωί να πάω και να παρουσιαστώ στη σκηνή του.

Το πρωί είπα στο δικό μας αφεντικό τι συνέβη και μου είπε ότι αυτός δεν ήξερε τίποτα και μ' έστειλε να πάω και να καθαρίσω μόνος μου την υπόθεση.

Είπα και γώ ν' αρχίσω λίγο να τρώω, που είχα ξεκολλήσει από τις δίαιτες και να ξεχάσω τις στεναχώριες μου, ήρθε άλλη τώρα, και υπολόγιζα τώρα λίγο πριν απολυθώ να εισπράξω και καμιά εικοσαριά μέρες φυλάκιση για τη παράβαση.

Πήγα το πρωί στο υπασπιστήριο και μου είπαν να φύγω διότι είχε μεγάλη συνεδρίαση με τους μηχανικούς του και να έρθω μετά το μεσημέρι, Πήγα πάλι και μου είπαν ότι τράκαρε ένας γερανός και πήγε να δει τι ζημιά έπαθε και είπε να έρθω το άλλο πρωί.

Πριν πάω όμως να δω τον (Πατσά) φέρανε το τρακαρισμένο γερανό στο συνεργείο και περίμενα να δω την κατάσταση. Σε λιγάκι να και ο Πατσάς που μιλούσε με το δικό μας αφεντικό και λέγανε αν είναι επισκευάσιμη η ζημιά στο συνεργείο μας. Ο δικός μας με την πρώτη ματιά που έριξε το απέρριψε και του είπε ότι πρέπει να σταλεί στην Αθήνα στα εργοστάσια βάσεως γιατί ήταν BLR. (Beyond Local Repair) Όταν άκουσε ότι το

όχημα ήταν άχρηστο τα χρειάστηκε γιατί θα μπερδευόταν με το Γενικό Επιτελείου Στρατού και το χειρότερο ο οδηγός ήταν σε αναρρωτικοί και αυτός που το οδηγούσε δεν είχε άδεια χρήσης γερανού κλπ.

1953 στο χωριό Ακετσι κοντά στην Αγχίαλο Βόλου είναι ο χώρος του συνεργείου

Πήγα έριξα μια ματιά στη ζημιά .Είχε το ψυγείο και τον μπροστινό (καθρέπτη) της μηχανής σπασμένο με τα δύο γρανάζια και οι μπάρες στραβωμένες .Αμέσως σκέφτηκα ότι εκτός από τα γρανάζια και το καπάκι του καθρέπτη που μπορούσαν να ανακατασκευαστούν σε χυτήριο του Βόλου τα άλλα μπορούσαμε να τα κάνουμε στο συνεργείο μας

Ενώ ήταν με το αφεντικό μας πήγα στη σκηνή να παρουσιάστώ για το δικό μου παράπτωμα .Του είπα ότι πήγα αλλά ήταν απασχολημένος .Το είχε ξεχάσει κι όλα αλλά όταν του το θύμισα μου είπε. «Εσύ λογία δεν θα την γλιτώσεις από μένα ,αλλά δεν είναι τώρα η ώρα ,θα τα πούμε αργότερα».

Αμέσως δούλεψε το δαιμόνιο μυαλό όταν είναι σε ζόρια Ζήτησα συγγνώμη να εκφέρω και γώ τη γνώμη μου για το τρακαρισμένο γερανό και λεω στο δικό μου αφεντικό «Κύριε διοικητά η ζημιά αυτή μπορεί να επισκευαστεί εδώ εύκολα δίχως να πάει το όχημα στην Αθήνα αν βέβαια υπάρχουν λίγα χρήματα να παραγγείλουμε να μας κάνουν στο Βόλο που ξέρω ότι κατασκευάζουν γρανάζια όλων των ειδών και το καπάκι είναι από αλουμίνιο και μπορεί είτε να κολληθεί ή να κάνουμε άλλο στο χυτήριο».Και λέει «Αν μπορείς να το κάνεις θα χαρώ».

Μόλις άκουσε ο Πατσάς ότι μπορεί να γίνει ή δουλειά λέει. «Από χρήματα παιδί μου υπάρχουν όσα θελήσεις και όσα χρειαστούν αρκεί να γίνει η δουλειά εδώ. Θα στείλω έναν ανθυπολοχαγό με χρήματα να πάτε στο Βόλο να μείνετε εκεί σε ξενοδοχείο, να κάνετε ότι είναι να γίνει και μη στεναχωριέσαι για έξοδα». Για να είμαι εντάξει του λεω «Κύριε διοικητά για το παράπτωμα που έκανα και άργησα να έρθω νωρίς θέλω να υποστώ την τιμωρία που πρέπει. Ήρθα αλλά δεν ήσασταν στο γραφείο σας ».

Με κοίταξε και λέει «Δεν το ξέχασα αλλά δεν είναι τώρα να μιλάμε για τέτοια δεν βλέπεις τις σκοτούρες μας, αυτά θα τα πούμε άλλη φορά και ξέχασε το για τώρα.»

Εδώ να πω ότι το δρόμο και τα άλλα έργα που κατασκεύαζαν ήταν του NATO και την ίδια εποχή κατασκεύαζαν το αεροδρόμιο της πολεμικής αεροπορίας στην Νέα Αγχίαλο και τα λεφτά τα ξόδευαν με τη σέσουλα.

17-6-1953 Αναυρος Βόλου. Ο ανθυπολοχαγός με τα λεφτά για να ανακατασκευάσουμε στο Βόλο τα σπασμένα γρανάζια. Κάναμε τα μπάνια, νόστιμα θαλασσινά κρύα ρετσίνα και καλό ξενοδοχείο και καλή βραδινή ζωή μετά. Δεξιά είμαι εγώ και αριστερά ο Ανθ/γός

Ο Ανθυπολοχαγός που ήρθε μαζί μου ήταν λεβεντιά ήξερε να ζει καλά ήταν Αθηναίος και κουβαλούσε ένα βαλιτσάκι με πολλά λεφτά που δεν το άφηνε μόνο του ούτε λεπτό από τα χέρια του. Πήγαμε στο καλύτερο ξενοδοχείο απέναντι από την παραλία και είχαμε όλες τις ανέσεις. Πήγαμε στο εργοστάσιο που κατασκεύαζε γρανάζια και μας είπαν ότι μπορούσαν να τα κάνουν όλα και τα παραγγείλαμε αλλά θα έπαιρνε τρεις μέρες. Τηλεφώνησε στον Πατσά και του είπε να μείνουμε στο Βόλο ως που να τελειώσουν όλα. Έτσι τρώγαμε στα καλύτερα εστιατόρια και περνούσαμε καλά. Δηλαδή σε σύγκριση το τι τρώγανε άλλοι εμείς γλύψαμε μπροστά σ' αυτούς μόνο ένα κοκαλάκι.

Το όχημα ήταν τύπου WHITE. Μέχρι να γίνουν τα γρανάζια και το καπάκι τα άλλα παιδιά διορθώσανε τις μπάρες τον προφυλακτήρα και τά άλλα. Το ψυγείο το επισκευάσαμε οι ίδιοι μας και ο γερανός σε μία εβδομάδα και κάτι ήταν σχεδόν έτοιμος για δουλειά. Ο Πατσάς απ' τη χαρά του πετούσε. Ηρθε να ευχαριστήσει το αφεντικό μας με φώναξε κι εμένα και μου λέει «Λοχία Κολοκοτρώνη, για πές μου σε πιά ταβέρνα πήγατε τις προάλλες και διασκεδάζατε;» Του είπα περίπου πού ήταν, και μου λέει «Αυτή τη Κυριακή που μας έρχεται θα πάμε εγώ και όλο το συνεργείο σας και θα διασκεδάσουμε όση ώρα θέλετε και όλα θα είναι πληρωμένα από μένα» Όχι δικά του.

Πράγματι το είπε και το έκανε και γίναμε φίλοι με τον Πατσά που λεγόταν Καλκάνης Παντελής Ταγματάρχης Σ.Ε.Μ. Τα παρατσούκλια ήταν συνηθισμένο φαινόμενο στα σχολεία και στο στρατό και τα δίνανε ανάλογα με την εμφάνιση, τη συμπεριφορά, τη συνήθεια κλπ. Εμένα με φώναζαν παχύδερμο στο σχολείο γιατί ήμουν λίγο παχουλούτσικος και προτιμούσα αυτό από το πατσάς.

Η πενταετή σύμβαση της θητείας μου έληγε κανονικά στις 10 Ιουλίου 1953 αλλά με τις τιμωρίες που πήρα στα πέντε χρόνια (25 μέρες φυλακίσεις) η απόλυσή μου μετατέθηκε για την 4^η Αυγούστου . Από μέσα μου είπα, αυτή η μέρα μου θυμίζει δικτατορία αλλά για μένα θα είναι ελευθερία .και μετρούσα τις μέρες πια πότε να πάω κοντά στη μητέρα μου που είχε μείνει χήρα και είχε ανάγκη από βοήθεια .

Μία μέρα ήρθε ένας κύριος στο συνεργείο και συστήθηκε ως προϊστάμενος πολιτικός μηχανικός των έργων του αεροδρομίου της Ν. Αγχιάλου και μου πρότεινε μόλις απολυθώ να αναλάβω το συνεργείο επισκευών της εταιρείας του με μισθό διπλάσιο από αυτό που έπαιρνα στο στράτευμα (ως λοχίας του τεχνικού σώματος έπαιρνα όσα και ένας ανθυπολοχαγός του πεζικού) με δωμάτιο πληρωμένο κοντά στο συνεργείο που ήταν μέσα στην Ν. Αγχιάλο και να τρωω κάθε βράδυ τζάμπα στο εστιατόριο .

Η πρόταση του ήταν πολύ ελκυστικοί και ξαφνικά μου άλλαξε όλα τα σχέδια . ΣκέφτηκαΚαλά να πάω σπίτι, αλλά ήμουν και αδέκαρος .Του είπα να το σκεφτώ και να του απαντήσω την άλλη μέρα. Το συζήτησα και με το αφεντικό μου ο οποίος με ενθάρρυνε και μου είπε ότι ο πατσάς ίσως να είναι αυτός που με πρότεινε να με προσλάβουν και ήταν ευκαιρία που δεν έπρεπε να χάσω δουλειά με τέτοιο καλό μισθό. Την άλλη μέρα όταν ήρθε, του είπα ότι δέχομαι, Υπέγραψα την αίτηση την οποία την έγκρινε μπροστά μου και από την 4^η Αυγούστου θα ήμουν στο προσωπικό της εταιρείας ως υπεύθυνος μηχανικός επισκευών χωματουργικών μηχανημάτων και οχημάτων .

Οι μέρες περνούσαν γρήγορα και πριν απολυθώ πετάχτηκα μέχρι το σπίτι να ενημερώσω την μητέρα μου και την αδελφή που ήταν μαζί της ότι θα καθυστερήσω με τη δουλειά αυτή λίγους μήνες ακόμα για να οικονομήσω λίγα χρήματα .

Δεν μου είπαν τίποτα αλλά ούτε και ενθουσιάστηκαν κατάλαβα ότι η μαμά δεν ήταν και τόσο χαρούμενη . Μου είπε να κάνω ό, τι νομίζω που θα είναι καλό για μένα .

Γύρισα στη μονάδα μου περιμένοντας να έρθει η μέρα να πάρω το απολυτήριό μου, να δουλέψω καναδυό μήνες στην εταιρεία και μετά να φύγω, Την προτελευταία μέρα επισκεύασα μία μηχανή και αποφάσισα να πάω μέχρι την Ν, Αγχιάλο για βόλτα. Η ταχύτητα που έτρεχα θα ήταν 60-70 χιλ. Δεν φορούσα κράνος ούτε γυαλιά γιατί δεν συνηθίζαμε να τα φοράμε . Ξαφνικά κάτι με χτύπησε στο μέτωπο με τόση δύναμη και έκανε τόσο θόρυβο που ακούστηκε σαν όπλο. Φυσικά έχασα τον έλεγχό μου και βρέθηκα μέσα σε ένα χωράφι, αλλού η μηχανή αλλού εγώ. Αμέσως έβαλα το χέρι μου στο μέτωπο και ήταν γεμάτο με υγρά και εξακρίβωσα ότι ήταν ένα από τα κολεόπτερα, μεγάλο έντομο σαν καρύδι το οποίο προφανώς πετούσε προς τα επάνω μου με αρκετή ταχύτητα και έγινε κομμάτια όταν με χτύπησε στο μέτωπο .Το μέτωπό μου πρήστηκε αμέσως και μελάνιασε. Ίσως να γλίτωσα από βέβαιο θάνατο αν δεν έπεφτα σε μαλακό χώμα .Έμαθα ένα ακόμα πράγμα πριν φύγω από το στρατό .Στη μηχανή να φοράω κράνος και γυαλιά.

Την παραμονή παρέδωσα όλα τα στρατιωτικά είδη που είχα χρεωθεί και είχα ακόμα αλλά και όσα δεν μπόρεσα να τα βρω ο σιτιστής τα έγραψε και τα χρέωσε .Μου είπε ότι κάποτε ίσως να τα ζητήσουν να τα πληρώσω ή να τα αντικαταστήσω, «Ρε Νιόνιο ντροπή μετά πέντε χρόνια να ζητήσουν να πληρώσω τη βελόνα και την κλωστή και τις βρώμικες κάλτσες που πέταξα».Καλό παιδί ο Ιόνιος αλλά έκανε τη δουλειά του για να μη βρει το μπελά του. Τρεις μήνες αργότερα μου ζήτησαν και τα πλήρωσα.

Η 4^η Αυγούστου για μένα έχει άλλη ιστορική αξία .Την ημέρα εκείνη έγραψα ο ίδιος το απολυτήριο μου με ωραία καλλιγραφικά γράμματα με τα κωδικά γράμματα και νούμερα επάνω που σημαίνουν αν ήσουν καλός Έλληνας σε ποιο κόμμα ανήκεις ,αν έκαμνες παράπονα, αν ήσουν γκρινιάρης και πολλές άλλες έννοιες που τα καταλαβαίνουν μόνο οι στρατολόγοι αλλά τα ήξερα κι εγώ και μετά όταν ήρθε ο διοικητής έβαλε την υπογραφή του ότι δεν θα με διατάζει πια .

Το μόνο που δεν είχα τη φωτογραφική μηχανή μου να απαθανατίσω το γεγονός αλλά το θυμάμαι καλά

Η δουλειά στην εταιρεία άρχισε αμέσως και δεν ήταν, με σύγκριση, ίδια με του στρατού. Πλήρωναν καλά αλλά έπρεπε να βγει η δουλειά και οι συνθήκες πιο δύσκολες .

Τα εργαστήρια ήταν από λαμαρίνα και η ζέστη ήταν αφόρητη και πολλές φορές δουλεύαμε υπερωρίες μέχρι και τα μεσάνυχτα όταν είχαν ανάγκη από το μηχάνημα . Τις πέτρες τα χαλίκια και άλλα υλικά για το αεροδρόμιο τα βγάζανε από τα νταμάρια του Βόλου κάπου προς την Αγριά.

Εκεί με στείλανε για λίγες μέρες να σχεδιάσω για έναν σπαστήρα μεγάλο κωνικό τροφοδότη που ρίχνανε μέσα τις πέτρες για σπάσιμο .Όταν οι οξυγονοκολλητές κόψανε τα 4 χοντρά αυτά τριγωνικά σίδερα και τα κολλήσανε ήταν τέλεια πυραμίδα βαλμένη ανάποδα επάνω στον σπαστήρα. Για τη δουλειά αυτή ο προϊστάμενος θυμάμαι μου έδωσε έξτρα δώρο ,γιατί μία προηγούμενη απόπειρα απέτυχε και οι πλάκες ήταν ακόμα εκεί πεταμένες στην άκρη άχρηστες.

Γύρισα πάλι στο συνεργείο αλλά ο νους μου ήταν στην μητέρα μου .Υπολόγισα ότι αν έφευγα τέλη Σεπτεμβρίου θα είχα λίγες οικονομίες να δουλέψω το καφενείο για λίγο καιρό και να υποβάλω αίτηση να μεταναστεύσω .Κατά προτίμηση πρώτα στην Αμερική γιατί ο πατέρας μου ήταν Αμερικανός υπήκοος και είχε υπηρετήσει στον Αμερικανικό στρατό η στον Καναδά η να βρω μια δουλειά στη Θεσσαλονίκη σαν μηχανικός

Με την ελπίδα αυτή και τα σχέδια που έκανα αποφάσισα κατά τα τέλη Σεπτεμβρίου να δώσω την παραίτησή μου. Ήξερε ο προϊστάμενος την κατάστασή μου και ήμουν σίγουρος ότι θα συμεριζόταν την ανάγκη μου να είμαι κοντά στη μητέρα μου.

Όταν του είπα ότι θέλω να φύγω στεναχωρέθηκε πολύ και μου είπε . «Τάσο εμείς δεν παίρνουμε όποιον νάναι .Για σένα είχαμε πολύ καλές συστάσεις από τον διοικητή του τάγματος αλλά ακόμα και από το Γεν Επιτελείο και ήσουν στη σειρά για θέση προϊσταμένου εδώ ,αλλά καταλαβαίνω ότι η οικογένεια έρχεται πρώτα και δεν μπορώ να σε κρατήσω ,σου εύχομαι καλή σταδιοδρομία στη ζωή σου και καλή τύχη

Αύγουστος 1953 Τάσος Προδρόμου. Κολοκοτρώνης

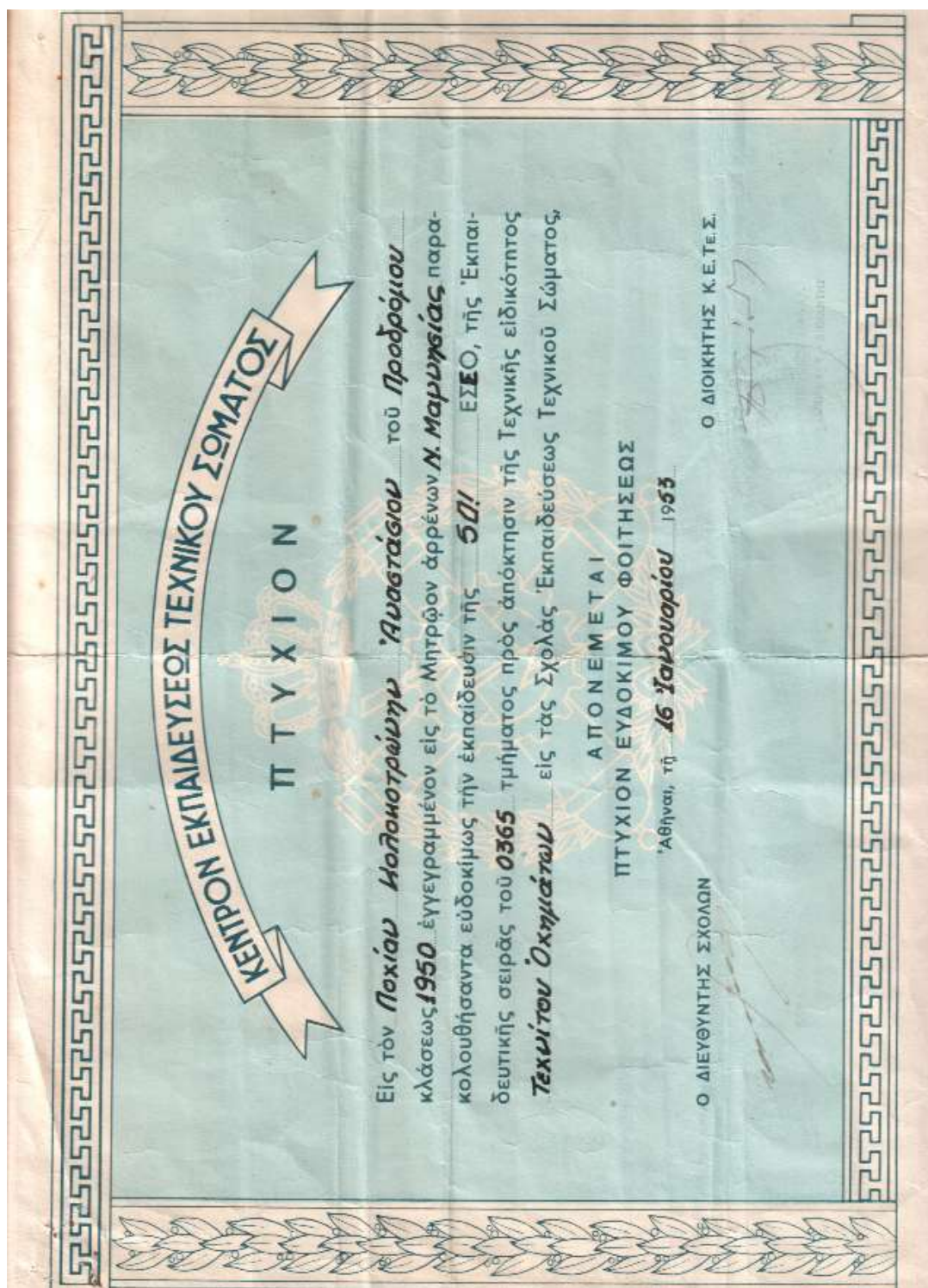
10η Ιουλίου 1948 ημέρα κατάταξής μου στο Τεχνικό Σώμα του Ελληνικού Στρατού.

4η Αυγ 1953 ημέρα της απόλυσής μου από τον Τεχνικό Σώμα του Ελληνικού Στρατού.

Στο διάστημα της εθελοντικής μου στρατιωτικής θητείας έμαθα. είδα και άκουσα αρκετά πράγματα τα οποία μου έγιναν σπουδαία διδάγματα στη ζωή μου που δεν θα μπορούσα να τα μάθω ούτε σε πανεπιστήμιο .Και τα κυριότερα ήταν η πειθαρχία .αυτοπειθαρχία, σεβασμό στους ανωτέρους και κατωτέρους, υπευθυνότητα., αποφασιστικότητα, αλληλεγγύη τιμιότητα και αγάπη προς την πατρίδα Ελλάδα.

1948 .εδώ ως πολίτης

Το Ελληνικό κράτος σε αναγνώριση των υπηρεσιών μου στον τεχνικό κλάδο του στρατού μου απόνειμε το πτυχίο αυτό το οποίο μου χρησίμευσε πολύ στον πολιτικό μου βίο και το οποίο εκτιμώ απόλυτα.

Τάσος Κολοκοτρώνης

Επιστροφή στο σπίτι ως πολίτης

Θα ήταν μεγάλη παράληψη εάν δεν πρόσθετα και τον ένα χρόνο της πολιτικής μου ζωής στην Ελλάδα πριν μεταναστεύσω στην Αυστραλία. Έτσι σύντομα θα συνδέσω και την μεταστρατιωτική μου περιπέτεια για να ολοκληρωθεί αυτό το βιβλίο.

Μετά πέντε χρόνια κοντά στην μητέρα μου

Μετά από πέντε χρόνια στο στράτευμα και δύο μήνες γύρισα σπίτι σώος και αβλαβής ένωσα την πολιτική ελευθερία αλλά όχι την οικονομική όσο όπως στο στράτευμα. Το μαγαζί το δούλεψε η μητέρα μου αλλά όχι τόσο καλά και έπρεπε τώρα ή να βρω δουλειά μηχανικού στη Θεσσαλονίκη που ήταν κοντά ή θα δούλευα στο καφενείο που μπορούσε να αποδώσει καλά κέρδη αλλά σε περισσότερες ώρες.

Πήγα πρώτα στο 412 Στρατιωτικό Συνεργείο που δούλευαν πολλοί πολίτες αλλά μου είπαν ότι δεν υπάρχουν θέσεις. Δοκίμασα αρκετές κρατικές υπηρεσίες αλλά πουθενά δεν υπήρχε ελπίδα ακόμα και με μέσα ,που δεν τα είχα όσο άλλοι. Έτσι επικέντρωσα το ενδιαφέρον μου στο μαγαζί που θα είχα και την μητέρα μου δίπλα στο σπίτι.

Όλοι οι παλιοί πελάτες και οι φίλοι μου χάρηκαν που είδαν ότι γύρισα στο χωριό και η συμπαράστασή τους ήταν αμέριστη. Αγόρασα καινούρια πράγματα και ένα ωραίο ραδιόφωνο Τελεφούνγκεν για να ακούνε μουσική και τα νέα και η δουλειά πήγαινε πολύ καλά. Το μόνο που σκεπτόμουν και έλεγα. «Αν ήταν να γίνω καφετζής γιατί να πήγαινα πέντε χρόνια στο στρατό για να μάθω τέχνη»; Αλλά απ την άλλη σκεπτόμουν ότι πάλι θα με παίρνανε κληρωτό για 2-3 χρόνια για ένα πακέτο τσιγάρα την ημέρα.

Παράλληλα δουλεύοντας το καφενείο, εκεί που κατά την κατοχή στεγαζόταν το κοινοτικό γραφείο, έκανα ένα μικρό εργαστήριο να επισκευάζω τις βενζινοκίνητες και ντίζελ μηχανές του χωριού που αντλούσαν νερό από τα πηγάδια. Είχα τόση δουλειά που δεν προλάβαινα ούτε τη μία ούτε την άλλη δουλειά. Τώρα και οι πελάτες είχαν παράπονα ο κάθε ένας με τον πόνο του.

Από τις πρώτες δε μέρες υποβάλλα αίτηση να μεταναστεύσω στην Αμερική ή στον Καναδά και μετά λίγες μέρες είχα απάντηση ότι για την Αμερική υπήρχε πέντε χρόνια αναμονή και στον Καναδά περίπου τρία. Έγραψα στον χωριανό μου τον Παπαδόπουλο που είχε πάει στην Βραζιλία και μου είπε όχι εκεί. Έτσι αποφάσισα να περιμένω τη σειρά μου για τον Καναδά και απ' εκεί να πάω στην Αμερική.

Η μητέρα μου παρ όλο που ήταν στο πόδια είχε προβλήματα με τα νεφρά της και κάθε εβδομάδα έπρεπε να κάνει αναλύσεις ούρων αίματος και να την βλέπει γιατρός. Ένωθε αδυναμία και ήταν χλωμή στο πρόσωπο της, και αυτές οι δουλειές κόστιζαν αρκετά χρήματα. Κατάλαβα όμως, ότι όταν κάποιος αρρωστήσει πέφτει σε πολλά χέρια θεραπειών. Ο ένας σε στέλνει στον άλλον και ο άλλος αλλού και δεν έχει τελειωμό να αδειάζεις τις τσέπες σου και να χάνεις πολύτιμο χρόνο από την δουλειά σου.

Κάποτε ένας «ειδικός» την συνέστησε να πάει σε ιδιωτική κλινική για να θεραπευτεί. Για να μη της χαλάσω το χατίρι και την ελπίδα της την πήγα να μείνει για κανένα μήνα εκεί ίσως και βρει την γιατρεία της. Εξακρίβωσα όμως ο «ειδικός γιατρός» ήταν συνétairos στην κλινική και τον έβλεπα εκεί τακτικά.

Όταν είδα ότι ο λογαριασμός θα φτάσει να πουλήσουμε και το μαγαζί ή το χωράφι πήγα να την πάρω. Όταν μου δώσανε το λογαριασμό κόντεψα να πέσω ξερός. Είχα τα μισά και παραπάνω και τους παρακάλεσα να υπογράψω μερικά γραμμάτια και να τα εξοφλήσω με δόσεις αλλά ήταν ανένδοτοι και δεν με άφηναν να την πάρω. Έκανα μία φασαρία που ξεσηκώθηκε όλη η κλινική. Καλέσανε την αστυνομία και όταν ο αστυνόμος έμαθε γιατί έγινε η φασαρία τους απείλησε ότι εάν δεν την αφήσουν να την πάρω θα διωχθούν για παράνομη κράτηση ατόμου. Αφού υπέγραψα γραμμάτια για το υπόλοιπο ποσό την αφήσανε και την πήρα στο σπίτι. Αν πω και για τα δημόσια νοσοκομεία κι αυτά είχαν τα χάλια τους τότε. (Μήπως είναι καλύτερα τώρα);

Ήμουν εικοσιτεσσέρων χρόνων και κάτι, και η σκέψη για γάμο και αποκατάσταση ήταν βαλμένη στο ράφι. Είχα γνωρίσει αρκετά καλά κορίτσια σε διάφορα μέρη αλλά και στο χωριό ήταν αρκετές υποψήφιες όχι όμως για μόνιμη σχέση διότι δεν βοηθούσαν οι συνθήκες να κάνω δικό μου σπιτικό. Το μόνο που κατάφερα να πείσω την μητέρα μου ήταν να πάω στο εξωτερικό για ένα χρόνο να κάνω λίγα χρήματα και να επιστρέψω να πάρω κανένα ανατρεπόμενο ή ταξί και να δουλέψω στη Θεσσαλονίκη. Αυτό το δέχτηκε αλλά με δισταγμό.

Ο Θεός μου, ο γιατρός από την Τζουμαγιά, δεν είχε παιδιά είχε και το χρήμα προσφέρθηκε να μου αγοράσει ανατρεπόμενο για να μη φύγω αλλά όσα έβρισκα δεν ήταν καλά και ο γνωστός μηχανικός του τα απέρριπτε για να μην έχω φασαρίες με επισκευές. Είχα βάλει στο νου μου την Αμερική ή Καναδά και ήθελα να πάω να δω και να δοκιμάσω και γώ όπως και ο πατέρας μου την περιπέτεια της ξενιτιάς.

Από τις αρχές του 1954 μέχρι το Μάιο η δουλειά πήγαινε καλά. Εξόφλησα τους γιατρούς είχα και λίγες οικονομίες και η μητέρα μου μια στο πόδι μια στο κρεβάτι και οι αναλύσεις ήταν εβδομαδιαία ρουτίνα. Δεν την θεραπεύανε αλλά την αρμέγανε, το πορτοφόλι.

Τον Ιούνιο πήρα γράμμα από την ΔΕΜΕ που έγραφαν ότι επειδή εκεί που θέλω να πάω θα περιμένω πολλά χρόνια, θα μπορούσα να φύγω στην Αυστραλία μέσα σε ένα μήνα. Μου φάνηκε η ιδέα καλή αλλά δεν ήξερα τίποτα για το μέρος αυτό. Μόνο που διάβαζα στις εφημερίδες που κάθε λίγο και λιγάκι αναχωρούσε και ένα πλοίο με πολλούς μετανάστες. Για να μάθω περισσότερα πήγα στα γραφεία να ρωτήσω που ήταν αυτή η χώρα. Με πήρε μία νεαρή γυναίκα στο γραφείο της και μου είπε. «Την Αμερική ξέχασέ την αλλά γιατί διάλεξες να πας στον Καναδά δεν μπορώ να καταλάβω, εκεί εννέα μήνες το χρόνο έχει χιόνια, γιατί δεν πάς στην Αυστραλία που έχει ωραίο κλίμα πάντα είναι καλοκαίρι με χρυσές παραλίες και πανέμορφα ξανθιά κορίτσια»; «Και το κυριότερο πολλές δουλειές. Και αν δέχεσαι αλλάζω την αίτησή σου τώρα για να περάσεις αμέσως και από τους γιατρούς». Αμέσως άρχισα να ονειρεύομαι τα ξανθιά κορίτσια και τις χρυσές παραλίες.

Δέχτηκα και την άλλη μέρα άρχισα να βγάζω όλα τα δικαιολογητικά, κοινωνικών φρονημάτων, στρατολογικά και άλλα από την Κοινότητα και να περνάω γιατρούς όπως όταν ήταν να καταταχτώ εθελοντής στο στρατό. Είπα ότι δεν θα έχω προβλήματα αλλά ο πρώτος που με επίπληξε ήταν ο Στρατολόγος, ένας ταγματάρχη που μου είπε «Γιατί βρε παιδί μου εγκαταλείπεις την πατρίδα σου και πας σε άλλη χώρα; Εμείς σε εκπαιδεύσαμε τόσα χρόνια και όλα πάνε χαμένα». Όταν του είπα ότι δεν βρίσκω δουλειά για την τέχνη που έμαθα και κάνω τον καφετζή, με κοίταξε και μου είπε. «Ε τότε καλά κάνεις, σου εύχομαι καλή τύχη να πας στο καλό» και μου έδωσε το πιστοποιητικό των κοινωνικών φρονημάτων.

Στην Αυστραλία μ' ένα καλάθι φρούτα

Ένα άλλο εμπόδιο ήταν από τον μικροβιολόγο ο οποίος με απόρριψε με το αιτιολογικό ότι είχα μία αμοιβάδα και έπρεπε να μου κάνει ιδιωτική θεραπεία για ένα- δύο μήνες με πληρωμή και ανάλογα θα αποφάσιζε .Μ' αυτή την αιτία ίσως να ακυρώνανε και τη μετανάστευσή μου .

Πήγα στο χωριό και το βράδυ δούλεψε το μυαλό μου ένα κόλπο, Πήγα το πρωί στο μπαζέ του Νίκου και είπα στον Νίκο να μαζέψει μερικά από τα ωραιότερα ροδάκινα καΐσια, βερίκοκα και μερικά σύκα μαύρα και άσπρα και να τα βάλει σε πλατύ καλάθι στολισμένο με φύλλα συκιάς γύρω γύρω. Παραξενεύτηκε και μου λέει.. «Ρε...Μήπως αρραβωνιάζεσαι»; Του λεω, «Όχι ρε, τα θέλω για να πάω στην Αυστραλία».Γέλασε και λέει. «Ως που να φύγεις ρε αυτά θα σαπίσουν».Του είπα ότι ήταν μπαξίσι για τον γιατρό. Αμέσως πήγαμε τα μαζέψαμε και μου τα μοστράρισε πολύ επαγγελματικά

Το απογευματάκι πήγα στο σπίτι-ιατρείο που ήταν κοντά στη παραλία και χτύπησα την πόρτα του σπιτιού του. Βγήκε η γυναίκα του που νομίζω ότι κι αυτή ήταν γιατρός .Ωραία ντυμένη, στολισμένη με τα όλα της και πολύ ευγενική .Μόλις είδε το καλάθι έμεινε με το στόμα ανοιχτό .Την χαιρέτησα και της είπα ότι μόλις τα είχα κόψει από τον μπαζέ μας στη Νέα Μαγνησία και τα φέρνω για τον σύζυγο της και γι αυτήν να τα δοκιμάσουν . Με απορία μου λέει. «Μα ποίος είστε εσείς παρακαλώ; Πως σας λένε»; Της είπα το όνομα μου κλπ, και ότι είναι να πάω στην Αυστραλία αλλά θα κάνω λίγες θεραπείες γιατί έχω αμοιβάδες κλπ. «Σου το είπε ο σύζυγος μου αυτό»; Της είπα. «Ναι, δεν πειράζει, θα κάνω μερικές θεραπείες αλλά φοβάμαι να μη ακυρώσουν την μετανάστευσή μου».

Πήρε το καλάθι μέσα, το έβαλε πάνω στο τραπέζι, ανοίγει λίγο την πόρτα του ιατρείου και πατάει μια φωνή .«Παναγιωτάαααακη έλα μια στιγμή σε θέλω». Έρχεται ο κοντός σαν τσίρος αδύνατος Παναγιωτάκης και του λέει . «Φέρε μου σε παρακαλώ το φάκελο του κυρίου Κολοκοτρώνη να τον δω. Πάει ο τσίρος μέσα φέρνει τον φάκελό και φεύγει. Τον ανοίγει διαβάζει στα γρήγορα, συμπληρώνει μία φόρμα μου τη δίνει στο χέρι και μου λέει.«Δεν έχεις τίποτα εσύ.. Πάρε αυτή τη φόρμα να τη πας στην ΔΕΜΕ. Και όλα είναι εντάξει, κάτσε να σε κεράσω και ένα γλυκάκι η καφέ αν θέλεις» .Που να κάτσω άρπαξα το χαρτί και εξαφανίστηκα. Πήγα το βράδυ στου Νίκου και τους έλεγα για τα φρούτα .Του είπα την άλλη μέρα να ετοιμάσει μία ντοματοσαλάτα με μπόλικη λαδιά ,μελιτζάνες πιπεριές και πατάτες τηγανητές με μπόλικη σάλτσα και ένα καρπούζι μέσα στο πηγάδι να κρυώσει για θα πάω με ένα μπουκάλι ούζο να το γλεντήσουμε στο παραδεισένιο τους λαχανόκηπο.

.Και αυτό γινόταν κάθε μέρα τα μεσημέρια που δεν είχα δουλειά στο καφενείο.

Με το Νίκο κάναμε πολύ παρέα είχε απολυθεί κι αυτός από το στρατό και λέγαμε τις ιστορίες μας. Με τον Φώτη που συνυπηρετήσαμε και πήγαμε όλοι μαζί στο σχολείο αραιώσαμε τις επαφές μας διότι αυτός βρήκε αμέσως δουλειά στο λεωφορείο του γαμπρού του και δούλεψε πολλές ώρες. Προσπάθησα ώστε και ο Νίκος νάρθει μαζί μου στην Αυστραλία αλλά ο πατέρας του ήταν ανένδοτος να μεταναστεύσει γιατί είχαν πολλά κτήματα ζώα και υπαλλήλους και ήταν σε όλα σχεδόν υπεύθυνος να επιβλέπει τις δουλειές . Είχε και δύο αδελφές που σύμφωνα με τις συνήθειες μας έπρεπε πρώτα να παντρευτούν αυτές και μετά τα αγόρια και ήταν πέντε αδέλφια .Αυτά όμως αγνοήθηκαν

και σε δύο χρόνια πήγε στην Αμερική μέσω της Αμερ. Γεωργ. Σχολής για μετεκπαίδευση και έμεινε εκεί μόνιμα. Παντρεύτηκε Ελληνοαμερικανίδα και τώρα ζει στο Λος Άντζελες .

Στις αρχές του 1954 μετανάστευσαν για την Αυστραλία οι χωριανοί μου Νίκος Μόραλης ο Νίκος Σπανίδης και η Πολυξένη Χουμέτη .Ήταν μεγαλύτεροί μου ,οι τελευταίοι κατά δύο χρόνια και ο Μόραλης δέκα .Αλλά και ο Γεώργ. Τοκίτσης με τα 4 παιδιά του .Τα γράμματα που έστειλαν στους δικούς τους ήταν ενθαρρυντικά και όλοι οι φίλοι και συγγενείς με ενθάρρυναν να πάω και έλεγαν . «Φύγε παιδί μου να σωθείς απ αυτό το κράτος».Όλοι, οι γεωργοί, εργάτες, επαγγελματίες, τα είχαν βάλει με το κράτος. Ακόμα και όταν έβρεχε πολύ η φυσούσε δυνατά ο βαρδάρη και έκανε ζημιές έφταιγε το κράτος που τους έχτισε τα σπίτια εκεί, διότι τα έπιανε πολύ ο αέρας και σήκωνε πολύ σκόνη το καλοκαίρι και το χειμώνα είχε λάσπη μέχρι τα γόνατα.

Η πρώτη είδηση να αναχωρήσω για στην Αυστραλία ήρθε γρήγορα, κατά τον Ιούλιο αλλά την ανέβαλλα. Και μετά λίγες μέρες πάλι αλλά την ανέβαλλα για την μητέρα μου και διότι είχα βάλει στο χωράφι μας ντομάτα συνεταιρικά και έπρεπε να μαζεύονται κάθε μέρα μέχρι τον Σεπτέμβριο .Μετά πήρα άλλο γράμμα που με ειδοποιούσαν ότι αν αναβάλλω και την τρίτη προσφορά θα ακύρωναν τελείως την μετανάστευσή μου . Η μεγαλύτερη όμως απογοήτευση μου ήταν ότι μου έστειλαν άλλο γράμμα που έλεγε ότι ακυρώνουν τώρα την μετανάστευσή μου διότι για την Αυστραλία δεν δέχονται από την Ελλάδα άτομα με ειδικότητα μηχανικού, αλλά μόνο εργάτες και αγρότες

Πανικοβλήθηκα και πήγα να ζητήσω το λόγο και τους είπα ότι.«Εγώ όχι μόνο γεννήθηκα γεωργός από γονείς γεωργούς και ακόμα καλλιεργώ το χωράφι μου. σπούδασα και γεωπονική, είμαι γεωργοτεχνικός και μηχανικός. Δεν θα με πείραζε αν ήμουν και γιατρός αλλά εγώ πάω με σύμβαση να δουλέψω στην Αυστραλία δύο χρόνια σαν εργάτης και γεωργός .Μετά εσείς με προτείνετε να μη πάω στον Καναδά και να προτιμήσω την Αυστραλία .Αλλά αν θέλετε να σα φέρω αποδεικτικά ότι είμαι γεωργός ευχαρίστως θα το κάνω»

Δέχτηκαν και την άλλη μέρα πήγα στη σχολή και είδα τον διευθυντή μου κ. Θεόδωρο Λίτσα και του είπα ότι φεύγω για την Αυστραλία και ήθελα το πιστοποιητικό φοίτησης μου .Μου το έδωσε αλλά επέμενε να μη φύγω. Πήρα και ένα από τον πρόεδρο του χωριού και τους πήγα δύο αποδεικτικά και έμειναν ευχαριστημένοι .Ταλαιπωρίες συνηθισμένες στη χώρα μας ,απώλεια χρόνου χρήματος και τέντωμα νεύρων .

Στις αρχές του Οκτωβρίου πήρα γράμμα ότι η ημερομηνία αναχώρησή μου ορίστηκε για τις 20 Νοεμβρίου 1954 και έπρεπε να βρίσκομαι στην Αθήνα δέκα μέρες νωρίτερα . Από την ημέρα εκείνη άρχισε το δράμα.. Σκεπτόμουν πως θα άφηνα την μητέρα μου ξανά στην κατάσταση που ήταν; Το μαγαζί ,το χωράφι, και το χωριό μου που το αγαπούσα πολύ, αλλά και την ωραία Θεσσαλονίκη; Τόσο όμως η αδελφή μου όσο και η μητέρα μου, θείοι και θείες με ενθάρρυναν να μη αλλάξω τα σχέδιά μου και θα φρόντιζαν αυτοί για όλα μέχρι που να γυρίσω σε ένα ή δύο χρόνια . Δεν ήξεραν ούτε αυτοί αλλά ούτε και εγώ πόσο μακριά ήταν η Αυστραλία και πόσο δύσκολα ήταν να γυρίσει κανείς όταν έφευγε.

Λίγες μέρες πριν φύγω ήρθε στο σπίτι η θεία Αθανασία Τύρη από το διπλανό συνοικισμό, το Διαβατά. Ήμασταν συμπεθεροι διότι η μεγάλη αδελφή της μαμάς μου ήταν παντρεμένη με τον πρώτο εξάδελφο του άντρα της τον Χρυσόστομο, και μου είπε ότι με την ίδια αποστολή είναι να φύγει και ο γιος της ο Λάζαρος. Με παρακάλεσε να

πάμε παρέα και ήθελε να είναι μαζί μου μια που ήξερα λίγο τη γλώσσα και ήμουν πιο «βγαλμένος».

Τον Λάζαρο τον ήξερα καλά, δεν παίζαμε μαζί αλλά ερχόταν στη γειτονιά μας και γώ πήγαινα στο Διαβατά σε συγγενείς γιατί οι γονείς μας ήταν από το ίδιο μέρος, Δεν ήξερα ότι φεύγει κι αυτός. Ήμουν εξαιρετικά χαρούμενος που θα είχα κοντά μου παρέα ένα χωριανό και μάλιστα λίγο συγγενή. Είπα στη θεία να έρθει να συνεννοηθούμε όταν θα φτάσει η μέρα, να φύγουμε μαζί για την Αθήνα.

Το πλοίο θα έφευγε στις 20 Νοεμβρίου από τον Πειραιά και εγώ κανόνισα να φύγουμε με το τρένο στις 13 για να έχουμε στην Αθήνα λίγες μέρες να πληρώσουμε τα φευγόσημα να απολυμανθούμε και άλλες διαδικασίες για να είμαστε εντάξει. Το σπίτι μας άρχισε να συνωστίζεται από φίλους και συγγενείς άλλοι να χαίρονται και άλλοι να λυπούνται.

Η μητέρα μου ήταν στο κρεβάτι κατάκοιτη και δεν μπορούσε να σηκωθεί και την τελευταία μέρα καθόμουν δίπλα της να την παρηγορώ και να της δίνω θάρρος να γίνει καλά και να γυρίσω κοντά της σύντομα. Μου είπε να μη στεναχωριέμαι γιατί είχε κοντά της την κόρη της την αδελφή της τον αδελφό της και ένα σωρό άλλους. Μου έδινε θάρρος και ευχές να είμαι καλά και να προσδέσω εκεί που θα πάω και να της γράφω γράμματα. Έβγαλε και μου έδωσε μία μικρή εικόνα της Παναγίας να με προστατεύει εκεί που θα πάω και ένα μεγάλο χρυσό πεντόλιρο της μαμάς της για τις δύσκολες στιγμές μου στα ξένα μέρη.

Σάββατο πρωί 13 Νοεμβρίου 1954. Αγκάλιασα τη μητέρα μου τη φίλησα και τη χαιρέτησα να έφευγα για κοντά και δεν έκλαψα αμέσως για να μη στενοχωρηθεί. Μόλις έφυγα από το δωμάτιο άρχισα τότε να κλαίω με λυγμούς, ασταμάτητα και δεν μπορούσα να κρατηθώ. Άλλοι κουβαλούσαν τις αποσκευές μου κι εγώ περπατούσα με το ζόρι θαρρείς και ήμουν μεθυσμένος.

Φίλοι και συγγενείς με συνοδεύσανε στη στάση του λεωφορείου όπου συνάντησα και τον Λάζαρο Τύρη να είναι κι αυτός εκεί με τους δικούς του για να τον αποχαιρετήσουν.

Για πότε φτάσαμε στο Βαρδάρη δεν καταλάβαμε. Πήγαμε περπατώντας με τις βαλίτσες μας στον παλιό σταθμό και πήραμε το τρένο για την Αθήνα. Το ταξίδι θα ήταν πολύωρο και το τρένο ήταν γεμάτο από ανθρώπους σαν και μας, ήμασταν κάπως στριμωγμένοι στα καθίσματα μας. Η φύση έξω ήταν φθινοπωρινή τα δέντρα και οι κάμποι ήταν κατάξεροι και ο ουρανός με σύννεφα για βροχή. Το ταξίδι αυτό Αθήνα-Θεσσαλονίκη το είχα κάνει αρκετές φορές όταν υπηρετούσα και τα τοπία ήταν γνωστά, κάθε εποχή είχε την ομορφιά της. Τότε είχαμε όρεξη και τραγουδούσαμε όλοι μαζί. Τώρα δεν ακουγόταν ούτε ψίθυρος όλοι ήταν σκεπτικοί.

Με τον Λάζαρο είχαμε περίπου ένα χρόνο διαφορά, ήταν μεγαλύτερος κι αυτός δεν πρόλαβε να τελειώσει το δημοτικό σχολείο λόγω του πολέμου αλλά είχαν λαχανόκηπο και καλλιεργούσαν διάφορα λαχανικά ήταν τετραμελής οικογένεια δύο αδέρφια και μια αδελφή. Κάποιος έπρεπε να φύγει για να δώσει περιθώριο και ευκαιρία στους άλλους. Μετά η γεωργία και η κηπουρική δεν ήταν και τόσο αποδοτικό επάγγελμα.

Ο Λάζαρος ήταν καλό παιδί είχε χιούμορ, του άρεσαν τα αστεία, ήταν νοικοκύρης και καλός διαχειριστής με τα λεφτά του. Είχαμε πάρει την απόφαση ότι θα ήμασταν για αρκετό καιρό μαζί.

Στη Αθήνα δεν είχε πάει και ήταν η πρώτη φορά που πήγαινε . Όταν φτάσαμε ήταν βράδυ και για ευκολία πήγαμε σε ένα ξενοδοχείο απέναντι από το σταθμό και την άλλη μέρα πήγαμε κοντά στην πλατεία Ομονοίας για να είμαστε πλησιέστερα στα γραφεία της ΔΕΜΕ .

Εκατοντάδες νέοι ανέβαιναν και κατέβαιναν τις σκάλες και οι ουρές στη σειρά ήταν ατελείωτες. Εκεί φώναζαν τα ονόματα δυνατά έτσι ακούσαμε και κανένα γνωστό όνομα.

Όταν για μια στιγμή άκουσα το όνομα Φαρμάκης Φιλώτας πήγα και τον ρώτησα τι συγγένεια είχε με κάποιον Φαρμάκη Ανδροκλή που ήταν συμμαθητής μου από το Σέδες και μου είπε ότι ήταν πρώτα εξαδέλφια .Εκτοτε λοιπόν γίναμε φίλοι. Σε μία άλλη περίπτωση κάποιος, Λεωνίδας Καρακατσάνης, άκουσε το όνομα του Λάζαρου Τύρη και ρώτησε τι συγγένεια είχε με κάποιον γείτονα του Τύρη από την Σίνδο .Είπε ότι ήταν πρώτος εξάδελφος του πατέρα του και η γυναίκα αυτού ήταν αδελφή της μητέρας μου, Έτσι και ο Λεωνίδας έγινε ένας αχώριστος φίλος μας

Το όνειρο

Δύο μέρες μετά την αναχώρησή μου από το σπίτι και τώρα στην Αθήνα, Στις 15 το βράδυ προς στις 16 ξύπνησα το πρωί ταραγμένος από ένα όνειρο που είδα και είπα στον Λάζαρο . «Λάζαρε απόψε είδα όνειρο πως η μητέρα μου έχει πεθάνει και ήμουν στην κηδεία της από την αρχή μέχρι το τέλος με όλους τους συγγενείς και χωριανούς μας και ήταν τόσο καθαρά».Γέλασε και για να με καθησυχάσει μου λέει. «Καλά χαζός είσαι να πιστεύεις τα όνειρα»; Έτσι κράτησα την ημερομηνία στο μυαλό μου .Για να κάνω τηλέφωνο δεν μπορούσα διότι και η αστυνομία ακόμα δεν είχε τηλέφωνο στο χωριό . Όσο για τα κινητά ήταν ακόμα 40 χρόνια μακριά ή εφεύρεση τους.

Όταν πήραμε πια τα διαβατήρια στο χέρι και τελειώσαμε με την ΔΕΜΕ πήγα να δω μερικούς συγγενείς από τους Λαφαζάνηδες τον Τρομάρα και τον Καλλέργη που ήμασταν μαζί στο συνεργείο και την τελευταία μέρα πήγαμε ο Λάζαρος ο Φιλώτας ,ο Λεωνίδας και γώ σε ξενοδοχείο στον Πειραιά απέναντι από τι λιμάνι και κοντά στο καράβι .

Το πλοίο που θα μας πήγαινε στην Αυστραλία ήταν το «Κυρήνεια». Πολλοί επιβάτες είχαν μείνει όλο το βράδυ έξω στην προκυμαία για να μη χάσουν το πλοίο, ή δεν βρίσκανε ξενοδοχείο.

Μου έκανε εντύπωση που εκτός από μερικές οικογένειες που μπαίνανε μέσα οι άλλοι ήμασταν όλοι νέοι από 18-30 και υπολογίζω ότι θα ήταν πάνω από εξακόσιοι .Αρκετοί συγγενείς ήρθαν να αποχαιρετήσουν τα αγαπημένα του πρόσωπα και περίμεναν μέχρι που σάλαρε, λίγο μετά το μεσημέρι .Αφήνοντας τον Πειραιά βλέπαμε τον κόσμο να μας χαιρετάει και σιγά σιγά ανοίχτηκε προς τον Σαρωνικό, από την μια πλευρά βλέπαμε τον Υμηττό και άλλη την Αττική και από την άλλη την Αίγινα .

Έτσι με μία βαλίτσα γεμάτη από χειροποίητα ρούχα της μαμάς με ελπίδες και όνειρα ξεκινήσαμε να βρούμε καινούριες πατρίδες αφού δεν μπόρεσε να μας κρατήσει η δική μας πατρίδα,

Πλέοντος με το «Κυρήνεια»

Πλέοντος με το «Κυρήνεια»αποχαιρετήσαμε τον κόσμο τον Πειραιά και την Ελλάδα. Σε λίγη ώρα δεν βλέπαμε πια τίποτα και ήμασταν στα ανοιχτά του Αιγαίου ,Κατεβήκαμε να βρούμε την καμπίνα μας που δεν ήταν άλλο από κοιτώνες με διώροφα κρεβάτια στριμωγμένα το ένα κοντά στο άλλο .Το πλοίο πριν ναυλωθεί να μεταφέρει μετανάστες ήταν μεταγωγικό του Αγγλικού στρατού και με λίγες μετατροπές έγινε επιβατικό αλλά μόνο για μετανάστες .Είχε και μερικές καλές καμπίνες γι αυτούς που πλήρωναν και για τις οικογένειες με παιδιά.

Στο κατάστρωμα του Κυρήνεια με τον Τάσο Καβαλιώτη στη μέση εγώ και Λάζαρος Τύρης

Οι περισσότεροι που ήμασταν φρέσκο- απολυμένοι από το στρατό ξαναθυμηθήκαμε τα κρεβάτια και την στρατιωτική ζωή. Κατά τα άλλα ήταν καλό. Όλοι βρήκαν και έκαναν παρέες και εμείς οι τέσσερις που γνωριστήκαμε στα γραφεία της ΔΕΜΕ τις περισσότερες φορές ήμασταν μαζί κάναμε όμως και άλλες γνωριμίες. Κατά σύμπτωση βρήκα έναν δεύτερο εξαδέλφο από την Χαλκιδική ,τον Αγαμέμνονα Μυλωνά (οι γιαγιάδες μας ήταν αδελφές) απ αυτόν έμαθα ότι τα αδέλφια Γιάννης και Νίκος Μαγνήσαλης που ήταν και αυτά ξαδέλφια από την άλλη αδελφή των γιαγιάδων ήταν ήδη στην Αυστραλία κάπου στην Αδελαΐδα . Έτσι αρχίσαμε να απλώνουμε τις ρίζες μας στους αντίποδες .

Η πρώτη στάση για ανεφοδιασμό και παραλαβή και άλλων μεταναστών έγινε στο Πόρτ Σάϊτ. Δεν κατεβήκαμε αλλά όπως από την Αθήνα φεύγοντας έτσι και απ εδώ τώρα έστειλα γράμμα στην μητέρα μου και περιέγραφα το ταξίδι μου και τις πρώτες εντυπώσεις .Απο το λιμάνι αυτό ανέβηκε με την οικογένειά της μία ωραία νέα κοπέλα, που με την ομορφιά της είχε ξετρελάνει όλους του νέους που επέβαιναν στο πλοίο. Ήταν η ωραία Ελένη. Υπήρχαν μερικές ωραίες νέες παντρεμένες αλλά η κοπέλα αυτή αποτελούσε εξαίρεση .Κάναμε παρέα με την οικογένειά της που έδειχναν ότι ήταν μορφωμένοι και κοινωνικοί αλλά καταλάβαμε ότι την προόριζαν για κάποιο δικό τους

στην Αδελείδα . Ο Λεωνίδας , που ήταν νεώτερός μας, με το πρώτο την είχε ερωτευθεί τρελά και την παρά-ενοχλούσε ,ως που μια μέρα του λέει. «Λεωνίδα χρυσέ μου αν δεν σταματήσεις να μου γίνεσαι τσιμπούρι θα σε ρίξω μέσα στον ωκεανό να σε φάνε τα ψάρια».

Η άλλη στάση ήταν στο Άντεν. Το πλοίο άραξε στα ανοιχτά του λιμανιού και βγήκαμε με μικρά πλοιάρια στην προκυμαία ,κι απ' εκεί για την πόλη πήραμε ταξί .Ένας Καβαλιώτης που ήταν μαζί μας προθυμοποιήθηκε να πληρώσει αυτός το ταξί. Είχε αρκετά κάλπικα χαρτονομίσματα της κατοχής και έκανε δοκιμή να δει αν θα τα πάρει ο ταξιτζής .Τα είδε με περιέργεια που είχαν μεγάλους αριθμούς ,δέκα και είκοσι εκατομμυρίων δραχμών και απορούσε .Όλοι του είπαμε .Good money very good. Πετάγεται ο Φιλώτας και λέει στον καβαλιώτη τον Τάσο «δώστου ρε άλλα εκατό εκατομμύρια του ανθρώπου». Τα πήρε ο μαύρος και χάρηκε .αλλά πηγαίνοντας στη πόλη πρώτη φορά τα χριστήκαμε μέσα στο ταξί. Εκεί οδηγούν αριστερά και αυτό δεν το ξέραμε Κάθε φορά που ερχόταν αυτοκίνητο από τα δεξιά μας πατούσαμε τις φωνές νομίζοντας ότι έρχεται προς τα πάνω μας να μας τρακάρει .Ο οδηγός τρόμαζε και δεν ήξερε γιατί φωνάζαμε αλλά αμέσως μάθαμε ότι όλοι οδηγούσαν αριστερά και δίχως παπούτσια

Στη πόλη είχανε αρκετά καταστήματα με σουβενίρ και άλλα πράγματα .Ο Λεωνίδας που ήταν ξανθός ήθελα να αγοράσει ένα ψάθινο καπέλο για να μην τον καιει ο ήλιος όταν θα καθόταν στο κατάστρωμα .Δοκίμασε μερικά ,φόρεσε ένα ,πήρε άλλο στο χέρι, το πλήρωσε και βγήκε έξω. Μετά από λίγη ώρα τον ρώτησα γιατί αγόρασε δύο καπέλα όμοια και μου λει ότι αγόρασε ένα, αυτό που κρατούσε στο χέρι ,και του λεω. «Αυτό που έχεις στο κεφάλι σου τι είναι»; μου λει « ήθελα να το κάνω δώρο στον αδελφό της Ελένης αλλά ᾀάντε αφού το ανακάλυψες πόρτο για σένα Καπέλα δεν φορούσα και τον άφησα να το δώσει εκεί που ήθελε.

Κατά τις δέκα το βράδυ φύγαμε και το επόμενο λιμάνι που θα πιάναμε ήταν στο Κολόμπο και ήταν αρκετά μακριά. Στο διάστημα αυτό οι υπεύθυνοι της συνοδείας από την ΔΕΜΕ ανακοίνωσαν να παρουσιαστούν όσοι ξέρουν να μιλάν και να γράφουν Αγγλικά για να κάνουν ένα τεστ. Παρουσιάστηκα κι εγώ γιατί είχα κάνει τρία χρόνια Αγγλικά στην Αμερικανική Γεωργική Σχολή και ήξερα λίγα. Από το τεστ που έκαναν έκριναν ότι μπορούσα να παραδίδω λίγα απλά Αγγλικά μαθήματα στους μετανάστες για να είναι λίγο καταρτισμένοι στη Αγγλική γλώσσα που θα ήταν χρήσιμη στη δουλειά τους και στη καθημερινή ζωή τους όταν θα έφταναν στην Αυστραλία .Έτσι μας έδωσαν μικρά γκρουπ και τους διδάσκαμε τα βασικά Αγγλικά για να είναι προετοιμασμένοι πώς να συνεννοούνται με τους Αυστραλούς

Στο Κολόμπο

Σε σύγκριση το Άντεν με το Κολόμπο είναι όπως η νύχτα με την ημέρα .Ενώ το Άντεν είναι μία πόλη δίχως πράσινο με κτίρια κακοφτιαγμένα από πλιθιά και είναι ξηρό τοπος που δεν βρέχει ποτέ ,το Κολόμπο είναι ένα νησί σαν μαργαριτάρι μέσα στον Ινδικό ωκεανό καταπράσινο από πολλά τροπικά δένδρα .Η πόλη δε ,έχει τα σημάδια της Αγγλικής αποικιοκρατίας με τα ωραία δημόσια κτήρια τους ωραίους δρόμους και τα καλοσχεδιασμένα πάρκα .

Στη πόλη του Κολόμπο μείναμε σχεδόν ολόκληρη την ημέρα και γυρίσαμε αρκετά μέρη και ψωνίσαμε μικρά σουβενίρ και κάρτες για να στείλουμε στους δικούς μας .Εστειλα πάλι κάρτα και γράμμα στην μητέρα μου περιγράφοντας το ωραίο αυτό μέρος. Οι κάτοικοι είναι ως επί το πλείστον Ινδοί στην καταγωγή .

Το Μουσείο του Κολόμπο που κτίσθηκε κατά την Αγγλική αποικιοκρατία

Εντύπωση μας έκανε που ο περισσότερος κόσμος μασούσε ένα είδος κόκκινης μαστίχας και έφτυναν κάτω και οι δρόμοι με τα πεζοδρόμια ήταν όλα κόκκινα.

Από το Κολόμπο φύγαμε όταν κόντευε να βραδιάσει και απολαύσαμε την πόλη και τα περίχωρα με τα φώτα να λαμποκοπούν σε όλες τις παραλίες .

Το ταξίδι τώρα απ' εδώ ήταν το μακρύτερο μέχρι την Αυστραλία και δεν θα βλέπαμε άλλη στεριά μέχρι το Φρέμαντλ. Ο Φιλώτας κι εγώ είχαμε πιάσει φιλίες με τον καπετάνιο και την γυναίκα του που τον συνόδευε συχνά και πηγαίναμε στη γέφυρα να κουβεντιάσουμε για να μας πει καμία ιστορία από την ναυτική ζωή του . Ρωτούσαμε πως βρίσκεται μέσα στον ωκεανό την κατεύθυνση και σε ποιο σημείο του ωκεανού βρίσκεται το πλοίο και μας έδειχνε αρκετά πράγματα που ταίριαζαν με το σύστημα των άστρων με τη πυξίδα όπως και στο στρατό .Πολύ ενδιαφέροντα πράγματα .Μας πήγε και μια φορά στο μηχανοστάσιο όπου μείναμε έκπληκτοι από το μέγεθος των μηχανών

Μεταξύ Κολόμπο και Φρέμαντλ είχαμε μεγάλη θαλασσοταραχή και μπροστά μας υπήρχε όπως μας είπε ο καπετάνιος μεγάλη θύελλα την οποία παρακάμψαμε κατά εκατό μίλια για να την αποφύγουμε αλλά δεν το ήξερε ο κόσμος

Στην Αυστραλία

Τα παράλια της δυτικής Αυστραλία τα είδαμε νομίζω κατά τις 14 Δεκεμβρίου και τη ίδια μέρα το πρωί άραξε το πλοίο σε Αυστραλέζικο λιμάνι, στο Φρέμαντλ .και πατήσαμε το πόδι μας εκεί για πρώτη φορά το έδαφός της .Η πόλη δεν έλεγε και τίποτα τότε .Στο λιμάνι ήταν κάτι παλιές αποθήκες από λαμαρίνες και σε ένα μαγαζί που πήγαμε ζητούσαμε νερό και δεν είχαν να μας δώσουν .Μας έδειχναν να αγοράσουμε αναψυκτικά .

Εκεί κατέβηκαν μερικοί μετανάστες με πρόσκληση. Θα μέναμε όλη την ημέρα εκεί. Έτσι παρέα με άλλους πήγαμε με λεωφορείο μέχρι την Πέρθη που ήταν μία ωραία πόλη και μας άρεσε

Στο Φρέμαντλ κατέβηκαν μερικοί με τις οικογένειές τους που τους περίμεναν να τους παραλάβουν. Το βραδάκι πάλι σαλπάρουμε, τώρα για την Μελβούρνη. Κάναμε περίπου τρεις μέρες και η θάλασσα ήταν πολύ ταραγμένη .Στην αρχή βλέπαμε τις ακτές αλλά μετά μέχρι που φτάσαμε στον κόλπο του Πορτ Φίλιπ ήμασταν στον ωκεανό .Εκεί μας παρέλαβε ο πιλότος και μας οδήγησε στο λιμάνι της Μελβούρνης . Η πρώτη εντύπωση του λιμανιού της Μελβούρνης ήταν απελπιστική .Βλέπαμε τα μικρά σπιτάκια. με τις λαμαρινένιες σκεπές και τους καπνοδόχους και λέγαμε. « Τι είδος πόλη είναι αυτή η Μελβούρνη»; Μας είπαν όμως ότι το κέντρο είναι κάπου 3-4 χιλιόμετρα μακριά από την αποβάθρα και μπορούμε να πάμε με το τραίνο ή με το λεωφορείο γιατί θα μέναμε στη Μελβούρνη μέχρι το βράδυ.

Στη Μελβούρνη κατέβηκαν μερικές πάλι οικογένειες και άλλοι επιβάτες. Με μια μεγάλη παρέα που πήγαινε στη πόλη με τα πόδια τους ακολουθήσαμε και εμείς .Μας είπαν ότι υπάρχει ένα μέρος που είναι όλα τα μαγαζιά Ελληνικά και υπάρχουν πολλοί Έλληνες .Περπατώντας φτάσαμε στον ποταμό Γιάρρα και άκρη άκρη βγήκαμε στην γέφυρα Princes Bridge . Βρήκαμε την Κοινότητα που ήταν στην Burke street και το καφενείο «Ορφέας» και μετά πήγαμε στην Lonsdale street όπου συναντήσαμε αρκετούς Έλληνες και κουβεντιάσαμε μαζί τους να μάθουμε για την Μελβούρνη διότι όλους εμάς κάπου εξακόσιοι που ήμασταν θα μας πηγαίνανε στο Σίδνεϊ.. Μετά τη βόλτα αυτή πήραμε το δρόμο πάλι για το πλοίο αλλά από τη ζέστη και το περπάτημα είχαμε τέτοια κούραση που αποφασίσαμε να κατεβούμε κάτω από την γέφυρα που είχε ωραίο χόρτο και δένδρα και τραβήξαμε έναν ύπνο για δύο ώρες περίπου και ξεκουραστήκαμε για να βαδίσουμε ξανά για το λιμάνι,

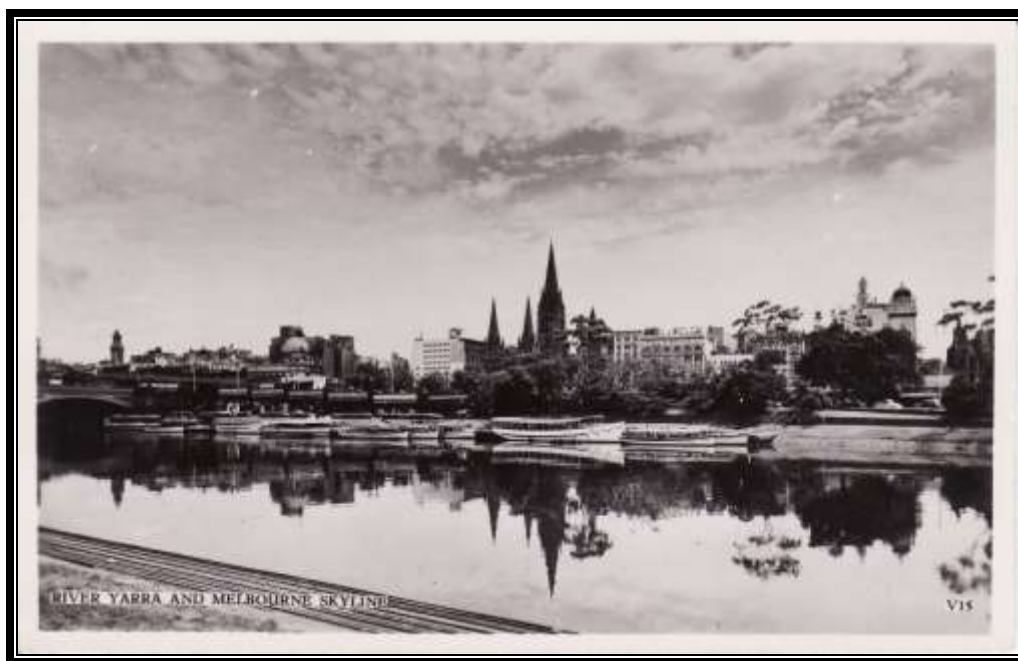
Στη Μελβούρνη

Η πόλη της Μελβούρνης ήταν εντυπωσιακή. Μας άρεσαν οι δρόμοι τα κτήρια της και ο κόσμος, άντρες και γυναίκες ήταν καλοντυμένοι. Ο Λάζαρος κι εγώ είχαμε στη Μελβούρνη τους πατριώτες μας, τον Νίκο Μόραλη και τον Νίκο Σπανίδη αλλά δεν είχαμε το χρόνο να τους βρούμε Ο Λεωνίδας από την Σίνδο είχε τον γείτονά του τον Στέφανο Γκρούντα και ο Φιλώτας τον πρώτο του εξάδελφο τον Γεώργο Φαρμάκη που όλοι τους είχαν έρθει κάπου έξι μήνες νωρίτερα .

Επειδή δεν ξέραμε να χρησιμοποιήσουμε τα μέσα συγκοινωνίας και να χειριστούμε τα χρήματα τους πήραμε πάλι τον ίδιο δρόμο από τα εργοστάσια που ήταν δίπλα από το

ποτάμι και απέναντι από το σταθμό και βγήκαμε στο λιμάνι σε περίπου μία ώρα χαζεύοντας τα εργοστάσια τα μαγαζιά και τα μικρά σπιτάκια του Port Melbourne.

Κατά τις δέκα το βράδυ αφήναμε την καταφώτιστη Μελβούρνη και σιγά σιγά βγήκαμε πάλι στον ωκεανό για το τελευταίο σκέλος του πολυήμερου ταξιδιού με προορισμό το Σίδνεϊ . Είναι αλήθεια ότι πολλοί επιβάτες υπόφεραν από τη ναυτία και ήταν άρρωστοι για όλο το διάστημα του ταξιδιού, Ευτυχώς ούτε εγώ μα ούτε και αυτοί της παρέας μου είχαν τέτοιο πρόβλημα .Το ταξίδι μας βέβαια δεν ήταν κρουαζιέρα αναψυχής αλλά για μας που ήμασταν τότε νέα παιδιά μας φάνηκε έτσι και ήταν καλό που φτάσαμε σχεδόν στη χώρα που διαλέξαμε να κάνουμε ένα καινούριο ξεκίνημα στη ζωή μας σώοι και αβλαβείς με μια ελπίδα για καλύτερη ζωή.

Η Μελβούρνη του 1954 από τον ποταμό Γιάρρα διακρίνεται ο σιδηροδρομικός σταθμός Φλίντερς και Καθεδρικός Ναός που ήταν το υψηλότερος μέσα στη πόλη.

Η Μελβούρνη του 1954 με τον σιδ. σταθμό Flinders η γέφυρα Princes Bridge με την Saint Kilda Road και αριστερά το πάρκο Alexandra Gardens and Government House και Στο βάθος διακρίνεται το μνημείο και δεξιά ήταν το Νοσοκομείο Prince Henry και το υψηλότερο τότε κτίριο στην περιοχή.

24 Δεκ, 1954, Πριν φτάσουμε στο Σίδνεϊ άρχισε να βραδιάζει και τα φώτα από τις παραλιακές συνοικίες λαμποκοπούσαν. Όλοι σχεδόν είχαμε ετοιμαστεί με τις βαλίτσες στο χέρι.

Όταν μας πήρε πάλι ο πιλότος έξω από τον ωκεανό για να μπούμε μέσα στο λιμάνι ήμασταν όλοι στο κατάστρώμα και απολαμβάναμε το ωραίο θέαμα του λιμανιού που ήταν πολύ εντυπωσιακό. Είδαμε την μεγάλη γέφυρα από μακριά αλλά το πλοίο δεν πέρασε από κάτω.

Έστριψε προς τα αριστερά σε μία αποβάθρα, και όταν έδεσε ανέβηκαν επάνω οι αρμόδιοι της μεταναστευτικής υπηρεσίας και μετά από λίγη ώρα αρχίσαμε να κατεβαίνουμε. Μερικές οικογένειες που είχαν απομείνει έφυγαν ξεχωριστά από μας και μερικοί άλλοι ήρθαν και πήραν τους δικούς τους που προφανώς να ήταν με προσκλήσεις.

.Με ένα Σαμιώτη που κάναμε πολύ παρέα και ερχόταν με πρόσκληση του θείου του, που ήταν εστίατορας κατέβηκε στο Σίδνεϊ, μας έδωσε την διεύθυνση του, αν περάσουμε καμιά φορά από την πόλη να πάμε να τον δούμε. Αλλά ο Λάζαρος κι εγώ είχαμε τον πατριώτη μας τον Γεώργιο Τοκίτση που ήταν κάπου στο Σίδνεϊ με την οικογένειά του. Η γυναίκα του μάλιστα ήταν και Βαφτιστηιά του πατέρα μου. Την είχε βαφτίσει όταν βρισκόταν στην Αμερική με εξουσιοδότηση (πρόξυ) και συγγενεύαμε. Αλλά και με το Σωκράτη τον γιο του ήμασταν καλοί φίλοι. Ο δε Λάζαρος είχε και ένα δικό του γνωστό από το Διαβατά το Νίκο Μανταμά κάπου εκεί στο Σίδνεϊ.

Σε ένα ανοιχτό χώρο απέναντι από το πλοίο ήταν σταθμευμένα πολλά διώροφα λεωφορεία. Κατά τις δέκα το βράδυ επιβιβαστήκαμε σ' αυτά και μας πήγαν σε ένα σιδηροδρομικό σταθμό.

Είναι αλήθεια ότι ήμασταν περίπου εξακόσια άτομα όλοι νέοι άντρες από 18-28 χρονών. Δεν ξέραμε πού ακριβώς πηγαίναμε και πόσο μακριά θα πηγαίναμε .Στο σταθμό μας περίμενε μία αμαξοστοιχία με πολλά βαγόνια . Έκαναν ένα προσκλητήριο για να δουν αν έλειπε κανένας και μετά επιβιβαστήκαμε για το ταξίδι μας για το κέντρο μετανάστευσης που μας είπαν ότι θα είναι περίπου τρεις ώρες μακριά και λεγόταν Greta,

Μετά τα μεσάνυχτα φτάσαμε σε ένα μικρό σταθμό που επάνω στο κτίριο έγραφε GRETA. Έξω από το σταθμό ήταν σταματημένα 2-3 λεωφορεία και αμέσως μόλις κατεβαίναμε από το τρένο μπαίναμε στα λεωφορεία που πήγαιναν κάπου δέκα λεπτά και επέστρεφαν να πάρουν άλλους. Μας πήγαν σε ένα κέντρο που ήταν παλιός στρατώνας του Β΄ Π. Πολέμου που απείχε περίπου 3 χιλιόμετρα από τον σταθμό που έγραφε **WELLCOME TO GRETA MIGRANT CAMP** .

Μας έδωσαν κάτι να φάμε .Εγώ έψαξα να βρω τον εξαδέλφο μου τον Αγαμέμνονα άλλα δεν τον βρήκα .Με τον Λάζαρο προσπάθησα να είμαστε μαζί έτσι όταν μας έδωσαν τα δωμάτια μας έβαλαν μαζί και ο Φιλώτας με τον Λεωνίδα στο διπλανό δωμάτιο. Όταν τα είδαμε τα δωμάτια απελπιστήκαμε διότι νιώσαμε ότι ξαναγυρίσαμε στο στρατό που πρόσφατα είχαμε απολυθεί. Η ζέστη δε, ήταν ανυπόφορη αλλά από την ταλαιπωρία και την κούραση κοιμηθήκαμε με ροχαλητό.

Όσο για το όνειρο που είχα δει στην Αθήνα και το είπα στον Λάζαρο βγήκε αληθινό. Πράγματι η μητέρα μου πέθανε εκείνο το βράδυ που είδα το όνειρο (δύο μέρες μετά που έφυγα).Αυτό το έμαθα όταν πήγαμε να δούμε τον πατριώτη μας την πρωτοχρονιά στο Wollongong NSW Γεώργιο Τοκίτση.

Greta NSW 1954

Εξακόσια παλικάριά ένας ένας διαλεγμένοι
σαλπάραι απ' τον Πειραιά μ' ελπίδες φορτωμένοι
Στ' αμπάρια του « Κυρήνεια » σαν σαρδέλες παστωμένοι
απ' την ναυτία άρρωστοι σαν τις κότες ζαλισμένοι.

*

Στο Σιδνεϋ αράξαμε νύχτα κατά τις δέκα
σ' ένα σταθμό μας πήγανε με buses double decker
σ' ατμότρενο μας φόρτωσαν μας πήγανε στην Greta.

*

Ήταν κι αυτή μια ξακουστή του μετανάστη βίλα
νομίζω πιο χειρότερη από την Μπονεγκίλλα.

Σε μακρινό ξηρότοπο σε μια βουνοπλαγιά
ζέστη, μύγες και κουνέλια, βγήκε εκεί η караβιά
δυο μήνες απομόνωση , να σε πιάνει παλαβιά.

*

Τ' αφεντικά, μας διάλεξαν κατά προτίμησή τους
όπως διαλέγουν τα αρνιά στην επιχείρησή τους.
Γεμίζανε τις φάμπρικες, τα έργα και τις φάρμες
με τους λεβέντες που έστειλαν οι ελληνίδες μάνες.

*

Πενήντα χρόνια πέρασαν απ' την αφετηρία
θυμήθηκα να κάνω εδώ αυτή τη μαρτυρία
Πως μετανάστες σαν κι εμάς γράψαμε ιστορία
για τα παιδιά κι εγγόνια μας εδώ στην Αυστραλία .

Τάσος Κολοκοτρώνης
Μελβούρνη 2004

Εδώ τελειώνει η αφήγηση μικρού μέρους της αυτοβιογραφίας μου μέχρι το Κέντρο
Μετανάστευσης της **Greta**.

Έκτοτε έχουν περάσει άλλα 53 χρόνια σ' αυτή την υπέροχη χώρα που δεν ήταν εύκολα
αλλά πιο καλύτερα από ότι θα μπορούσε να μου πρόσφερε η πατρίδα μου Ελλάδα .Την
αγαπώ και την επισκέφτηκα 15 φορές. Αλλά

Εδώ παντρεύτηκα μια υπέροχη γυναίκα που κάναμε οικογένεια με δύο θυγατέρες που
με τη σειρά τους μας χάρισαν 6 εγγόνια και ένα απ' αυτά μια δισέγγονη.

Εδώ ριζώσαμε και εδώ θ' αφήσουμε την τελευταία μας πνοή .

Τάσος Κολοκοτρώνης – Μελβούρνη 2009

T E Λ Ο Σ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Ο Αναστάσιος Κολοκοτρώνης γεννήθηκε το 1929 στη Θεσσαλονίκη και μεγάλωσε στη Νέα Μαγνησία. Οι γονείς του ήταν πρόσφυγες από την Μαγνησία της Σμύρνης. Η Νέα Μαγνησία (πρώην Αραπλή) κτίσθηκε το 1925 κοντά στις όχθες του Γαλλικού ποταμού για τους πρόσφυγες. Τα παιδικά του χρόνια ήταν τραυματικά λόγω του πολέμου και η παιδεία του έμεινε στάσιμη για όλο το διάστημα αυτό. Μετά τη λήξη του πολέμου το 1945 εισάγεται στην Αμερικανική Γεωργική Σχολή της Θεσσαλονίκης για μία τετραετή εκπαίδευση στη γεωπονία και γεωργοτεχνική. Το 1948 εισάγεται στη Στρατιωτική Σχολή Τεχνιτών στην Αθήνα για μία πενταετία και εκπαιδεύεται ως μηχανικός οχημάτων και αρμάτων μάχης και αποστρατεύεται το 1953 με το πτυχίο του μηχανικού Α' κατηγορίας.

Το 1954 μεταναστεύει στην Αυστραλία με προορισμό το κέντρο μετανάστευσης της Greta NSW, λόγω όμως των κακών συνθηκών στο κέντρο φεύγει κρυφά με άλλους και έρχεται στη Μελβούρνη. Η πρώτη του κατοικία ήταν στο σπίτι του αείμνηστου Ευθυμίου Σταμούλη ο οποίος του συμπαραστάθηκε να βρει δουλειά στο παρακείμενο εργοστάσιο παραγωγής γύψου ως εργάτης. Λίγες μέρες αργότερα βρίσκει δουλειά σε μεγάλη αντιπροσωπεία αυτοκινήτων General Motors Holden ως μηχανικός. Έξι μήνες αργότερα αυτός και άλλοι τέσσαρες συμπατριώτες του αποφασίζουν να πάνε στην Κουηνσλάνδη για να εργαστούν στο κόψιμο του ζαχαροκάλαμου με αποτυχία. Προσγειωμένος τώρα βρίσκει δουλειά στα εργοστάσια κατασκευής πολεμικών αεροπλάνων Commonwealth Aircraft Corporation και ειδικεύεται εκεί ως μηχανικός αεροπλάνων, στη συνέχεια ακολουθεί η γνωριμία του με την νεοαφιχθείσα εκ Θεσσαλονίκης νεαρή δασκάλα δεσποινίδα Χριστίνα Τζέγκα που σε λίγους μήνες παντρεύονται και αποκτούν δύο κόρες. Το 1965 εργάζεται στο Department of Civil Aviation και στη συνέχεια στην αεροπορική εταιρεία ANSETT ως ειδικός μηχανικός αεροπλάνων και εφαρμοστής. Το 1984 μετά από 30 χρόνια σε δουλειές υψηλής τεχνολογίας αποφασίζει να ιδιωτεύσει.

Έκτοτε εκπληρώνει ορισμένες του επιθυμίες. Τελειώνει το Ελληνικό Γυμνάσιο. Παίρνει το Victorian Certificate of Education in English και Basic Electronics από το Broadmeadows TAFE και συγχρόνως τις ελεύθερες ώρες ασχολείται με την ζωγραφική, χειροτεχνία, κηπουρική με κομπιουτερά, διάβασμα και ταξίδια. Έχει γράψει δε την βιογραφία του, την ιστορία του χωριού του και αρκετά ποιήματα που σχετίζονται κυρίως με τη ζωή του στο χωριό στην πόλη στο σχολείο στο στρατό και διάφορες εμπειρίες της μεταναστευτικής του ζωής εδώ στην Αυστραλία..

Με τη σύζυγό του Χριστίνα χαίρονται τώρα τους κόπους τις κόρες τα έξι εγγόνια και μία δισέγγονη.